

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1979—80

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST—31. JULI

HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

BERETNING 1979—80

UNDERVISNINGÅRET 1. AUGUST—31. JULI

KØBENHAVN 1981

1. De første 100 år af den danske historie

2. De næste 100 år af den danske historie

3. De sidste 100 år af den danske historie

Handelshøjskolen i København

Fabrikvej 7, 2000 København F.

Julius Thomsens Plads 10, 1925 København V.

Howitzvej 60, 2000 København F.

Rosenørns Allé 9, 1970 København V.

Nansensgade 19, 1366 København K.

Handelshøjskolen i København blev oprettet i 1917 af Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse med det formål:

At bidrage til udforskningen af de økonomiske love og vekselvirkningsforhold, der er af afgørende betydning for erhvervslivets vilkår, og at give alle dem, der gennem en teoretisk uddannelse forud for eller sideløbende med deres praktiske uddannelse søger at dygtiggøre sig til ledende stillinger inden for erhvervslivet, et omfattende indblik i den viden og erkendelse, som den økonomiske forskning er nået til, og en grundig opøvelse i metode og selvstændig tænkning, således at de får de nødvendige forudsætninger for at kunne deltage i løsningen af de opgaver, det praktiske liv stiller dem overfor.

I medfør af lov af 26. maj 1965 blev Handelshøjskolen i København pr. 1. august 1965 omdannet til en selvejende institution, hvis driftsudgifter fuldtud dækkes af statskassen.

Ifølge højskolens status af 22. november 1974 er det Handelshøjskolens opgave at drive forskning og give videregående uddannelser indtil det højeste videnskabelige niveau inden for erhvervsøkonomisk og dermed beslægtede samt erhvervsproglige fagområder. Handelshøjskolen skal endvidere bidrage til udbredelse af kendskab til videnskabens arbejdsmetoder og resultater.

Indhold

I. Beretningsåret i hovedtræk	9
II. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed	13
III. De kollegiale ledelsesorganer	21
A. Styrelsesrådet	21
B. Konsistorium	21
Udvalg nedsat under konsistorium	23
C. Fakultetsrådene	27
Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd	28
Udvalg nedsat under det erhvervsøkonomiske fakultetsråd	28
Det erhvervsproglige fakultetsråd	29
Udvalg nedsat under det erhvervsproglige fakultetsråd	29
D. Fakultetsstudienævnene	30
Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn	30
Udvalg nedsat under det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn	31
Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn	32
Udvalg nedsat under det erhvervsproglige fakultetsstudienævn	33
E. Fagstudienævnene	35
De erhvervsøkonomiske fagstudienævn	35
HA-studienævnet	35
Cand.merc.-studienævnet	36
HD 1. del-studienævnet	36
Studienævnene for HD 2. del - Afsætningsøkonomi	36
Finansiering og kreditvæsen	36
Forsikring	36
Organisation	37
Regnskabsvæsen	37
Udenrigshandel	37
Studienævnet for Revision og skatteret	37
2. De erhvervsproglige fagstudienævn	37
EG-studienævnet	37
EA/ED-studienævnet	37
EK-studienævnet	38
Opgaveudvalg	38
F. Andre udvalg	38
Handelshøjskolens Hovedsamarbejdsudvalg	38
Udvalg nedsat under hovedsamarbejdsudvalget	39
Lokalsamarbejdsudvalget	40

IV. Lærerstab og administration	41
A. Oversigter over lærerstabens sammensætning.....	41
B. Fortegnelse over højskolens forskningsmedarbejdere ved udgangen af undervisningsåret 1979/80	42
C. Fortegnelse over administrationen.....	48
V. Censorer	50
A. Censorer beskikket ved de erhvervsproglige eksaminer samt i engelsk og tysk ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA-studiet)	50
B. Censorer beskikket ved det almene erhvervsøkonomiske studium (HA-studiet).....	52
C. Censorer beskikket ved det erhvervsøkonomiske kandidatstudium (cand.merc.-studiet)	55
D. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, 1.del...	56
E. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, 2. del..	58
VI. Studerende og eksaminer	61
A. Oversigter	61
B. De erhvervsøkonomiske eksaminer 1979/80.....	64
C. De erhvervsproglige eksaminer 1979/80	71
D. Ankekommissioner 1979/80	78
VII. Handelshøjskolens Bibliotek	82
VIII. Institutter og centre ved det erhvervsøkonomiske fakultet	87
A. Institut for afsætningsøkonomi	87
B. Institut for erhvervsret og revision	96
C. Institut for erhvervsøkonomi	98
D. Institut for europæisk markedsret	101
E. Institut for finansiering	105
F. Forsikringsinstituttet	106
G. Institut for nationaløkonomi (herunder institutafdeling for erhvervs- og samfundsbeskrivelse	107
H. Institut for organisation og arbejds sociologi	111
I. Institut for presseforskning	123
J. Institut for regnskabsvæsen	124
K. Institut for teoretisk statistik	129
L. Institut for trafik-, turist- og beliggenhedsforskning.....	132
M. Institut for udenrigshandel	136
N. EDB-centeret (centeret for datamatik).....	142
O. Informationsforskningsafdelingen (IFA) (Centeret for datamatik)	144
P. HA-center	147
Q. Center for tværfaglige studier / Institut for ledelsesforskning	148
IX. Institutter og centre ved det erhvervsproglige fakultet	156
A. Institut for engelsk	156
B. Institut for fransk	160
C. Institut for spansk	163
D. Institut for tysk	165
E. Institut for erhvervspraksis.....	169
F. Tværsproglige aktiviteter	170

X.	Højskolens økonomi	176
XI.	Højskolens lokaler	178
XII.	Stipendier og studielån	180
XIII.	De Studerendes Råd	181
XIV.	Organisationer med tilknytning til højskolen	186
	A. Foreningen til unge handelsmænds uddannelse	186
	B. Amanuensisrådet ved HHK	186
	C. Foreningen af honorarlønnede timelærere ved HHK	186
	D. Foreningen af danske civiløkonomer (FDC)	187
	E. Afsætningsøkonomisk klub	188
	F. Forsikringsklubben	190
	G. Cand.ling.merc. foreningen	190
	H. Lic.merc.-klubben	191
	I. Erhvervsprogligt forbund & arbejdsløshedskasse	191
	J. Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF)	192
	K. Dansk Magisterforening, Sektion XXIII	193
	L. Udenrigshandelsklubben	193
XV.	Tildeling af videnskabelige grader, besvarelse af prisopgaver m.v.	195
	A. Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium	195
	B. Tietgenprisopgaver	197

I. Beretningsåret i hovedtræk

I det foregående beretningsår har rektor Lauge Stetting givet en redegørelse for en række af de problemer, der førte til hans tilbagetræden den 1. august 1979. Disse problemer eksisterer stadigvæk ved indeværende beretningsårs udgang, selv om der inden for nogle områder er kommet en udvikling igang, der på lidt længere sigt skulle kunne føre frem til en løsning.

Løsningsmulighederne begrænses imidlertid af, at det danske samfund er ramt af en økonomisk krise, der betyder færre ressourcer til den offentlige sektor og derfor gør det sværere for den enkelte institution at rette op på fortidens forsømmelser. Den kraftige vækst i antallet af studerende, som har kendetegnet Handelshøjskolens udvikling i de seneste årtier, er ikke blevet fulgt op af en tilsvarende udvidelse af den faste lærerstab og den deraf nødvendiggjorte udbygning af den administrative struktur.

Højskolens bestræbelser på alligevel at opretholde undervisning og forskning på et acceptabelt niveau er i årets løb yderligere blevet vanskeliggjort af direktoratets planer om at indføre en budgetreform for de videregående uddannelser fra den 1. januar 1981, hvor fordelingen af midlerne mellem hovedområderne - for Handelshøjskolens vedkommende mellem sprog, økonomi, bibliotek og fællesområdet - fastlægges af direktoratet og ikke som hidtil af institutionerne. Denne fordeling bygger på en mekanisk EDB-model, hvor hensynet til en tværgående sammenligning institutionerne imellem synes at være så afgørende, at der ikke er plads til at tage hensyn til de karakteristika, der præger den enkelte institution. Dette gælder eksempelvis Handelshøjskolens H.D.-studier, der år for år ressourcemæssigt bliver ringere stillet, fordi man automatisk og helt i strid med de faktiske forhold fastlægger de studerendes ressourcebelastning til at udgøre $\frac{1}{3}$ af de dagstuderendes.

Tilgangen til Handelshøjskolens økonomiske studier, H.A., H.D. samt cand.merc. har igen været stigende, medens der har været et mindre fald i tilgangen til sprogstudierne sandsynligvis affødt af timelærerstrejken i foråret 1979. Trods adgangsbeholdningen til H.A. studiet på 640 studerende og til E.G. studiet på 650 studerende nærmer studentebestanden sig de 9.000, som fordeler sig med ca. $\frac{1}{3}$ på den sproglige og ca. $\frac{2}{3}$ på den økonomiske afdeling.

I beretningsåret er samarbejdet med Handelshøjskolens afdelinger i provinsen blevet stærkt intensiveret. Formålet er at få fastlagt og indarbejdet en overordnet uddannelses- og forskningspolitik for handelshøjskoleuddannelserne, uanset hvor i landet de foregår.

Handelshøjskolens lokalesituation volder fortsat store vanskeligheder. Spredningen af højskolens virksomhed på seks forskellige lokaliteter er ikke blot til betydelig gene for de studerende, men også i stigende grad for lærerne og de administrative medarbejdere. Det er ikke længere blot et spørgsmål om øgede udgifter til transport, betjentfunktioner, lokaleændringer, administrative servicefunktioner m.v., men spredningen indeholder i det lange løb nogle opløsningstendenser, der vil kunne udgøre en fare for den helhed, der bør være over såvel Handelshøjskolens undervisning som forskning. Derfor arbejdes der hårdt på at

få højskolens virksomhed samlet, idet denne relativt tilfældige spredning udelukkende bestemt af tomme lokalers beliggenhed føles som en urimelighed overfor en læreanstalt, hvis kandidater ikke kender til beskæftigelsesproblemer, men netop henvender sig til de sektorer i samfundet, hvis udvikling er en forudsætning for en løsning af landets økonomiske problemer.

Trods den tiltagende ressourceknaphed foregår der et stort udviklingsarbejde inden for næsten alle Handelshøjskolen studieretninger.

Som nævnt i foregående års beretning måtte studieforsøget for 90 H.A.-studerende ud sættes, indtil det faglige landsudvalg for de samfundsvidenskabelige uddannelser havde foretaget en vurdering af forsøget i en bredere sammenhæng. Denne vurdering resulterede i, at landsudvalget ønskede gennemført nogle mindre korrektioner, som højskolen har søgt at imødekomme, og som i løbet af foråret 1980 er blevet tiltrådt af de kollegiale organer. Højskolen forventer at kunne iværksætte forsøget den 1. september 1981.

For H.D. studiets vedkommende har højskolen i samarbejde med landets øvrige H.D. Institutioner udarbejdet et forslag til en ny anordning for H.D. studiet, der skulle gøre det lettere for de enkelte institutioner at gennemføre tiltrængte fornyelser, uden at H.D.-studiet mister sit fællespræg institutionerne imellem.

Højskolen har deltaget i et udvalgsarbejde under undervisningsministeriet med henblik på en ændring af revisionsstudiet, som efter de hidtidige planer fra og med 1982 kun vil kunne gennemføres som dagstudium via H.A. og cand.merc. og ikke som hidtil også via H.D. studiet i regnskabsvæsen. Udvalget har stillet forslag om en udskillelse af revisionsstudiet som et selvstændigt studium ved siden af de øvrige cand.merc. specialer. Betænkninger er sendt til høring hos de berørte institutioner og ligger nu til overvejelse i direktoratet for de videregående uddannelser.

Et udvalg under det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn er ved at færdiggøre en rapport om en overgangsordning for H.D. studierne til cand.merc. studiet, herunder overgang fra H.D.-studiet i regnskabsvæsen til revisionsstudiet. Rapporten forventes færdigbehandlet af de kollegiale organer i løbet af efteråret 1980.

Højskolens videregående sprog- og økonomistudier har fortsat en meget stor søgning, men især for cand.merc. studiets vedkommende har de dårlige økonomiske studievilkår medført en stigende forlængelse af studietiden. De fleste studerende må efter deres H.A.-eksamen tage et erhvervsarbejde ved siden af deres fortsatte studier, og dette synes at indebære en væsentlig forsinkelse af udarbejdelsen af storopgaven, som udgør den vigtigste og mest krævende del af cand.merc. studiet.

Det erhvervsproglige fakultet har nedsat et udvalg til revision af sprogstudierne blandt andet med henblik på en udbygning og modernisering af studiernes økonomiske og administrative indhold. Desuden har konsistorium nedsat et udvalg, der har fået til opgave at stille forslag om tværgående integrerede uddannelser økonomi og sprog imellem, herunder forslag til områdestudier, der naturligt falder inden for højskolens virksomhed.

Selv om manglende ressourcer til undervisningsvirksomheden på en højere læreanstalt har en indbygget tilbøjelighed til at gå ud over forskningen, bliver der alligevel frembragt en betydelig forskning på højskolens mange institutter. Denne forskning foregår i stigende omfang i snæver tilknytning til undervisningen, blandt andet fordi det inden for højskolens område i reglen er vanskeligt umiddelbart at overføre udenlandske forskningsresultater til undervisningen, fordi de er baseret på miljøforudsætninger, der ofte er væsensforskellige fra danske forhold.

Den faste lærerstab har ikke kunnet udvides i nævneværdigt omfang i årets løb, således at de faste lærere stadigvæk kun udgør ca. 200 af højskolens samlede lærerstab på ca. 1.000. Den store stab af deltidslærere betyder samtidig en alvorlig administrativ belastning af de faste lærere, og dette sammenholdt med en række andre urimelige forhold bevirkede, at de faste økonomilærere gennem deres lokalorganisation, Amanuensisrådet, i oktober 1979, opsagde deres aftale om delnormer for undervisning og fremsatte krav om forbedringer, herunder en normfastsættelse af deres administrative arbejde.

Uenighed om proceduren for en normrevision bevirkede, at arbejdet ikke kom igang inden udgangen af 1979, som Amanuensisrådet havde fastsat som frist for revisionen. De fastansatte lærere på det økonomiske fakultet besluttede derfor at arbejde efter reglerne i stillingsstrukturcirkulæret, der angiver, at 50% af lærernes arbejdstid skal anvendes til undervisning og 10% til administration. Aktionen foregik ved, at lærerne noterede sig de faktisk medgåede tider til de forskellige undervisnings- og administrationsaktiviteter. I slutningen af 1980 lykkedes det imidlertid at få nedsat et normudvalg bestående af repræsentanter for lærere og studerende, og dette iværksatte i samarbejde med repræsentanter fra Amanuensisrådet undersøgelser af faktisk medgående tider til undervisning og administration og stillede på grundlag heraf forslag til foreløbige normer, idet konsistorium pålagde udvalget at fortsætte undersøgelserne med henblik på en mere præcis fastlæggelse af normerne fra 1. januar 1981. Udvalget har gennemgået alle arbejdsnormer, hvorfor der i virkeligheden mere er tale om en normomlægning, der alt i alt ikke skulle betyde en forøgelse af ressourcebelastningen på det erhvervsøkonomiske fakultet.

I sidste beretningsår er der nærmere redegjort for timelærerstrejken på den erhvervsproglige afdeling, selv om den først blev bilagt i løbet af efteråret 1979. Den kan næppe siges at have ført frem til tilfredsstillende resultater for deltidslærernes vedkommende, idet deres forberedelsesnormer fortsat er meget lave i forhold til de krav til forberedelse, der må stilles til en sprogundervisning inden for de videregående uddannelser.

Højskolen har fra 1. august 1980 indgået en aftale med Inter Catering (DSB) vedrørende drift af højskolens kantiner på Fabrikvej og Julius Thomsens Plads, idet Dan Catering ikke ønskede at fortsætte på de tilskudsvilkår, højskolen kunne byde dem.

Året har især været præget af de store bestræbelser, der har været udfoldet for at få udbygget og forbedret Handelshøjskolens administration, idet den i de senere år har haft vanskeligt ved at indfri de krav, der stilles til den af såvel styrelsesloven fra 1973 som af det stigende antal studerende og ansatte. Administrationsdepartementet har stået højskolen bi i forbindelse med de undersøgelser og analyser, der i den anledning skulle foretages for at dokumentere behovet for en udbygning af administrationen. Et strukturudvalg under hovedsamarbejdsudvalget har løbende fulgt dette arbejde, som foreløbig har givet sig udslag i en række ansøgninger til ministeriet om en styrkelse af centraladministrationens ledelse. Under dette arbejde meddelte den nuværende administrator Poul Flindhardt, at han ønskede at fratæde med henblik på at hellige sig uddannelsesmæssige opgaver, hvilket ydermere medfører, at også administratorstillingen skal nybesættes.

Ved siden af disse mere gennemgribende administrative ændringer har højskolen foretaget en undersøgelse af den økonomiske styring med henblik på at skabe en mere sikker bevillingskontrol og at højne serviceniveauet overfor de kollegiale organer, der skal foretage ressourcefordelingen mellem højskolens forskellige aktiviteter.

Højskolen har gennem flere år overvejet, om den skulle tilslutte sig DtH's (Danmarks Tekniske Højskole) EDB-system, som i forvejen behandler regnskaberne for 6 andre lære-

anstalter, eller SCR-systemet (Statens Centrale Regnskabsvæsen). Disse overvejelser er nu mundet ud i, at Handelshøjskolens økonomiske informationsbehov bedst vil kunne dækkes gennem en tilslutning til DtH's EDB-system. Fra 1. januar 1980 er højskolens regnskab derefter blevet behandlet på DtH's EDB-anlæg. I første omgang har højskolen måttet tilpasse sig de programmer, der i forvejen ligger i EDB-anlægget, men med henblik på at få en behandling af regnskabet, der bedre er tilpasset Handelshøjskolens specielle studiestruktur, har højskolen nedsat et udvalg, der skal udarbejde et forslag til et økonomistyringssystem, der kan danne basis for en tilpasning af programmerne. Dette økonomistyringssystem planlægges indkørt den 1. januar 1981.

Et udvalg under hovedsamarbejdsudvalget har færdiggjort et forslag til personalepolitik for Handelshøjskolen. Det indeholder en række personalemæssige foranstaltninger, som forventes omsat til praksis i løbet af efteråret 1980.

Som helhed kan man sige, at der er iværksat et administrativt udviklingsarbejde, hvis resultater måske først viser sig på lidt længere sigt, men som i det lange løb må forventes at give såvel lærere, studerende som administrative medarbejdere bedre arbejdsvilkår.

Frode Slipsager
rektor

II. De organisatoriske rammer om højskolens virksomhed

Som generelle rammer for Handelshøjskolens aktiviteter virker Lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner med senere ændringer; Bekendtgørelse om styrelse af Handelshøjskolen i København af 21. juni 1974; Bekendtgørelse af lov om handelshøjskoler af 24. juli 1971; Statut for Handelshøjskolen i København af 22. maj 1975; Bekendtgørelse om regler for valg til de styrende organer ved højere uddannelsesinstitutioner af 18. august 1978; Cirkulære om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner af 21. november 1979.

Angående uddannelsesretninger, eksamensgrader, adgangsforshold, studieforshold, eksamensforshold, censorforshold, læreansættelser m.v. er der fastsat nærmere regler i specielle bekendtgørelser.

Nedenfor gengives de love og bekendtgørelser, der er blevet udfærdiget henholdsvis trådt i kraft i løbet af beretningsperioden.

Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 315 af 5. juli 1979

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om optagelse ved den almene erhvervsøkonomiske uddannelse og ved det erhvervsproglige grundstudium, 2 sprog ved handelshøjskolerne.

§ 1. I bekendtgørelse nr. 292 af 13. juni 1977 om optagelse ved den almene erhvervsøkonomiske uddannelse og ved det erhvervsproglige grundstudium, 2 sprog ved handelshøjskolerne som ændret ved bekendtgørelse nr. 275 af 25. maj 1978 foretages følgende ændringer:

1. § 8, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Som erhvervsarbejde efter stk. 1 og 2 regnes beskæftigelse i $\frac{3}{4}$ af fuld tid, dvs. normalt mindst 30 timer pr. uge, for hvilken der ydes vederlag i form af penge eller naturalløn. Timetallet kan beregnes som et gennemsnit over en periode på indtil 4 uger. De 30 ugentlige timer kan være fordelt på højst 2 samtidige arbejdsgivere, og beskæftigelsen må i alt højst være fordelt på følgende antal arbejdsgivere:

Ved 9-11 måneders erhvervsarbejde: 4 arbejdsgivere.

Ved 12-14 måneders erhvervsarbejde: 5 arbejdsgivere.

Ved 15-17 måneders erhvervsarbejde: 6 arbejdsgivere.

Ved 18 måneders erhvervsarbejde: 7 arbejdsgivere.

Dokumenterede arbejdsløshedsperioder på i alt højst 1 måned - i en samlet beskæftigelse på mindst 15 måneder dog højst 2 måneder - kan medregnes som erhvervsarbejde.«

2. § 8, stk. 5, 2. pkt., affattes således:

»Hvis arbejdets art, perioden og antallet af ugentlige timer, hvori den pågældende har været beskæftiget, ikke herved er fuldt dokumenteret, skal der også vedlægges en erklæring fra arbejdsgiveren herom.«

3.1 § 8 indsættes som *stk. 7*:

»*Stk. 7.* Ansøgere under 20 år kan normalt ikke optjene erhvervs erfaring, samtidig med at de kvalificerer sig til den adgangsgivende eksamen. Direktoratet kan bemyndige godkendelsesinstitutionerne, jfr. § 16, stk. 1, til i en overgangsperiode at fravige denne bestemmelse.«

4. § 16, *stk. 1, 4. pkt.*, affattes således:

»Godkendelse gives ved en godkendelsesattest, der også omfatter eventuelt tidligere godkendt erhvervsarbejde.«

5.1 § 16, *stk. 2*, indsættes efter *2. pkt.*:

»Eventuelle tidligere udstedte godkendelsesattester vedlægges.«

6.1 § 17, *stk. 2*, indsættes som *2. pkt.*:

»Der må kun medsendes en godkendelsesattest, jfr. § 16, stk. 1.«

§ 2 Bekendtgørelsen har virkning fra den 1. juli 1979.

Undervisningsministeriet, den 5. juli 1979

P.M.V.

E.B.

Ida Dybdal

Undervisningsmin. Dep. 1. afd. j.nr. 1977-3412-46

Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 51 af 12. februar 1980

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om visse forhold i forbindelse med censorers medvirken ved bedømmelse af eksaminer på de højere uddannelsesinstitutioner

§ 1 I bekendtgørelse nr. 635 af 13. december 1973 om visse forhold i forbindelse med censorers medvirken ved bedømmelse af eksaminer på de højere uddannelsesinstitutioner foretages følgende ændring:

1 § 7, *stk. 4*, indsættes efter *nr. 4*:

»Afgørelser efter nr. 1 og 3 kan kun føre til en lavere bedømmelse end den oprindelig givne, hvis denne er åbenbart i strid med gældende retsregler, der er almindeligt bekendtgjort på institutionen.«

§ 2 Bekendtgørelsen træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende. Er en bedømmelse før dette tidspunkt nedsat efter § 7, stk. 4, nr. 1 eller nr. 3, i bekendtgørelse nr. 635 af 13. december 1973, tilbageføres den til den oprindelige bedømmelse, medmindre denne var åbenbart i strid med gældende retsregler, der var almindeligt bekendtgjort på institutionen.

Undervisningsministeriet, den 12. februar 1980

P.m.v.

V. Hammer

/Ida Dybdal

Cirkulære om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner.

Kapitel 1

Samarbejde og samarbejdsudvalg

§ 1 På alle statens arbejdspladser skal ledelsens ret til at lede og fordele arbejdet udøves i samarbejde med medarbejderne og tillidsrepræsentanterne i overensstemmelse med bestemmelserne i dette cirkulære.

Stk. 2 Med det formål at styrke medarbejdernes interesse for virksomhedens/institutionens effektivitet og at sikre arbejdstilfredsheden skal der på alle trin i statens virksomheder og institutioner anvendes ledelsesformer, som indebærer den videst mulige delegation af ansvar og beføjelser til den enkelte medarbejder eller grupper af medarbejdere. Der skal herved gives de ansatte mulighed for at være medbestemmende ved arbejdets tilrettelæggelse og udformningen af deres egen arbejdssituation og for at øve indflydelse i beslutningsprocesserne.

Stk. 3 Med henblik på at tilrettelægge og udvikle det daglige samarbejde nedsættes der samarbejdsudvalg, jfr. kap. 2, bestående af repræsentanter for ledelsen og for medarbejderne. Samarbejdsudvalg skal arbejde for at bevare gode og rolige arbejds- og beskæftigelsesforhold og medvirke til, at alle medarbejdere engageres i det daglige samarbejde.

Stk. 4 I samarbejdet skal såvel ledelsen som medarbejderne respektere gældende love og administrative bestemmelser, aftaler i henhold til tjenstemandslovgivningen og kollektive overenskomster.

Kapitel 2

Oprettelse af samarbejdsudvalg

§ 2 I virksomheder og institutioner med 25 heltidsbeskæftigede og derover skal der oprettes samarbejdsudvalg. Ved heltidsbeskæftigede forstås ansatte, hvis daglige arbejdstid udgør mindst 5 timer.

Stk. 2 Er der inden for virksomheden/institutionen flere arbejdssteder med en selvstændig ledelsesfunktion, hvor antallet af heltidsbeskæftigede er 25 eller derover, skal der oprettes et samarbejdsudvalg for hvert af disse arbejdssteder.

Stk. 3 Hvor det er praktisk på grund af virksomhedens/institutionens struktur, kan der, ud over de i stk. 1 eller stk. 2 nævnte samarbejdsudvalg, oprettes samarbejdsudvalg, der er fælles for en større eller mindre del af virksomheden/institutionen.

Stk. 4 Oprettelse inden for virksomheden/institutionen flere samarbejdsudvalg i henhold til stk. 2 eller stk. 3, skal der tillige oprettes et samarbejdsudvalg, der er fælles for hele virksomheden/institutionen (hovedsamarbejdsudvalg).

Stk. 5 I virksomheder og institutioner, hvor der ikke skal oprettes samarbejdsudvalg i henhold til stk. 1 eller stk. 2, skal ledelsen og medarbejderne finde frem til samarbejdsformer, der tilgodeser et samarbejdsudvalgs formål og arbejdsopgaver.

Kapitel 3

Samarbejdsudvalgets opgaver

§ 3 Samarbejdsudvalgets opgaver er

- 1) at modtage information og drøfte alle forhold af betydning for virksomhedens/institutionens arbejds- og personaleforhold, herunder dens økonomiske stilling og større rationaliseringsforanstaltninger og arbejdsomlægninger, jfr. § 4.

2) at være medbestemmelde ved fastlæggelse af retningslinier for tilrettelæggelsen af virksomhedens/institutionens arbejds- og personaleforhold, jfr. § 5.

Stk. 2 Fastlæggelse af retningslinier er begrænset til det ansvars- og kompetenceområde, der er knyttet til vedkommende ledelse.

Stk. 3 I de tilfælde, hvor fastlæggelse af retningslinier, hvorom der er konstateret enighed i samarbejdsudvalget, som følge af bestemmelsen i stk. 2 ikke kan ske, fremsendes sagen ad tjenestevejen til den instans, der har kompetence til at træffe afgørelsen.

Stk. 4 Ledelsen har på begæring pligt til i fornødent omfang at redegøre for, hvilke grænser der gælder for ledelseskompetencen.

Stk. 5 Samarbejdsudvalgets medlemmer har den tavshedspligt, der følger af deres tjensteforhold.

§ 4 Det påhviler ledelsen at informere om alle væsentlige forhold af betydning for virksomhedens/institutionens arbejds- og personaleforhold. Tilsvarende påhviler det medarbejderrepræsentanterne at informere samarbejdsudvalget om synspunkter og forhold hos medarbejderne, som er af betydning for samarbejdet.

Stk. 2 Alle forhold, der er omfattet af informationspligten i stk. 1, gøres til genstand for drøftelse i samarbejdsudvalget, såfremt en af parterne ønsker det.

Stk. 3 Det forudsættes, at informationen gives på et så tidligt tidspunkt, at der bliver gode muligheder for en grundig drøftelse, således at medarbejderrepræsentanternes synspunkter og forslag kan indgå i grundlaget for ledelsens beslutninger.

Stk. 4 Særligt påhviler det ledelsen at orientere samarbejdsudvalget med henblik på drøftelse af:

- 1) Større rationaliseringsforanstaltninger eller arbejdsomlægninger. Ledelsen skal fremlægge de nødvendige oplysninger om de påtænkte foranstaltningers omfang og karakter. Ved drøftelsen må inddrages alle de menneskelige og tekniske problemer, ændringerne giver anledning til, og der skal lægges vægt på at tilgodese medarbejdernes behov for tryghed. Det påhviler samarbejdsudvalget at behandle mulighederne for omplacering, omskoling eller evt. anden beskæftigelse for de medarbejdere, der berøres af ændringerne.
- 2) Forslag til finanslov og budgetter samt regnskab for det pågældende ansvarsområde. Ledelsen skal løbende informere om væsentlige ændringer i de regnskabsmæssige og økonomiske forhold.

§ 5 Samarbejdsudvalget kan udøve medbestemmelse ved at fastlægge retningslinier med hensyn til:

A. Arbejdsforhold, herunder

1. Placering af den daglige arbejdstid og pauser
2. Velfærdsforanstaltninger samt gennemførelse af disse
3. Forhold vedrørende medarbejdernes sikkerhed
4. Udarbejdelse af ordensregler
5. Arbejdstilrettelæggelse
6. Fastsættelse af arbejdsmetoder
7. Indretning af egnede arbejdslokaler
8. Fysiologisk rigtigt indrettede arbejdspladser
9. Hensigtsmæssig udnyttelse af anlæg, maskiner og materialer

B. Personaleforhold, herunder

1. Ansættelser
2. Afskedigelser
3. Forfremmelser
4. Intern uddannelse af medarbejdere
5. Omplacering og omskoling og efteruddannelse af medarbejdere
6. Udformning og gennemførelse af introduktionsprogram
7. Personalebedømmelse

Stk. 2 Når en af parterne fremsætter ønske om det, indledes der snarest muligt drøftelser i samarbejdsudvalget med henblik på fastlæggelse af retningslinier. Fastlæggelse af retningslinier forudsætter enighed mellem parterne. Hvis der ikke udvises positiv forhandlingsvilje, betragtes det som et brud på samarbejdscirkulærets bestemmelser, jfr. § 12.

Stk. 3 Fastlagte retningslinier udformes skriftligt i referatet fra samarbejdsudvalgsmødet eller på anden måde, f.eks. i et særligt notat eller en udvalgsrapport, som er tiltrådt af parterne. Retningslinierne er bindende for både ledelse og medarbejderrepræsentanter, som er forpligtet til at forsvare og anvende de fastlagte retningslinier i konkrete tilfælde.

Stk. 4 Hver af parterne kan opsig fastlagte retningslinier med 2 måneders varsel. Forinden opsigelse finder sted, skal der ved almindelig drøftelse i samarbejdsudvalget søges gennemført ændringer af de hidtidige retningslinier på en for parterne tilfredsstillende måde.

Information fra samarbejdsudvalget

§ 6 Det påhviler samarbejdsudvalget at drage omsorg for, at samtlige medarbejdere - skriftligt eller mundtligt - løbende orienteres om udvalgets arbejde.

Uddannelse af samarbejdsudvalgets medlemmer

§ 7 Det påhviler samarbejdsudvalget at arbejde for at tilvejebringe de fornødne uddannelsesmuligheder for dets medlemmer.

Kapitel 4

Samarbejdsudvalget sammensætning

§ 8 Antallet af pladser i samarbejdsudvalget fastsættes ved aftale mellem ledelsen og de forhandlingsberettigede personaleorganisationers repræsentanter. Det skal tilstræbes, at samarbejdsudvalgets sammensætning bliver så repræsentativ som mulig.

Stk. 2 Antallet af pladser fra hver side kan ikke være færre end 3 og ikke flere end 7. Såfremt der er behov for en mere alsidig repræsentation i samarbejdsudvalget, og der mellem parterne er enighed derom, kan antallet af pladser forøges, dog højst til 9 fra hver side.

Stk. 3 Antallet af pladser for ledelsen kan ikke overstige antallet af pladser for personalerepræsentanterne.

Stk. 4 Er der flere forhandlingsberettigede organisationer repræsenteret i virksomheden/institutionen, fastsættes fordelingen mellem organisationerne ved aftale mellem disse.

Stk. 5 Den ansvarlige leder af virksomheden/institutionen er formand for samarbejdsudvalget og udpeger de øvrige ledelsesrepræsentanter.

Stk. 6 Personalets repræsentanter udpeges af organisationerne blandt de i virksomheden/institutionen anmeldte tillidsrepræsentanter. Skal der udpeges flere personalerepræsentanter, end der er tillidsrepræsentanter, foretages udpegningen blandt andre i

virksomheden/institutionen ansatte organisationsmedlemmer, der i så fald nyder samme beskyttelse som tillidsrepræsentanter. Samarbejdsudvalgets næstformand vælges af personalerepræsentanterne.

Stk. 7 Samarbejdsudvalget udpeger et sekretariat, hvis medlem (medlemmer) ikke samtidig behøver at være medlem af samarbejdsudvalget.

Stk. 8 For repræsentanterne i samarbejdsudvalget udpeges suppleanter efter reglerne i stk. 5 og stk. 6. Suppleanten for den ansvarlige leder skal være dennes souchef.

Stk. 9 Medlemmer og suppleanter udpeges for to år ad gangen. Hvervet ophører, såfremt en ledelsesrepræsentant forlader den stilling, der er begrundet hans udpegning, eller en personalerepræsentant forlader virksomheden/institutionen eller ophører med at repræsentere sin personaleorganisation.

§ 9. Såfremt samtlige personaleorganisationer i virksomheden/institutionen ikke opnår repræsentation i samarbejdsudvalget, jfr. § 8, kan der oprettes et kontaktudvalg bestående af samarbejdsudvalgets personalerepræsentanter, samt en repræsentant for hver af de personaleorganisationer, der ikke er repræsenteret i samarbejdsudvalget.

Stk. 2 Kontaktudvalgets opgaver er at virke vejledende og rådgivende for personalerepræsentanterne i samarbejdsudvalget. Udvalget indkaldes forud for møder i samarbejdsudvalget.

Kapitel 5

Samarbejdsudvalgets arbejdsform

§ 10 Møde afholdes, når formanden eller næstformanden finder det nødvendigt, dog mindst en gang i kvartalet.

Stk. 2 Møde afholdes endvidere, når et flertal af personalerepræsentanterne over for formanden eller næstformanden fremsætter anmodning herom med angivelse af de spørgsmål, som ønskes behandlet.

Stk. 3 Indkaldelse til møde skal ske med 3 ugers varsel.

Stk. 4 Forslag til emner på dagsordenen skal tilstilles formanden eller næstformanden senest 2 uger før mødet.

Stk. 5 Dagsordenen udarbejdes af formanden og næstformanden i fællesskab og udsendes senest en uge før mødet.

Stk. 6 Sekretariatet tager referat af møderne. Referatet udsendes efter godkendes af formanden og næstformanden og forelægges til endelig godkendelse på næste møde.

Stk. 7 De med udvalgene forbundne omkostninger afholdes af virksomheden/institutionen, som også er pligtig at stille passende lokaler til rådighed for møderne.

Stk. 8 Møderne afholdes fortrinsvis i arbejdstiden. Medlemmerne skal have den fornødne tid til rådighed til samarbejdsudvalgsarbejdet og oppebærer herunder den sædvanlige løn.

Stk. 9 Medlemmerne af samarbejdsudvalget oppebærer time- og dagpenge og befordringsgodtgørelse efter de for tjenestemænd gældende regler.

Stk. 10 Ved behandlingen af specielle spørgsmål kan samarbejdsudvalget, hvis en af parterne ønsker det, tilkalde en i virksomheden/institutionen ansat særlig sagkyndig eller, hvis der er enighed herom, andre sagkyndige.

Stk. 11 Fristerne i stk. 3, 4 og 5 kan i ganske særlige tilfælde fraviges, ligesom de kan fraviges, hvis der er enighed herom i samarbejdsudvalget.

§ 11 Samarbejdsudvalget kan, når der er enighed herom, nedsætte underudvalg herunder også permanente udvalg til behandling af bestemte opgaver.

Stk. 2 Sådanne udvalg kan sammensættes af medlemmer af samarbejdsudvalget eller suppleres med eller sammensættes af andre medarbejdere i virksomheden/institutionen.

Stk. 3 Ved behandling af specielle spørgsmål kan underudvalget ligesom samarbejdsudvalget tilkalde særlig sagkyndige, jfr. § 10, stk. 10.

Stk. 4 Underudvalgene skal holde samarbejdsudvalget løbende orienteret om deres arbejde.

§ 12 Parterne skal bestræbe sig på at opnå enighed, og det betragtes som et brud på samarbejds-cirkulærets bestemmelser, hvis der ikke udvises positiv forhandlingsvilje.

Stk. 2 I bestræbelserne for at opnå enighed kan samarbejdsudvalget indhente bistand og vejledning fra vedkommende hovedsamarbejdsudvalg, fra centralrådet og de berørte faglige organisationer. Sådant vejledning skal indhentes, når en af parterne i samarbejdsudvalget fremsætter ønske herom.

Stk. 3 Uoverensstemmelser om fortolkningen af samarbejds-cirkulærets bestemmelser og påståede brud på disse bestemmelser kan af hver af parterne kræves behandlet i vedkommende hovedsamarbejdsudvalg. Opnås der ikke enighed i hovedsamarbejdsudvalget, forelægger dette uoverensstemmelsen for centralrådet til afgørelse, jfr. § 13, stk. 5 nr. 4.

Kapitel 6

Centralrådet for statens samarbejdsudvalg

§ 13 Centralrådet for statens samarbejdsudvalg består af 9 af finansministeriet udpegede repræsentanter og 9 repræsentanter for personalet.

Stk. 2 Formanden udpeges af finansministeren blandt rådets medlemmer. Næstformanden udpeges af personalets repræsentanter i centralrådet.

Stk. 3 Af de 9 repræsentanter for personalet udpeger Landsorganisationen i Danmark 3 repræsentanter, Statstjenestemændenes Centralorganisation I 1 repræsentant, Statstjenestemændenes Centralorganisation II 1 repræsentant, Lærernes Centralorganisation 1 repræsentant, Akademikernes Centralorganisation 1 repræsentant, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd 1 repræsentant og FR Hovedorganisation for Arbejdsleder- og tekniske Funktionærforeninger i Danmark 1 repræsentant. De to sidstnævnte organisationer kan kun udpege repræsentanter, for så vidt angår medlemmer, hvis interesser ikke forhandlingsmæssigt varetages af tjenestemændenes centralorganisationer.

Stk. 4 For hvert af rådets medlemmer udpeges en suppleant.

Stk. 5 Centralrådet har følgende opgaver:

1. at virke for fremme af samarbejdsudvalgenes virksomhed,
2. at virke vejledende for de nedsatte samarbejdsudvalg,
3. at fortolke nærværende cirkulæres bestemmelser,
4. at behandle og afgøre uoverensstemmelser vedrørende bestemmelserne,
5. at registrere alle aftaler om samarbejdsudvalg uanset udvalgenes type og tilhørsforhold,
6. at træffe bestemmelse om størrelsen af samarbejdsudvalg og fordelingen af pladser, hvor uoverensstemmelse foreligger,
7. at forestå uddannelses- og informationsvirksomhed, herunder konferencer og kurser.

Stk. 6 Centralrådets sekretariat varetager under ansvar over for rådet de daglige opgaver og tilrettelægger rådets arbejde.

Stk. 7 De med centralrådet og sekretariatet forbundne omkostninger afholdes af staten.

Stk. 8 Kan der under behandling af de under punkterne 3 og 4 i stk. 5 nævnte forhold ikke opnås enighed inden for centralrådet, kan dette - når en af parterne fremsætter forslag herom - tiltrædes af en opmand, der udpeges af de ordinære medlemmer. Kan der ikke opnås enighed herom, udpeges en opmand af arbejdsrettens formand.

Kapitel 7

Ikrafttræden m.v.

§ 14 Cirkulæret har virkning fra den 1. januar 1980.

Stk. 2 Samtidig ophæves økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner.

Stk. 3 Cirkulæret omfatter ikke personel til pligtig tjeneste. I det omfang forholdene i det militære forsvar og i civilforsvaret gør det påkrævet, kan der efter forhandling med berørte personaleorganisationer foretages afvigelser fra cirkulærets bestemmelser.

Finansministeriet, den 21. november 1979

Svend Jakobsen / Torben Møller

III. De kollegiale ledelsesorganer

Grundlaget for ledelsen af Handelshøjskolen i København er Lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner samt Statut for Handelshøjskolen i København af 22. november 1974.

I henhold til statuttens § 2 ledes Handelshøjskolen af rektor i forbindelse med de i statuttens omhandlede organer, nemlig styrelsesrådet, konsistorium, fakultetsråd, institutråd og studienævn.

I det følgende skal der gives en oversigt over disse organers opgaver og sammensætning. Endvidere skal der gives en oversigt over andre udvalg, som i beretningsperioden har fungeret nedsat af de kollegiale ledelsesorganer.

Angående medlemsopregningen er sammensætningen pr. 1. december 1979 angivet, således at resultatet af eventuelle nyvalg til de kollegiale organer kan medtages. Det samme gælder for udvalgenes vedkommende. Ved organer/udvalg, hvor det skønnes relevant, er medlemmernes tilhørsforhold anført i parentes: (adm) = centraladministrationen; (bib) = biblioteket; (sp) = det erhvervsproglige fakultet; (øk) = det erhvervsøkonomiske fakultet.

A. STYRELSESRÅDET

Styrelsesrådet består af 11 medlemmer, af hvilke Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse vælger 6 medlemmer som en alsidig repræsentation for erhvervslivet. De studerende ved Handelshøjskolen vælger for et år ad gangen 2 medlemmer og de teknisk/administrative medarbejdere vælger for 3 år ad gangen 1 medlem. Rektor og prorektor er fødte medlemmer af styrelsesrådet. I denne beretningsperiode havde styrelsesrådet følgende sammensætning:

Bankdirektør H. Maegaard Nielsen (formand); fuldmægtig Marly Arnoldus; direktør Erik Haunstrup Clemmensen; cand.merc.-studerende Mikael Hansen; prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen (sp); marketingdirektør Vagn Mørup; sparekassedirektør Andreas Nicolaisen; grosserer Klavs Olsen; rektor, professor Frode Slipsager (øk); direktør Jørgen Søtoft; EA/ED-studerende Tove Sørensen.

Sekretær: Administrator Poul Flindhardt.

Styrelsesrådet har i beretningsperioden afholdt 4 møder.

B. KONSISTORIUM

Ifølge statuttens § 16 er konsistorium højskolens øverste kollegiale organ. Det afgør sager, der vedrører højskolen som helhed, herunder fordeling af højskolens bevillinger efter indstilling fra konsistoriums budget- og forretningsudvalg, udarbejdelse af indstilling eller udtalelse til undervisningsministeren om oprettelse og nedlæggelse af institutter efter ind-

stilling fra et fakultetsråd, fastsættelse af institutrådenes sammensætning efter indstilling fra fakultetsrådet, fastsættelse af fakultetsstudienævnets medlemstal og sammensætning, planlægning af højskolens udbygning, herunder optagelse af nye aktiviteter, oprettelse og nedlæggelse af professorater efter indstilling fra Det erhvervsøkonomiske- og/eller Det erhvervsproglige fakultetsråd samt sager i øvrigt, som i henhold til gældende retsregler kræver konsistoriums udtalelse eller beslutning.

Fødte medlemmer af konsistorium er rektor, der tillige er formand, samt prorektor og dekanerne for de to fakulteter. Administrator og overbibliotekaren deltager i konsistoriums møder uden stemmeret.

Konsistorium

Konsistorium havde pr. 1 december 1979 følgende sammensætning:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen (næstformand) (sp); professor Torben Agersnap (øk); lektor Jørgen Alsø (sp); dekan, afdelingsleder Orla Brandt Jensen (øk); lektor Orla Nielsen (øk); lektor Poul Olsen (øk); afdelingsleder Jacques Qvistgaard (sp); lektor Vagn Sandberg (sp); dekan, lektor Sven Sorgenfrey (sp); undervisningsassistent Lillian Werdelin (sp); undervisningsassistent Poul Wolffsen (øk); skolebetjent Tage Jørgensen (adm); assistent Winnie Kindler (øk); bibliotekar Birgitte Lauritsen (bib); EA/ED-studerende Marianne Bach; HD-studerende Erik Hove; cand.merc.-studerende Inger Lassen; EG-studerende Henriette Orholm; cand.merc.-studerende Erik Plinius; HA-studerende Kim Sonne.

Deltagere uden stemmeret:

Administrator Poul Flindhardt; overbibliotekar Ole Harbo

Sekretær: Assistent Lone Dreisler.

Konsistoriums budget- og forretningsudvalg

Rektor er født medlem af udvalget. Administrator, dekanen for det erhvervsøkonomiske fakultet og dekanen for det erhvervsproglige fakultet deltager i udvalgets møder uden stemmeret.

Budget- og forretningsudvalget udarbejder, blandt andet på grundlag af forslag fra hovedområderne, højskolens samlede budgetforslag. Udvalget træffer endvidere afgørelse af sager, som efter konsistoriums bemyndigelse er henlagt til udvalget.

Konsistoriums budget- og forretningsudvalg havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen (næstformand) (sp); lektor Jørgen Alsø (sp); lektor Poul Olsen (øk); skolebetjent Tage Jørgensen (adm); EA/ED-studerende Marianne Bach; cand.merc.-studerende Inger Lassen.

Medlemmer uden stemmeret:

Dekan, afdelingsleder Orla Brandt Jensen (øk); dekan, lektor Sven Sorgenfrey (sp); administrator Poul Flindhardt.

Sekretær: Assistent Lone Dreisler.

Udvalg nedsat under konsistorium

Anlægsudvalg

Udvalget er nedsat på konsistoriums møde den 27. januar 1977 som et rådgivende udvalg vedrørende anskaffelse og vedligeholdelse af inventar og udstyr.

Udvalget har til opgave fra institutter, afdelinger og studienævn samt relevante udvalg at indhente forslag til anskaffelse og vedligeholdelse af kontor- og AV-udstyr samt inventar til kontorer, undervisningslokaler og mødelokaler og under iagttagelse af konsistoriums generelle retningslinier at udarbejde bidrag til højskolens budgetforslag samt senere at udarbejde forslag til den opnåede bevillings anvendelse.

Desuden skal udvalget i samarbejde med teknisk forvaltning være rådgivende vedrørende anvendelsen af midlerne til vedligeholdelse af udstyr.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Lektor Orla G. Petersen (formand) (øk); lektor Søren Kaas Andersen (sp); cand.merc.-studerende Niels Arildsen; assistent Mya Aagaard (øk).

Sekretær: Assistent Lise Laurentz

Biblioteksudvalget

Udvalget nedsættes på konsistoriums foranledning. - Udvalget har til opgave at beskæftige sig med bibliotekets budgetforslag, bibliotekets indkøbspolitik og bibliotekets forbrugerservice.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand); forskningsbibliotekar Hanne Abrahams; bibliotekar Ulla Kvist; forskningsbibliotekar Helge Pedersen; lektor Poul Rosbach (sp); cand.merc.-studerende Jesper Schmidt; civiløkonom Ib Neumann Severinsen; lektor Tage Skjøtt-Larsen (øk); bibliotekar Birgit Støvring; professor Hans Sørensen; EA/ED-studerende Hanne Wovern

Det økonomiske bogudvalg

Udvalget er nedsat under bibliotekesudvalget.

Udvalget har til opgave at rådgive biblioteksudvalget med hensyn til gennemførelse af den mest hensigtsmæssige anskaffelsespolitik.

Udvalget har følgende sammensætning:

Overbibliotekar Ole Harbo (formand); forskningsbibliotekar Hanne Abrahams; lektor Peder Aderhold; lektor Heine Andersen; lektor Finn Borum; HD-studerende Jens Peter Børsting; adjunktvikar John Carlsen; lektor Jens Bjerregaard Christensen; HD-studerende Heini Davidsen; lektor Jens O. Elling; adjunkt Lars Grønholdt; afdelingsleder Knud Hansen; HD-studerende Kurt Dahl Jørgensen; HD-studerende Jens Møller Lee; HD-studerende Kurt Louring; adjunkt Johannes Mouritsen; lektor Mogens Eggert Møller; forskningsbibliotekar Helge Pedersen; lektor Flemming Poulfelt; HD-studerende Erik Paaske; professor Arne Rasmussen; HD-studerende Per Rønne; lektor Elisabeth Thuesen; forskningsbibliotekar Kjeld Wiene.

Det sproglige bogudvalg

Udvalget er nedsat under biblioteksudvalget.

Udvalget har til opgave at rådgive biblioteksudvalget med hensyn til gennemførelse af den mest hensigtsmæssige anskaffelsespolitik.

Udvalget har følgende sammensætning:

Forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen (formand); lektor Søren Kaas Andersen; lektor Birgitte Friis; lektor Flemming Koue; adjunkt Niels Krogh-Hansen; professor Hans-Peder Kromann; lektor Paul Monrad; lektor H. Picht; lektor Helge Schwarz; EK-studerende Leif Skriver.

Konsistoriums EDB-udvalg

Udvalget er nedsat af konsistorium den 31. maj 1977.

Udvalget har til opgave at rådgive konsistorium med hensyn til køb eller leje samt vedligeholdelse af EDB-udstyr, afgifter i tilknytning hertil samt køb af software, maskintid m.v.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Lektor Flemming Rasmussen (formand) (øk); assistent Mogens Andersen (adm); afdelingsleder Gert Engel (sp); cand.merc.-studerende Mikael Hansen; overbibliotekar Ole Harbo; cand.merc.-studerende Søren Holmbom; lektor Lita Lundquist (sp); lektor Johannes Mouritzen (øk); fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen (adm).

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

Kantineudvalget

Udvalget er gennedsat den 22. januar 1976.

Udvalget har til opgave af følge driften af højskolens kantiner.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen (formand) (sp); professor Torben Agersnap (øk); EA/ED-studerende Bente Bielefeldt; assistent Kirsten Davidsen (adm); administrator Poul Flindhardt; cand.merc.-studerende John Frederiksen.

Sekretær: Assistent Grethe Toft.

Kontakt- og informationsudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 24. maj 1976.

Udvalget har til opgave at stille forslag til konsistorium om de fremgangsmåder, højskolen bør følge for at

- 1) informere offentligheden om højskolens forsknings- og uddannelsesvirksomhed, f.eks. gennem en »højskoleavis« eller andre »media«.
- 2) informere højskolens lærere, studerende og TAP'ere om a) forsknings- og uddannelsesvirksomheden på højskolen, eventuelt gennem samme »avis« eller »media« til overvindelse af højskolens interne kommunikationsproblemer og b) aktiviteter uden for højskolen af umiddelbar betydning for det daglige arbejde.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Forskningsbibliotekar Margrethe Stig Hansen (formand); assistent Hanne Dorf (øk); administrator Poul Flindhardt; assistent Lis Kreiberg; EA/ED-studerende Birgitte Mortensen; assistent Else Marie Nørgaard (sp); lektor Karen Stetting (sp); lektor Ole Wiberg (øk).

Lokalressourceudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 18. september 1975.

Udvalget har til opgave at stille forslag om: en langsigtet løsning, der søger at samle hele højskolen, løsning af de akutte ressourceproblemer, forbedring af Julius Thomsens Plads 10.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Afdelingsleder Lauge Stetting (formand) (øk); afdelingsleder Gert Engel (sp); administrator Poul Flindhardt (tilforordnet); overbibliotekar Ole Harbo; cand.merc.-studerende Inger Lassen; assistent Kirsten Madsen (øl); assistent Lone Rafn (øk); EG-studerende Peter Sorgenfrey.

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

Udvalget vedrørende elektroniske tekstbehandlingsanlæg

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1979 og bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Assistent Lise Abildgaard (formand) (adm); assistent Henning Bøge (bib); ED-studerende Ole Helmersen; HA-studerende Wilbert van der Meer; lektor Leif Bloch Rasmussen (øk); handelsfaglærer Lise Saxov (sp); lektor Thomas Skoursen (øk); assistent Aase Thiim (adm); assistent Benedicte Thune (sp); assistent Mya Aagaard (øk).

Sekretær: Assistent Jytte Palvig.

Udvalget til forberedelse af ny handelshøjskole

Udvalget blev nedsat på konsistoriums møde den 4. januar 1979 og fik følgende sammensætning:

Afdelingsleder Gert Engel (formand) (sp); lektor Søren Kaas Andersen (sp); HA-studerende Niels Peter Arildsen; assistent Hanne Damgaard (øk); assistent Jette Grue (sp); overbibliotekar Ole Harbo; assistent Jane Hjort-Andersen (adm); dekan, afdelingsleder Orla Brandt Jensen (øk); lektor Finn Junge-Jensen (øk); EA/ED-studerende Elsebeth Lange; cand.merc.-studerende Niels Laursen; lektor Vagn Sandberg (sp) rektor, professor Frode Slipsager (øk); EG-studerende Peter Sorgenfrey; lektor Sven Sorgenfrey (sp); afdelingsleder Lauge Stetting (øk).

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

Udvalget til forenkling af administrationen i forbindelse med de kollegiale organers arbejde

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 19. juni 1980.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Professor Erik Johnsen (formand) (øk); lektor Søren Kaas Andersen (sp); HD-studerende Erik Hove; cand.merc.-studerende Lars Kristensen; assistent Lis Langen (adm); fuldmægtig Kjeld K. Lykke (adm); professor Jens Rasmussen (sp); lektor Harald Vestergaard (øk).

Udvalget vedrørende kombinationsuddannelse sprog/økonomi

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 22. maj 1980.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Lektor Niels Henning Pedersen (formand) (sp); lektor Flemming Hansen (øk); EK-studerende Giselle Harbach; HA-studerende Ole Nørgård Jensen; EK-studerende Jørgen-Christian Nielsen; afdelingsleder Lauge Stetting (øk); adjunkt Birthe Vesterli (sp).

Udvalget vedrørende produktion og distribution af læremidler

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 22. maj 1980.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Lektor Niels Bjørn-Andersen (formand) (øk); lektor Jørgen Alsø (sp); HA-studerende Niels Arildsen; sekretær Jan Clausen Hansen (adm); repro-leder Holger Nielsen (adm); direktør Rolf Tvedt.

Udvalget vedrørende revision af statuten

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 21. februar 1980.

Udvalget består af følgende medlemmer:

Professor Carl E. Sørensen (formand) (øk); professor Torben Agersnap (øk); assistent Lone Falther (bib); cand.merc.-studerende Inger Lassen; lektor Poul Rosbach (sp); dekan, lektor Sven Sorgenfrey (sp).

Sekretær: Assistent Grethe Toft.

Reproudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 26. februar 1976.

Udvalget har til opgave at rådgive konsistorium vedrørende anskaffelse eller leje samt vedligeholdelse af reprodstyr.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Lektor Finn Borum (formand) (øk); forretningsfører Per Stenberg Christensen; afdelingsleder Jacques Qvistgaard (sp); assistent Aase Thiim (adm).

Stipendienævnet

Udvalget har til opgave at træffe afgørelse om fordelingen af de legat- og lånemidler, der stilles til rådighed for højskolens studerende, herunder også administrationen af Statens Uddannelsesstøtte.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); lektor Jørgen Alsø (sp); assistent Liss Andersen (adm); lektor Jens Oluf Elling (øk); EG-studerende Nellie Manford-Hansen; EA/ED-studerende Bente Riis Nielsen.

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

Styringsgruppen vedrørende administrationstolkekursus

I forbindelse med etableringen af en tidsbegrænset kursusvirksomhed til uddannelse af administrationstolke nedsatte konsistorium den 25. januar 1979 en styringsgruppe bestående af:

Afdelingsleder Gert Engel (formand); lektor Inge Baaring; lektor Anne Dueholm; fuldmægtig Hanne Feveile; professor Jens Rasmussen.

Valgudvalget

Udvalget blev nedsat af konsistorium den 23. juni 1977.

Udvalget har til opgave at forestå valg til de styrende organer på Handelshøjskolen.

Udvalget bestod pr. 1. december 1979 af følgende medlemmer:

Cand.merc.-studerende Leif Scharling (formand); lektor Kjeld Hemmingsen (øk); prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen (sp); cand.merc.-studerende Inger Lassen; fuldmægtig Kjeld K. Lykke (adm); undervisningsassistent Annemette Lyng Svensson (sp).

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

AV-udvalget

Udvalget er nedsat af konsistorium den 26. maj 1977 til støtte for AV-afdelingens arbejde.

Udvalget udpeges af de to fakultetsstudienævn og har i beretningsperioden haft følgende sammensætning:

Prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen (sp); lektor V. Thorsgaard Jacobsen (formand) (øk); lektor Finn Messell (sp); HA-studerende John Olsen; lektor Orla G. Petersen (øk).

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

C. FAKULTETSRÅDENE

Ifølge statuttens § 24 afgør fakultetsrådet alle sager, som vedrører hovedområdet som helhed, samt sager der vedrører kompetencefordelingen mellem institutråd indbyrdes og mellem institutråd og studienævn. I forlængelse heraf træffer fakultetsrådet afgørelse vedrørende fordeling af de tildelte ressourcer mellem de enkelte fag, institutter og studienævn; stillingsopslag, stillingsbesættelse og afskedigelse for så vidt angår heltidsbeskæftigede lærere samt videnskabelige medarbejdere, eksterne lektorer samt ansættelse af gæsteprofessorer; tildeling af kandidat- og seniorstipendiater m.v.; tjenestefritagelse udover en måneds varighed for heltidsbeskæftigede lærere og videnskabelige medarbejdere samt eksterne lektorer; antagelse og konferering af doktordisputatser; tildeling af licentiatgrader; forslag til og bedømmelse af prisopgaver. Fakultetsrådet indstiller til konsistorium vedrørende ændring af højskoleens statut; ændring af hovedområdets sammensætning; oprettelse og nedlæggelse af institutter samt ændring af disses fagområde; vedrørende institutrådernes sammensætning; oprettelse og nedlæggelse af professorater samt tildeling af æresdortorgrader. Vedrørende fakultetsrådets øvrige opgaver henvises til statuttens bestemmelser.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Afdelingsleder Orla Brandt Jensen (dekan); overassistent Jytte Beckert (prodekan); undervisningsassistent Lise Bartholdy; lektor Finn Borum; lektor Hans Engstrøm; afdelingsleder Knud Hansen; professor Erik Johnsen; professor Niels Christian Nielsen; lektor Jørgen Kai Olsen; lektor Orla G. Petersen; undervisningsassistent Aksel Rossen; afdelingsleder Lauge Stetting; adjunkt Jens Aaris Thisted; assistent Liza Klöcker-Larsen; assistent Birte Mikkelsen; cand.merc.-studerende Niels Arildsen; HA-studerende Jens Brixtofte; HA-studerende Jan Carlsen; HA-studerende Kim Krollmark; HA-studerende Flemming Petersen; HD-studerende Per Rønne.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråds budget- og forretningsudvalg

Budget- og forretningsudvalget havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning: Dekan, afdelingsleder Orla Brandt Jensen (formand); overassistent Jytte Beckert (næstformand); lektor Finn Borum; lektor Jørgen Kai Olsen; lektor Orla G. Petersen; cand.merc.-studerende Niels Arildsen; HA-studerende Flemming Petersen.

Udvalg nedsat under det erhvervsøkonomiske fakultetsråd

EDB-udvalget

Adjunkt Johannes Mouritsen (formand); assistent Lisa Borges; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Tage Henriksen; HD-studerende Michael Møller Nielsen; lektor Flemming Rasmussen; HD-studerende Holger Sørensen.

Udvalg vedrørende fakultetets forsknings- og undervisningspolitik

Lektor Hans Kornø Rasmusen (formand); fuldmægtig Marly Arnoldus; cand.merc.-studerende Frank Ebsen; lektor Stig Ingebrigtsen; seniorstipendiat Svend Høgsberg Kristensen; HA-studerende Flemming Pedersen; lektor Flemming Poulfelt.

Udvalg vedrørende Institut for Ledelsesforskning:

Lektor Flemming Hansen (formand); cand.merc.-studerende Helge Billington; assistent Lisa Borges; professor Egil Fivelsdal; professor Erik Johnsen; cand.merc.-studerende Hans Munck; lektor Flemming Rasmussen.

Licentiatudvalget:

Professor Torben Agersnap (formand); professor Bjarke Fog; lektor Lars Grønholdt; professor Arne Rasmussen; adjunkt Jens Schou-Christensen; seniorstipendiat Ann Westenholtz.

Sønderborg-udvalget:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand); lektor Jørgen Frode Bakka; professor Bjarke Fog; afdelingsleder Orla Brandt Jensen; cand.merc.-studerende Inger Lassen; studieleder Axel Schultz Nielsen; cand.merc.-studerende Michael Træsberg; 2 studerende fra Sønderborgafd.

Samarbejdsudvalget vedrørende Center for Udviklingsforskning

Professor Torben Agersnap (formand); cand.merc.-studerende Helge Billington; afdelingsleder Lauge Stetting.

Det erhvervsproglige fakultetsråd

Det erhvervsproglige fakultetsråd havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning: Dekan, lektor Sven Sorgenfrey (formand); professor Jens Rasmussen (næstformand); lektor Jørgen Alsø; lektor Søren Kaas Andersen; lektor Inge Gorm Hansen; lektor Héléne Holm; lektor Hans Peter Jørgensen; lektor Poul Rosbach; handelsfaglærer Lise Saxov; lektor Halvor Søeborg; undervisningsassistent Birgit Hansen; undervisningsassistent Steffen Leo Hansen; fuldmægtig Hanne Feveile; assistent Elna Oberleitner; assistent Benedicte Thune; EA/ED-studerende Marianne Bach; EK-studerende Ellen-Marie Bentsen; EG-studerende Karin Havsager; EG-studerende Unni Mathiasson; EG + ED-studerende Lone Skøtt; EA/ED-studerende Hanne von Wowern.

Sekretær: Fuldmægtig Hanne Feveile.

Det erhvervsproglige fakultetsråds budget- og forretningsudvalg

Budget- og forretningsudvalget havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning: Lektor Søren Kaas Andersen (formand); fuldmægtig Hanne Feveile (næstformand); lektor Jørgen Alsø; lektor Hans Peter Jørgensen; dekan, lektor Sven Sorgenfrey; EK-studerende Ellen-Marie Bentsen; EG + ED-studerende Lone Skøtt.

Sekretær: Fuldmægtig Hanne Feveile.

Udvalg nedsat under det erhvervsproglige fakultetsråd

Udvalget til afholdelse af erhvervsproglige konferencer

Udvalget har til opgave at planlægge og forestå afholdelse af erhvervsproglige konferencer, hvortil indbydes repræsentanter fra udvalgte sektorer inden for såvel det offentlige som erhvervslivet med henblik på en drøftelse af behovet for og anvendelsen af Handelshøjskolens sproglige dimittender.

Udvalget havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Professor Jens Rasmussen (formand); EA/ED-studerende Marianne Bach; EK-studerende Hanne Glasius; lektor Niels Flemming Koue; lektor Knud Løwert; handelsfaglærer Jytte Halfdan Madsen; assistent Elna Oberleitner; afdelingsleder Jacques Qvistgaard; lektor Halvor Søeborg.

Bestyrelsen for terminologiafdelingen

Bestyrelsen har til opgave at være ansvarlig for afdelingens økonomi og generelle aktiviteter. Den behandler budgetter og projektplaner for afdelingens forskning og undervisning og drager omsorg for, at planlagte opgaver i forbindelse med informations-, dokumentations- og konsulentvirksomhed gennemføres.

Bestyrelsen havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Afdelingsleder Gert Engel (formand); afdelingsleder Jacques Qvistgaard (næstformand);

lektor Inge Gorm Hansen; EK-studerende Torben Jessen; lektor Bente Kristensen (daglig leder); assistent Elna Oberleitner; lektor Heribert Picht; EK-studerende Flemming Vogdrup.

Styringsgruppen for Fagsprogligt Center

Fagsprogligt Center varetager følgende opgaver:

- indsamling af information vedrørende fagsproglig og beslægtet forskning i ind- og udland
- formidling af denne information til bl.a. HHK's forskere, lærere og speicaleskrivere
- samarbejde og udveksling af forelæsere med andre institutioner
- forberedelse og tilrettelæggelse af forskellige publikationer om fagsprog
- planlægning af fagsproglige konferencer
- administration og udbygning af UNESCO ALSIED LSP NETWORK (LSP = Language for Special Purposes)
- redaktion og udsendelse af UNESCO ALSIED LSP NEWSLETTER, hvortil network-institutionerne samt Det erhvervsproglige fakultets medarbejdere bidrager med forskningsresultater, artikler m.v.

Styringsgruppen havde pr. 1. december 1979 følgende medlemmer:

Afdelingsleder Jacques Qvistgaard (formand); EK-studerende Ole Helmersen; undervisningsassistent Jørgen Høedt (daglig leder); prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen; professor Bengt Jürgensen; lektor Theis Riiber.

Finansiering af Fagsprogligt Center sker gennem fondsmidler fra UNESCO, Undervisningsministeriet, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse samt Det erhvervsproglige fakultet.

D. FAKULTETSSTUDIENÆVNENE

Ifølge §§ 49-54 i statuten har fakultetsstudienævnet følgende opgaver og beføjelser:

Fastlæggelse af kompetence mellem fakultetsstudienævnet og de øvrige studienævn indbyrdes; alle spørgsmål om generelle regler for eksamen, karaktergivning, undervisning og studieordninger inden for rammerne af gældende bekendtgørelser efter høring af de(t) berørte fagstudienævn; forslag til bekendtgørelse om adgangsbetingelser, eksamen m.v. efter indstilling fra de(t) berørte fagstudienævn; afgørelse af ankesager i forbindelse med dispensationer for studie- og eksamensordninger; afgørelse i forbindelse med ankesager ved besættelse af stillinger som undervisningsassistenter; udarbejdelse af opgørelser over behovet for bevillinger i forbindelse med Handelshøjskolens undervisningsmæssige aktiviteter.

Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn

Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Lektor Cai F. Christensen (formand); HD-studerende Henrik Lüppert Jensen (næstfor-

mand); lektor Britt-Mari Blegvad; afdelingsleder Knud Hansen; afdelingsleder Henning Kjølby; seniorstipendiat Sven Høgsbjerg Kristensen; lektor Svend Marker-Larsen; lektor Peter Neergaard; lektor Robert Sloth Pedersen; professor Carl E. Sørensen; lektor Harald Vestergaard; cand.merc.-studerende Christian Andersen; HA-studerende Lars Frederiksen; revisionsstuderende Jørgen Friis; HD-studerende Mary-Ann Frydendahl; HD-studerende Johnny D. Jacobsen; HA-studerende Michael Knudsen; HD-studerende Kurt Lourcing; cand.merc.-studerende Bjørn Skjelsager; cand.merc.-studerende Michael Træsborg.
Sekretær: Assistent Aase Thiim.

Udvalg nedsat under Det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn

Fakultetsstudienævnets forretningsudvalg

Lektor Cai F. Christensen (formand); cand.merc.-studerende Christian Andersen; HD-studerende Henrik Lüppert Jensen; professor Carl E. Sørensen.

Sekretær: Assistent Aase Thiim.

HD-anordningsudvalget

Lektor Ove Hedegaard (formand); lektor Cai F. Christensen; HD-studerende Jens Peter Larsen; HD-studerende Kurt Lourcing; lektor Peter Neergaard.

Arbejdsgruppen angående eksamens- og prøveformer

Kommissorium:

1. Gruppen skal samle *dokumentation* angående eksisterende evalueringsformer på de højere læreanstalter samt andet pædagogisk materiale vedrørende evalueringsformer til brug for gruppens videre arbejde.
2. Endvidere skal gruppen indhente oplysninger angående *aktuelle problemer* ved evaluering af undervisningsresultater på HHK.
3. Endelig skal gruppen opstille et bredt katalog af *mulige* evalueringsformer sat i forhold til undervisningens *formål* og *udformning* med hensyn til den ønskede pædagogiske effekt, således at arbejdsgruppens arbejde kan indgå som en del af HHK's pædagogiske udviklingsarbejde.

Udvalget havde følgende medlemmer:

Lektor Britt-Mari Blegvad (formand); cand.merc.-studerende Jan Falkensten; cand.merc.-studerende Inger Lassen; cand.merc.-studerende Michael Træsborg; professor Zakken Worre.

Udvalg vedrørende HD-dimittenders overgang til cand.merc.-studiet

Kommissorium:

Udvalget har til opgave at overveje om der bør og kan etableres en særlig ordning for HD-dimittenders optagelse på cand.merc.-studiet. Udvalget bør endvidere udarbejde forslag til en eventuel adgangsordnings nærmere indhold og de betingelser, der skal gælde for adgangen til cand.merc.-studiet via den særlige ordning. Udvalget bør endvidere overveje, hvornår en ordning i givet fald kan etableres.

Specielt skal udvalget tage stilling til det i en i 1980 af et udvalg under Undervisningsministeriet afgivet betænkning anførte forslag om blandt andet HD-dimittenders adgang til

revisor-kandidatuddannelsen. Udvalget er bekendt med, at Undervisningsministeriet har afkrævet højskolen et høringssvar vedrørende den ministerielle betænkning senest den 11. maj 1980. Denne frist bør søges forlænget.

Fakultetsstudienævnet tilsluttede sig, at der heri også ligger, at udvalget skal tage stilling til, om det cand.merc.-studium, som HD-dimitender eventuelt måtte få adgang til, skal være et heltids- eller deltidsstudium.

Udvalget havde følgende sammensætning:

Lektor Robert Sloth Pedersen (formand); cand.merc.-studerende Niels Arildsen; lektor Niels Bjørn-Andersen; HA-studerende Jan Falkenstein; HD-studerende Mary-Ann Frydendahl; seniorstipendiat Svend Høgsbjerg Kristensen; cand.merc.-studerende Michael Træsborg; lektor Harald Vestergaard.

Udvalget vedrørende socialorienteret studievejledning

Lektor Britt-Mari Blegvad (formand); HD-studerende Kurt Louring; cand.merc.-studerende Birgit Munck; cand.merc.-studerende Michael Træsborg.

Didaktikudvalget

Kommissorium:

at fremme og koordinere den pædagogiske udvikling ved den økonomiske afdeling med baggrund i den almene udvikling inden for det pædagogiske område, herunder tilrettelægge og gennemføre almenpædagogiske og fagdidaktiske kurser, introduktionskurser og kurser i studieteknik,

at iværksætte en pædagogisk forskning, som tager sigte på højskolens indføring i undervisningsaktiviteter,

at vurdere nye undervisningsmodeller og i givet fald at fremme deres indføring i undervisningen,

at behandle sager vedrørende ansættelse af fagligpædagogiske konsulenter og tekniske assistenter, og

at behandle de i forbindelse med løsningen af ovenstående opgaver nødvendige budgetforslag.

Udvalget havde følgende medlemmer:

Adjunkt Aage Nedergaard (formand); lektor Vagn Thorsgaard Jacobsen; lektor J.C. Rye Nielsen; de studerendes pladser i udvalget har ikke været benyttet.

Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn

Det erhvervsproglige fakultetsstudienævn havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Lektor Jacques J. Qvistgaard (formand); EA/ED-studerende Tove Sørensen (næstformand); lektor Inge Gorm Hansen; adjunkt Bente Kristensen; lektor Erna Sølling; EG-studerende Dorthe Nissen; EK-studerende Lone Schmidt; EA/ED-studerende Ursula Vil-ladsen.

Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke.

Udvalg nedsat under det erhvervsproglige fakultetsstudienævn

Tolkeudvalget

Udvalgets kommissorium er følgende: at formidle tværfaglige kontakter og udveksling af undervisningsmateriale; at tilrettelægge og gennemføre arrangementer, der kan støtte undervisningen i disciplinen; at tilrettelægge og gennemføre kurser i notatteknik og simultantolkning.

Udvalget havde følgende sammensætning:

Lektor Inge Baaring (formand); lektor Edna Seear Christensen; ekstern lektor Susanne Hertz; ekstern lektor Vibeke Pentz-Møller; EK-studerende Kirsten Rasmussen; EK-studerende Antje Rösch.

Det sproglige didaktikudvalg

Udvalget blev oprindeligt nedsat af det sproglige fagråd, men henhører i dag under det erhvervsproglige fakultetsstudienævn.

Udvalget har følgende kommissorium:

at tilrettelægge og gennemføre almen-didaktiske kurser med henblik på lærernes grund- og efteruddannelse samt stemmeprøver og stemmetræning,
at medvirke ved fagdidaktiske kurser,
at fremme arbejdet i studie- og projektgrupper, der søger at udvikle og afprøve nye metoder og midler med henblik på Højskolens undervisningsaktiviteter,
at behandle de i forbindelse med løsningen af ovenstående opgaver nødvendige budgetforslag.

Udvalget havde følgende sammensætning:

Adjunkt Jørgen Høedt (formand); undervisningsassistent Grethe Hjorth; lektor Lita Lundquist; lektor Helge Schwarz; + 3 studenterpladser, som ikke har været besat i beretningsperioden.

Sekretær: Fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

Udvalget vedr. de valgfri fag

Udvalget er nedsat den 30.11.1977 og har til opgave at tilrettelægge og administrere gennemførelsen af de valgfri fag.

Udbuddet af valgfri fag fremgår af den af udvalget udgivne brochure. For tiden er udbuddet på 16 fag.

Udvalget bestod af følgende medlemmer:

Lektor H. Picht (formand); lektor Birgitte Friis; + 2 studenterpladser, som ikke har været besat i beretningsperioden.

Sekretær: Assistent Kirsten Davidsen.

Kursusstudienævnet for administrationstolkeuddannelserne

Kursusstudienævnet blev nedsat den 14. marts 1980. Udvalget har til opgave at følge den igangværende kursusaktivitet til uddannelse af administrationstolke i sprogene serbokroatisk, pakistansk, arabisk og tyrkisk.

Udvalget havde følgende sammensætning:

Lektor Gert Engel (formand); undervisningsassistent Murat Alpar; EK-studerende Ellen-Marie Bentsen; lektor Inge Baaring; administrationstolke-studerende Elahi Lubna; administrationstolke-studerende Mehmet Özcan.

Udvalget vedrørende etablering af en studie- og erhvervsvejledningsfunktion

Udvalget blev nedsat den 28. november 1979. Udvalget havde til opgave at udarbejde et forslag til struktur og funktion af en studie- og erhvervsfunktion for de erhvervsproglige studier. Udvalget har afsluttet sit arbejde.

Udvalget havde følgende sammensætning:

Lektor Inge Baaring (formand); EK-studerende Susann Albeck; EG-studerende Max Andersen; lektor Edna Seear Christensen; EA/ED-studerende Birgitte Mortensen.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister.

Udvalget vedrørende principper for studienævnenes udtalelser om stillingsansøgere pædagogiske kvalifikationer

Udvalget blev nedsat den 28. november 1979. Udvalget har til opgave at udarbejde forslag til principper og retningslinier for studienævnenes udtalelser om stillingsansøgere pædagogiske kvalifikationer både i relation til ansættelse af undervisningsassistenter og i relation til ansættelse af fastansatte lærere og eksterne lektorer.

Udvalget har følgende sammensætning:

Lektor Inge Gorm Hansen (mødeleder); lektor Anne Dueholm; EG-studerende Karin Havsager; EA/ED-studerende Elsebeth Lange; EK-studerende Karin Larsen; lektor Lita Lundquist.

Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke.

Revisionsudvalget

Udvalget blev nedsat den 28. november 1979. Udvalget har følgende kommissorium:

At gennemgå den gældende bekendtgørelse for de erhvervsproglige eksaminer samt studieordning for sprogstudierne (studievejledningen) og eventuelt fremkomme med forslag til ændringer af de heri indeholdte bestemmelser. Udvalgets arbejde bør navnlig koncentreres om følgende spørgsmål:

- 1) Uddannelsernes formål på de forskellige trin sammenholdt med de givne og de forventede fremtidige funktioner i samfundet samt forholdet mellem de erhvervsproglige studier og det samlede uddannelsessystem.

- 2) Uddannelsernes struktur samt disciplinernes indhold og omfang på de forskellige trin, herunder mulighed for en højere grad af integration mellem sprogene og mellem de forskellige fag indenfor de enkelte sprog.
- 3) Muligheden for differentierede uddannelser, evt. ved en modulopbygning, herunder også kombinationsuddannelser (et sprogstudium + studiet af et særligt sagsområde), inddragelse af nye sprog og samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner.
- 4) Eventuelle ændringer af undervisnings- og studieform og indvirkningen heraf på de skriftlige og mundtlige prøver.

Det henstilles til udvalget at koordinere sit arbejde med den planlægning, som måtte foregå i de etablerede organer ved sprogstudierne. Udvalget bør endvidere i sit arbejde inddrage andre institutioners og organers overvejelser vedrørende de sproglige uddannelser.

Udvalget kan efter behov nedsætte underudvalg.

Udvalget havde følgende sammensætning:

Lektor Bente Kristensen (formand); lektor Inge Gorm Hansen (næstformand); EA/ED-studerende Marianne Bach; EK-studerende Ellen-Marie Bentsen; lektor Frede Boje; lektor Gundhild Dyrberg; EG-studerende Jørgen Hansen; EA-studerende Pia Hansen; lektor Lita Lundquist; EG-studerende Linda McNeary; handelsfaglærer Hanne Nielsen; lektor Erik Otto; EG-studerende Bent Pries-Larsen; lektor Helge Schwarz; EK-studerende Leif P. Skriver; EG + ED-studerende Lone Skøtt; lektor Ellen Sundbo; adjunkt Birthe Vesterli; adjunkt Anette Villemoes; EK-studerende Karen Wolf-Frederiksen; EK-studerende Hanne von Wowern.

Sekretær: Assistent Elsebeth Lange.

E. FAGSTUDIENÆVNENE

Ifølge statuttens §§ 56-60 har fagstudienævnene fået tillagt følgende opgaver og beføjelser:

Tilrettelæggelse af undervisningen og afholdelse af eksaminer; udarbejdelse og ajourføring af studieordninger og studievejledninger; ansættelse af undervisningsassistenter; udtalelser i forbindelse med oprettelse og nedlæggelse af lærerstillinger; udarbejdelse af bevilningsbehov i forbindelse med aktiviteterne henhørende under fagstudienævnene; disponering over personale og pengebevillinger som er stillet til rådighed for studienævnet.

De erhvervsøkonomiske fagstudienævn

HA-studienævnet

HA-studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Lektor Leif Bloch Rasmussen (formand); HA-studerende Thomas Dyrbye (næstformand); lektor Søren Christensen; lektor Palle Geleff; lektor Flemming Hansen; lektor Svend Marker-Larsen; HA-studerende Karin Andersen; HA-studerende Søren Andreasen; HA-studerende Niels Ankersen; HA-studerende René Wedel.

Sekretær: Assistent Jane Hjort-Andersen.

Udvalg nedsat under HA-studienævnet

Udvalget vedrørende undervisningen i erhvervs- og samfundsbeskrivelse på HA-studiet
Udvalget følger løbende undervisningen og forbehandler under studienævnet henhørende sager af mere generel karakter vedrørende faget.

Udvalget har følgende sammensætning:

Lektor Jens Bjerregaard Christensen; afdelingsleder Henning Kjølby; forskningsleder Pal-
le Mikkelsen; lektor H. Duelund Nielsen; + 4 studerende.

Cand.merc.-studienævnet

havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Cand.merc. Tim Fog (formand); lektor Jens Fejø (næstformand); professor Egil Fivelsdal;
lektor Peter Duus Hansen; seniorstipendiat Svend Høgsberg Kristensen; lektor Orla G. Pe-
tersen; cand.merc.-studerende Finn Carstens; cand.merc.-studerende Finn Kristiansen;
cand.merc.-studerende Niels Laursen; cand.merc.-studerende Jesper Schmidt.

Sekretær: Assistent Lis Langen.

Studienævnet for HD 1. del

havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

HD-studerende Flemming Petersen (formand); dekan, afdelingsleder Orla Brandt Jensen
(næstformand); undervisningsassistent Niels Bjerre; professor Bjarke Fog; lektor Steffen
Jørgensen; afdelingsleder Henning Kjølby; HD-studerende Kim Bonde; HD-studerende
Erik R. Jensen; HD-studerende Henrik A. Larsen; HD-studerende Jan Rasmussen.

Sekretær: Fuldmægtig T. Kristoffersen.

Studienævnene for HD 2. del

Studienævnet for afsætningsøkonomi

Studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Professor Arne Rasmussen (formand); HD-studerende Erik Hove (næstformand); lektor
Cai F. Christensen; lektor Søren Heede; lektor Orla Nielsen; seniorstipendiat Michael Pet-
tersson; HD-studerende Mary-Ann Frydendahl; HD-studerende Helge Lunau; HD-stude-
rende Ole Nielsen; HD-studerende Erling Torp.

Sekretær: Assistent Lise Nielsen.

Studienævnet for finansiering og kreditvæsen

Studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Lektor Henning Holten (formand); professor Carl E. Sørensen (næstformand); ekstern
lektor Ole Zacchi; HD-studerende William Branth; HD-studerende Jens Peter Larsen.

Sekretær: Assistent Birte Mikkelsen.

Studienævnet for forsikring

Studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Afdelingsleder Knud Hansen (formand); undervisningsassistent Erik Damm (næstfor-
mand); HD-studerende Torben Henriksen; HD-studerende Mogens Skov; HD-studerende
Carsten Skovbro.

Sekretær: Agnete Kitaj.

Studienævnet for organisation

Studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Lektorvikar Henrik Holt Larsen (formand); HD-studerende Henrik Lüppert Jensen (næstformand); professor Flemming Agersnap; lektor Niels Bjørn-Andersen; lektor Harald Enderud; ekstern lektor Torben Beck Jørgensen; HD-studerende Kjeld Bak; HD-studerende Tom Hansen; HD-studerende Henrik Storm Nielsen; HD-studerende Peter A. Poulsen.

Sekretær: Fuldmægtig Grethe Rønn.

Studienævnet for regnskabsvæsen

Studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Forskningsstipendiat Ulrik Gorm Møller (formand); HD-studerende Jan Falkenstein (næstformand); lektor Dennis Clausen; lektor Preben Melander; lektor Flemming Rasmussen; adjunkt Jens Schou-Christensen; HD-studerende Johnny Daugaard Jacobsen; HD-studerende Ivan Harbjerg Kristensen; HD-studerende Claudia Anker Nielsen; HD-studerende Per Rønne.

Sekretær: Assistent Lisa Borges.

Studienævnet for udenrigshandel

Studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Lektor Ole Wiberg (formand); lektor Poul Schultz (næstformand); adjunktvikar John Carlsen; afdelingsleder Lauge Stetting; lektor Harald Vestergaard; HD-studerende Lenart Berndtsson; HD-studerende Claus Clausen.

Sekretær: Overassistent Jytte Beckert.

Studienævnet for revision og skatteret

havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Lektor Robert Sloth Pedersen (formand); revisionsstuderende Jørgen Halberg (næstformand); adjunkt Claus Jensen; lektor Poul Olsen; lektor Orla G. Petersen; revisionsstuderende Otto Bonke; revisionsstuderende Jørgen Friis; revisionsstuderende Knut Godfredsen; revisionsstuderende Erik Springborg.

De erhvervsproglige fagstudienævn

EG-studienævnet

EG-studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Afdelingsleder Gert Engel (formand); EG-studerende Walther Kjøng (næstformand); lektor Edna S. Christensen; lektor Anne Dueholm; handelsfaglærer Jette Krog; adjunkt Erna Sølling; EG-studerende Max Andersen; EG-studerende Karin Havsager; EG-studerende Dorthe Nissen; EG-studerende Lone Skøtt.

Sekretær: Fuldmægtig Lone Burmeister.

EA/ED-studienævnet

EA/ED-studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Forskningsstipendiat Lise-Lotte Hjulmand (formand); EA-studerende Birgitte Mortensen (næstformand); lektor Bente Kristensen; lektor Lita Lundquist; lektor Heribert Picht; EA-studerende Carsten Harder; ED-studerende Helen B. Jensen; EA-studerende Elsebeth Lange.

Sekretær: Assistent Marianne Olsen.

EK-studienævnet

EK-studienævnet havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Lektor Niels Henning Pedersen (formand); EK-studerende Susanne Maimann (næstformand); lektor Inge Baaring; lektor Gunhild Dyrberg; lektor Inge Gorm Hansen; EK-studerende Susann Albeck; EK-studerende Karin Larsen; EK-studerende Lone Schmidt.

Sekretær: Fuldmægtig Kjeld K. Lykke.

Opgaveudvalg

Udvalgene blev oprindeligt nedsat af det erhvervsproglige fagråd og henhører i dag under de *erhvervsproglige fagstudienævn*.

Udvalgene har til opgave at tilvejebringe eksamensopgaver.

Udvalgene har følgende sammensætning:

Engelsk

Lektor Edna Seear Christensen; lektor H. Svane Knudsen; lektor Sven Sorgenfrey; lektor Tyge Stavnstrup.

Fransk

Lektor Aase Baillais; lektor Jacques J. Qvistgaard; Henrik Selsø Sørensen.

Italiensk

Lektor Mirella Cristofoli; lektor Johanne Mengel; lektor Dorte Westrup.

Spansk

Lektor Niels Henning Pedersen; lektor Ellen Sundbo; lektor Halvor Søbørg.

Tysk

Lektor P. Gunderskov; lektor E. Bjørn Hansen; adjunkt Bente Kristensen; lektor P. Rosbach.

F. ANDRE UDVALG

Hovedsamarbejdsudvalget

Udvalget som er oprettet i medfør af økonomi- og budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner, havde pr. 1. december 1979 følgende sammensætning:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); assistent Lise Abildgaard (næstformand) (adm).

A-siden

Administrator Poul Flindhardt; overbibliotekar Ole Harbo; prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen, (sp); lektor Hans Peter Jørgensen (sp); fuldmægtig Kjeld K. Lykke (adm); lektor Jørgen Kai Olsen (øk); lektor Elisabeth Thuesen (øk).

B-siden

Afdelingsleder Gert Engel (sp); fuldmægtig Hanne Feveile (sp); skolebetjent John Kirchhoff-Jørgensen (adm); fuldmægtig T. Kristoffersen (adm); assistent Lis Langen (adm); assistent Fritze Lundstrøm (øk); bibliotekar Bente Høst Madsen; assistent Inge Halling Pedersen (bib).

Sekretær: Assistent Aase Thiim.

Udvalg nedsat under Hovedsamarbejdsudvalget

Strukturudvalget

Udvalget arbejder med Handelshøjskolens administrative strukturproblemer.

Udvalget har følgende sammensætning:

Rektor, professor Frode Slipsager (formand) (øk); assistent Lise Abildgaard (adm); assistent Mogens Andersen (adm); administrator Poul Flindhardt; overbibliotekar Ole Harbo; prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen (sp); assistent Lis Langen (adm); fuldmægtig Kjeld K. Lykke (adm); lektor Jørgen Kai Olsen (øk); lektor Vagn Sandberg (sp).

Kursusudvalget

Udvalget udarbejder og forestår interne kurser.

Udvalget har følgende sammensætning:

Fuldmægtig Marly Arnoldus (formand) (øk); assistent Lise Abildgaard (adm); professor Torben Agersnap (øk); lektor Hans Engstrøm (øk); fuldmægtig Hanne Feveile (sp); bibliotekar Birgitte Lauritsen.

Sekretær: Benedicte Thune.

Haandelshøjskolens personalepolitikudvalg

Udvalgets kommissorium er at udarbejde forslag til højskolens personalepolitik.

Udvalget har følgende sammensætning:

Lektor Bjarne Herskin (formand) (øk); administrator Poul Flindhardt; lektor Hans Peter Jørgensen (sp); assistent Winnie Kindler (øk); fuldmægtig Inge Klint (øk); assistent Liza Klöcker-Larsen (øk); assistent Inge Gotthardt Petersen (bib).

Handelshøjskolens rengøringsudvalg

Udvalgets kommission er at undersøge mulighederne for en bedre rengøring, herunder fordele og ulemper ved eget rengøringspersonale contra rengøringselskaber.

Udvalget har følgende sammensætning:

Fuldmægtig Kjeld K. Lykke (formand) (adm); fuldmægtig Herbert Christy (adm); skolebetjent Preben Gamholdt (adm); bibliotekar Birgitte Lauritsen; assistent Solveig Petersen (øk); assistent Hanne Toft (øk).

Lokalsamarbejdsudvalget

I medfør af Økonomi- og Budgetministeriets cirkulære af 16. februar 1972 om samarbejde og samarbejdsudvalg i statens virksomheder og institutioner er der den 17. januar 1978 oprettet et lokalsamarbejdsudvalg for centraladministrationen under hovedsamarbejdsudvalget på Handelshøjskolen i København.

Udvalget har følgende sammensætning:

A-siden:

Administrator Poul Flindhardt (formand); fuldmægtig Jørgen Andersen; fuldmægtig Herbert Christy; fuldmægtig Per Boje Jensen; afdelingsleder Finn Kempf; fuldmægtig Th. Kristoffersen; fuldmægtig Kjeld K. Lykke; fuldmægtig Mogens Nørager-Nielsen.

B-siden

Assistent Lise Abildgaard (næstformand); assistent Mogens Andersen; assistent Bente Christensen; assistent Kirsten Davidsen; assistent Kaj Jensen; skolebetjent J. Kirchhoff-Jørgensen; assistent Gunna Lund; assistent Hans Ryberg.

Sekretær: Fuldmægtig Per Boje Jensen.

IV. Lærerstab og administration

A. OVERSIGT OVER LÆRERSTABENS SAMMENSÆTNING

Ved udgangen af undervisningsåret 1979/80 var der, jf. nedennævnte oversigt, ved højskolen ansat 20 professorer, hvoraf 1 som rektor, 10 docenter, afdelingsledere og fagledere, 33 lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi, 6 adjunkter uden forskningspligt i sprog, 7 fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi, 78 lektorer, 17 adjunkter, 20 stipendiater, 57 eksterne lektorer samt 630 undervisningsassistenter.

Antal ansatte ved højskolen pr. ultimo juli 1980:

1. Professorer	20
2. Docenter, afdelingsledere og fagledere	10
3. Adjunkter/lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi	39
4. Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi	7
5. Amanuensisgruppen	95
6. Forskningsstipendiater	11
7. Seniorstipendiater	7
8. Scholarstipendiater	2
9. Eksterne lektorer	57
10. Undervisningsassistenter	630
11. Administrative medarbejdere i administration	87
12. Administrative medarbejdere ved biblioteket	29
13. Administrative medarbejdere ved EDB-Centeret	9
14. Administrative medarbejdere ved institutterne	58
	Ialt 1061

Antal lærere ved højskolen pr. ultimo juli 1980

	1925	1940	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1979	1980
Professorer i økonomi m.v. ...	0	2	3	4	7	11	11	12	15	15
Professorer i jura	0	0	1	1	1	2	2	2	2	1
Professor i sprog	0	0	0	1	1	1	3	3	4	3
Professorer i kulturhistorie ...	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0
Docenter, afdelingsledere og fagledere:										
i økonomi m.v.	3	2	4	4	3	1	7	6	6	6
i sprog	0	0	1	0	1	0	3	4	4	4

	1925	1940	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1979	1980
Adjunkter og lektorer uden forskningspligt:										
i erhvervslære og samfundsøkonomi	0	0	0	1	1	1	2	2	2	2
i sprog	0	3	9	9	12	22	33	30	37	37
Fastansatte lærere:										
i maskinskrivning og stenografi	0	0	0	0	0	1	3	4	6	7
Eksterne lektorer:										
i økonomi	0	13	15	10	7	8	8	3	28	28
i sprog	0	2	2	2	0	0	3	4	29	29
Amanuensisgruppen:										
i økonomi m.v.	0	4	4	6	11	26	53	70	76	76
i sprog	0	0	0	1	1	1	9	11	21	19
Stipendiater	0	0	0	0	0	4	14	20	20	20
Undervisningsassistenter:										
erhvervsøkonomiske studier .	18	36	51	44	59	123	237	261	389	405
erhvervsproglige studier	10	21	38	44	43	28	36	89	223	225
Antal lærere m.v. i alt ¹⁾	31	86	128	127	147	230	425	523	862	878
(heraf heltidsansatte)	3	11	24	29	39	74	154	169	193	191

¹⁾ En sammentælling af antal lærere inden for de enkelte kategorier svarer ikke nødvendigvis til totaltallet, idet nogle lærere kan være medregnet under begge grupper.

B. FORTEGNELSE OVER HØJSKOLENS LÆRERE OG FORSKNINGSMEDARBEJDERE VED UDGANGEN AF UNDERVISNINGÅRET 1979/80.

Professorer:

Flemming Agersnap, organisationsteori, udnævnt 1/2 1978; Torben Agersnap, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/3 1969; Ejler Alkjær, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/12 1957; Egil Fivelsdal, organisationssociologi, udnævnt 1/10 1973; dr.polit. Bjarke Fog, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/10 1958; Palle Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1953; dr.polit. Ernst Lykke Jensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/6 1963; ekon. dr. Erik Johnsen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/9 1969; Bengt Jürgensen, engelsk, udnævnt 1/4 1973; Jan Kobbernagel, erhvervsret, udnævnt 1/4 1949, (fratrådt 31/3 1980); Hans-Peder Kromann, tysk, udnævnt 1/11 1976; dr.jur. Ole Lando, erhvervsret, udnævnt 1/2 1963; Knud Lüttichau, nationaløkonomi, udnævnt 1/4 1974; Poul Milhøj, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1963; dr.polit. Niels Chr. Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1979;

dr.merc. Otto Ottesen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/5 1974; ekon, dr. Arne Rasmussen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/6 1961; dr.phil. Jens Rasmussen, fransk, udnævnt 1/2 1965; dr.merc. Frode Slipsager, international virksomhedsøkonomi, udnævnt 1/4 1976; Carl E. Sørensen, (konstitueret), finansiering, udnævnt 1/9 1963; Zakken Worre, regnskabsvæsen, udnævnt 1/2 1978.

Docenter, afdelingsledere og fagledere:

Afdelingsleder, cand.mag. Gert Engel, tysk, udnævnt 1/3 1969; afdelingsleder, cand.polit. Knud Hansen, forsikring, udnævnt 1/4 1968; afdelingsleder, translator Jørgen Jensen, spansk, udnævnt 1/8 1969; afdelingsleder, cand.polit. Orla Brandt Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/1 1969; lektor, cand.stat., civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen, EDB, udnævnt 15/11 1970; afdelingsleder, cand.oecon, Henning Kjølby, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 1/8 1970; afdelingsleder, cand.mag. Jacques J. Qvistgaard, fransk, udnævnt 1/1 1969; fagleder, cand.mag. Sven Sorgenfrey, engelsk, udnævnt 1/8 1970; afdelingsleder, cand.polit. Lauge Stetting, udenrigshandel, udnævnt 1/4 1968; docent. dr.phil. Aage Aagesen, erhvervsgeografi, udnævnt 1/8 1948.

Adjunkter/lektorer uden forskningspligt i sprog, erhvervslære og samfundsøkonomi:

Lektorer

Translator Jørgen Alsø, engelsk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Aase Baillais, fransk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Paul Bay, engelsk, udnævnt 1/8 1946; cand.mag. Frede Boje, tysk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Liselotte Brøndlund, tysk, udnævnt 1/8 1974, translator Edna Seear Christensen, engelsk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Anne Dueholm, fransk og russisk, udnævnt 1/8 1974; translator, cand.ling.merc. Helle Pals Frandsen, engelsk, udnævnt 1/9 1977; cand.art. Birgitte Friis, fransk, udnævnt 1/9 1975; translator Pauli Gunderskov, tysk, udnævnt 1/8 1974; cand.mag. Erling Bjørn Hansen, tysk, udnævnt 1/8 1961; translator Héléne Holm, fransk, udnævnt 1/8 1974; mag.art. Jens Juhl Jensen, administrationstolkning, udnævnt 1/11 1978; Finn Hagen Jespersen HA, regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1/4 1967; cand.art. Hans Peter Jørgensen, tysk, udnævnt 1/9 1975; translator Harald Svane Knudsen, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translator Flemming Koue, tysk, udnævnt 1/8 1974; translator Birthe Langballe, fransk, udnævnt 1/8 1974, (fratrådt 30/9 1979); cand.mag. Børge Larsen, engelsk, udnævnt 1/3 1969; translator Aase Lenstrup, fransk, udnævnt 1/1 1973; cand.mag. Inge Livbjerg, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translator, cand.jur. et mag. Erik Juul Lund, fransk, udnævnt 1/4 1968, (fratrådt 31/8 1979); translator Knud Løwert, engelsk, udnævnt 1/8 1956; cand.mag. Finn Messell, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translator Paul Monrad, engelsk, udnævnt 1/8 1974; Erik Otto HA, regnskabslære, erhvervslære og samfundsøkonomi, udnævnt 1/8 1955; translator Niels Henning Pedersen HD, spansk, udnævnt 1/8 1974; translator Theis Riiber, tysk, udnævnt 1/9 1979; cand.mag. Poul Rosbach, tysk, udnævnt 1/8 1959; translator Vagn K. Sandberg, engelsk, udnævnt 1/8 1971; cand.mag. Tyge Stavstrup, engelsk, udnævnt 1/8 1974; translator Ellen Sundbo, spansk, udnævnt 1/8 1972; translator Halvor Søeborg, spansk, udnævnt 1/9 1959; translator Walter Thornfield, tysk, udnævnt 1/8 1959, (fratrådt 31/8 1979); cand.art. Dorte Westrup, fransk og italiensk, udnævnt 1/8 1974.

Adjunkter

Cand.ling.merc. Ellen Fehrn-Christensen, fransk, udnævnt 1/11 1979; cand.interpret., translator Helen Fogh, engelsk, udnævnt 1/9 1980; cand.interpret. Helle Graun Hermann, fransk, udnævnt 15/1 1980; translator Kirsten Jessen, spansk, udnævnt 1/9 1976 (fratrådt 31/8 1979); cand.jur. Niels Krogh-Hansen, fransk, udnævnt 1/9 1975; translator Erna Sølling, spansk, udnævnt 1/9 1976; cand.mag. Henrik Selsøe Sørensen, fransk, udnævnt 1/11 1979; cand.ling.merc. Birthe Vesterli, tysk, udnævnt 1/9 1979.

Fastansatte lærere i maskinskrivning og stenografi:

Handelsfaglærer Anne Harries EA, udnævnt 1/1 1978; korrespondent Jette Krog ED, udnævnt 1/1 1978; handelsfaglærer Erna Larsen, udnævnt 1/1 1963; handelsfaglærer Jytte Halfdan Madsen ED, udnævnt 1/8 1967; korrespondent Jette Nørgaard, udnævnt 1/9 1979; cand.ling.merc. translator Lise Saxov, udnævnt 1/8 1970; handelsfaglærer Inger Viskelsøe, udnævnt 1/10 1966, (fratrådt 30/9 1980); korrespondent Marie-Louise Westergård, udnævnt 1/1 1980.

Amanuensisgruppen:

Lektorer

Dr.rer.pol. Peter Aderhold, trafikforskning, udnævnt 1/9 1978; mag.scient.soc. Heine Andersen, HA-center, udnævnt 1/10 1977; mag.scient. soc. Ib Andersen, organisation, udnævnt 1/8 1978; cand.mag. Søren Kaas Andersen, spansk, udnævnt 1/8 1974; civilingeniør Gert Bechlund, EDB-Centeret, udnævnt 1/8 1977; lic.merc. Niels Bjørn-Andersen, datamatik, udnævnt 1/8 1973; lic.jur. Britt-Mari Persson Blegvad, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/8 1973; translator, cand.ling.merc. Inge Baaring, tysk, udnævnt 15/9 1974; lic.merc. Finn Borum, organisation, udnævnt 1/10 1977; cand.polit. Cai F. Christensen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Jens Bjerregaard Christensen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 15/8 1978; cand.merc. Søren Christensen, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Dennis Clausen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; cand.ling.merc. Gunhild Dyrberg, fransk, udnævnt 1/11 1978; lic.merc. Jens Oluf Elling, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1976; dr.merc. Harald Gjessing Enderud, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/7 1974; cand.polit. Hans Engstrøm HA, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; translator, cand.jur. Ebbe Falck, tysk, udnævnt 1/8 1974; cand.jur. Jens Fejø, europæisk markedsret, udnævnt 1/11 1974; cand.ling.merc. Lena Flugger, engelsk, udnævnt 1/9 1979; lic.polit. Palle Geleff, finansiering, udnævnt 1/7 1978; cand.merc. Lars Peter Grønholdt, teoretisk statistik, udnævnt 1/5 1980; cand.polit. E. Damsgård Hansen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Erik Hansen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; translator, cand.ling.merc. Inge Gorm Hansen, engelsk, udnævnt 1/8 1974; ekon.dr. Flemming Hansen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/9 1977, (fratrådt 31/8 1979); socialrådgiver Peter Duus Hansen, ledelsesforskning, udnævnt 1/6 1979; civilingeniør Ove Hedegaard, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/3 1978; lic.merc. Søren Heede, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.jur. Kjeld Hemmingsen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1973; civilingeniør Tage Henriksen, HD, EDB-Centeret, udnævnt 1/1 1979; cand.psych. Bjarne K. Herskin, organisation og arbejdssociologi, udnævnt 1/7 1977; cand.polit. Henning Holten, finansiering, udnævnt 1/3 1977; cand.merc. Stig Ingebrigtsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/5 1976; cand.polit. V. Thorsgaard Jacobsen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; cand.oecon.

Bjarne Sloth Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 15/10 1979; Finn Junge-Jensen MBA, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/6 1978; cand.merc. Kjeld Arnth Jørgensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/9 1975; cand.merc. Steffen Jørgensen, teoretisk statistik, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Henning Kirkegaard, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; lic. merc. John Hejn Kjær, informationsforskningsafdelingen, udnævnt 1/8 1973; mag.art. Ulf Kjær-Hansen, presseforskning, udnævnt 1/8 1973; translætør, cand.jur. Bente Kristensen, tysk, udnævnt 1/7 1980; cand.merc. Leif Kristensen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Hanne Hartvig Larsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 15/3 1976; cand.polit. Henrik Holt Larsen, organisation, udnævnt 1/10 1979; cand.polit. Lars Lund, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.phil. Lita Lundquist ED, fransk, udnævnt 1/9 1979; cand.polit. Svend Marker-Larsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/2 1975; cand.phil. Hanne Martinet, fransk, udnævnt 1/9 1979; cand.merc. Preben Melander, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1978; cand.jur. Mogens Eggert Møller, skatteret, udnævnt 1/8 1973; lic.merc. Peter Neergaard, regnskabsvæsen, udnævnt 1/12 1977; cand.oecon. Helmer Duelund Nielsen, nationaløkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Jens Carl Ry Nielsen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973; lic. merc. Orla Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Ole Stenvinkel Nilsson, teoretisk statistik, udnævnt 1/4 1980; cand.merc. Jørgen Kai Olsen, anvendt statistik, udnævnt 1/8 1973; cand.jur. Poul Olsen, skatteret, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Jens Overø, teoretisk statistik, udnævnt 1/4 1976; cand.oecon. Jørgen Lindgaard Pedersen, ledelsesforskning, udnævnt 1/3 1978 (fratrådt 31/3 1980); statsaut. revisor, cand.merc. Robert Sloth Pedersen, erhvervsret, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Orla G. Petersen, skatteret, udnævnt 1/8 1973; cand.ling.merc. Heribert Picht, spansk, udnævnt 1/1 1978; lic.merc. Flemming Poulfelt, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/3 1978; civilingeniør Flemming Rasmussen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1973; lic.jur. Hjalte Rasmussen, europæisk markedsret, udnævnt 1/4 1975; lic.techn. Leif Bloch Rasmussen, datamatik, udnævnt 1/3 1977; lic.merc. Stig Evan Ree, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1976; cand.polit. Henrik Schaumburg-Müller, udenrigshandel, udnævnt 10/5 1980; cand.merc. Poul Schultz, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973; cand.mag. Helge Lykke Schwarz, engelsk, udnævnt 1/8 1974; Norman M. Shine BA, engelsk, udnævnt 1/8 1974; lic. merc. Tage Skjøtt-Larsen, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning, udnævnt 1/8 1973; lic.techn. Thomas Skousen, forsikring, udnævnt 1/9 1979; cand.mag. Lillian Stage, fransk, udnævnt 1/9 1978; cand.mag. Karen Stetting, engelsk, udnævnt 1/8 1974; cand.jur. Elisabeth Thuesen, europæisk markedsret, udnævnt 1/8 1973; cand.polit. Harald Vestergaard HD, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Ole Wiberg MS, udenrigshandel, udnævnt 1/8 1973; cand.psych. Oluf Aagaard, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/8 1973.

Adjunkter

Cand.merc. Johan Ankerstjerne, finansiering, udnævnt 3/5 1979; cand.merc. Jørgen Frode Bakka, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/2 1980; cand.polit. John Carlsen, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1979; cand.jur. Jørgen Henriksen, erhvervsret, udnævnt 15/5 1974, (fratrådt 14/5 1980); cand.interpret. Jørgen Høedt, engelsk, udnævnt 1/5 1980; statsaut. revisor Claus Jensen, erhvervsret/revision, udnævnt 1/7 1974; cand.ling.merc. Rita Lenstrup, engelsk, udnævnt 1/9 1978; cand.ling.merc. Bodil Nistrup Madsen, tysk, udnævnt 16/4 1980; akademiingeniør Jørgen Rudolf Meyer, regnskabsvæsen, udnævnt 1/8 1976; cand.ling.merc. Anette Villemoes, spansk, udnævnt 1/9 1979; cand.

merc. Johannes Mouritsen, finansiering, udnævnt 1/11 1975; ingeniør Klaus Müller, tysk, udnævnt 1/4 1980; cand.pæd. Aage Nedergaard, ledelsesforskning, udnævnt 15/11 1975; cand.polit. Hans Kornø Rasmussen, udenrigshandel, udnævnt 15/9 1975; akademiingeniør Jens Schou-Christensen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1979; cand.merc. Kai Clausen Svarrer, finansiering og kreditvæsen, udnævnt 1/10 1973, (orlov); cand.merc. Jens Aaris Thisted, regnskabsvæsen, udnævnt 1/9 1973.

Forskningsstipendiater:

Cand.polit. Kirsten Bregm, ledelsesforskning, udnævnt 1/2 1978; cand.scient. Hasse Rehdin Clausen, datamatik, udnævnt 1/10 1977; cand.ling.merc. Louise Denver, spansk, udnævnt 1/3 1979; cand.ling.merc. Lene Frandsen, tysk, udnævnt 14/11 1977, (fratrådt 31/3 1980); cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand, engelsk, udnævnt 1/8 1978; cand.polit. Povl Erik Jensen, nationaløkonomi, udnævnt 1/10 1979; cand.merc. Anders Lindvik, regnskabsvæsen, udnævnt 1/3 1979; cand.scient. Peter Maskell, trafik-, turist- og beliggenhedsforskning, udnævnt 1/8 1977; cand.polit. Michael Møller, finansiering, udnævnt 1/7 1979; akademiingeniør, cand.merc. Claus Germann Petersen, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/11 1977; Pierre Pica, diplôme d'études approfondies, fransk, udnævnt 1/11 1977; kand.samf. Jørgen Schmidt, udenrigshandel, udnævnt 1/11 1979.

Seniorstipendiater:

cand.merc. Poul-Erik Daugaard Jensen, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/12 1974; cand.merc. Torben Beck Jørgensen, organisation, udnævnt 1/2 1980; statsaut. revisor, cand.merc. Svend Høgsberg Kristensen, regnskabsvæsen, udnævnt 1/10 1976; cand.merc. Ulrik Gorm Møller, regnskabsvæsen, udnævnt 1/1 1975; cand.merc. Michael Pettersson, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/7 1975; mag.scient.soc. Helge Tetzschner, organisation, udnævnt 1/5 1978; mag.scient.soc. Ann Westenholz, organisation og arbejds sociologi, udnævnt 1/11 1974; dr. Milan Zeleny, erhvervsøkonomi, udnævnt 1/1 1979, (fratrådt 31/12 1979).

Scholarstipendiater:

Stud.merc. Ottar Nakken, udenrigshandel, udnævnt 1/1 1980, (fratrådt 31/8 1980); cand.mag. Gunhild Paaske, tysk, udnævnt 1/8 1979, (fratrådt 31/7 1980).

Eksterne lektorer:

Dr.phil. Klaus Bohnen, tysk, udnævnt 1/1 1975; mag.art. Vera Böiken, amerikanske realia, udnævnt 1/3 1976; fil.dr. Margaret Chesnutt, engelsk, litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976; civilingeniør Leonardo de Chiffre, italiensk tekn.sprog, udnævnt 1/9 1979; konsulent, cand.merc. Per Christensen, organisation, udnævnt 1/5 1979; cand.phil. Mirella Cristofoli ED, italiensk fonetik og tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976; cand.mag. Jennifer Draskau BA, engelsk mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt 1/1 1977; lektor, lic.phil. Mogens Dyhr, tysk grammatik, udnævnt 1/9 1976; borgmester, cand.polit. H.O. Thustrup Hansen, økonomisk politik, udnævnt 1/5 1977, (fratrådt 30/4 1980); Marlene R. Hansen BA, engelsk litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1976; translætør Andreas Harboesgaard, fransk teknisk sprog, udnævnt 1/9 1976 (fratrådt 31/8 1979); lektor Marcel Henaff, agrégé de philosophie, fransk, udnævnt 1/9 1977; cand.ling.merc. Susanne Hertz, fransk

merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1976; lektor, cand.jur. Jan Hinze, skatteret, udnævnt 1/9 1977; cand.interpret. Henrik Hopstock, tysk tolkning, udnævnt 1/9 1977; cand.ling.merc. Bente Horneman, tysk, udnævnt 1/9 1978; lektor, cand.phil. Henrik Galberg Jacobsen, dansk, udnævnt 1/12 1978; universitetslektor, cand.mag. Lisbeth Falster Jakobsen, tysk oversættelse og stilistik, udnævnt 1/9 1975; lic.polit. Flemming Dalby Jensen, finansiering, udnævnt 1/1 1980; lic.techn. Per Langaa Jensen, arbejdsmiljø, udnævnt 1/2 1978, (fratrådt 31/1 1980); professor Søren Kjeldsen-Kragh, international økonomi, udnævnt 1/9 1976; cand.jur., docteur en droit Dorthe Laouedj Kryger, fransk juridisk sprog, udnævnt 1/3 1979; lektor, mag.scient. Mogens Esrom Larsen, anvendt matematik, udnævnt 1/8 1977; advokat, cand.jur. Søren Larsen, skatteret, udnævnt 1/9 1977; cand.mag. Pina Zaccarin Lauritzen, italiensk stilistik, udnævnt 1/9 1979; lektor, underdirektør, cand.merc. Martin Lauth Lauridsen MBA, markedsføringsorganisationer, udnævnt 1/1 1977; cand.mag. Tove Lonning, engelsk litterære hovedværker og litteraturhistorie/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1977; Jean Lundskær-Nielsen BA, engelsk samfundslære, udnævnt 1/11 1977; lektor, lic.techn. Oli B.G. Madsen, anvendt matematik, udnævnt 1/8 1977; translator Johanne Mengel, italiensk merkantilt sprog, udnævnt 1/9 1977; cand.phil. Abel Ghani Merad-Boudia fransk oversættelsesfærdighed, udnævnt 1/9 1975; cand.ling.merc., translator Ditte Obel Mikkelsen, spansk juridisk sprog, udnævnt 1/9 1978; cand.polit. Palle Mikkelsen, erhvervs- og samfundsbeskrivelse, udnævnt 15/8 1978; afdelingschef, cand.scient.pol. Jørgen Nue Møller, organisation og arbejds sociologi, forvaltningslære, udnævnt 1/8 1973; cand.merc. Jens Carsten Nielsen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/1 1980; cand.merc. Kurt Anker Nielsen, økonomisk styring og budgettering, udnævnt 1/1 1977; lektor, dr.phil. Berta Pallares-Garzon, spanske hovedværker og spansk litteraturhistorie, udnævnt 1/9 1976; revisor, cand.merc. Anders Fredslund Pedersen, økonomisk styring og budgettering, udnævnt 1/1 1977; universitetslektor, cand.mag. Viggo Hjørnager Pedersen, engelsk oversættelsesfærdighed, udnævnt 1/9 1976; translator, Vibeke Pentz-Møller, spansk tolkning, udnævnt 1/1 1975; cand.mag. Hanne Helveg Petersen, fransk tolkning, udnævnt 1/9 1977; afdelingschef, translator Kjeld Præstegaard, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/9 1977; translator Christian Quist, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/9 1978; direktør, cand.jur. Jan Ranners, skatteret, udnævnt 1/1 1977, (fratrådt 31/10 1979); mag.scient.soc. Hans Olaf Rieper, arbejdsmiljø, udnævnt 1/2 1980; marketingdirektør, cand.merc. Hugo Rønsdal, international markedsanalyse, udnævnt 1/9 1976; cand.polit. Peter Schütze, finansiering, udnævnt 1/7 1979; cand.merc. Katrine Steen, afsætningsøkonomi, udnævnt 1/1 1980; cand.mag. Ole E. Strömgreen, amerikansk samfundslære, udnævnt 1/9 1977; prokurist Finn Carl Sørensen HD, finansiering, udnævnt 1/12 1977; lic.techn. Tom Togsverd, finansiering, udnævnt 1/1 1980; fuldmægtig, cand.polit. Jens Thomsen, international økonomi, udnævnt 1/11 1976; cand.ling.merc. Karen Thrysoe, engelsk juridisk sprog, udnævnt 1/2 1980; Linda Thøgersen BA Honours, engelsk samfundslære, udnævnt 1/9 1976; Robin Eric Alan Turner BA, engelsk, mundtlig sprogfærdighed og tolkning, udnævnt 1/9 1977; cand.mag. Ole Tuxen, danske kulturelle forhold i internationale ideologier, udnævnt 1/9 1979; cand.phil. Helle Wegener, spansk grammatik, udnævnt 1/9 1979; adjunkt, cand.mag. Bent Weidberg, tysk litteratur/tekstlæsning, udnævnt 1/9 1975; direktør, translator Svend Vesterli, engelsk teknisk sprog, udnævnt 1/1 1975; fuldmægtig, cand.polit. Ole Zacchi, finansieringsformer i ind- og udland, udnævnt 1/3 1977; civilingeniør Jean-Pierre Zafiryadis, fransk teknisk sprog, udnævnt 14/3 1979.

Fortegnelse over undervisningsassistenter
se under de enkelte institutter.

B. FORTEGNELSE OVER ADMINISTRATIONEN

Rektor: Professor dr.merc. Frode Slipsager, valgt for perioden 1/8 1979-31/7 1981.

Prorektor: Afdelingsleder, translator Jørgen Jensen, valgt for perioden 1/8 1979-31/7 1981.

Administrator: Cand.merc. Poul Flindhardt, udnævnt 1/7 1975.

Fuldmægtige:

Jørgen Andersen, ansat 1/5 1963; cand.jur. Lone Burmeister, ansat 1/7 1976; A. Herbert Christy, ansat 15/9 1969; Jan Clausen Hansen, ansat 1/10 1979; Per Boje Jensen HD, ansat 1/9 1966; Thorkild Kristoffersen, ansat 15/1 1966; Inge Klint, ansat 1/2 1976; cand.polit. Kjeld K. Lykke, ansat 1/3 1976; cand.merc. Mogens Nørager-Nielsen, ansat 1/1 1973.

Tekniske ledere:

Ingeniør Finn Kempf, ansat 1/11 1975.

Overassistenter:

Kirsten Broch, ansat 1/5 1972, (fratrådt 31/5 1980); Gunna Lund, ansat 1/2 1961; Lilli Thorngaard, ansat 1/8 1947.

Kontorassistenter/Assistenter:

Lise Abildgaard, ansat 1/6 1968; Margreta Aller, ansat 1/2 1979; Liss Andersen, ansat 1/3 1971, (fratrådt 30/4 1980); Gerd Andersen, ansat 1/4 1979; Mogens Andersen, ansat 8/3 1976; Bente Krogh Christensen, ansat 1/12 1978; Connie Christensen, ansat 1/8 1971; Svend Åge Christensen, ansat 26/2 1979, (fratrådt 30/11 1979); Hans Erik Corneliussen, ansat 1/2 1980; Kirsten Davidsen, ansat 1/8 1969; Lone Dreisler, ansat 15/8 1978; Else Duelund, ansat 1/1 1972, (fratrådt 30/9 1980); Anelise Frederiksen, ansat 1/6 1973; Grete Bay Friis-Hansen, ansat 1/11 1977; Jens Færge, ansat 1/6 1978; Hanne Gregersen, ansat 3/5 1979; Kim Gundersen, ansat 8/3 1979, (fratrådt 30/9 1979); Grete Hammerich, ansat 1/3 1978; Inger Overgaard Hansen, ansat 1/8 1967; Bente Hardenfelt, ansat 15/12 1973; Bent Toft Haugaard, ansat 1/10 1975; Jane Hjorth-Andersen, ansat 1/2 1975; Bente Hviid, ansat 1/2 1978; Else Bjørno Jensen, ansat 1/4 1970; Grethe Toft Jensen, ansat 1/11 1971; Hans Birger Jensen, ansat 1/8 1979, (død 23/12 1979); Kaj Jensen, ansat 1/11 1974; Tove Jensen, ansat 15/12 1977; Birthe Johnsson, ansat 1/2 1972; Lilli Jørgensen, ansat 1/9 1972; Lis Kreiberg, ansat 1/9 1978; Else Krogstrup, ansat 15/9 1979, (fratrådt 31/5 1980); Lis Langen, ansat 1/9 1968; Birgit Larsen, ansat 1/6 1980; Britta Larsen, ansat 1/8 1972; Gudrun Nedersee Larsen, ansat 1/8 1976; Helle Larsen, ansat 5/10 1978; Ida Larsen, ansat 8/3 1965; Kaj Larsson, ansat 1/1 1980; Lise Laurents, ansat 1/3 1978; Kate Kjær Lauritsen, ansat 1/9 1969; Margit Lorentzen, ansat 1/9 1975; Tove Lorentzen, ansat 1/11 1977; Tove Lund, ansat 1/10 1975; Kirsten Madsen, ansat 15/1 1979; Lise Malmsjø, ansat 1/7 1973; Eric Møller, ansat 1/8 1979; John Nielsen, ansat 10/11 1975, (fratrådt 31/12 1979); Harriet Nilsson, ansat 15/9 1975; Mogens Noer, ansat 15/11 1979; Marianne Olsen, ansat

1/7 1979; Jytte Holten Palvig, ansat 1/4 1979 (fratrådt 31/8 1980); Bente Lundhøj Petersen, ansat 1/4 1979; Ketty Petersen, ansat 1/10 1973; Ruth Petersen, ansat 1/11 1979; Inge Randa, ansat 1/3 1973; Svend Ratved, ansat 1/8 1971, (fratrådt 31/1 1980); Inger Ruff, ansat 15/8 1979, (fratrådt 30/9 1980); Hans Ryberg, ansat 15/8 1977; Brita Sloth, ansat 1/3 1973, (fratrådt 30/11 1979); Diana Stuhr, ansat 19/3 1979; Aase Thiim, ansat 1/4 1973; Birgit Ulriksen, ansat 1/7 1979; Rita Voss, ansat 1/7 1964.

EFG-Praktikanter:

Anette Larsen, ansat 1/9 1978, (ansat 1/9 1980); Ulla Rasmussen, ansat 1/9 1978, (fratrådt 31/8 1980).

Skolebetjente:

Kai Aistrup, ansat 1/4 1972; Poul-Erik Andersen, ansat 1/8 1974; Harry Kristensen Bech, ansat 19/9 1979; Ib Bredahl, ansat 1/6 1979; Svend Åge Christiansen, ansat 1/2 1980; Jørgen Clausen, ansat 1/6 1979, (fratrådt 31/1 1980); Preben Gamholdt, ansat 1/3 1961; Klaus Boye Hansen, ansat 1/4 1975; Stefan Havbo, ansat 1/4 1979, (fratrådt 31/12 1979); Ejgil Jensen, ansat 15/12 1964; Torben Juhl Pedersen, ansat 1/2 1980; Tage Jørgensen, ansat 1/8 1968; John Kirchhoff-Jørgensen, ansat 1/6 1970; Albert Nielsen, ansat 4/1 1971, (død 19/10 1979); Holger Eigil Nielsen, ansat 1/1 1967; Frode Paulsen, ansat 1/11 1966; Victor Wassmann, ansat 1/3 1980.

Administrative medarbejdere ved biblioteket, EDB-Centeret og institutterne se under biblioteket, EDB-Centeret og de enkelte institutter.

V. Censorer

I studieåret 1979/80 har følgende censorer af Undervisningsministeriet været beskikket i forbindelse med højskolens prøver og eksaminer:

A. Censorer beskikket ved de erhvervsproglige eksaminer samt i engelsk og tysk ved det erhvervsøkonomiske studium (H.A.-studiet).

Engelsk:

Translatør Birthe Marie Andersen; translatør Aksel A. Anslev; seminarielektor, cand.mag. Jens Axelsen; studielektor, cand.mag. Ulf Böiken; vicedirektør, translatør Mogens Dyhr H.D.; lektor, cand.pæd. Gerd Gabrielsen; lektor, cand.mag. Knud Gram-Andersen; lektor, cand.mag. Niels Chr. Bugge Hansen; statsaut. translatør og tolk Marie-Louise Brendstrup; adjunkt Hans Vinther Jensen; afdelingsleder, dr.phil. Arne Astrup Juul; cand.ling.merc. Annette Kjærulff; kontorchef Henning Kristiansen; translatør Jette Lachmann; lektor, cand.art. Hanne Lauridsen; civilingeniør F.I. Brink Laursen; translatør Børge Maretti; cand.ling.merc. Hanne Mathiesen; salgsinspektør, translatør Hans Jørgen Mengel; forstander Torkild Mortensen; landsretssagfører Erik Münter; universitetslektor, mag.art. Hans Frede Nielsen; lektor, dr.phil. Niels Davidsen-Nielsen; lektor Flemming Olsen; translatør Ebba Schlüter; professor Poul Steller; afdelingsleder Bent Sunesen; professor, dr.phil. Knud Sørensen; professor, dr.phil. Torben Vestergaard; translatør Hannelore Aaberg.

Fransk:

Lektor, cand.mag. Marianne Aggebo; lektor, cand.mag. Magnus Berg; ekspeditionssekretær Johannes Buhl; statsaut. translatør Eilif Christensen; advokat Frantz Dahl; kontorchef, cand.jur. William Friis-Møller; lektor, cand.mag. Oleg Koefoed; civilingeniør Michel Christian Laignou; lektor, cand.mag. Knud Aage Larsen; førstebibliotekar, mag.art. A. Nicolet; professor, dr.phil. Morten Nøjgaard; professor, dr.phil. Birger Munk Olsen; lektor, cand.mag. Vagn Outzen; professor, dr.phil. John Pedersen; ambasadør, dr.phil. Asgar Rosenstand Hansen; cand.interpret. Erik Sørensen; lektor, cand.mag. Aage Frank Sørensen; kontorchef Erik Wille; advokat Henrik Worning.

Italiensk:

Translatør Gudrun Bagge; lektor, mag.art. Hugo Ibsen; professor, dr.phil. Jørn Møestrup; lektor, cand.mag. Lene Waage Petersen; lektor, mag.art. Gunver Skytte Schmidt.

Russisk:

Translatør Axel Mortensen; lektor, cand.mag. Helge Poulsen.

Spansk:

Oversætter Erik Sloth Andersen; professor Svend Atke; studielektor, cand.mag. Ulf Böiken; kontorchef Bjørn Furu H.D.; direktør, translatør Vagn Ganderup; translatør, cand.ling.merc. Charlotte von Haffner; translatør Inger Hall; civilingeniør Kai Jørgensen; civilingeniør Kristen Kragelund; lektor John Kuhlmann Madsen; kontorchef, translatør Poul Madsen; Underdirektør, cand.jur. Jørgen F. Nissen; professor, dr.phil. Morten Nøjgaard; lektor Poul Bøggild Rasmussen; kontorchef, fuldmægtig, cand.phil. Otto Chr. Schepeleern; translatør, cand.jur. Halvor Skov; civilingeniør Jens Staugaard; translatør K.P. Vorsmark.

Tysk:

Førstebibliotekar, civilingeniør Ejvind Andersen; lektor, cand.mag. H. Bergstrøm-Nielsen; translatør Heinz W. Bühring; translatør, cand.jur. Helmut Christensen; translatør Edith Christiansen; translatør Inger Jelstrup Christophersen; professor Ove K. Clausen; salgschef Peter Hausmann; translatør Esther Hedegaard; professor, fil.dr. Karl Hyldgaard-Jensen; studielektor, cand.mag. Gerhard Jaspersen; translatør Lene Bøgeholm Jensen; afdelingsleder, cand.mag. Elli Jørgensen; afdelingsleder, cand.mag. Mogens Wied Jørgensen; lektor Per El Jørgensen; lektor, cand.mag. Fritz Kamp; translatør Meta Knudsen-Poulsen; translatør Nils Wilhelm Lassen; translatør Helmuth Norsker; universitetslektor, mag.art. Jørgen Olsen; translatør, dr.jur. Georg Rona; professor, dr.phil. Henning Spang-Hanssen; translatør Walter Thornfield; lektor Monika Wesemann; lektor, cand.mag. Vibeke Winge; underdirektør, translatør Robert Wunsch; translatør John Zenth; translatør Hannelore Aaberg.

Arabisk:

Undervisningsassistent Motie Ibrahim Hassan; mag.art. Stig Torben Rasmussen; afdelingsleder, cand.theol. Svend Maan Søndergaard.

Hollandsk:

Kontorchef, translatør, cand.jur. Bernard Bévort; adjunkt, cand.mag. Gorm Christensen; lektor Diederik Grit; lektor, cand.mag. Poul Rosbach.

Nygræsk:

Lektor, cand.mag. Sysse Engberg; lektor, cand.mag. Rolf Hesse; lektor, cand.mag. Sophia Scopetéa.

Polsk:

Ekspeditionssekretær, translatør George E.Z. Damborg; lektor, dr.phil. Kristine Heltberg; translatør S.R. Summer-Brason.

Portugisisk:

Translatør Børge Hansen; lektor Luis Adolfo Walter de Vasconcelos; lektor, translatør Niels Henning Pedersen H.D.

Maskinskrivning og stenografi:

Mariane Bjerre E.D.; korrespondent Birte Dam-Hendriksen; Jonna Sehested-Grove E.D.; Gerda Helms Boesen H.A.; korrespondent Dorrit Faber Iversen; korrespondent Kate Helleshøj Jensen.

Erhvervslære og Samfundsøkonomi, niveau I:

Konsulent, lic.merc. Egon Andersen; civiløkonom Asbjørn Baggesen H.D.; direktør Allan Hansen H.A.; direktør, cand.merc. Ole Heggland; konsulent Flemming Steen H.D.; marketingchef Claus Trolle H.D.

Samfundsøkonomi, niveau II:

Kontorchef, cand.polit. Thomas Henriksen.

Erhvervsret:

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; kontorchef, cand.jur. Ole Alsøe; professor, dr.jur. Bent Christensen; kontorchef, cand.jur. Frede Christensen; amanuensis, cand.jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; direktør, cand.jur. Kjeld Gleerup; advokat Vibeke Haume; landsretssagfører Philip Ingerslev; kontorchef Ole Jacobsen; skibsregisterchef, cand.jur. Georg Jensen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; dommer Aksel T. Koefoed; fuldmægtig, cand.jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ekspeditionssekretær, cand.jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Ulrik Lett; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand.jur. Hans Metzou; undervisningsdirektør, cand.jur. O.I. Mikkelsen; kontorchef, cand.jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; advokat Jacob Nørager-Nielsen; direktør, cand.jur. Lauritz Ringgård; højesteretssagfører Frits Rosenquist; ekspeditionssekretær A. Rønsted; direktør, cand.jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; advokat Leif Skov; dommer Erik Skriver; bibliotekar, cand.jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand.jur. P. Thorell; kontorchef, cand.polit. Mogens O. Østergaard.

B. Censorer beskikket ved det almene erhvervsøkonomiske studium (H.A.)**Databehandling:**

Underdirektør, cand.polyt. P.V. Andersen H.D.; direktør, mag.scient. H.J. Helms; direktør Peter Plejl H.D.; professor Poul Sveistrup.

Matematik:

Ingeniørdocent, mag.scient. J. Ditlev Monrad.

Regnskabslære:

Konsulent, lic.merc. Egon Andersen; civiløkonom Asbjørn Baggesen H.D.; prokurist E.H. Christensen; fabrikant, civiløkonom B. Steen-Johnsen H.D.

Erhvervsret:

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; kontorchef, cand.jur. Ole Alsøe; professor, dr.jur. Bent Christensen; kontorchef, cand.jur. Frede Christensen; amanuensis, cand.jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat An-

dreas Fischer; direktør, cand.jur. Kjeld Gleerup; landsretssagfører Philip Ingerslev; kontorchef Ole Jacobsen; skibsregisterchef, cand.jur. Georg Jensen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; dommer Aksel T. Koefoed; fuldmægtig, cand.jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ekspeditionssekretær, cand.jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Ulrik Lett; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand.jur. Hans Metzou; undervisningsdirektør, cand.jur. O.I. Mikkelsen; kontorchef, cand.jur. Eigel Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; advokat Jacob Nørager-Nielsen; direktør, cand.jur. Lauritz Ringgård; højesteretssagfører Frits Rosenquist; ekspeditionssekretær A. Rønsted; direktør, cand.jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; bibliotekar, cand.jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand.jur. P. Thorell; kontorchef, cand.polit. Mogens O. Østergaard.

Erhvervs-og Samfundsbeskrivelse:

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; kontorchef, cand.merc. Erik Hjortkjær Andersen; direktør, cand.polit. Ole Andresen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk H.D.; salgschef, cand.merc. Jørgen Bertelsen; ekspeditionssekretær, cand.polit. V.E. Carstensen; underdirektør, cand.polit. Ib Christiansen; direktør, cand.polit. C.J. Clemmensen; underdirektør Anders H. Dahl; direktør, konsul Paul Fabricius; studieleder, cand.merc. Bent Gram; kontorchef, cand.polit. Jørgen Hansen; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; kontorchef, cand.polit. Thomas Henriksen; lektor, fuldmægtig, cand.polit. Kristian Hjulsager; kontorchef Vagn Isaksen; afdelingschef, cand.polit. N.P. Jacobsen; underdirektør, cand.polit. Paul Kaaris; underdirektør, cand.polit. Niels M. Larsen; bankdirektør, cand.polit. Poul Tage Madsen; direktør, cand.merc. Hans Meyer; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; lektor, cand.polit. Gunnar Viby Mogensen; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; bankdirektør, cand.polit. Kristian Møller; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; kontorchef, cand.polit. Erik Nielsen; kontorchef, cand.polit. Ole Olesen; informationschef, cand.polit. E. Heimann Olsen; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; direktør Bent Poulsen; direktør Oiva Rydeng; direktør, cand.merc. K.V. Slot; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; kontorchef, cand.oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedeby; arbejdsdirektør, cand.polit. Kaj Westergård; økonomichef, cand.oecon. Allan Winther.

Erhvervsøkonomi:

Oberstløjtnant, cand.psych. Fin Agersted; underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; kontorchef, cand.merc. Erik Hjortkjær Andersen; direktør, cand.polit. Ole Andresen; direktør, cand.merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand.polit. Sten Buhl; forlagsboghandler, cand.merc. Ole Arnold Busck; direktør, lic.merc. Torben Carlsson; direktør, cand.polit. E. Haunstrup Clemmensen; generaldirektør, cand.polit. Aage la Cour; direktør, cand.polit. Poul Dahlggaard; direktør, cand.merc. Verner Damm; direktør Werner Drenck H.D.; fuldmægtig, cand.oecon. Poul Due; kontorchef, cand.oecon. Mogens Ebling; redaktør, lektor, cand.polit. B.V. Elberling; adm. direktør Frede Ahlgreen Eriksen; direktør, cand.oecon. Jens Fisker; bankdirektør, cand.merc. Sv.-Aage Frederiksen; direktør, lic.merc. Børge G. Christensen; studieleder, cand.merc. Bent Gram; professor, lic.merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; direktør Ole Heise H.A.; økonomidirektør, lic.merc. Steen Hemmingsen; kontorchef, cand.polit. Thomas Henrik-

sen; lektor, lic.merc. Steen Hildebrandt; ekspeditionssekretær, cand.oecon. Ove Høeg; seminarieadjunkt Bertel Haarder MF; direktør, cand.merc. Svend Aage Birck Jakobsen; direktør, cand.polit. Jens Kampmann; konsulent, cand.merc. Ole Kerndal-Hansen; civiløkonom Jørgen Kjær H.A.; direktør, cand.merc. Peter H. Krag; civilingeniør Jakob Krarup; kontorchef, cand.merc. Helge Krausing; direktør, cand.merc. Poul Lauritsen; direktør, cand.polit. Arne Lund; direktør, cand.merc. Kaj Ulrik Lund H.D.; direktør, lic.merc. Børge O. Madsen H.D.; direktør Sv. Dyrlov Madsen H.D.; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; civiløkonom Vilhelm Nørring H.D.; underdirektør, cand.polit. Erik Ohrt; direktør, cand.merc. Ejvind Oxe; personalechef Jan Petersen; direktør, cand.polit. Jan Rasmussen; direktør, cand.merc. Erik Rebild; forstander, cand.merc. Per Rendtorff; direktør, cand.merc. P. Rohde; afdelingschef, cand.merc. Willy Tiedemann; direktør, cand.polit. Jens W. Trock H.A.; lektor, cand.oecon. Jens Vestergaard; direktør, cand.oecon. H. Øhrstrøm.

Nationaløkonomi:

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; professor, dr.oecon. P. Nyboe Andersen; direktør, cand.polit. Ole Andresen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk H.D.; kontorchef, cand.polit. William Boserup; direktør, cand.polit. Preben Bov; ekspeditionssekretær, cand.polit. V.E. Carstensen; lektor, cand.polit. J.P. Christensen; underdirektør, cand.polit. Ib Christiansen; underdirektør Anders H. Dahl; konsulent, cand.polit. Henning Gottlieb; studieleder, cand.merc. Bent Gram; direktør, cand.polit. Olav Grue; sekretariatschef, cand.polit. Folmer Hammerum; kontorchef, cand.polit. Jørgen Hansen; lektor, cand.polit. Jørgen Drud Hansen; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; forskningsassistent, cand.polit. Ingrid Henriksen; kontorchef, cand.polit. Thomas Henriksen; direktør, cand.oecon. Oluf Ingvartsen; afdelingschef, cand.polit. N.P. Jacobsen; underdirektør, cand.polit. Niels M. Larsen; informationschef, cand.polit. Henning Lindegaard; bankdirektør, cand.polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; lektor, cand.polit. Gunnar Viby Mogensen; bankdirektør, cand.polit. Kristian Møller; kontorchef, cand.polit. Ole Olesen; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; lektor, cand.polit. Peder Jørgen Pedersen; ekspeditionssekretær, dr.polit. Knud Rasmussen; professor, dr.polit. P. Nørregaard Rasmussen; kontorchef, cand.polit. Lene Skotte; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedebye.

Statistik:

Lektor, cand.polit. Bodil Nyboe Andersen; professor, dr.polit. Ellen Andersen; professor Erling B. Andersen; lektor, cand.stat. Steen Andersson; afdelingsforstander, cand.act. M. Weis Bentzon; cand.merc. Niels J. Blunch; direktør, cand.polit. Sten Buhl; amanuensis, cand.merc. Jens Jørn Dahlggaard; studieleder, cand.merc. Bent Gram; professor Erik Harsaa; lektor, cand.polit. Viggo Høst; cand.polit. Harald Høst-Madsen; direktør, cand.oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand.polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand.stat. Søren Johansen; lektor Kai Kristensen; lektor, cand.stat. Steffen Lilholt Lauritzen; undervisningsassistent, cand.merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand.polit. Finn Madsen; professor, dr.polit. P.C. Matthiessen; professor Ole Nielsen; marketingchef, cand.merc. Johannes Poulsen; professor Mats Rudemo; lektor, civilingeniør Karsten Schmidt; lektor Jon Stene; professor Karl Vind.

C. Censorer beskikket ved den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand.merc.-studiet).

Direktør Knud Agbo; oberstløjtnant, cand.psych. Fin Agersted; underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; højesteretssagfører Niels Alkil; lektor Bruno Amoroso; professor, dr.polit. Ellen Andersen; professor Erling B. Andersen; statsaut. revisor Tage Andersen; professor, dr.oecon. P. Nyboe Andersen; underdirektør, cand.polyt. P.V. Andersen H.D.; underdirektør, cand.oecon. Jesper Andreasen; direktør, cand.polit. Ole Andresen; afdelingsforstander, cand.act. M. Weis Bentzon; professor, dr.phil. Mogens Blegvad; direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; lektor, cand.psych. Vilh. Borg; afdelingsleder, institutbestyrer Anders Boserup; kontorchef, cand.polit. William Boserup; direktør, civilingeniør Henry Brennum H.D.; direktør, cand.polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard H.D.; forlagsboghandler, cand.merc. Ole Arnold Busck; kontorchef, cand.jur. Frede Christensen; direktør Preben Christensen; direktør Arne Christiansen M.F.; afdelingschef, cand.polit. Hans O. Christiansen; konsulent Magnus Demnitz; direktør, cand.polit. Kåre B. Dullum; redaktør, lektor, cand.polit. B.V. Elberling; civilingeniør Ole Engberg; adm. direktør Frede Ahlgreen Eriksen; departementschef, cand.jur. Niels Ersbøll; bankdirektør, cand.merc. Sv.-Aage Frederiksen; direktør, lic.merc. Børge G.-Christensen; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum; lektor, cand.polit. Nils Groes; direktør, cand.polit. Olav Grue; professor, lic.merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; direktør, cand.polit. Hans Ejvind Hansen; kontorchef, cand.polit. Jørgen Hansen; cand.merc. Jørgen Sehested-Hansen; kontorchef, cand.polit. Peter Gorm Hansen; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; underdirektør, cand.oecon. Jørgen Harne; professor E. Harsaae; advokat Vibeke Haume; adm. direktør Erik Heirung; direktør Ole Heise H.A.; Gerda Helms Boesen H.A.; økonomidirektør, lic.merc. Steen Hemmingsen; lektor, lic.merc. Steen Hildebrandt; civilingeniør Kim A. Hueg H.D.; direktør, cand.merc. Mogens Bøgvad Høst; seminarieadjunkt Bertel Haarder MF; direktør, cand.oecon. Oluf Ingvartsen; marketingchef, cand.merc. Ole Jacobsen; direktør, cand.merc. Sv. Aage Birck Jakobsen; lektor, cand.jur. Jørgen Vammen Jepsen; direktør, cand.oecon. Axel Johannesen; direktør, dr.polit. Paul Johansen; lektor, cand.stat. Søren Johansen; statsaut. revisor A. Runge Johansen; direktør, cand.jur. Troels Jungersen; direktør, cand.polit. Jens Kampmann; advokat Robert Koch-Nielsen; afdelingsleder, mag.scient. Per Kongstad; sekretariatschef Tyge Korsgaard; direktør, cand.merc. Peter H. Krag; kontorchef, cand.jur. Torben Larsen; direktør, cand.merc. Poul Lauritsen; ekspeditionssekretær, cand.jur. Vagn Laustsen; lektor Bengt-Åke Lundvall; direktør, lic.merc. Børge O. Madsen; statsaut. revisor Willy Madsen; vicedirektør, cand.polit. Rich. Mikkelsen; lektor, cand.polit. Gunnar Viby Mogensen; direktør, statsaut. revisor Erik Møllerup; professor, dr.phil. Torben Monberg; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; departementschef, cand.polit. Otto Müller; kontorchef, cand.jur. Eigil Mølgaard; forskningsassistent, cand.polit., dr.merc. Iver Hornemann Møller; bankdirektør, cand.polit. Kristian Møller; direktør A.P. Nicolaisen; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; universitetslektor, cand.scient.pol. Hans Jørgen Nielsen; direktør, cand.polit. Henning Axel Nielsen; direktør, lic.merc. Jan Aarsø Nielsen; fabrikkationschef, cand.polyt. Per W. Nielsen H.D.; lektor J.A. Noordhoek; sekretariatschef Ejvind Næsborg H.A.; underdirektør, cand.polit. Erik Ohrt; professor, dr.polit. Erling Olsen; direktør, cand.pharm. Knud Overø H.D.; direktør, cand.merc. Ejvind Oxe; direk-

tør, cand.jur. Henning Palludan; direktør Carl Erik Palsgaard; statsaut. revisor J.O. Burch Pedersen; lektor, dr.phil. Poul Ove Pedersen; statsaut. revisor Arne From Petersen; personalechef Jan Petersen; professor, dr.jur. Allan Philip; direktør Peter Plejl H.D.; direktør, cand.polit. Hans Paaschburg; direktør Bent Ranning; direktør, cand.polit. Jan Rasmussen; professor, dr.polit. P. Nørregaard Rasmussen; lektor, cand.polyt. J.O. Riis; direktør, cand.polyt og polit. Sven Riskær; cand.polit. Edvard Ole Rogren; departementschef, cand.jur. Jens Rosman; statsaut. revisor Stig-Erik Schaumburg-Müller; direktør, cand.polit. Kjeld Scherfig; direktør, cand.jur. Peder Schlegel; professor, dr.jur. Torben Svénné Schmidt; forskningsleder, lic.merc. Preben Sepstrup; direktør, cand.jur. Arne Skjoldager; advokat Leif Skov; dommer Erik Skriver; professor, afdelingsleder, cand.psych. Svend Skyum-Nielsen; økonomidirektør, cand.oecon. Ib Sletting; professor Poul Sveistrup; professor Knud Erik Svendsen; lektor, cand.polit. Sten Sverdrup-Jensen; statsaut. revisor Ebbe Hübertz Sørensen; EDB-chef, civilingeniør Peter Sørensen; direktør, cand.polyt. Flemming Tamstorf H.D.; kontorchef, cand.jur. P. Thorell; lektor Uffe Thorsteinsson; direktør Jørgen M. Thygesen H.D.; konsulent Henning Tjørnehøj; direktør, cand.jur. H. Thranow; direktør Børge Warsberg H.D.; direktør, cand.merc. Ole Wennemoes; kontorchef, cand.polit. Peter Wendt; lektor, cand.oecon. Jens Vestergaard; professor Karl Vind; professor, cand.polit. E. Yndgaard; cand.merc. C.A. Øberg; direktør, cand.oecon. Hans Øhrstrøm; konsulent, cand.scient.pol. H.H. Østergaard; kontorchef, cand.polit. Mogens O. Østergaard.

D. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, 1. del.

Erhvervsret:

Direktør Knud Agbo; højesteretssagfører Niels Alkil; kontorchef, cand.jur. Ole Alsøe; professor, dr.jur. Bent Christensen; kontorchef, cand.jur. Frede Christensen; amanuensis, cand.jur. Nils Elmelund; advokat Jan Erlund; advokat Torben Ertbøll; advokat Andreas Fischer; direktør, cand.jur. Kjeld Gleeurup; advokat Vibeke Haume; landsretssagfører Philip Ingerslev; kontorchef Ole Jacobsen; skibsregisterchef, cand.jur. Georg Jensen; afdelingschef Hans Kjems; advokat Robert Koch-Nielsen; dommer Aksel T. Koefoed; fuldmægtig, cand.jur. Hanne Koktvedgaard; landsretssagfører Carl Kragh; direktør Erik Langsted; ekspeditionssekretær, cand.jur. Vagn Laustsen; landsretssagfører Eyvind Lenstrup; advokat Ulrik Lett; advokat Arne Madsen; undervisningsinspektør, cand.jur. Hans Metzou; undervisningsdirektør, cand.jur. O.I. Mikkelsen; kontorchef, cand.jur. Eigil Mølgaard; højesteretssagfører Bent Nebelong; advokat Jacob Nørager-Nielsen; direktør, cand.jur. Lauritz Ringgård; højesteretssagfører Frits Rosenquist; ekspeditionssekretær A. Rønsted; direktør, cand.jur. J. Selmer; advokat Mogens Skipper-Pedersen; advokat Leif Skov; dommer Erik Skriver; bibliotekar, cand.jur. Jens Søndergaard; kontorchef, cand.jur. P. Thorell; kontorchef, cand.polit. Mogens O. Østergaard.

Erhvervs- og samfundsbeskrivelse:

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; kontorchef, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; direktør, cand.polit. Ole Andresen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk H.D.; ekspeditionssekretær, cand.polit. V.E. Carstensen; underdirektør, cand.polit. Ib Christiansen; underdirektør Anders H. Dahl; direktør, konsul Paul Fabricius; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; kontorchef Vagn Isaksen; afdelingschef, cand.polit. N.P.

Jacobsen; ingeniørdocent, cand.polyt. Johs. Madsen; bankdirektør, cand.polit. Poul Tage Madsen; direktør, cand.merc. Hans Meyer; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; lektor, cand.polit. Gunnar Viby Mogensen; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; kontorchef, cand.polit. Erik Nielsen; informationschef, cand.polit. E. Heimann Olsen; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; direktør Bent Poulsen; direktør Oiva Rydeng; direktør, cand.merc. K.V. Slot; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; kontorchef, cand.oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedebye; arbejdsdirektør, cand.polit. Kaj Westergård.

Erhvervsøkonomi:

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; kontorchef, cand.merc. Erik Hjortkær Andersen; direktør, cand.merc. Holger Brinch-Pedersen; direktør, cand.polit. Sten Buhl; direktør, lic.merc. Torben Carlsson; direktør Gunnar Christensen; direktør, cand.polit. E. Haunstrup Clemmensen; direktør, cand.polit. Poul Dahlgaard; direktør Werner Drenck H.D.; kontorchef, cand.oecon. Mogens Ebling; direktør, cand.oecon. Jens Fisker; direktør, lic.merc. Børge G.-Christensen; økonomidirektør, lic.merc. Steen Hemmingsen; ekspeditionssekretær, cand.oecon. Ove Høeg; seminarieadjunkt Bertel Haarder MF; direktør, cand.merc. Svend Aage Birck Jacobsen; direktør, cand.polit. Jens Kampmann; konsulent, cand.merc. Ole Kerndal-Hansen; civiløkonom Jørgen Kjær H.A.; direktør, cand.merc. Peter H. Krag; civilingeniør Jakob Krarup; kontorchef, cand.merc. Helge Krausing; direktør, cand.merc. Jens Laustsen; direktør, cand.polit. Arne Lund; direktør, lic.merc. Børge O. Madsen H.D.; direktør Sv. Dyrlov Madsen H.D.; civiløkonom Vilhelm Nørring H.D.; forstander, cand.merc. Per Rendtorff; direktør, cand.merc. P. Rohde; afdelingschef, cand.merc. Willy Tiedemann; direktør, cand.polit. Jens W. Trock H.A.

Nationaløkonomi:

Underdirektør, cand.oecon. Søren Aggebo; professor, dr.oecon. P. Nyboe Andersen; direktør, cand.polit. Ole Andresen; kontorchef, cand.polit. E. Bastrup-Birk H.D.; kontorchef, cand.polit. William Boserup; direktør, cand.polit. Preben Bov; ekspeditionssekretær, cand.polit. V.E. Carstensen; lektor, cand.polit. J.P. Christensen; underdirektør, cand.polit. Ib Christiansen; direktør, cand.polit. C.J. Clemmensen; generaldirektør, cand.polit. Aage la Cour; underdirektør Anders H. Dahl; konsulent, cand.polit. Henning Gottlieb; studieleder, cand.merc. Bent Gram; direktør, cand.polit. Olav Grue; sekretariatschef, cand.polit. Folmer Hammerum; kontorchef, cand.polit. Jørgen Hansen; lektor, cand.polit. Jørgen Drud Hansen; professor, dr.polit. Svend Aage Hansen; kontorchef, cand.polit. Thomas Henriksen; direktør, cand.oecon. Oluf Ingvarsten; afdelingschef, cand.polit. N.P. Jacobsen; underdirektør, cand.polit. Niels M. Larsen; informationschef, cand.polit. Henning Lindegaard; bankdirektør, cand.polit. Poul Tage Madsen; kontorchef, cand.polit. Leo Meyer; lektor, cand.polit. Axel Mossin; kommitteret, cand.polit. Henning Møller; bankdirektør, cand.polit. Kristian Møller; kontorchef, cand.polit. Erik Nielsen; kontorchef, cand.polit. Ole Olesen; sekretariatschef, cand.polit. Laurids Pedersen; lektor, cand.polit. Peder Jørgen Pedersen; ekspeditionssekretær, dr.polit. Knud Rasmussen; direktør, cand.polit. Erik Stockmann; lektor, cand.polit. Sten Sverdrup-Jensen; kontorchef, cand.oecon. Aage Tarp; statistikchef, cand.polit. Jørgen Wedebye; professor, cand.polit. E. Yndgaard.

Statistik:

Lektor, cand.polit. Bodil Nyboe Andersen; professor, dr.polit. Ellen Andersen; professor Erling B. Andersen; lektor, cand.stat. Steen Andersson; afdelingsforstander, cand.act. M. Weis Bentzon; cand.merc. Niels J. Blunch; direktør, cand.polit. Sten Buhl; amanuensis, cand.merc. Jens Jørn Dahlgaard; professor Erik Harsaae; lektor, cand.polit. Viggo Høst; cand.polit. Harald Høst-Madsen; direktør, cand.oecon. Knud Kappel Jensen; lektor, cand.polit. Niels-Erik Jensen; lektor, cand.stat. Søren Johansen; lektor Kai Kristensen; lektor, cand.stat. Steffen Lilholt Lauritzen; undervisningsassistent, cand.merc. Steen Lund-Thomsen; afdelingsleder, cand.polit. Finn Madsen; professor, dr.polit. P.C. Matthiessen; professor, Ole Nielsen; marketingchef, cand.merc. Johannes Poulsen; professor Mats Rudemo; lektor, civilingeniør Karsten Schmidt; lektor Jon Stene; professor Karl Vind.

E. Censorer beskikket ved de erhvervsøkonomiske diplomprøver, 2. del.**Afsætningsøkonomi:**

Redaktør, cand.polit. Helge Andersen; direktør, cand.polyt. Henry Brennum H.D.; direktør, cand.polit. Sten Buhl; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard H.D.; direktør, konsul Paul Fabricius; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; analysechef, cand.merc. Mogens Godt; direktør, cand.merc. Peter H. Krag; direktør, cand.polit. Bent Lillelund; direktør, lic.merc. Jan Aarsø Nielsen; direktør, cand.pharm. Knud Overø H.D.; udviklingsdirektør, cand. merc. Flemming Torp Petersen; direktør Jørgen M. Thygesen H.D.

Finansiering og kreditvæsen:

Underdirektør, cand.oecon. Jesper Andreasen; bankdirektør, cand.merc. Sv.-Aage Frederiksen; lektor, cand.polit. Nils Groes; direktør, cand.polit. Olav Grue; direktør, cand.polit. Hans Ejvind Hansen; underdirektør, cand.oecon. Jørgen Harne; civilingeniør Kim A. Hueg H.D.; direktør, cand.jur. Troels Jungersen; sekretariatschef Tyge Korsgaard; vicedirektør, cand.polit. Rich. Mikkelsen; direktør, statsaut. revisor Erik Møllerup; bankdirektør, cand.polit. Kristian Møller; direktør, cand.polit. Anne Marie Nielsen; direktør, cand.polit. Henning Axel Nielsen; direktør Peter Plejl H.D.; direktør, cand.polit. Hans Paaschburg; direktør, cand.polit. Jan Rasmussen; direktør, cand.polit. Kjeld Scherfig; direktør, cand.jur. Peder Schlegel; direktør, cand.jur. Arne Skjoldager; direktør, cand.polyt. Flemming Tamstorf H.D.; kontorchef, cand.polit. Peter Wendt; direktør, cand.oecon. Hans Øhrstrøm.

Forsikring:

Direktør, landsretssagfører Mogens Bojesen-Koefoed; direktør Preben Christensen; direktør, dr.polit. Paul Johansen; direktør, cand.jur. Henning Palludan; direktør, cand.jur. H. Thranow; direktør Børge Warsberg H.D.

Organisation og arbejds sociologi:

Oberstløjtnant, cand.psych. Fin Agersted; oberstløjtnant, civilingeniør H.A.S. Arnoldus; professor, dr.phil. Mogens Blegvad; lektor, cand.psych. Vilhelm Borg; advokat Ole Brøns; forlagsboghandler, cand.merc. Ole Arnold Busck; direktør Otto Cordsen; direktør Erik Damborg H.D.; direktør, cand.merc. Verner Damm; konsulent Magnus Demnitz; re-

daktør, lektor, cand.polit. B.V. Elberling; civilingeniør Ole Engberg; direktør, cand.silv. Peter Friis H.D.; sekretariatschef, cand.jur. Jørgen Friis Christensen; direktør Jens Berkedal Grell; professor, lic.merc. Hans Gullestrup; lektor, civilingeniør Axel Gaarslev; miljøkonsulent Morten Høiland Hansen; kontorchef, cand.polit. Peter Gorm Hansen; direktør Laurits Hedaa; direktør Ole Heise H.A.; Gerda Helms Boesen H.A.; professor N.K. Hermansen; direktør, cand.act. F. Hertz; personalechef, cand.jur. Ib Hjarlitz; direktør, cand.merc. Jørgen A. Houmann; direktør, cand.merc. Svend Aage Birck Jakobsen; kommunaldirektør, cand.oecon. Aage Jensen; lektor, cand.merc. Peter Kragh Jespersen; underdirektør, civilingeniør Svend Kahr; tillidsrepræsentant Barbara Kryger; forskningsleder, cand.psych. P.H. Kühli; kontorchef, cand.jur. Torben Larsen; direktør, cand.merc. Poul Lauritsen; direktør, cand.polit. Arne Lund; direktør, cand.merc. Kaj Ulrik Lund H.D.; ingeniør, docent Robert Madsen; direktør, cand.polit. Aage Melbye; direktør, civilingeniør og civiløkonom Leif Monies; forskningsassistent, cand.polit., dr.merc. Iver Hornemann Møller; universitetslektor, cand.scient.pol. Hans Jørgen Nielsen; fabrikkationschef, cand.polyt. Per W. Nielsen H.D.; underdirektør, cand.polit. Erik Ohrt; direktør, cand.merc. Ejvind Oxø; personalechef Jan Petersen; direktør Peter Plejl H.D.; civilingeniør Knud Erik Reddersen; civilingeniør, lic.tech. Thomas Skousen; professor, afdelingsleder, cand.psych. Svend Skyum-Nielsen; professor Poul Sveistrup; oberstløjtnant, cand.psych. J. Termøhlen; direktør Jens Ugilt Thomsen; konsulent Henning Tjørnehøj; konsulent, cand.psych. Poul Vidriksen; civilingeniør, lic.tech. Aage Vølund; konsulent, cand.scient.pol. H.H. Østergaard.

Regnskabsvæsen:

Konsulent, lic.merc. Egon Andersen; adm. direktør Egon Johannes Andersen H.D.; direktør, cand.polyt. Niels Schreiner Andersen; adm. direktør Torben Bonnesen; direktør, civilingeniør Kjeld Bundgaard H.D.; direktør, lic.merc. Torben Carlsson; direktør, cand.polit. Kåre B. Dullum; statsaut. revisor F. Dühring; statsaut. revisor N.B. Fabricius; direktør, lic.merc. Børge G-Christensen; adm. direktør, ingeniør Allan Gjerdrum; professor G. Graversen; cand.merc. Jørgen Sehested Hansen; direktør Ole Heise H.A.; direktør, cand.merc. Jørgen A. Houmann; direktør, cand.merc. Mogens Bøgvad Høst; direktør, cand.merc. Flemming J. Jensen; direktør, statsaut. revisor Leif Juul Jørgensen; direktør Bent Larsen H.D.; finansdirektør, cand.polit. Bent Lilholt; underdirektør, cand.oecon. Eigil Lund; direktør Peter Müller H.D.; sekretariatschef Ejvind Næsberg H.A.; kontorchef, cand.oecon. Birger Riisager; direktør, cand.polit & polyt. Sven Riskær; cand.polit. Edvard Ole Rogren; direktør, cand.polyt. Chr. Røvsing; direktør, cand.merc. Ditlev Saugmann; statsaut. revisor Jacob Schiøler; direktør, civilingeniør Johan Schrøder; økonomidirektør, cand.oecon. Ib Sletting; statsaut. revisor Steen Sommer-Jørgensen; direktør, cand.merc. Jens Stampe; statsaut. revisor E. Steiner; professor Poul Sveistrup; statsaut. revisor Per Værndal; civilingeniør, lic.tech. Aage Vølund; direktør, cand.merc. Ole Wennemoes; statsaut. revisor Ib Yde; direktør, cand.oecon. H. Øhrstrøm.

Særprøven i revision:

Statsaut. revisor Tage Andersen; statsaut. revisor Erik Teis Hansen; statsaut. revisor Willy Madsen; direktør A.P. Nicolaisen; statsaut. revisor J.O. Burch Pedersen.

Prøven i skatteret:

Højesteretssagfører Niels Alkil; advokat Robert Koch-Nielsen; ekspeditionssekretær, cand.jur. Vagn Laustsen; statsaut. revisor Arne From Petersen; departementschef, cand.jur. Jens Rosman; statsaut. revisor Ebbe Hübertz Sørensen; kontorchef. cand.polit. Mogens O. Østergaard.

Udenrigshandel:

Ambassadør Jens Christensen; afdelingschef, cand.polit. Hans O. Christiansen; departementschef, cand.jur. Niels Ersbøll; direktør Jørgen Hooge H.D.; direktør, civilingeniør H.J. Koktvedgaard H.D.; ambassadør, cand.polit. Erling Kristiansen; skibsreder, general-konsul Asger Juul Lindinger H.D.; direktør, cand.polit. Ove Munch; departementschef, cand.polit. Otto Müller; bankdirektør, cand.polit. Henning Maegaard Nielsen H.A.; direktør Allan Petersen H.D.; direktør Peder Morten Petersen H.D.; professor, dr.jur. Allan Philip; direktør, cand.polit. & polyt. Sven Riskær; professor, dr.jur. Torben Svénné Schmidt.

VI. Studerende og eksaminer

A. OVERSIGTER

1. I undervisningsdrene 1978/79 og 1979/80 var der på højskolen indmeldt følgende antal studerende og deltagere, der fordeler sig således:

	1978-79	1979-80
Det almene erhvervsøkonomiske studium (HA)	1413	1513
Det erhvervsøkonomiske kandidatstudium (cand.merc.)	691	726
Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium (lic.merc.)	39	46
De erhvervsøkonomiske specialstudier (HD)		
1. del	1737	1804
2. del:		
afsætningsøkonomi	234	257
finansiering og kreditvæsen	182	176
forsikring	8	9
organisation	288	302
regnskabsvæsen	655	594
udenrigshandel	137	130
Revision/skatteret	300	366
Det erhvervsproglige grundstudium, dag (EG)	1194	1088
Det erhvervsproglige grundstudium, aften (EG)	982	788
Den erhvervsproglige afgangseksamen (EA)	134	132
Den erhvervsproglige diplomprøve (ED)	460	434
Den erhvervsproglige kandidateksamen (EK)	205	239
Prøven i italiensk	31	24
Prøven i russisk	22	4
Prøven i spansk	81	71
	<hr/>	<hr/>
	8793	8703

2. Tilgang og afgang i tal i beretningsåret

a. De erhvervsøkonomiske studier.

DET ALMENE ERHVERVSØKONOMISKE STUDIUM

I efterårssemestret 1979 blev der optaget 640 nye (hvoraf 79 udenlandske) studerende.

Til 1. årsprøve af den almene erhvervsøkonomiske eksamen i april/juni 1980 indstillede sig 580 studerende, hvoraf 414 bestod eksamen.

Til den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA) i april/juni 1980 indstillede sig 423 studerende, hvoraf 307 bestod eksamen.

DET ERHVERVSØKONOMISKE KANDIDATSTUDIUM

I 1979/80 var der en tilgang af 206 studerende og til den afsluttende eksamen i december 1979/januar 1980 bestod 57 eksamen, og i april/juni 1980 bestod 44 eksamen.

DE ERHVERVSØKONOMISKE SPECIALSTUDIER

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del var der i 1979/80 en tilgang af 1200 nye studerende.

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 1. del, som er fælles for alle studerende, indstillede sig i april/juni 1980 678 studerende, hvoraf 442 bestod eksamen.

Til de erhvervsøkonomiske specialstudiers 2. del, hvor de studerende er fordelt på specialer, indstillede sig i april/juni 1980 598 studerende, hvoraf 334 bestod eksamen.

Fordelingen var:

	1980	
	indstillet	bestået
Afsætningsøkonomi	91	47
Finansiering og kreditvæsen	76	33
Forsikring	2	2
Organisation:		
Almen linie	70	52
Offentlig forvaltning	7	6
Videregående personaleadministration	4	2
Datamatik	25	14
Tillægsprøve i offentlig forvaltning (aflagt af personer, der tidligere har bestået diplomprøven)	2	0
Tillægsprøve i datamatik	0	0
Tillægsprøve i videregående personaleadministration	0	0
Regnskabsvæsen	247	141
Udenrigshandel	50	37

b. De erhvervsproglige studier.

BEGYNDERPRØVERNE

I 1979/80 blev der optaget 51 nye studerende.

Til prøven i april/juni 1980 indstillede sig 14 studerende sig, hvoraf 13 bestod.

Fordelingen var:	1980	
	indstillet	bestået
Italiensk	3	3
Russisk	2	2
Spansk	9	9

DET ERHVERVSSPROGLIGE GRUNDSTUDIUM

I efterårssemestret 1979 blev der optaget 847 nye studerende.

På det erhvervsproglige grundstudium indstillede i april/juni 1980 687 studerende sig til eksamen, hvoraf 145 bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen, 94 i to sprog og 51 i et sprog og 350 bestod den erhvervsproglige prøve, heraf 137 i to sprog og 213 i et sprog.

Fordelingen på de forskellige discipliner var:	1980	
	indstillet	bestået
Engelsk	414	361
Fransk	161	138
Italiensk	17	14
Russisk	5	4
Spansk	87	59
Tysk	182	157
Obligatoriske bifag	515	472
Korrespondentfag	141	120

DEN ERHVERVSSPROGLIGE AFGANGSEKSAMEN

I 1979/80 blev der optaget 60 nye studerende.

Til den erhvervsproglige afgangseksamen (EA) i 1980 indstillede sig 48 studerende, hvoraf 27 bestod eksamen.

DEN ERHVERVSSPROGLIGE DIPLOMPRØVE

I 1979/80 blev der optaget 174 nye studerende.

Til den erhvervsproglige diplomprøve (ED) i 1980 indstillede sig 162 studerende, hvoraf 123 bestod eksamen.

Fordelingen var:	1980	
	indstillet	bestået
Engelsk	76	52
Fransk	49	42
Italiensk	6	6
Spansk	10	6
Tysk	21	17

16 dimittender fra den erhvervsproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende titlen EA.

3 handelsfaglærere har ved aflæggelse af prøven i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgaver erhvervet den erhvervsproglige diplomprøve.

Fordelingen var på sprog 2 i engelsk og 1 i tysk.

DE ERHVERVSSPROGLIGE KANDIDATSTUDIER

Til den erhvervssproglige kandidateksamen i december 1979/januar 1980 indstillede sig 10 studerende, hvoraf 7 bestod eksamen.

	1979/80	
	indstillet	bestået
Engelsk	6	4
Fransk	3	2
Tysk	1	1

Til den erhvervssproglige kandidateksamen i april/juni 1980 indstillede sig 12 studerende, hvoraf 7 bestod eksamen.

	1980	
	indstillet	bestået
Engelsk	6	4
Fransk	3	2
Spansk	1	1
Tysk	2	0

Til den erhvervssproglige oversætter- og tolkeeksamen i april/juni 1980 indstillede sig 23 studerende, hvoraf 12 bestod eksamen.

	1980	
	indstillet	bestået
Engelsk	11	5
Fransk	5	4
Spansk	2	1
Tysk	5	2

Translatøreksamen blev ved undervisningsministeriets bekendtgørelse af 14. maj 1973 henlagt til handelshøjskolerne. Eksamen blev første gang afholdt i maj/juni 1973. Til eksamen i 1979/80 indstillede sig 17 studerende, hvoraf 6 bestod eksamen.

	1980	
	indstillet	bestået
Arabisk	2	0
Engelsk	7	4
Græsk	1	0
Hollandsk	2	1
Makedonsk	1	1
Polsk	1	0
Portugisisk	1	0
Tjekkisk	2	0

B. DE ERHVERVSØKONOMISKE EKSAMINER 1979/80

Følgende bestod Den almene erhvervsøkonomiske eksamen (HA):

Adriansen, Allan	Andersen, Bjørn Elkjær	Andersen, Frank
Andersen, Ann Liz	Andersen, Carl, Chr. Raae	Andersen, Jens Als

Andersen, Michael
 Andersen, Ole
 Andersen, Steen
 Andersen, Steen Holger
 Andreassen, Henrik
 Andresen, Stig Romain
 Aslo-Petersen, Michael
 Aunbirk, Steen Deibjerg
 Baruch, Nathan Aron
 Beier, Annette Weddell
 Berggren-Klausen, Klaus
 Berthelsen, Claus
     Gymoese
 Bigum, Glenn William
 Blicher, Ane Steensen
 Boas, Vilhelm
 Bohn, Mai-Brit Irene
 Borelli-Møller, Jan
 Borning, Roland
 Brauen, Kim Poul
 Brixtofte, Jens Vilhelm
 Bruhn, Michael
 Buhl, Lars Roed
 Bærens, Bo Parlberg
 Carlsen, Kurt Stig
 Cederkvist, Mette Vibeke
 Christensen, Henrik
 Christensen, Henrik Verner
 Christensen, Jesper Jul
 Christensen, Jørgen
     O. Traustedt
 Christensen, Kim
 Christensen, Niels
     Hougaard
 Christensen, Peter
 Christiansen, Henrik
     Dyring
 Christiansen, Ingrid Bonde
 Christiansen, Jan Grube
 Christiansen, Kurt Juel
 Christiansen, Lars
 Christiansen, Marl Shiran
 Christiansen, Niels
 Christjansen, Klaus Bøje
 Christoffersen, Søren
     Mouritzen

 de la Cour, Philip.
     Dormanville
 Dackweiler, Helge René
 Dalsgaard, Steen
 Dam, Niels Anker
 Damberg, Finn
 Damsgaard, Torben
 Deiborg, Peter Henrik
 Dietzel, Erik
 Dyrberg, Tomas
 Ebbesen, Arne
 Elfang, Bendt Otto
 Elmsted, Karsten
 Elvers, Bo Pedersen
 Engebretsen, Olve
 Engelmann, Jes,
     Kr.Malling
 Enghoff, Michael Vang
 Ericksen, Ole Wilhelm
 Fabrin, Henrik
 Falck, Thomas
 Feit, Karin Elisabeth
 Fjeldsøe, Niels Peter
 Flemin, Karsten
 Florentzen, Bjarne
     Brænder
 Fogh, Søren
 Franck, Erik
 Frederiksen, Lars Vinge
 Frederiksen, Niels
 Gimsing, Bjarne
 Glerup, Per G. Bergfors
 Glistrup, Jørgen
 Graubæk, Ole
 Gregers, Lone
 Gregersen, Jan
 Gundesen, Helle
 Gunner, Jan Birger
 Gøth, Michael
 Gørløv, Henrik
 Hagemann, Svend Bernt
 Hammerich, Niels Kai
 Hansen, Birger Hannibal
 Hansen, Flemming Buhl
 Hansen, Gorm, Præfke
 Hansen, Jan

 Hansen, Jan Hauerberg
 Hansen, Jan Stilling
 Hansen, Johannes, Debes
 Hansen, Klaus Lykke
 Hansen, Per Wendelboe
 Hansen, Peter
 Hansen, Poul Erik Werner
 Hansen, Steen Bruno
 Hansen, Svend Erik
 Hansen, Søren
 Hansen, Torben Bøgh
 Hansen, Torben O.
     Tindbæk
 Hasgaard, Bente
 Haurum, Torben
 Havn, Dorte
 Helin, André
 Helms, Anne
 Hjulmand, Erik Andreas
 Hochstrasse, Paul Stefan
 Holm, Per Knud
 Holme, Jesper
 Holmbom, Anne Mette
 Holst, Gitte
 Holtug, Lars
 Hvalkof, Stefan Michael
 Ingslev, Bjarne
 Jacobsen, Bjørn
 Jakobsen, Jan Benno
 Jefting, Jan Mogens
 Jensen, Arne
 Jensen, Birthe
 Jensen, Bjarne
 Jensen, Christian Gunnar
 Jensen, Henning Ingemann
 Jensen, Henrik
 Jensen, Henrik
 Jensen, Jan Bybjerg
 Jensen, Jan Per
 Jensen, Michael Bo
 Jensen, Michael Møller
 Jensen, Per Ulrik Strandby
 Jensen, Susanne
 Johansen, Orla Arnulf
 Johansen, Bjarne, L.
 Jørgensen, Kim

Jørgensen, Kim J. With
 Jørgensen, Kurt
 Jørgensen, Kenneth
 Jørgensen, Orla Eilegaard
 Jørgensen, Søren
 Jørgensen, Søren Martini
 Karsholt, Klaus Kaare
 Kazeks, Ilse Benedikte
 Keller, Henrik
 Keller, Isa
 Kentorp, Thomas
 Kjældegaard, Erling
 Kjærsgaard, Ole
 Kjørvel, Lisbeth Helene
 Klein, Allan Waldemar
 Klausen, Benny
 Klitgaard, Bent Michael
 Knudsen, Kim
 Knudsen, Villy
 Krarup, Jesper
 Kristensen, Torben
 Kroghdahl, Jesper Nielsen
 Kvist, Henning
 Kähler, Anders
 Kaas, Henrik
 Lahossaye, Pierre
 Langøe, Keld Brian
 Larsen, Hans Kromann
 Larsen, Henning Lindblad
 Larsen, Ingrid A. Ekstrøm
 Larsen, Johannes,
     Pedersen
 Larsen, John Tropp
 Larsen, Nicolai Peder
 Larsen, Niels Henrik
 Larsen, Peter Gjerding
 Larsen, Thomas
 Larsen, Torben Christian
 Lauritsen, Jan
 Laustsen, Michael
 Lehmann-Nielsen, Claus
 Lerche, Jens Johan
 Lisberg, Per
 Liverød, Terje
 Lommer, Stig Søren
 Ludvigsen, Jan Helvig
 Lund, Klaus Bitsch
 Lund, Peter
 Lyster, Gregers Werner
 Madsen, Benny
 Madsen, Lise Trøjgaard
 Madsen, Tom André
 Magnussen, Magni
 Marchand, Liv Gisele
 Markmann, Peter
 Mikkelsen, Lars Palland
 Miller, Poul Nygård
 Mortensen, Bjarne
 Mouritsen, Jan Birkelund
 Müller, Kevin John
 Mynster, Niels Henrik
 Møller, Bente Munk
 Møller, Hans Egon Anders
 Møller, Hanne
 Møller, Hans Birkenfeldt
 Mørck, Chr. Holger
 Neergaard-Nielsen, Niels
 Nielsen, Carsten Bjørn
 Nielsen, Fin Tonny
 Nielsen, Gitte Holdt
 Nielsen, Henrik Mæegaard
 Nielsen, Jette Rohde
 Nielsen, Kenneth Soldal
 Nielsen, Lars P. Østerling
 Nielsen, Ole
 Nielsen, Ole Jul
 Nielsen, Søren Road
 Nielsen, Tonni Otto
 Nielsen, Ulf Skov
 Niemann, Jens
 Nordahl, Øyvind
 Nørgaard, Birgit
 Odder, Hanne Hjorth
 Olafsen, Loa
 Olesen, Jørgen Balle
 Olsen, Gert Jørgen
 Olsen, Jan Boesen
 Olsen, Lone Møller
 Olsen, Per Bendix
 Pagh-Kristiansen, Bo
 Pedersen, Jan Melchior
 Pedersen, Lars Fiskbæk
 Pedersen, Thomas
 Petersen, Flemming Villy
 Perlt, Carsten
 Prip, Jørgen D. Lorentzen
 Puls, Philip
 Ragborg, Kim Valdemar
 Ramstad, Finn Ole
 Rasmussen, Jan Eli
 Rasmusen, Jørk Hoffmann
 Rasmusen, Lere
 Rasmussen, Martha Bagge
 Rasmussen, Per Løffler
 Rasmussen, Thomas S.
     Rehling
 Reitov, Karsten
 Rekkedal, Svein
 Rektorli, Bjørn
 Rindholdt, Jesper
 Rohde, Carsten
 Rolin, Peter Christian
 Rosberg, Jan
 Rouchmann, Henning
 Rustand-Larsen, Michael
 Rønje, Ib Henrik
 Rørup, Poul Michael
 Salojarvi, Liisa
 Schaldemose-Nielsen, Bo
 Scharling, Tine
     Anne-Marie
 Schiøtz, Kjeld
 Schophuus, Niels-Jørgen
 Schougaard, Jens Chr.
     Gammeltoft
 Schmidt, Lars
 Schrecker, Ragnar
 Schultz, Erik
 Schønwandt, Per
 Selck, Niels Henrik
 Simson, Jacqueline
 Skovsted, Per
 Smidt, Henrik Parlo
 Snotheim, Frank Orla
 Soja, Nini
 Storm, Jan Steen
 Storm, Jannik
 Strømsted, Kirsten

Stæhr-Olsen, Annette	Troensgaard-Jensen, Ninette	Wex, Eric Thomas
Støttrup, Steen	Trollebo, Frode	Winding-Lauesen, Stefan, L.
Sumberg, Gunnar	Tworek, Pia	Winther, Jan
Sundstrøm, Palle	Van Best, Frank	Wulff, Flemming Mandrup
Sørensen, Nils Suni	Vermholdt, Bjørn Frantz	Wulff, Henrik
Sørensen, René Haslund	Vinding, Jørgen	Zink, John
Sørensen, Sten	Vogel, Henrik	Øfting, Poul Mikael
Thomsen, Bent Samuel, J.	Wagner, Kurt	Østergaard, Michael Peter
Thomsen, Hans Pauli	Wajnsztajn, Jakub	Østergaard, Per
Thorleifsson, Eydbjørn	Wedel, René	
Thuesen, Henrik	Westermann, Anders Steen	
Toft, Niels		

Følgende bestod **Den erhvervsøkonomiske kandidateksamen (cand.merc.):**

Vintereksamen 1979/80	Jensen, Claus Johan Due	Bjerregaard, Poul
Alstrup, Jakob	Jensen, Erik Flintholm	Bratholm, Marianne
Andersen, Leif	Jensen, Torben	Christensen, Jens Nymand
Anker-Petersen, Peter, John	Jepsen, Annemarie	Clausen, Claus
Augsburg, Svend	Kryger, Johan O.	Coninck-Smith, Niels
Beckmann, Hanne Brøsti	Larsen, Jens Helmsø	Harald de
Billington, Helge	Laursen, Per	Danvar, Steen Vagn
Bohse, Klaus	Lund, Mikael	Drackmann, Niels
Carrebye, Susanne	Madsen, Theodor Jens	Dreyer, Jonna
Christensen, Niels Chr. Bjarn	Jørgen Kruse	Frahm-Hansen, Jens Peter
Christoffersen, Peter	Nellemann, Kristian	Hansen, Edib Ludvig
Clausen, Ingolf	Nielsen, Freddi Rønne	Medjedovic
Corinth, Carsten	Olsen, Kurt	Hansen, Peter
Cortnum-Fly, Kristian	Petersen, Jan Lind	Henrichsen, Ole Hasforth
Dinesen, Jørgen Drejr	Poulsen, Jens Jokum Finn	Høving, Carsten
Dohlmann, Niels Peter	Rand, Michael Niels	Ipsen, Erling Kjøller
Dorph, Anne-Marie	Rasmussen, Carl Bjørn	Jacobsen, Lars
Frandsen, Erik Møller	Rasmussen, Karsten	Jacobsgaard, Tom
Frederiksen, Finn Valentin	Scheby, Jette	Jacobsen, Jesper Stoklund
Frederiksen, Jens Vinther	Schulian, Søren	Jensen, Bjarne Kjeldsted
Frost-Hansen, Claus	Smidt, Jørgen Gundesen	Jensen, Flemming Asbjørn
Hermann	Stein, Uffe	Kiaby, Michael
Glenthøj, Peter Thomas	Stiefler-Petersen,	Kielland, Henrik
Groth, Janne	Mogens Jens	Knudsen, Ole Tage
Grønning, Lene	Sørensen, Niels	Lacoppidan, Jørgen
Hallsson, Gunnar Sigurdur	Thomasen, Hans	Langvad, Stefan
Hansen, Christina Lage	Thomsen, Per Nyborg	Larsen, Erik Bøge
Hansen, Klaus Møller	Wanting, Ole	Larsen, Torben
Hansen, Torben Sværke	Westh, Susanne	Lumbye, Michael Stolze
Hermansen, Niels		Lønborg, Ann Marion
Hoffmeyer, Stig	Sommereksamen 1980	Nielsen, Allan Kent
Intrup, Steen	Addis, Philip Anthony	Nielsen, John Borre

Nielsen, Jørn Erik	Petersen, Lene Bornemann	Uldbæk, Frede Klinkeby
Næsgaard, Bjørn Arne	Saxild, Jacob Christian	Warberg, Finn
Olsen, Allan Høymann	Steenstrup, Claus Resen	Aagaard, Peter
Olsen, Gert	Svanevik, Tore Axel	
Petersen, Jens Bek	Sørensen, Peter Meisner	

Følgende bestod Diplomprøven i afsætningsøkonomi (HD 2. del)

Arnold, Lasse Koch	Jensen, Claus Michael	Müller, Pia
Bak-Frederiksen, Thomas	Bournonville	Møller, Arne Schønheyder
Bokkenheuser, Carl Henrik	Jensen, Jan Yde	Nielsen, Bjarne Tønnesen
Bruhn, Kresten	Jensen, Karen Lisbeth	Pedersen, Hardy Buhl
Engberg, Claus	Johansen, Steen Møller	Poulsen, Hans Nohr
Engel, Jens-Christian	Junne, Ove	Rasmussen, Per Jørgen
Engel, Peter Goth	Knudsen, Søren	Reslev, Per
Eslington, Palle	Kristensen, Søren Kristensen	Ryttig, Kjeld Rahbek
Frisch, Claus Hofmann	Krogh, Carsten	Sehested, Ole Poul
Goldby, Willy Koktved	Kæregaard, Kenneth John	Simonny, Ole Tvede
Hansen, Carsten Vagn	Lange, John	Spogaard, Rene Jørgen
Hansen, Tony	Langgaard, Leo Bruunsgaard	Straarup, Karen Lisbeth
Holm, Torben Engelhardt	Larsen, Knud Møller	Sørensen, Jan Paul Ladessa
Høegh, Søren	Laursen, Mogens Uhrback	Thøgersen, Claus
Høy, Bodil Merete Sørensen	Lohse, Steen	Vakgaard, Kim
Jakobsen, Helge	Meyhoff, Steen Flemming	Vinther, Ole

Følgende bestod Diplomprøven i finansiering (HD 2. del)

Andersen, Niels Henrik	Holst, Jørgen Erik	Petersen, Erling Jørgen
Bjergegaard, Keld Søren	Hutoft, Søren	Qvitsau, Claus Michael
Brinkø, Johannes	Jensen, Hilbert	Rasmussen, Povl Lønberg
Bønding, Jan	Jensen, Lau	Røikjær, Mogens
Christensen, Steen	Jørgensen, Niels Jørgen	Rosager, Knud
Christensen, Torkil Kastberg	Møller	Svendsen, Chrilles Zibrandt
Dam, Magaret	Kolby, Ted James	Sønderskov, Hans Jørgen
Drost, Hans-Christian	Kyhl, Arne Aarslev	Wamsler, Søren Rasmus
Gotil, Inge-Marie	Larsen, Leif	Weber-Petersen, Finn
Hansen, Erik	Mogensen, Jørgen Holm	Vestergaard, Stig
Hansen, Eva-Lotta	Nielsen, Niels	
Hansen, Niels Henrik Aksel	Pedersen, Hans M. Skytte	

Følgende bestod Diplomprøven i forsikring (HD 2. del)

Henriksen, Torben Wewer	Storgaard, Jens
-------------------------	-----------------

Følgende bestod Diplomprøven i organisation (HD 2. del)

Alban, Anita	Balle, Peter	Bjørkkvist, Kurt
Andersen, Kim George	Balle-Mortensen,	Brodersen, Frank
Andersen, Lilli Elin	Keld Edvard	Braagaard, Mogens
Andersen, Peter Vadum Juel	Behrens, Svend	Bøttger, Torben Ole

Christiansen, Flemming
Christoffersen, Bjarne
Korsgaard
Clausen, Jan Chr.
Drejjer, Niels
Drehn-Knudsen, Birgit
Eggers, Otto Hugo
Flebbe, Erling Bernsdorff
Foged, Knud Erik
Frederiksen, Carsten Riis
Frederiksen, Claus Michael
Baltzer
Gerfelt, Niels Henrik
Goldstein, Karol Marek
Grimstad, Finn Lüttken
Groth, Peter
Hagen, Aksel Preben
Halmind, Jesper
Hansen, Jens P. Korsholm
Hansen, Tom
Hermansen, Bjarne Dahl
Hornung-Pedersen, Peter
Hyllested, Finn Christian
Høyer, Inge

Jacobsen, Johannes Peter
Løbbe
Jakobsen, Bjarne
Jansen, Annie
Jensen, Niels Schou
Jeppesen, Leif Allan
Jørgensen, Bodil
Jørgensen, Søren Nellemann
Jørgensen, Torben
Kayser, John
Knudsen, Erling
Knuppert-Hansen, Steen
Kristiansen, Egon Verner
Larsen, Esben Heine
Larsen, Lars Olof
Larsen, Mogens Buch
Ingemann
Larsen, Mogens Damgaard
Laursen, Hans Kjær
Lauritzen, Knud
Martiny, Steen Carsten
Mikkelsen, Torben
Marchholdt
Møller, Jens Møllenbach

Neel, John
Nielsen, Knud Skovgaard
Olsen, Gunnar
Olsen, Søren
Olsson, John Ryding
Pedersen, Jesper
Petersen, Jørgen Vallentin
Povelsen, Erik
Paarup, Birte
Rasmussen, Jørn Chjeffer
Rasmussen, Svend
Rasmussen, Tom
Reimer, Vibeke W.
Skjærbæk, Kirsten
Skjærbæk, Klavs Peter
Skov, Peter Beswick
Skovsende, Bent Thomsen
Sulkjær, Poul J. Chr.
Sørensen, Henning-Axel
Troels-Smith, Niels
G. Martin

Følgende bestod **Diplomprøven i regnskabsvæsen (HD 2. del)**

Abrahamsen, Poul
Almstrand, Jes
Ambæk, Bent Ejnar
Andersen, Anders Bjerglund
Andersen, Keld
Andersen, Lars Riff
Andersen, Michael Lindqvist
Andersen, Per Broundum
Andersen, Per Jan
Andersen, Poul Erik
Andreas
Andersen, Ulf Manne
Lindén
Andersen, William Krogh
Andrup, Bent Ivar
Augel, Anne Marie Trodslev
Axel, greve af Rosenborg
Belter, Kirsten
Bjerregaard, Keld Søren
Bjergsted, Niels Jørgen

Bjerregaard, Rudi
Bloch-Sørensen, Ulrik
Bording-Andersen, Claus
Brezen, Kim
Bruun, Kaj Erik
Brünnings, Henrik
Bundgaard, Bjarne
Christensen, Flemming
Christensen, Jens Peter
Christensen, Maks
Christensen, Steen
Christensen, Verner
Christiansen, Nils Jørgen
Clausen, Stephen John
Dahl, Niels Peter
Dahm, Henrik Nørgaard
Danielsen, Søren
Darville, Henrik Eugene
Dyhr, Jan Torben
Eggert, Lis Guldager

Egsdal, Steen
Englund, Palle
Espeland, Allan
Falkensteen, Jan
Fangel, Richardt Ejnar
Foldberg, Preben
Frandsen, Arne
Frederiksen, Jørgen Dahl
Green-Møller, Peter
Halskov, Jesper
Hansen, Anne Mette
Hansen, Hans Henrik
Hansen, Kaj Erik Stegmann
Hansen, Lisbeth
Hansen, Søren Øst
Hasselstrøm, Finn
Henriksen, Jens-Arne
Holborg, Lis
Holmborg, Jan
Honoré, Klaus

Hoyos, Franz Vilhelm Beia	Larsen, Ejnar	Rasmussen, Hans Jørgen
Høybye, Henrik	Levin, Ole Christian	Rasmussen, Johannes Dam
Høyer, Eva	Lindsey, Steen	Rasmussen, Leif Gundelach
Illum, Jens Peter	Lund, Niels-Erik	Rasmussen, Leif Witthøft
Jensen, Asger Kastbjerg	Lundskjær, Bjørn	Rasmussen, Per Winther
Jensen, Eigil Midtgaard	Løfgren, Per Jens	Ringgaard, Peder
Jensen, Gerdt Fridthjof	Markussen, Niels	Rose, Lars
Jensen, Jette Mary	Nielsen, Anker	Salomonsen, Bjarne
Jensen, John Richard	Nielsen, Bent	Sandup, Sander
Jensen, Jørgen	Nielsen, Bjarne Boe	Scheel, Bo
Jensen, Niels Ejnar	Nielsen, Bjarne Møller	Schmidt, John Henrik
Jensen, Robin	Nielsen, Erik	Schmidt, John Willumsen
Jensen, Svend Duelund	Nielsen, Erling Wagn	Selmer, Peter Henrik
Jeppesen, Peder Vilhelm	Nielsen, Frank Henrik Fogh	Sloth, Ole
Johansen, Keld	Nielsen, Kjeld Swaletorph	Steinbach, Per
Johansen, Mogens Torben	Nielsen, Preben Kellerstrøm	Søndergaard, Tom
Johansson, Elin	Nikolajsen, Uffe	Gramstrup
Jørgensen, Henrik Arneskov	Nyson, Ole Juul	Sørensen, Viggo
Jørgensen, Karen Jarman	Pedersen, Henny	Thaisen, Jess Palle
Kjær, Mogens Ullerup	Pedersen, Jørgen Bendsen	Therkildsen, Lars
Knudsen, Jørn	Pedersen, Niels Østergaard	Thomsen, Niels Ole
Kock, Peter	Pedersen, Vagn D. Rohde	Topp, Birger
Kragh, Karsten Ebenhardt	Pileborg, Peter	Trane, Jens
Kristensen, Ivan Harbjerg	Plesner-Petersen, Torben	Winther, Per
Krog-Jensen, Henrik	Poulsen, Birgitte	Viuf, Søren Hjort
Krogh, Bjarne Anker	Poulsen, Jan Sunke	Wolrych, Anthony Gordon
Kuonow, Johnny Ewan	Priskorn, Henrik	Østerstrøm, Walther
Köhler, John	Rasmussen, Claus	
Larsen, Arne	Gundelach	

Følgende betød Diplomprøven i udenrigshandel (HD 2. del)

Abraham, Erik Lenhard	Hansen, Michael Rothman	Myram, Troels
Andersen, Henrik	Hermansen, Claus	Nielsen, Carsten Hagerup
Arffmann, Rasmus	Haagensen, Kaj Børge	Nielsen, Jytte Bjørn
Arnoldi, Jan	Jacobsen, Erik Baastrup	Nielsen, Torben
Beckmann, Jørgen Johan	Jacobsen, Hans Henrik	Odorico, Peter
Bolvig, Carsten	Jacobsen, Kim	Reesen, Lillian
Buchwald, Dieter Siegfried	Jørgensen, Dennis Winther	Reesen, Peter Michael
Dam, Else Marie	Klintberg, Christer Tommy	Rix, Carsten
Engelstoft, Mads	Kristiansen, Kaj Aage Riise	Stigel, Hans Henrik
Fortling, Bjørn	Laursen, Steen Bjerre	Thestrup, Jesper
Gregersen, Jørgen Steen	Lundgaard, Kaj	Thomsen, Else Marie Juhl
Hag, Ole	Madsen, Johnny Ejlif	Warlev, Allan Torben
Hagemann, Ulrik Jens	Scheel	

C. DE ERHVERVSSPROGLIGE EKSAMINER 1979/80

Følgende bestod Den erhvervssproglige prøve i 1 sprog:

Engelsk

Albertsen, Oluva Katrina
Øster
Andersen, Lene
Andersen, Lise Sander
Andersen, Pia Agnes
Andersen, Winnie Røes
Andreasen, Jens Gegner
Berthelsen, Vibeke
Blytt, Bente
Carøe, Peter Vilhelm
Christensen, Charlotte
Vinther
Christensen, Lis
Christensen, Lisa Merry
Christiansen, Birgit
Christiansen, Dorte
Margrete
Christiansen, Ulla
Clark, Eva Marie
Clausen, Pernille Susan
Clausen-Bruun, Søren
Dworkin, Birthe Bergmann
Eget, Peter
Elmbæk, Inge-Lise
Fogstrup, Merete
Fournais, Anette
Gjørup, Liselotte Føns
Gohr, Anne-Marie
Graabeck, June Åse Klov
Graversen, Gitte
Greve, Lene Birgit
Halkjær-Lassen, Tina
Hansen, Anne Marie
Judith
Hansen, Birgitte
Hansen, Pernille
Harder, Marianna
Heegaard, Joan
Henk, Maria Pasqua
Henriksen, Solveig Anette
Hess, Karen Margrethe
Hindevad, Birgitte Mikkelsen

Hjelmholm, Pia Anita
Hjort, Astrid
Hofstra, Pia Holm
Holm, Claus
Holm, Inge Lene
Jacobsen, Annemette
Chrom
Jacobsen, Hanne Brit
Jensen, Helle Nina
Jensen, Jonna Marie
Tolstrup
Jensen, Lone Dalsgaard
Jensen, Pia Frost
Jørgensen, Lene Ellegaard
Kjøng, Walther Niels Peter
Klein, Anne-Mette
Klett, Valborg Juul
Knudsen, Pia Heitzmann
Koch, Elsebeth Vedel
Kragelund, Inge Cecilie
Kristensen, Helen
Køhler, Lene
Larsen, Lena Lysgaard
Laulund, Jytte Mørk
Lauritzen, Lizzi Møller
Lausbøll, Lisbeth
Liebach, Karin
Lindenstrøm, Solveig Elise
Lund, Claus
Lyre, Pernille
Lysholt, Tina
Madsen, Birgitte Amund
Madsen, Lone Malthe
Madsen, Pia
Malsø, Marianne
Meelby, Lone Susan
Mikkelsen, Hanne Sofia
Morlan, Larry Howard
Møller, Elisabeth Jette
Møller, Nina
Møller, Pia
Møller-Sørensen, Inger
Newton, Jette

Nielsen, Anne Margrethe
Haastrup
Nielsen, Jenny
Nielsen, Lone Vestergaard
Nielsen, Marian
Nielsen, Margit Marianne
Nielsen, Pia Linda
Oien, Lisbeth
Olesen, Anita Hagen
Pedersen, Anne Agnete
Pedersen, Ellis Magna
Højsten
Pedersen, Karin
Pedersen, Kimberley Tess
Pedersen, Vibeke Elisabeth
Holst
Petersen, Lisbeth Seerup
Petersen, Pia Tellervo
Petersson, May
Pollas, Sara
Porsbøl, Gurli
Poulsen, Hanne Lisa
Madsen
Poulsen, Sara
Præstbogaard, Morten
Rasmussen, John Vilken
Rasmussen, Susanne
Lomholt
Reinwaldt, Lisbeth
Rosenstand, Birgitte
Nørgaard
Roswall, Åse
Sandager, Elsebeth
Schmidt, Kirsten
Schou, Jens Christian
Silberberg, Esther
Skaarup, Annette
Stage, Anne-Merete
Stricker-Nielsen, Karin
Svendsen, Inger Helene
Sørensen, Ken Bloch
Sørensen, Lene
Sørensen, Søren Philip

Thrane, Suzanne
Tvergaard, Marianne
Vikke, Elisabeth Bulow
Voigt, Kirsten
Wendrich, Susanne
Wiberg, Helle
Zeuthen, Tove Egede

Fransk

Andersen, Jonna Ragnhild
Andersen, Lone Fensmark
Andersen, Minna Krestine
Joest
Andersen, Svend
Andresen, Nils Bjørn
Christensen, Per Wiberg
Christiansen, Ina Maud
Duus, Lena Ilsted
Eriksen, Merete
Fellov, Annie
Hansen, Susan Vibeke
Hansen, Tove
Højsting, Susanne Birgitte
Jensen, Birgit Roum
Kjølhed, Anne-Marie
Birgit
Lintner, Karen Bodil
Nielsen, Jytte
Piil, Bodil Elisabeth
Reinhard, Inger-Lise
Ringsager, Klaus Peter
Schramm, Fritz Peder
Søgaard, Elisabeth

Italiensk

Brøsen, Tine
Larsen, Susanne Gram
Nielsen, Annette Munck
Nielsen, Hanne Aggergaard

Følgende bestod den erhvervsproglige prøve i to sprog:

Engelsk/fransk

Andersen, Anette Ellegaard
Andersson, Anne-Clara
Margareta

Russisk

Jensen, Bodil Inger
Jørgensen, Henrik
Mathiasen, Ingrid

Spansk

Christensen, Lone Kanne
Hasdorf, Katja
Holm, Nina Harriet
Laursen, Henrik Bo
Nielsen, Grethe Bonde
Nohrlind, Rikke Ida
Nyberg, Anne
Riel, Charlotte
Thomsen, Anne-Mette
Esmann

Tysk

Barfoed, Karin Herløw
Scheving
Bech-Pedersen, Birgit
Berky Groll, Judit Irene
Birch, Lise
Bonde, Birthe
Brorly, Irene Margot
Bødker, Bodil Schmidt
Christensen, Lilian
Elisabeth
Christiansen, Helle Vallø
Christiansen, Kirsten
Drewsen, Lene
Eriksen, Inger Gunilla
Fynbo, Inge
Gravesen, Eivor Vibeke
Heidam
Gustavsen, Lene
Haase, Anne-Lise
Hains, Eva
Hald, Berit
Hansen, Birgitte Carmohn

Hansen, Lis
Hansen, Lone
Henrichs, Regina Maria
Jakobsen, Kristen Peder
Graa
Jensen, Annette Susanne
Jensen, Henning
Jørgensen, Karin
Christiane
Krarup, Ann Olivia
Lindahl, Lissi Bæklund
Lund, Karin
Lysholt, Anne Dorthe
Madsen, Dina Haubjerg
Mikkelsen, Karen
Margrethe
Møller, Jytte Knudsen
Nielsen, Birgit
Nielsen, Birgit Fryd
Nielsen, Mary-Ann
Kolbeck
Nielsen, Ulla Brit Stub
Nielsen, Vinni Hauris
Olsen, Karin Susanne
Olsen, Mona
Olsson, Birgitte
Petersen, Bitten Isholm
Petersen, Ingrid Koblitz
Rasmussen, Birgitte
Rasmussen, Marianne
Ricard, Mette Houman
Rindal, Inge Askov
Roed, Oda
Sauer, Margit Agnes
Naldahl
Stage, Kirsten Sofie
Sørensen, Dorte Gravgaard
Thomassen, Vita Maj

Christoffersen, Jan Bjarne
Drejer, Erik
Eilersen, Carsten
Eriksen, Pia Vibeke

Grønbech, Else
Hansen, Birgit, Bruun
Hansen, Birte
Hansen, Gerd Nygaard
Jacobsen, Lissi Højer
Jensen, Kirsten Lyngklip
Jensen, Vibeke Vesta
Jepsen, Henrik
Kaas, Lone
Kampmann, Tove
    Elisabeth
Kirk, Anna
Kjølhede, Birgitte Marie
Larsen, Anne Marie
Lauritzen, Henny
Lindgaard, Tove
Løvgreen, Hanne
Meldgaard, Marianne
Meyer, Birgitte
Mortensen, Berith Franck
Møller, Jytte Knudsen
Nielsen, Lone Møller
Nielsen, Poul Henning
Nissen, Anne Maria
Olesen, Vibeke Møller
Olsen, Lis
Orby, Marianne Falck
Pedersen, Lonny Birgitte
    Kobberup
Petersen, Bent Højgård
Petersen, Susan Friis
Petersen, Vibeke Ellen
    Betty
Qvist, Maria Suna
Rasmussen, Marianne
Rosdahl, Hanne
Smitt, Annabell Wagner
Stoffregen, Marianne
Sørensen, Anne-Marie
Sørensen, Annette Rud
Sørensen, Marianne
    Herling
Theil, Janne
Thorsen, Jens Ancher
Thorsen, Susanne
Westhausen, Suzanne

Engelsk/Spansk
Christiansen, Birgit L.
Clausen, Pernille
Dybdahl, Katrine
Fargas, Annette
Gjølby, Mette Rode
Hansen, Anne Jette Holten
Iversen, Claes
Jensen, Birte Duelund
Jensen, Torben Schnoor
Jørgensen, Philip
Langgård, Lis Susanne
Mortensen, Peter Egaa
Petersen, Marit Borghild
Poulsen, Kirsten
    Meldgaard
Rasmussen, Lise
Sallo, Jane Charlott
Steengaard, Charlotte
Svendsen, Marianne

Engelsk/Tysk
Ahmstrøm, Annette
Andersen, Jette Dederling
Antoniussen, Anna
    Margrethe Bruzen
Benabou, Mona
Bertelsen, Annette
Bluitgen, Marianne
Braun, Lise
Danielsen, Dan
Frederiksen, Helle
Gunther, Rita
Haack-Christensen, Janne
Hansen, Britta
Herpst, Annette Lene
Herrig, Annette
Holte, Lars
Jensen, Anita Højriis
Jensen, Ann-Birgitte
Jensen, Linda Ingemann
Jensen, Liselotte Bredbjerg
Jensen, Vibeke Bendix
Johncke, Lene Vibeke
Johnsen, Nanna Merete
Kjær, Nina Christine

Kromann, Birte
Kühl, Hanne Bang
Leah, Berit
Mortensen, Margit Anne
Møller, Lena
Nielsen, Eva
Nielsen, Finn Bielenberg
Nielsen, Vibeke Kugelberg
Petersen, Annet
Schmidt, Susanne
Sneum, Birgitte Lindegaard
Sonne, Marianne Hoff
Stigsen, Birgitte Frank
Straarup, Hanne Margrete
Svendsen, Kim Jørgen
Werrenwrath-Larsen,
    Ilse Irene
Wichmann, Anne-Marie

Engelsk/Italiensk
Jensen, Mette Sunneva
    Eilskov
Kejlskov, Dorte Eva
Øvlisen, Ellen

Fransk/Italiensk
Kofoed, Birthe Høgh
Olsen, John Robert
Ottenssten, Helen-Lizette

Fransk/Spansk
Gustenhoff, Gitte
Hansen, Michael Liisborg
Jensen, Lise Gregers
Louring-Andersen, Ulla
Madsen, Poul Troels
Poulsen, Karen
Schiørring, Bettina
Skjødt, Annette

Fransk/Tysk
Andersen, Ellen Gerdi
Felholt, Berit
Fischer, Reidar
Hald, Birgit

Jørgensen, Karen
Annegrete
Olsen, Susanne Højlund
Petersen, Annelise
Thejll-Møller, Susanne
Væring, Vibeke

Italiensk/Tysk
Kadhim, Birthe Aagaard

Spansk/Tysk
Seit, Inge
Troels-Jensen, Ann

Russisk/Tysk
Thomsen, Knud Troels

Følgende bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen i 1 sprog:

Engelsk
Beyerholm, Annette
Boisen, Kit Lykke
Brock, Marianne
Christensen, Tina Toftbo
Dideriksen, Bente
Eriksen, Lisbeth Tryde
Frederiksen, Benedicte
Collin
Frederiksen, Birthe
Haurholm, Liselotte Dorte
Irlind, Liselotte
Isaksen, Hanne Kirsten
Iversen, Lillian Elisabeth
Jensen, Lene
Jeppesen, Marianne
Johnsen
Johannessen, Birgit
Kam, Lene
Meincke, Kathryn Joan
Bech
Munkholm, Ulla Alice
Møller, Ann Jensenius
Nielsen, Berit

Nielsen, Connie Sanne
Nielsen, Elisabeth Ina
Nielsen, Vibeke Rønlov
Olsen, Inger
Olsen, Marianne Margrethe
Pedersen, Anne Pia
Hermann
Pedersen, Vivi
Rasmussen, Lis
Ravat, Jay
Rosenbrink, Irene
Skov, Susanne
Truelsen, Annette Westh
Østergaard, Birgit
Zytphen-Adeler, Pia

Italiensk
Jacobsen, Lisbet

Spansk
Bendiksen, Elisabeth Brink
Bjerre, Mariane
Milo, Yvonne
Pedersen, Bente Helbo
Schomacker, Charlotte

Fransk
Johansen, Lis Taaning
Luscombe, Bernadette
Gloria
Petersen, Hanne Kirstine
Briand
Vestergaard, Ina

Tysk
Boll, Elfriede
Kristiansen, Jette
Larsen, Annette
Søndergaard
Nyegaard, Marianne
Dyrhoff
Pedersen, Hanne Nøhr
Pedersen, Lillian Alise
Wiboe, Eva

Følgende bestod den erhvervsproglige korrespondenteksamen i to sprog:

Engelsk/Fransk
Abrahamsen, Anne Marie
Ajslev, Annette
Andersen, Lisbeth
Vendelbo
Bennedsen, Søren
Christensen, Elsebeth
Haslund
Christensen, Hanne
Margrethe
Ejlertsen, Eva
Fjeldborg, Maria Ellen

Fjeldhoff, Hanne
Johansen, Lisbeth Karen
Knudsen, Maj-Britt
Knudsen, Marianne
Ambjørn
Koefoed, Kirsten Katrine
Larsen, Rosita
Mortensen, Kirsten Falk
Møller, Pia Susanne
Nielsen, Jannie Overgård
Nørby, Annelise
Olsen, Anette

Olsen, Janne Birgitte
Hostrup
Olsson, Annette Majbritt
Åvang
Ottesen, Jette Bjørn
Parkov, Karen Elisabeth
Videmark
Paulsen, Gina Pia Eichner
Pedersen, Anna
Petersen, Helle Dunja
Petersen-Testrup, Annette
Bang

Sloth, Annetette
Svensson, Annegitte
Thomsen, Dorthe
Vester, Karen Margrete
Vinther, Yvonne Dorette
Zimmermann, Pia

Engelsk/Italiensk
Chow, Gabriella
Margherita

Engelsk/Spansk
Bundgaard, Mette Slot
Christensen, Vibeke Skotte
Eschelund, Annette
Just, Camilla
Lauridsen, Annette
Olsen, Helle Læsøe
Sarning, Jette Bull
Schultz, Dorte
Sen, Pia Lakshmi
Vigslund, Tove
Wisler, Jeanett
Åkesson, Lene

Engelsk/Tysk
Andersen, Betty Winther
Andersen, Birgit Munk
Anderson, Lilian Laing

Clausen, Birgitte
Dalskov, Jette
Fisker, Anette
Girotti, Jannie Lykke Dahl
Hansen, Gitte
Hansen, Lone Karin
Haslund, Lone
Iversen, Nelly Holm
Jensen, Gitte Merrild
Joensen-Næs, Dagmar
Kirketerp-Møller, Susanne
Larsen, Annette Svarrer
Larsen, Bodil
Lund, Marianne
Meyer, Birte
Mikkelsen, Anne Melvej
Nielsen, Anna Kirstine
Nielsen, Grethe Johanne
Nielsen, Hanne Astrup
Nielsen, Inge Østermann
Olsen, Anne-Merete
Søndersted
Pedersen, Hanne Lis
Petersen, Karen Marie
Schwedler
Petersen, Karin
Poulsen, Birthe Spangsberg
Rasmussen, Frank Wolff
Sandvik, Pernille

Schaap, Carol Connie
Schjørring, Birgitte
Sigersen, Jeanne Bergliot I.
Skall, Annegrete
Specht, Karin
Thomsen, Anne Hedegaard
Vitger, Anne Desire
Wilson, Lisbeth

Fransk/Italiensk
Bindslev, Anette Mygind

Fransk/Spansk
Andreasen, Gertrud Agnes
Sørensen, Winnie

Fransk/Tysk
Muriset, Birgitte
Pedersen, Lisbeth Arne
Schøni-Larsen, Denise
Betty

Spansk/Tysk
Becker, Hanne Margaard
Jensen, Lene Karin
Nielsen, Jørgen
Orholm, Henriette Vibeke

Følgende bestod den erhvervsproglige afgangseksamen: (April/juni 1980)

Aarslew-Jensen, Mette
engelsk/fransk
Andresen, Berit Glasser
engelsk/fransk
Høj, Carsten
engelsk/fransk
Kronborg, Linda Maria
engelsk/italiensk

Pedersen, Inge Johne
fransk/tysk
Poulsen, Henning
engelsk/tysk
Poulsen, Lisbeth Bahl
engelsk/spansk
Rand, Tone Ingri
engelsk/fransk

Schalck-Hansen, Lene
engelsk/tysk
Skram-Jensen, Birgit
engelsk/tysk
Willumsen, Michael
engelsk/spansk
Wowern, Hanne von
engelsk/fransk

Følgende handelsfaglærere har ved aflæggelse af prøver i fagene juridisk sprog og teknisk sprog samt ved aflevering af specialeopgave erhvervet den erhvervsproglige diplomprøve:
Planck, Christian   Sønderup, Anna   Øhlenschlæger, Elisabeth

Følgende bestod den erhvervsproglige diplomprøve:

Engelsk

(Januar/februar 1980)

Plenge, Nina Rosenvinge

(April/juni 1980)

Andersen, Anne-Marie

Damgaard

Andersen, Verner Engell

Bach, Inger Mehl

Barfoed, Niels Christian

Bejder, Ruth Emborg

Bennick, Gudrun

Bonnesen, Margit

Budde-Lund, Anne

Christine

Buk, Lene Friis

Børsch, Inge Nellemose

Christiansen, Ole Peter

Buus

Christensen, Susanne

Dalgaard, Lone Ellung

Dix, Tove Oksbjerg

Engsted, Margit Ingerlise

Flindt, Jannik

Frandsen, Bolette Glob

Fromont, Ulla Puggaard

Grandjean, Adam

Hansen, Bente

Hansen, Lisbeth Sattrup

Harboe, Anders Frederik

Hesselkjær, Susanne

Jacobsen, Inge Lise

Jahnsen, Berit

Jensen, Henrik Holden

Jensen, Ingrid Susanne

Ruth

Johansson, Connie Lie

Jørgensen, Birthe Reinbek

Kjærsgaard, Erland

Kjølbye, Lisa Charlotte

Klint, Marion Hartung

Kristensen, Vivian Finne

Larsen, Helle Ravn

Larsen, Susanne

Lauesen, Iben Toft

Lindeskov, Nina

Madsen, Jette

Mahneke, Karin

Møller, Birgitte

Nielsen, Bente Riis

Olsen, Anne Grethe

Olsen, Nanne Engberg

Pedersen, Birthe Kirstine

Petersen, Annette

Schjørring

Petersen, Lisbeth Isbrandt

Rasmussen, Birgit

Marianne

Rasmussen, Per Boje

Rosenkjær, Dorte

Soelberg, Pia

Søndergaard, Anette

Vester, Niels Valdemar

Wibrand, Birgit

Zeemann, Peter

Øelund, Henrik

Østerberg, Lis Malan

Fransk

(januar 1980)

Reibel, Lotte

(April/juni 1980)

Andersen, Bitten Dahl

Andersen, Tove Schou

Aqraou, Farid

Bakland, Anja Birgitte

Berg, Birde

Bramming, Inger

Brock, Marianne

Christensen, Jette

Christfort, Susanne

Dam, Birgitte

Godefroy, Therese

Gøtzsche-Larsen, Hans

Hansen, Birgitte

Hansen, Lene

Hartbye, Else Hildebrand

Høg, Elisa Charlotte

Høybye, Hanne

Jensen, Pia

Jørgensen, Jette Lund

Lange, Elsebeth

Færgemann

Larsen, Charlotte Gyll

Lynard, Janne

Madsen, Bodil Elise

Madsen, Lene Nordby

Møller, Karen Eggert

Møllmann, Anne Grethe

Oien, Lisbeth

Pedersen, Anette Holck

Pedersen, Birthe Bro

Petersen, Villy

Reinholdt, Lis Marie

Ripperger, Karen Charlotte

Salskov-Iversen, Dorte

Sylvest, Sanne

Taarnhøj, Ulla

Welande, Anette Lisbeth

Winther-Jensen, Lisbeth

Wowern, Esther von

Wæver, Susanne

Italiensk

(April/juni 1980)

Baastrup, Karen Margrethe

Feldthusen, Tove Muriel

Jensen, Helen Birgitte

Neergaard, Birgitte

Qvistgaard, Ulla Stampe

Westergaard, Mette

Spansk

(April/juni 1980)

Christensen, Marianne

Worm

Frandsen, Tina Ørskov

Michelsen, Jytte

Rauff-Mikkelsen, Liselotte

Salado, Ulla Steen Gimena

Simoni, Poul Erik

Smidt-Nielsen, Lise

Stærmose, Pia Birk

Sunesen, Majbrit

Tysk (April/juni 1980)	Jensen, Hanne	Rasmussen, Ellen Merete
Bille, Hanne Bech	Kristensen, Susanne Agnes	Abildløkke
Blichfeld, Grete	Leth, Ulrik	Røes, Jytte
Henriksen, Solveig Anette	Madsen, Christa Susanne	Sørensen, Rikke Funding
Jensen, Anita	Nielsen, Berit	Weikop, Marianne
	Nielsen, Hanne Margit	Winther, Eva Antonia

Følgende dimittender fra den erhvervssproglige diplomprøve, der tidligere har bestået denne prøve i et andet sprog, har opnået ret til at anvende titlen E.A.

Christensen, Ove Freddy <i>engelsk/fransk</i>	Kirstein, Anne Haunsø <i>engelsk/fransk</i>	Prætorius, Hanne <i>engelsk/fransk</i>
Hansen, Anne-Lise <i>engelsk/tysk</i>	Kjær, Anne Lise <i>engelsk/tysk</i>	Rasmussen, Hans Erik <i>engelsk/spansk</i>
Harbak, Maria Giselle <i>engelsk/tysk</i>	Kjørbye, Eva Kamma <i>engelsk/tysk</i>	Terp, Alice <i>engelsk/tysk</i>
Heering, Anette Louise <i>engelsk/fransk</i>	Larsen, Lisa Friis <i>engelsk/fransk</i>	Werther, Anne Charlotte <i>engelsk/tysk</i>
Jensen, Anders Ulrich Birger <i>engelsk/tysk</i>	Mortensen, Kirsten <i>spansk/tysk</i>	
Karlshøj, Dorte <i>engelsk/tysk</i>	Mortensen, Helle <i>engelsk/fransk</i>	

Følgende bestod den erhvervssproglige oversætter- og tolkeeksamen:

Engelsk (December 1979/ januar 1980)	Tysk (December 1979/ januar 1980)	Fransk (April/juni 1980)
Andersen, Alice Bjørn	Knudsen, Anne Marie	Andersen, Liselotte
Andersen, Niels	Mehl	Kollerup Stig
Breyen, Vibeke	Lindow, Birgit	Manders, Bente
Damsgaard, Lise	Paaske, Gunhild	Thorsen, Marie-Claire
Larsen, Dorte Albinus	Wesemann, Monika Marie	Spansk
Østergaard, Inger Christine		(April/juni 1980)
	Engelsk	Geertsen, Toni Pimmie
	(April/juni 1980)	
Fransk (December 1979/ januar 1980)	Albeck, Gudrun Susann	Tysk
Lyngesen, Anne Vibeke	Holst, Karen	(April/juni 1980)
Linnea	Olesen, Inger	Olsen, Jeppe Jan
	Pedersen, Bent Norup	Poulsen, Benedikte
	Pratt, Elizabeth	Stechnik
		Scheel, Gregers Ulrik

Følgende bestod den erhvervssproglige kandidateksamen:

Engelsk (April/juni 1980)	Fransk	(April/juni 1980)
Glasius, Hanne	(December 1979/ januar 1980)	Hjorth-Jensen, Bente
Jessen, Torben Benny		Rolle, Randi Nielsen
Zoëga, Anne	Hamerik, Nina	

Tysk
(December 1979/
januar 1980)
Rosell, Astrid

Spansk
(April/juni 1980)
Puggaard, Hanne

Følgende bestod **translatørexamen:**

Hollandsk
(December 1979/
januar 1980)
Skat-Rørdam, Jeannette

Engelsk
(December 1979/
januar 1980)
Rothenborg, Elizabeth
Strandgaard, Aase Marie

Engelsk
(April/juni 1980)
Poulsen, Mogens
Rohde, Jørgen

Makedonsk
(December 1979/
januar 1980)
Nechevski, Ilija

D. ANKEKOMMISSIONER 1979/80

Som fastsat i styrelsesloven nedsættes der ankekommissioner til behandling af klager over eksamenskarakterer. Kommissionerne virker efter reglerne i Undervisningsministeriets bekendtgørelse af 13. december 1973 om visse forhold i forbindelse med censorers medvirken ved bedømmelsen af eksaminer på de højere uddannelsesinstitutioner.

Ankekommissionerne ledes af censorformanden eller censornæstformanden. For det erhvervsøkonomiske fakultet er direktør, cand.polit. Kristian Møller censorformand, medens direktør, cand.polit. Sten Buhl varetager hvervet som censornæstformand. På det erhvervsproglige fakultet er censorformanden, professor Ove K. Clausen, medens professor, dr.phil. Knud Sørensen er censornæstformand. Ankekommissionerne består udover af formanden yderligere af to censorer, en lærer og en studerende.

Selve klageproceduren er i realiteten tredelt. En eksaminand, der er utilfreds med en givne karakter, vil normalt kontakte sin lærer og af denne få en begrundelse for den givne karakter. Såfremt eksaminanden ikke finder denne forklaring tilfredsstillende, har han mulighed for at indlevere en skriftlig klage, der herefter forelægges lærer og censor til udtalelse. Disse har mulighed for at forhøje den givne karakter, hvilket i 1979/80 skete i ca. en snes tilfælde, eller at afvise klagen. Denne afvisning kan herefter af eksaminanden indbringes for en ankekommission. Ankekommissionen har herefter følgende muligheder: a. at hæve den givne karakter, b. at henvise skriftlige opgaver til ombedømmelse ved nye bedømmere. Såfremt dette resulterer i en lavere bedømmelse end oprindeligt, er det den oprindeligt givne karakter, der er gældende, c. at tilbyde eksaminanden en omeksamen. Denne mulighed foreligger ved såvel skriftlig som mundtlig eksamen. Ved omeksamen er det den givne karakter, der er den gældende, uanset om denne er højere eller lavere end den oprindelige evaluering og d. at afvise klagen.

De efterfølgende oplysninger om omfanget af ankekommissionsbehandlinger skal ses i lyset af, at der på højskolen gives et antal karakterer i størrelsesordenen 50.000.

De enkelte ankekommissioner har behandlet følgende sager:

HA-studiet:

Censorrepræsentanter: direktør, cand.oecon. Søren Aggebo; direktør, cand.polit. Sten Buhl (i en enkelt sag erstattet af direktør, lic.merc. Børge G-Christensen); lærerrepræsentant: lektor, lic.merc. Jens Oluf Elling; studenterrepræsentant: stud.merc. Michael Træsborg. Der har i årets løb været behandlet følgende sager:

6 klager over evalueringen af gruppeafsløsningsopgave i datamatik på HA-studiets 3. semester. De 4 af klagerne blev henvist til ombedømmelse, i 3 af tilfældene blev karakteren forhøjet, hvorimod den 4. ombedømmelse gav en uændret evaluering.

Ved sommereksamen 1980 klagede en eksaminand over mundtlig prøve i erhvervs- og samfundsbeskrivelse. Klagen blev afvist.

3 eksaminander klagede over evalueringen af øvelsesrækken i erhvervs- og samfundsbeskrivelse. De to klager blev afvist, hvorimod der i den 3. sag var begået en fejl ved beregningen af gennemsnitskarakteren. Denne fejl blev berigtiget, og karakteren således forhøjet med et karakterpoint. En klage over bedømmelse i 2-timers skriftlig opgave i engelsk førte til ombedømmelse, men udfaldet blev som oprindeligt.

En klage over 8-timers skriftlig opgave. Den oprindeligt givne karakter var 6. Ankekommissionen besluttede at sende opgaven til ombedømmelse, hvor nye bedømmere tildelte besvarelsen karakteren 03. Som følge af at Undervisningsministeriet ved bekendtgørelse af 12. februar 1980 har bestemt at karakteren ikke kan nedsættes ved ombedømmelse blev den oprindeligt givne karakter opretholdt. Yderligere en klage over 8-timers skriftlig opgave blev afvist. En klage over mundtlig eksamen blev af ankekommissionen imødekommet, idet kommissionen fandt, at censor ved blot at afvise klagen uden nærmere begrundelse ikke gav ankekommissionen mulighed for at foretage en realistisk behandling af klagen. Eksaminandens udsagn kom på denne måde til at stå alene, idet eksaminator ikke nøje kunne kommentere den pågældende klage. Dette sidste standpunkt fandt ankekommissionen forståeligt under hensyn til de pligter, der påhviler eksaminator ved den mundtlige eksamen. En ny mundtlig eksamen gav det resultat, at eksaminanden fik karakteren 5 i stedet for 00, som tildelt ved den oprindelige eksamen. Kommissionen behandlede en klage over evalueringen af 4-timers skriftlig opgave i nationaløkonomi. Klagen blev imødekommet ved at karakteren blev hævet med et karakterpoint. Endelig behandlede kommissionen en klage over evalueringen af 4-timers skriftlig opgave i erhvervsøkonomi. Den oprindeligt givne karakter var 00, og kommissionen besluttede, at opgaven burde omvurderes. Udfaldet af omvurderingen blev at karakteren 00 igen blev tildelt.

Cand.merc.-studiet:

Censorrepræsentanter: direktør, cand.oecon. Søren Aggebo og direktør, cand.polit. Sten Buhl; lærerrepræsentant: lektor, cand.polit. Orla G. Petersen; studenterrepræsentant: stud.merc. Tim Fog. Kommissionen behandlede 4 klager:

En klage over mundtlig eksamen blev imødekommet, og den studerende fik tilbudt en omeksamen. Ved denne opnåede eksaminanden karakteren 7 i modsætning til karakteren 5, der blev tildelt ved den oprindelige eksamen. Der forelå en klage over bedømmelsen af skriftlig opgave i afsætningsøkonomi. Klagen blev afvist, hvorimod to klager over evalueringen af afløsningsopgaver blev imødekommet, ved at opgaverne blev sendt til ombedømmelse. Udfaldet af denne ombedømmelse foreligger endnu ikke. Der forelå endelig en klage over mundtlig eksamen i almen økonomi. Disse eksaminer afvikles som gruppeeksaminer, men i henhold til Undervisningsministeriets bestemmelser skal de afvikles på en sådan

måde, at det er muligt at foretage en individuel evaluering af eksaminanderne. I det foreliggende tilfælde havde en af eksaminanderne fået en karakter, der lå væsentlig under de øvrige eksaminanders, og gruppen besluttede derfor at klage. Ankekommissionen fandt, at man kun kunne imødekomme klagen for den eksaminand, der havde fået en meget lav karakter, idet han var den eneste, hvor gruppen satte spørgsmålstegn ved eksaminationens gennemførelse. De øvrige eksaminander fik derfor afvist klagen.

HD-studiet, 1. del:

Censorrepræsentanter: direktør, cand.polit. Sten Buhl og overregistrator, cand.jur. Jens Selmer; lærerrepræsentant: afdelingsleder, cand.oecon. Henning Kjølby; studenterrepræsentant: Flemming Petersen. Der forelå til behandling i kommissionen to klager:

En over bedømmelsen af 4-timers skriftlig opgave i erhvervsøkonomi. Klagen blev afvist. Den anden klage angik bedømmelsen af en 4-timers skriftlig opgave i erhvervsret. Ankekommissionen besluttede på det foreliggende grundlag at tilbyde en ombedømmelse, men udfaldet af denne blev, at karakteren 03 atter tildeltes.

HD-studiet i finansiering:

Censorrepræsentanter: direktør, civilingeniør Flemming Tamstorf HD og direktør, cand.oecon. Tyge Korsgaard; lærerrepræsentant; professor Carl E. Sørensen; studenterrepræsentant William Branth. Der forelå klage over evalueringen af en hovedopgave. Klagen blev afvist.

HD-studiet i regnskabsvæsen:

Censorrepræsentanter: direktør, cand.polit. Bent Lilholt og direktør, cand.merc. Mogens Bøgevad Høst. I en enkelt sag hvor Mogens Bøgevad Høst var inhabil medvirkede statsaut. revisor Per Værndal som censorrepræsentant. Lærerrepræsentant: lektor, cand.merc. Dennis Clausen, der i en enkelt sag blev erstattet af seniorstipendiat, cand.merc. Ulrik Gorm Møller. Studenterrepræsentant: Johnny D. Jacobsen. Der blev i forårssemestret behandlet klager over evaluering af teoretisk seminar på 7. semester. Ankekommissionen besluttede at lade opgavebesvarelsen ombedømme, men udfaldet af klagen blev at karakteren 03 atter blev givet. Yderligere en klage over evalueringen af teoretisk seminar indgivet af en eksaminand fra Handelshøjskoleafdelingen i Sønderborg blev afvist. Ved sommerekamen 1980 behandlede kommissionen følgende klager:

Klage over evalueringen af bi-opgave 2. Klagen blev afvist. To klager over evalueringen af 8-timers opgaven. Begge klager blev afvist. To klager over mundtlig eksamen. Begge klager blev afvist. Endelig behandlede en klage over bedømmelse af 6. semester prøven. Også denne klage blev afvist.

Særprøverne i revision og skatteret:

Censormedlemmer: statsaut. revisor Willy Madsen og statsaut. revisor Ebbe Hübertz Sørensen; lærerrepræsentant: lektor, cand.jur. Kjeld Hemmingsen; studenterrepræsentant: Jørgen Halberg. Kommissionen behandlede 3 klager over skriftlig opgave i revision. Alle 3 klager blev afvist.

Censorformanden, direktør, cand.polit. Kristian Møller var formand for samtlige ankekommissioner nedsat under det erhvervsøkonomiske fakultet, medens fuldmægtig Per Boje Jensen HD var sekretær for samtlige ankekommissioner.

Ankekommissionen på det erhvervsproglige fakultet er nedsat fælles for alle tre studietrin.

P.g.a. den specielle situation, der opstod i 1979, hvor højskolens undervisningsassistenter i en periode nedlagde arbejdet, blev en del af klagerne vedrørende sommereksamen først behandlet meget sent i 1979, og derfor ikke omtalt i årsberetningen for dette år.

En ankekommission med censorrepræsentanterne: translatør Birthe Marie Andersen og professor Svend Atke; lærerrepræsentant, lektor Erling Bjørn Hansén og studenterrepræsentant Hanne von Wovern behandlede to klager over evalueringen af skriftlige opgaver i engelsk fagligt sprog. Begge klager afvistes. Samme kommission behandlede endvidere en klage over evalueringen af skriftlig opgave i fransk fagligt sprog, også denne klage blev afvist.

En ankekommission med censorrepræsentanterne: translatør Birthe Marie Andersen og professor, dr.phil. Morten Nøjgaard; lærerrepræsentant: lektor, cand.mag. Erling Bjørn Hansen og studenterrepræsentant: Birgitte Mortensen behandlede to klager over evalueringen af semesteropgave i samfundslære stillet på ED-studiet i italiensk. Ankekommissionen besluttede, at de to eksaminander burde have lejlighed til at besvare en ny opgavetekst, og i overensstemmelse med de gældende regler blev dette tilbud givet samtlige eksaminander, der deltog i prøven. Ved den oprindelige eksamen havde den ene eksaminand fået karakteren 03. Ved omprøven opnåedes karakteren 11. Den anden eksaminand fik ved den oprindelige eksamen karakteren 5. Ved omprøven opnåedes karakteren 9.

Ankekommissionen behandlede endvidere en klage over evalueringen af speciale-opgave på ED-studiet i engelsk. Det blev besluttet, at opgaven, der oprindeligt var vurderet til karakteren 6, burde ombedømmes, og ved ombedømmelsen blev karakteren 8 tildelt.

Ved sommereksamen 1980 bestod ankekommissionen af censorrepræsentanterne: professor Svend Atke og translatør Birthe Marie Andersen; lærerrepræsentanten: Erling Bjørn Hansen; studenterrepræsentanten: Hanne von Wovern.

Der blev behandlet to klager over evalueringen af skriftlige opgaver ved begynderprøven i spansk. Begge klager blev afvist. Yderligere behandlede en klage over evalueringen af skriftlig opgave i grammatik ved den erhvervsproglige kandidateksamen i engelsk. Klagen blev afvist.

Ved behandlingen af samtlige klagesager på det erhvervsproglige fakultet medvirkede censorformanden, professor Ove K. Clausen, medens fuldmægtig Per Boje Jensen HD i alle sager var ankekommissionernes sekretær.

VII.

Oprettelse

Biblioteket er oprettet i første halvdel af 1922. Det havde da til huse i Købmandsskolens bygning på Nørrevold. I 1927 flyttede biblioteket til Julius Thomsens Plads. Samme år blev samlingen systematiseret og en del af bestanden, der da talte ca. 1.550 bind, kom på »åbne« hylder.

I 1930 modtog biblioteket en betydelig boggave, således at bestanden nu nåede op på ca. 5.500 bind.

I 1929 skete der en større udvidelse af biblioteket, idet Reklamebiblioteket blev etableret som en specialafdeling inden for biblioteket. Denne specialsamling indgik først i bibliotekets egentlige bestand i 1966.

Bestanden er i dag på 150.900 bind og tæller 3.235 løbende periodica.

Hovedbiblioteket (den økonomiske og sproglige udlånsamling) er fortsat beliggende på Julius Thomsens Plads, medens filialen (det sproglige læsesalsbibliotek) har til huse på Fabrikvej.

1. Personale

1 overbibliotekar; 2 biblioteksbetjente; 10 bibliotekarer; 9 assistenter på heltid; 3 assistenter på deltid samt 5 forskningsbibliotekarer.

2. Organisation

Bibliotekets øverste organ er biblioteksudvalget, der har overbibliotekaren som formand. Biblioteket er organiseret ved selvstyrende arbejdsgrupper; BIS (Bibliotekets Interne Styringsgruppe) er koordinerende organ for disse grupper. BIS-medlemmerne vælges for et år ad gangen af de respektive selvstyrende arbejdsgrupper, der er sammensat således:

Administrationsgruppe: Henning Bøge, Inge Halling.

Intern gruppe: Bjarne Christensen (indtil 15/7-80), Lone Falther, Elizabeth Knudsen, Ulla Kvist, Ellen Mogensen, Erik Rasmussen, Tine Timm, Andreas Aamand.

Extern gruppe: Karen Bache, John Hedegaard, Bente Høst-Madsen, Jozef Jurkowski, Birgitte Lauritsen, John Mølbæk, Preben Rasmussen, Helle Skouv, Birgit Støvring, Kim Ryder Tønnesen.

Fagreferentgruppe: Hanne Abrahams, Margrethe Stig Hansen, Ole Harbo, Helge Pedersen, Kjeld Wiene.

Filial: Verner Asholt, Inge Gotthardt, Elsebeth Kjørstrup, Erik Larsen (indtil 29/2-80), Kitty Petersen.

Herudover fungerer 3 tværgående arbejdsudvalg, nedsat af BIS. Udvalgene sørger hhv. for personalets efteruddannelse, behandler HB's EDB-problemer samt tager sig af de udrettede aktiviteter.

Den tidligere filial på Howitzvej, der i 1977 blev flyttet til statistiklæsesalen på Fabrikvej, er nu nedlagt og bøgerne fordelt mellem Hovedbibliotek og Sprogbibliotek. - Den særlige økonomiske samling på Sprogbiblioteket er ligeledes nedlagt og bøgerne fordelt.

3. Handelshøjskolens biblioteks fagområder

HB er hovedfagbibliotek for handelens og salgets driftsøkonomi (herunder reklame), bankvæsen, forsikring, beskrivende økonomi, udenrigsøkonomi samt trafikøkonomi og (sammen med Danmarks Tekniske Bibliotek) almen driftsøkonomi.

Desuden findes litteratur omhandlende jura, specielt erhvervsret, nationaløkonomi, teoretisk statistik, psykologi, sociologi, socialpolitik og statskundskab.

Gennem læsesalssamlingen på Fabrikvej dækkes de områder inden for moderne sprogvidenskab og -undervisning, der er nødvendige for sprogafdelingens arbejde. Derudover findes EF-materiale på flere sprog. På hovedbiblioteket findes endvidere merkantil sproglig litteratur til udlån.

Hovedbiblioteket

(økonomisk og sprogligt udlånsbibliotek),
Julius Thomsens Plads 10, 5. sal,
1925 København V. Tlf.: (01) 35 13 36.

mandag-torsdag kl. 9-20
fredag kl. 9-17

Filialen på Fabrikvej 7, 6.sal

(sprogligt læsesalsbibliotek)
Tlf.: (01) 19 19 19, lokal 335.

mandag-torsdag kl. 9-20
fredag kl. 9-16

I juni, juli og august dog:

mandag og torsdag kl. 9-20,
tirsdag, onsdag og fredag kl. 9-17.

4. Løbende publikationer

Accessionslister

HB udarbejder lister over nyindkøbt litteratur, dels for Hovedbiblioteket, dels for Filialbiblioteket. Listerne sendes gratis til alle interesserede.

»Aktuelle tidsskriftsartikler«

HB udgiver hver 14. dag »Aktuelle tidsskriftsartikler«, en liste over aktuelle emner, behandlet i bibliotekets løbende tidsskrifter. »Aktuelle tidsskriftsartikler« tilsendes ligeledes gratis. Alle er velkomne til at foreslå emner.

I beretningsåret blev følgende emner behandlet:

Nr.	Dato	Emne
14	1. 8.79	Pengeløst samfund
15	15. 8.79	Profit center. Interne priser
16	1. 9.79	Cash flow. Likviditetsstyring
17	15. 9.79	Forsikring. Captive
18	1.10.79	Licens. Joint venture
19	15.10.79	Industrielt demokrati
20	1.11.79	Subsidier
21	15.11.79	Økonomisk kriminalitet
22	1.12.79	Regnskab. EF-direktiver
23	15.12.79	Børneåret
1	15. 1.80	Risk management
2	1. 2.80	Administration af sygehuse
3	15. 2.80	Skriftlig fremstilling
4	1. 3.80	Japan
5	15. 3.80	Kontorautomation. Konsekvenser
6	1. 4.80	Arbejdstid
7	15. 4.80	Matrixorganisation
8	1. 5.80	Teknologivurdering
9	1. 6.80	Produktudvikling
10	1. 7.80	Kreditværdighed og overskudsprognoser

5. Arbejder fra biblioteket

Afsluttede

Handelshøjskolens Bibliotek. Tidsskriftsfortegnelse pr. 1.10.1979. Kbh. 1980, 157 s.

Abrahams, Hanne: Bibliografi.

- i: Vibæk, Jens & Jan Kobbelnagel: Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse 1880-1980. Kbh. 1980, Bilag 9, s. 372-381.

Harbo, Ole:

Theory and application of information research. London 1980, 235 s. Harbo, Ole & Leif Kajberg (eds).

Training and education of information officers/librarians. Paper to the 39th FID Congress, Edinburgh 1978. Harbo, Ole & Leif Kajberg.

- i: INSPEL, Vol. 14, 1979, Nos. 1/2, pp. 14-19.

- i: New trends in documentation and information. Proceedings of the 39th FID Congress, University of Edinburgh, 25-28 September 1978. Ed. by Taylor, Peter J., (FID Publication, 1980, No. 566, pp. 475-482).

Kortere videregående uddannelser inden for arkiv-, journal- og dokumentationsområdet.

- i: Bogens Verden, årg. 61, 1979, nr. 5, s. 194-195.

Folkebiblioteket og befolkningen. Anmeldelse af P.-H. Kühl & Jens Kristian Munk's publikation.

- i: Bogens Verden, årg. 61, 1979, nr. 8, s. 367-369.

Den tredje internationale konference om forskning i informationsvidenskab, Oslo 1.-3. august. IRFIS III. Referat.

- i: Bogens Verden, årg. 61, 1979, nr. 8, s. 383-384.

IFLA-mødet 1979 i København. Rapport fra de enkelte sektioner. Sektionen for biblioteksforskning.

- i: Bogens Verden, årg. 61, 1979, nr. 9, s. 450-451.

Et usædvanligt skrift om bibliometriske metoder. Anmeldelse af Robsen, Mike: Bradford, forskningsfronten, citationsanalyser. Bibliometriske metoder og deres anvendelse.

- i: Bogens Verden, årg. 62, 1980, nr. 4, s. 189.

En analyse af biblioteksbenyttelsen.

- i: Bogens Verden, årg. 62, 1980, nr. 7, s. 362-366.

Omprioritering af Biblioteksskolens opgaver. Anmeldelse af rapporten fra arbejdsgruppen om Danmarks Biblioteksskole.

- i: Bogens Verden, årg. 62, 1980, nr. 8, s. 453.

Helhedssyn og forskning. Artikel baseret på foredrag holdt på Danmarks Forskningsbiblioteksforenings årsmøde juni 1980.

- i: Bibliotek 70, 1980, nr. 11, s. 337-338.

Løbende

Biblioteket leverer løbende materiale til tidsskrifterne »Forsikring« og »Civiløkonomen«.

6. Anden virksomhed

I samarbejde med HB's personale og nogle af højskolens institutter - forbereder medlemmer af de af biblioteksudvalget nedsatte undervisningsudvalg kompendier og foretager forsøgsundervisning i litteratursøgning og biblioteksbenyttelse.

Der foretages løbende revision af HB's foldere: Generel vejledning, klassifikationssystem, classification system, geografiske signaturer, andre biblioteker - med supplerende litteratur.

I anledning af professor Thorkil Kristensens 80-års dag den 9. oktober 1979 arrangerede HB en udstilling i katalogsalen af bøger og artikler skrevet af og om den tidligere finansminister og tidligere generalsekretær i OECD.

HB har fået nyt bomærke. Bomærket er fremstillet i samarbejde med Grafisk Værksted:

HB har modtaget en gave fra Villads Emanuel Gamborg's bo, ved fru Olga Gamborg. Gaven består af ældre værker inden for især forsikringsområdet samt et antal fotografier vedrørende forsikringsmøder og -kongresser. V.E. Gamborg var stifter af Nordisk Liv og Ulykke A/S.

7. Handelshøjskolens Bibliotek

	1976/77	1977/78	1978/79	1979
A. Tilvækst				
<i>Julius Thomsens Plads 10</i>				
Nettotilvækst, antal bd.	8.208	9.001	3.498	3.736
Nettotilvækst, i m	133	156	44	94
Bogbestand, antal bd.	117.843	124.307	131.233	134.969
Bogbestand, i m	2.308	2.401	2.882	2.976
Antal løbende periodica	2.355	2.537	2.966	2.826
 <i>Fabrikvej 7 (sprogbibl.)</i>				
Nettotilvækst, antal bd.	930	1.827	1.125	1.607
Nettotilvækst, i m	21	40	24	24
Bogbestand, antal bd.	11.366	13.199	14.324	15.931
Bogbestand, i m	285	325	348	381
Antal løbende periodica	255	236	236	410
 <i>Totalt</i>				
Nettotilvækst, antal bd.	9.548	11.070	4.623	5.343
Nettotilvækst, i m	167	202	68	118
Bogbestand, antal bd.	132.395	140.934	145.557	150.900
Bogbestand, i m	2.698	2.837	3.230	3.357
Antal løbende periodica	2.960	3.123	3.200	3.236
 B. Udlån				
Antal hjemlån, i alt	52.812	53.341	55.524	56.020
heraf studerende	25.767	25.106	26.199	27.187
lærere og institutter	16.349	18.171	12.964	14.136
udenforstående	10.696	10.064	16.161	14.697
heraf danske biblioteker	3.661	2.923	2.984	2.834
Antal XEROX-kopier, der erstatter hjemlån	1.949	1.431	1.366	1.150
Udlån, inkl. XEROX	54.761	54.772	56.690	57.170
Læsesalslån	1.648	1.076	1.103	559

VIII. Institutter og centre ved det erhvervsøkonomiske fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt indenfor institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning indenfor det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrelse, nærmere opgaver og beføjelser er beskrevet i højskolens statut § § 30-41.

A. INSTITUT FOR AFSÆTNINGSØKONOMI.

Institutbestyrer og formand for Institutrådet: lektor, cand.merc. Stig Ingebrigtsen.

Professorer: dr.merc. Otto Ottesen og ekon.dr. Arne Rasmussen.

Lektorer: cand.polit. Cai F. Christensen; cand.polit. Hans Engstrøm; ekon.dr. Flemming Hansen; lic.merc. Søren Heede; cand.merc. Hanne Hartvig Larsen; lic.merc. Orla Nielsen.

Seniorstipendiat: cand.merc. Michael Pettersson.

Fondsansat: cand.phil. Flemming Cumberland.

Eksterne lektorer: cand.polit. Sigurd Bennike; cand.merc. Martin Lauth Lauridsen; cand.merc. Jens Carsten Nielsen og cand.merc. Katrine Steen.

Gæsteprofessorer: dr. Robert Hamilton, Lancaster University i marts 1980 og professor H. Kassarian fra 1/7 1980.

Undervisningsassistenter: Jørgen Ajslev, HD; Jette M. Arnskjold, HD; cand.polit. Lars Axelsen; Ole Brink-Olsen, HD; Peter Brunkel, HD; cand.merc. Sverre Riis Christensen; cand.merc. Finn Birger Christiansen; cand.polit. Olavur Christiansen; cand.merc. Peter Engel-Andreasen; cand.merc. Bjarne Frausing Eriksen; cand.polit. Erling Faurbye; Claus Frausing, HD; Ulf Frausing, HA; Jan Frøshaug, M.B.A.; Steffen Gulmann, HD; cand.merc. Erik Jacques Hansen; cand.merc. Hans P. Hansen; cand.merc. Bent Friborg Henningsen; cand.merc. Benth Holtug; cand.merc. Steen Hvid; cand.merc. Jens M. Howitz; cand.merc. Lars Ive; Lars Jejskov, HD; cand.merc. Jens Rom Jensen; cand.jur. Bjørn Juell-Sundbye; akademiingeniør Stefen B. Jørgensen; cand.merc. Frantz Buch Knudsen; Hans Ole Knudsen, M.B.A.; cand.polit. Bent Lillelund; cand.merc. Jens Chr. Lorenzen; cand.merc. Kjeld Lucas; mag.art. Niels Erik Lundsgaard; cand.merc. Lars Malmose; cand.merc. Jan Stoltze Møller; cand.merc. Lars Benzon Nielsen; cand.merc. Steen Mønsted; cand.oecon. Preben Kendal Nielsen; cand.merc. Preben Krogh Nielsen; cand.merc. Morten Nielsen; cand.merc. Walther Paulsen; cand.merc. Åsa Persson; cand.merc. Arne Petersen; Per Thygesen Poulsen, HD; cand.merc. Chr. Ravn; cand.merc. Hugo Rønsdal; Preben Selsner-Rasmussen, HD; Morten G. Stenius, HD; cand.merc. Knud E. Sørensen; cand.polit. Jens Thomasen; cand.merc. Anders Ussing.

Sekretærer: Ruth Bjørstorp; Lis Kofod Hansen; Birthe Jenkins og Lise Nielsen.

Institutrådet bestod den 1/12 1979 af de fastansatte lærere og sekretærer samt af følgende valgt af de studerende: cand.merc.-studerende Finn Gilling Christensen; HD-studerende Michael M. Jensen og HD-studerende Ole Nielsen.

1. Oprettelse

Samtidig med oprettelsen af Diplomstudiet i Salgsorganisation og Reklame i 1930 opstod der behov for et institut, på hvilket undervisningen kunne tilrettelægges og en forskning gennemføres. Det oprettedes i 1931 og blev officielt indviet den 16. februar 1932 under navnet Reklameinstituttet. Det etableredes og blev de første 7 år drevet ved hjælp af donationer fra det reklameinteresserede erhvervsliv. I 1939 blev navnet ændret til Institut for Salgsorganisation og Reklame, i 1967 igen til Institut for Afsætningsøkonomi.

Navneændringerne afspejler den udvikling, der har fundet sted med hensyn til instituttets forskning og undervisning: Fra specielt reklame til generelt afsætningsøkonomi/markedsføring.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder.

a. Cai F. Christensen har sammen med lektor, mag.art. Ulf Kjær-Hansen gennemført kortlægningen af de danske reklameomkostninger i 1978. Undersøgelsen er finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd. De foreløbige resultater blev publiceret i tidsskriftet »Orientering«s juni nummer, og de endelige resultater er under forberedelse og vil blive bragt i »Orientering«s september nummer.

Cai F. Christensen har udarbejdet projektoplæg til en kommunikationsundersøgelse for 1980 med planlagt start på forundersøgelsen den 15/10 1980 og med gennemførelse af den egentlige tælling i 1981.

Cai F. Christensen forbereder sammen med lektor, mag.art. Ulf Kjær-Hansen udsendelse af en bog på engelsk, hvor resultaterne fra Reklameundersøgelsen i 1968-78 sammenfattes. Bogen planlægges udsendt i 1981 under titlen: »Trends in Danish Advertising Expenditures«.

Cai F. Christensen fortsætter arbejdet med at analysere virksomhedens problemer i og relationer til nutidens og fremtidens samfund. Herunder søges en i første række på empirisk materiale baseret udbygning af begrebet »kollektive handlingsparametre« og en belysning af sådannes anvendelighed. En egentlig lærebog til faget »Virksomheden i Samfundet« er på projekteringsstadiet i samarbejde med cand.jur. Bjørn Juell-Sundbye, Monopoltilsynet.

Cai F. Christensen har fortsat arbejdet omkring andelsbevægelsen i almindelighed og andelsboligforeninger i særdeleshed. Som led i dette arbejde er udarbejdet flere artikler om boligpolitiske spørgsmål.

b. Hans Engstrøm har sammen med Hanne Hartvig Larsen iværksat et forskningsprojekt om detailhandelsstrukturens udvikling og konsumenternes valg af indkøbssted.

Se nærmere under punkt k.

c. Flemming Hansen arbejder sammen med magister i psykologi Niels Erik Lundsgaard på et projekt, støttet af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, vedrørende »Low Involvement-modellens betydning ved vurdering af langtidseffekter af reklamer«.

d. Stig Ingebrigtsen arbejder med videnskabsteoretiske grundlag (paradigmer) set i relation til afsætningsøkonomiske problemstillinger.

e. Hanne Hartvig Larsen har sammen med Hans Engstrøm i februar 1980 iværksat et forskningsprojekt om detailhandelens strukturudvikling og konsumenternes valg af indkøbssted.

Se nærmere under punkt k.

Hanne Hartvig Larsen har i løbet af 1980 gennemført en større empirisk analyse omkring vertikale strukturer og relationer i en hel branche. Resultaterne heraf indgår som et led i ombearbejdning af rapporten: »Vertikal konkurrence - aktuel magtkamp«. Udgivelse forventes i foråret 1981.

f. Orla Nielsen fortsætter med bearbejdningen af resultater fra interviewarbejdet i forbindelse med undersøgelsen af købsfunktionen i 40 danske industrivirksomheder. De foreløbige resultater er publiceret i: »Dansk Industris Indkøbsmønster«. Den i sidste beretning omtalte større publikation vil inddrage en del af de resultater, som opnås i et nyt projekt på international basis, idet Orla Nielsen deltager i en undersøgelse sammen med forskere fra USA, Belgien, Finland, Irland, Jugoslavien og Norge. Projektet har til formål at undersøge købsadfærden for to udvalgte vigtige produktionsmidler i fra to til fire større virksomheder i hvert land. Det er tanken at gennemføre en række interviews med flere personer i hver virksomhed, undersøge foreliggende skriftligt materiale om konkrete transaktioner o.s.v. med henblik på at få et virkelig detaljeret billede af købsadfærden i hver enkelt virksomhed. I første række opbygges en serie casebeskrivelser fra de forskellige lande. Senere vil generaliseringsmulighederne blive vurderet.

Undersøgelsen gennemføres i slutningen af 1980 og i begyndelsen af 1981.

Som det fremgår af beskrivelsen vil de dybtgående beskrivelser kunne sammenlignes med de generelle modeller for købsadfærden, som er udledt af den førstnævnte undersøgelse.

Resultater vedrørende købsadfærden i offentlige fremstillingsvirksomheder, først og fremmest angående analysemetodens anvendelighed, er fremkommet i en pilotundersøgelse omfattende 7 virksomheder og er offentliggjort i Civiløkonomen, nr. 8/1980. Undersøgelser indenfor offentlig købsadfærd tænkes gennemført, så snart det er muligt.

Orla Nielsen modtog den 1. september 1980 »Dansk Erhvervslivs Pris for Afsætningsøkonomisk Forskning«. Det hed i motivationen, at »Bestyrelsen har ved sin afgørelse lagt megen vægt på, at prismodtageren i adskillige år har arbejdet på at klarlægge forholdene omkring markedsføringen af producentvarer. Han har indenfor dette område gennemført flere analyser, som på afgørende vis har bidraget til forståelsen af de særlige problemer indenfor dette område«.

g. Otto Ottesen arbejder videre med sin undersøgelse af konsumenternes forestillinger om og indstilling til reklamen i aviser og ugeblade og af disse forestillingers og indstillingers betydning for forskellige typer af kommunikationseffekt. Modelformulering og empirisk undersøgelse af færdiggjort.

To analyser med henblik på at teste indstillingernes/forestillingernes betydning for kommunikationseffekten er - i samarbejde med henholdsvis Politiken og Dansk Media Komité - blevet gennemført i løbet af 1979-80. En artikel vedr. resultaterne er under udarbejdelse. Yderligere undersøgelser vil blive gennemført i 1981.

Otto Ottesen har endvidere beskæftiget sig med projektet vedr. udformning af kommunikation. Arbejdet med grundlæggende, men foreløbig model er afsluttet.

Otto Ottesen har fortsat projektet vedr. langsigtede effekter af markedskommunikation, især reklame, med det formål at skabe grundlag for teoriudvikling på dette forskningsmæssigt set lidet opdyrkede område. Projektet er finansieret af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

h. Michael Pettersson arbejder med videnskabetoretiske grundlag (paradigmer) set i relation til afsætningsøkonomien.

j. Arne Rasmussen har arbejdet med »Bargaining-modeller«. Udforskning af modstående monopoler.

k. Hans Engstrøm og Hanne Hartvig-Larsen har i februar 1980 iværksat et forskningsprojekt om detailhandelens strukturudvikling og konsumenternes valg af indkøbssted.

På macro-planet søges detailhandelens strukturudvikling forklaret ved inddragelse af især langsigtede efterspørgselsændringer i samfundet.

På mikroplan ønskes de overvejende mærkevalgmodeller suppleret med teorier om valg af indkøbssted, hvor husholdningen anvendes som analyseenhed i stedet for individet.

På nuværende tidspunkt er næsten afsluttet en søgning og systematisering af eksisterende teorier på områderne. Næste fase omfatter en udbygning af teorierne samt en indsamling af data overvejende af officios karakter. Projektet vil resultere i en større publikation, der påregnes udsendt medio 1982.

l. Otto Ottesen arbejder sammen med Flemming Cumberland på teori- og modeludvikling vedrørende reklamens langsigtede virkning på såvel individ- som samfundsplan.

3. Publikationsvirksomhed.

a. Cai F. Christensen og Ulf Kjær-Hansen: »Reklameundersøgelsen 1978 - foreløbige resultater« i »Orientering«, juni 1980.

Cai F. Christensen: »Boligforbedringer - diktat eller tilbud« (sammen med Mogens Nielsen og Niels Rørbeck), Politikens kronik den 17/9 1979.

Cai F. Christensen medforfatter til: »Den politiske behandling af HA-reformen«. Civiløkonom nr. 7, 1979.

b. Flemming Cumberland: »Reklamens samfundsmæssige effekter og den kritiske reklamelitteratur«.

c. Hans Engstrøms og Hanne Hartvig Larsens Indlæg om Cost-benefit-analyser fra Varekodningskonferencen er udgivet i en publikation fra Erhvervsfonden, juni 1980.

d. Flemming Hansen: »Afsætningsfunktionen« i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift: Festskrift i anledning af FDC's 25 års jubilæum.

Flemming Hansen: »Marketing Researches as Basis for Decisions-Making Processes« i Acta Universitatis Lodziensis, Seria III, seszyt 41, 1979.

Flemming Hansen: »Planlægning og Modeller af Adfærdssystemer« i Tyge Filseth (ed.): »Sökelys på Markedsføringen«, Oslo 1979.

Flemming Hansen: »Børns Mediavaner«, Berlingske Leksikon Bibliotek, 1979.

Flemming Hansen: »Hemispheriel Lateralization: A Review and a Discussion of its Implications for the Understanding of Secondary, Long Run Effects of Advertising«, Kbhvn. 1980.

Flemming Hansen: »Forbruget er større end produktionen«, i Bank 80, København 1980.

Flemming Hansen: »Comments on Variety Seeking« i Advances in Consumer Research, Vol. 8, San Francisco.

Flemming Hansen: »Når demografien ikke slår til« i »Orientering«, nr. 1, 1980.

Flemming Hansen: »Sociale indikatorer i Danmark« i »Økonomi og Politik«, nr. 3, 1980.

Flemming Hansen: »TV-sening i Danmark 1979« i Medieforskning i DR 1979/80, udgivet af Danmarks Radio.

Flemming Hansen: »Ny skaleringsteknikker« i Forskningen og Samfundet, 1979 (særnummer).

e. Søren Heede: »Marx and Marketing«, ny revideret udgave.

f. Hanne Hartvig Larsens og Hans Engstrøms indlæg om Cost-benefit-analyser fra Varekodningskonferencen er udgivet i en publikation fra Erhvervsfonden, juni 1980.

Hanne Hartvig Larsen: Arbejdsrapport til Forbrugerombudsmanden om varekodning til brug for Europarådets drøftelser om automatiseringens konsekvenser, juni 1980.

Hanne Hartvig Larsen har i løbet af perioden haft 4 artikler om »Markedsføring i krisetider« i Dansk Handelsblad.

g. Orla Nielsen: »Eksempel på arbejdsmetode ved løsning af markedsføringsproblem på producentmarkedet«. Undervisningsmaterialer.

Orla Nielsen: »Sælg problemløsninger - sælg flerdimensionalt« i »Industri Marketing« nr. 2/80.

Orla Nielsen: »Købsadfærden i offentlige fremstillingsvirksomheder«, Civiløkonomen, 8/1980.

Orla Nielsen: »Buying Patterns of Danish Industry« i Proceedings: »Marketing in the eighties«.

h. Otto Ottesen: »Views of man and research into primary and secondary effects of advertising. Anatomy of an untenable state-of-affairs and some thoughts and suggestions concerning future research«. Stencil. København 1980.

j. Arne Rasmussen: »Mikroteoretiske elementer i den foretagsøkonomiske idé- og teoriudvikling« i Lars Engwall (red.): »Företagsekonomiens Rötter«, kapitel 5, Uppsala Universitet 1980.

k. Hans Engstrøm, Hanne Hartvig Larsen, Leif Kristensen, Tage Skjøtt-Larsen og Arne Rasmussen: »Varekodning. Analyse og Vurdering«.

1. Hovedrapport

2. Resumé af hovedrapport, udgivet af Danmarks Erhvervsfond, oktober 1979.

Følgende medarbejdere ved instituttet har bidraget med kapitler:

Hanne Hartvig Larsen og Hans Engstrøm:

1. »Prognose for dagligvareforbruget og dagligvareomsætningen i detaildet samt indkøbsstrukturen«.

2. »Undersøgelse af kassefunktionen i butiksledet«.

3. »Driftsøkonomiske kalkuler og cost-benefit-betragtninger«.

Arne Rasmussen: »Konsekvenser for forbrugere, offentlige myndigheder og personale:

A. Konsumenter

B. Offentlige myndigheder.

l. Flemming Hansen og Børge Dahl: »Forbrugerforskning i Danmark«, Forlaget Samfundslitteratur, København 1980.

Artikler i ovennævnte bog, forfattet af følgende medarbejdere:

Hanne Hartvig Larsen og Hans Engstrøm: »Systematisering af forbrugerpolitikken som fag og forskningsområde«.

Flemming Hansen: »Forbrugeradfærdsforskning«.

m. Stig Ingebrigtsen og Otto Ottesen: »Kompendium i Markedsføringsplanlægning«, Samfundslitteratur, København 1980.

n. Stig Ingebrigtsen og Michael Pettersson: »Paradigmebegrebets anvendelse i afsætningsøkonomien«, Samfundslitteratur, 1979.

o. Stig Ingebrigtsen og Michael Pettersson:

»An intradisciplinary research of marketing« i Baker, M.F. og M.A. Saren (ed.): »Marketing into the eighties«, Edinburgh, 1980.

Tidsskriftet »Organisation, Marked og Samfund«:

Anmeldelser:

Cai F. Christensen:

a) Günter Wallraff: »Afsøringen - manden der var Hans Esser på »BILD«, 1979/5.

b) Günter Wallraff: »Anklagens Vidner«, 1979/5.

Martin Lauth Lauridsen:

Tyge Filseth (red.): »Søkelys på markedsføringen - kritiske synspunkter på markedsføringen oppgaver og muligheter«, 1979/4.

4. Faglig virksomhed iøvrigt.

Cai F. Christensen har deltaget i kursus om »Problemorienteret undervisning«, efteråret 1979.

Cai F. Christensen har deltaget i studiekreds omkring arbejdsløshedsprojektet, arrangeret af den såkaldte »Arbejdsløshedsgruppe«.

Cai F. Christensen: Den for Danmarks Radio producerede udsendelse med titlen: »Skal vi stifte en andelsboligforening?« blev genudsendt den 20/9 1979.

Flemming Cumberland er faglig sekretær for styringsgruppen for projektet: »Reklamens samfundsmæssige betydning«, under Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Hans Engstrøm har i november-december 1979 som udsendt af FN deltaget i en ekspertmarkedskonference i Khartoum, Sudan. Hans Engstrøm holdt bl.a. følgende indlæg:

»Product development and adaption in exporting«.

»Communications theory and exporting«.

»Export marketing and the international monetary system«.

Hans Engstrøm har holdt et indlæg om cost-benefit-analyser på den af Danmarks Erhvervsfond afholdte konference om varekodning i november 1979.

Hans Engstrøm har holdt et større indlæg om Systematisering af Forbrugerpolitikken som fag og forskningsområde på Forbrugerkonferencen 1979.

Hans Engstrøm har i juni 1980 været medlem af bedømmelsesudvalg vedrørende lektoransættelse ved Odense Universitet.

Hans Engstrøm har i beretningsperioden holdt et par enkelte faglige foredrag i interesseorganisationer m.v.

Flemming Hansen har i dagene 3.-7. marts 1980 fungeret som convenor for ESOMAR-seminaret: »Information Systems in Action«, afholdt i Amsterdam. Er samtidig redaktør af »Proceedings« fra samme seminar, der er udgivet af ESOMAR i Amsterdam.

Flemming Hansen har deltaget i en TV-udsendelse gennemført for Ungarsk Stats-TV: »Marketing Research in Western Europe«.

I september 1979 afholdtes Forbrugerkonferencen 1979, arrangeret af Flemming Hansen og Børge Dahl, Københavns Universitet.

Flemming Hansen har gæsteforelæst ved Graduate School of Management UCLA om »Low Involvement Models of Consumer Behavior«.

Flemming Hansen har d. 27.-29. august deltaget i et symposium vedrørende Økonomisk Psykologi, afholdt af European Association of Economic Psychology på svensk LO's kursejendom, Lidingö, Stockholm.

Flemming Hansen har d. 1.-5. september deltaget i ESOMAR's årlige konference i Brussels som chairman for en session om Management Informationssystemer.

Flemming Hansen har d. 5.-6. oktober på en konference afholdt af Nordisk Trafikøkonomisk Forening i Göteborg holdt et indlæg om »Markedsføring af offentlige ydelser«.

Flemming Hansen har deltaget i den 9. årlige konference, afholdt af Association of Consumer Research i San Francisco i dagene 24.-28. oktober. Han har i den forbindelse virket som chairman for en session om Consumer Policy Research in Europe. Han har ligeledes holdt et indlæg om »Recent trend in Research in Curiosity Behavior«.

Flemming Hansen har på Foreningen Dansk Gas's årsmøde i København d. 29. november holdt et foredrag om markedsføring af naturgas.

Flemming Hansen har deltaget i et bedømmelsesudvalg vedr. besættelse af et professorat ved Odense Universitet.

Flemming Hansen har været medlem af programkomitéen vedr. ESOMAR's 29. årlige konference i Brussels.

Flemming Hansen har været convenor og formand for programkomitéen for et ESOMAR seminar: »Management Information Systems«, afholdt i Amsterdam i marts 1980.

Flemming Hansen er medlem af priskomitéen for uddeling af Distriktsbladenes Sammenslutnings årlige pris.

Flemming Hansen er medlem af FDC's uddannelsesudvalg.

Flemming Hansen er reviewer for Journal of Business Research vedr. Consumer Behavior Literature«.

Flemming Hansen er reviewer for »Journal of the Academy of Marketing Science«.

Søren Heede har i september-oktober ledet en konference for ITC/FN om international markedsføring, afholdt i Geneve.

Søren Heede har i oktober-november holdt 3 forelæsninger på DSB's lederkursus.

Søren Heede har i januar måned deltaget i World Bank konference om international markedsføring, afholdt i Istanbul for Turkish Development Bank.

Søren Heede har i februar måned deltaget i planlægning af et seminar for ITC/EF i Lagos, Nigeria. Seminaret forventes afholdt i 1981.

Søren Heede har i august måned deltaget i den V. konference om makromarketing i Rhode Island, USA, hvor han præsenterede et paper: »From Micro- to Macro Marketing«.

Søren Heede er vice-præsident for European Academy for Advanced Research in Marketing.

Søren Heede er program chairman for 2. europæiske seminar for doktor-studerende i marketing (afholdes i marts 1981).

Søren Heede er medlem af Editorial Board, USA.

Hanne Hartvig Larsen har deltaget i Planstyrelsens temadag i juni om Detailhandelen og Kommuneplanloven med et indlæg omkring Detailhandelens Strukturudvikling. Indlægget udkommer i slutningen af 1980 i en publikation fra Miljøministeriet.

Hanne Hartvig Larsen har holdt et større indlæg om Systematisering af Forbrugerpolitikken som fag og forskningsområde på Forbrugerkonferencen i 1979.

Hanne Hartvig Larsen har holdt et indlæg om cost-benefit-analyser på den af Danmarks Erhvervsfond afholdte konference om varekodning i november 1979.

Hanne Hartvig Larsen har sammen med Flemming Agersnap, Institut for Organisation, planlagt og ledet et 6-dages seminar om: Interorganisatoriske analyser, i juni 1980 på Arresøhøj med deltagelse af nordiske forskere.

Orla Nielsen holdt d. 12/12 et foredrag i DIEU's kursus: »Salg på producentmarkedet«, og emnet var: »Industriens indkøbsvaner«.

Orla Nielsen har den 15/1 holdt en forelæsning om »Industriel Markedsføring« på et kursus, arrangeret af DIEU på Skjoldnæsholm.

Orla Nielsen gæsteforelæste den 12/2 på Odense Universitet for en kreds af lærere og cand.merc.-studerende over emnet: »En analyse af købsadfærden på det industrielle marked«.

Orla Nielsen holdt den 10/3 to gæsteforelæsninger på Aalborg Universitetscenter på cand.merc.-studiet og én på HD-studiet i Afsætningsøkonomi om Industriel Købsadfærd.

Orla Nielsen holdt den 22/4 foredrag på DIEU's kursus ESF 48 på Skjoldnæsholm om »Industriel Købsadfærd og Markedsføring«.

Orla Nielsen deltog den 3/6 i et panel på et møde i Akademiet for Tekniske Videnskaber om produktudvikling med et indlæg om: »Den markedsstyrede produktudvikling«.

Orla Nielsen er efter indstilling fra Handelshøjskolen i København og Rektorkollegiet blevet genbeskikket som medlem af »Det faglige Landsudvalg for de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser (FLUSA), for perioden 1/3 1980 - 28/2 1983. Han er formand for et underudvalg for de erhvervsøkonomiske studier og desuden medlem af underudval-

get vedvørende dimensioneringen af tilgangen til de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser.

Otto Ottesen er medlem af styringsgruppen vedrørende »Reklamens samfundsmæssige betydning« under Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Hanne Hartvig Larsen og Søren Heede er i gang med at forberede 10th Annual Workshop for European Academy for advanced research in marketing, der skal afholdes i København i foråret 1981.

Stig Ingebrigtsen og Michael Pettersson har den 5/3 ved Handelshøjskolen i Århus holdt to gæsteforelæsninger om Afsætningsøkonomi.

Stig Ingebrigtsen og Michael Pettersson har den 15/3 for Afsætningsøkonomisk Klub holdt et miniseminar over emnet: »Er der behov for en alternativ Afsætningsøkonomi?«

9TH ANNUAL WORKSHOP I EUROPEAN ACADEMY FOR ADVANCED RESEARCH IN MARKETING.

D. 25.-28. marts afholdtes den årlige workshop i markedsføring i Edinburgh, hvori deltog fra instituttet: Søren Heede og Hanne Hartvig Larsen samt følgende, som fremlagde papers:

Stig Ingebrigtsen og Michael Pettersson: »An intradisciplinary research of marketing«.
Orla Nielsen: »Buying Patterns of Danish Industry«.

5. Gæsteforelæsere:

Der har været afholdt gæsteforelæsninger ved følgende studier:

- HA: Direktør Henrik Hansen: »Livsstilundersøgelse«.
Lic.merc. Jan Aarsø Nielsen: »Konkurrentadfærd«.
- HD. 5. semester: Marketingdirektør Erik Hjortkær Andersen, Berlingske Tidende: »Tilpasning af marketingorganisationen som et led i konkurrencen«.
- HD. 6. semester: Direktør Jan Rasmussen, Dansk Management Center i faget: Organisationsteori.
Direktør Nils Røhme, Observa: »Forbrugeranalyser«.
Direktør Sten Buhl, Markeds-Data A/S: »Forhandleranalyser«.
Direktør, cand.merc. Carsten Lyng: Markedskommunikation.
Direktør Jørgen Møller, F.L. Smidth & Co. A/S i producentøkonomi: »Indkøbsarbejdet i en større industrivirksomhed«.
- HD. 7. semester: Fuldmægtig, cand.jur. Asbjørn Kolpen: »Forbrugerombudsmandspraksis: forholdet mellem forbrugerombudsmanden og erhvervslivet«.
Underdirektør Lars Skov-Madsen, Monopoltilsynet: »Monopollovgivningens administrative praksis. Forholdet mellem myndighederne og erhvervslivet«.
- HD. 7. & 8. semester: Fuldmægtig Jørgen Schou, Miljøministeriet: »Miljølovgivningens administration. Forholdet mellem myndighederne og erhvervslivet«.
- Cand.merc.: A 2: Direktør Jørgen Møller, F.L. Smidth & Co. A/S: »Interpersonelle og individuelle faktorerers indflydelse på købsprocessen«.
Direktør Henrik Hansen: »Livsstilundersøgelse«.
- Cand.merc. A 3: Cand.merc. Kurt Olsen i Virksomheden og det offentlige: »Internt miljø, arbejdsmiljølovgivning, arbejdsbeskyttelseslove og deres administration«.

Journalist Per Thygesen Poulsen, Børsen: »Nyhedsmediernes struktur og organisation«.

Underdirektør Lars Skov-Madsen, Monopoltilsynet: »Monopoltilsynets administrative praksis. Forholdet mellem monopolmyndighederne og erhvervslivet«.

Lektor, cand.polit. Henning Brogaard: Det lokale samfund. Virksomheder og lokale myndigheder - konflikter, interessefællesskab og samarbejde.

Fuldmægtig Jørgen Schou, Miljøministeriet: »Økologi, externt miljø, miljølovgivning og miljømyndigheder«.

Ved undervisningen på modulet: Virksomhedens konkurrenter medvirkede:

Direktør Mogens Godt, FDB.

Direktør Arne Rejsfelt, DSK.

Bureauchef Kirsten Beck, Politiken.

Direktør Poul Hansen, Dansk Dagligvareleverandør Forening.

Direktør Svend Aage Birck Jakobsen, OCEKA.

Prokurist Ib Lindholm, Philips.

Cand.merc. A 5: Chefkonsulent Berri Nielsen, DSK, i markedsføringsplanlægning.

Direktør Sv.Aa. Birck Jakobsen, OCEKA i markedsføringsplanlægning.

Cand.merc. A 6: Simon Ortmann forelæste indenfor faget: Informationsteori.

Chefkonsulent Henrik Pade, HD. MBA. har medvirket ved Intern Virksomhedsadfærd med et indlæg om »Kravene til Virksomhedslederen i 80'erne«.

Ud over de her nævnte aktiviteter udfører instituttet omfattende funktioner med undervisning, studieadministration og vejledning af de studerende. Desuden har instituttets medarbejdere inden for fagområdet deltaget i forskelligt arbejde uden for Højskolens rammer.

B. INSTITUT FOR ERHVERVSRET OG REVISION

Institutbestyrer: Lektor Poul Olsen.

Professor: Jan Kobbernagel, indtil 31/3 1980.

Lektorer: Cand.jur. Kjeld Hemmingsen; cand.jur. Mogens Eggert Møller; cand.jur. Poul Olsen; statsaut. revisor Robert Sloth Pedersen; cand.polit. Orla G. Petersen.

Adjunkter: Cand.jur. Jørgen Henriksen; statsaut. revisor Claus Jensen.

Sekretærer: Grethe Christiansen, Birthe Resenbro.

Undervisningsassistenter: Direktør, cand.jur. Viggo Albrechtsen; advokat Johan A. Asmussen; cand.jur. Chr. Beck; fuldmægtig, cand.jur. Kjeld Bergenfelt; advokat Niels Bjerre; cand.jur. Jørgen Boe; advokat Klavs Kristian Brammer; advokat Ole Bramsnæs; cand.jur. Lone Burmeister; cand.jur. Anders Guldager Christiansen; underdirektør, cand.jur. Carl Chr. Duus; advokat, cand.jur. Jens Henning Elmerkjær; advokat Jørgen Elmer; advokatfuldmægtig, cand.jur. Jørgen Peter Følsgård; advokat Arne Gyes; cand.jur. Carsten Halle; advokat Erik Steen Matzen Hansen; advokat Hans Peter Drisdal Hansen; advokat Mogens Vilstrup Hansen; statsaut. revisor Peter Faurholt Hansen; inspektør, cand.jur.

Johs. B. Harder; advokat Hans H. Haume; cand.jur. Jan Hinze; landsretssagfører Henrik Holm; statsaut. revisor Otto Kjellegård Jensen; sekretær, cand.jur. Ole Bjørn Johansen; statsaut. revisor Torben Juncker; afd.leder, cand.jur. Svend Erik Chresten Krogh; advokat Jørgen Langhoff; advokat Knud Lundblad; advokat Klaus Lunøe; cand.jur. Søren Vasehus Madsen; cand.jur. Preben Mullit; cand.jur. Anne Birgitte Nielsen; landsretssagfører Feodor Nielsen; statsaut. revisor Gordon Nielsen; advokat Jørgen Ulrik Elof Nielsen; cand.jur. Fl. Paludan; cand.jur. Henrik Solborg Pedersen; advokat Mogens Philip; cand.jur. Annie Rasmussen; advokat Lennart Aure Ricard; advokat Carsten Rich; advokat Merete Stagetorn; cand.jur. Niels Chr. Steen; advokat Lars Søborg; advokat Peter Wibolt; cand.jur. Ulrik Worziger.

Institutrådet bestod den 1/12 1979 af de fastansatte lærere og sekretærer samt af følgende valgt af de studerende: stud.merc. Niels Arildsen; stud.merc. Jesper Dan Jespersen; stud.merc. Bjarke Sørensen; stud.merc. Torben Vang; stud.merc. Freddie Bentsen.

1. Oprettelse

Instituttet er oprettet i 1952 med det formål at drive forskning inden for erhvervsrettens område. Instituttet har i 1979 ændret betegnelse fra »Erhvervsretligt Institut« til »Institut for Erhvervsret og Revision«, idet der på instituttet siden 1968 har været drevet forskning og undervisning i faget revision.

2. Afsluttede og igangværende arbejder og anden virksomhed

Kjeld Hemmingsen har fortsat arbejdet med en analyse af det skattemæssige nettoindkomstbegreb og udarbejdelsen af lærebog til cand.merc.- og særprøvestudiet.

Jørgen Henriksen har varetaget undervisningen, vejledningen vedrørende hovedopgaver og eksamensarbejdet i fagene selskabsret og skifteret på cand.merc.-studiet med revision som speciale og har tillige virket som fagkoordinator for disse fag og faget boopgørelser. Noter og ander undervisningsmateriale er blevet ajourført og udbygget. Uden for højskolen har han virket som foredragsholder og lærer på en række efteruddannelseskurser for især statsautoriserede og registrerede revisorer og for medlemmer af Foreningen af Danske Civiløkonomer. Jørgen Henriksen fratrådte sin stilling ultimo juni.

Mogens Eggert Møller har arbejdet med nordisk og europæisk skatteret og skattepolitik og med at videreudbygge skatterettens almindelige del og den særlige disciplin: »International skatteret«. Han har fungeret som næstformand for Nordisk Skattevidenskabeligt Forskningsråd. Yderligere deltager han i et af nævnte forskningsråd påbegyndt forskningsprojekt: En komparativ analyse af de nordiske skattestrukturer - en retspolitisk vurdering til støtte af eventuel nordisk skatteharmonisering«. Arbejdet er i fuld gang. Derudover har han deltaget i en »småstatskonference« på Hässelby Slot ved Stockholm om de særlige juridiske problemer, der møder mindre lande, og endelig har han opponeret ved Sture Bergström's disputats: »Skatter och civilrätt« ved universitetet i Uppsala.

Poul Olsen har ledet undervisningen i skatteret for revisionsstuderende. Lærebogen Oversigt over skattemæssige afskrivninger m.v. er ajourført og udkommet i 10. udgave. På det administrative område er varetaget medlemskab af konsistorium og dettes budget- og forretningsudvalg, samt studienævnet for revision og skatteret. Uden for højskolen er holdt en række foredrag på efteruddannelseskurser for revisorer og regnskabschefer.

Robert Sloth Pedersen og Claus Jensen har ledet undervisningen i revision på henholdsvis cand.merc.-studiet og deltidsstudiet for dimittender med H.D. og cand.merc. i regn-

skabsvæsen. Robert Sloth Pedersen har skrevet artikler samt udarbejdet undervisningsmateriale i revision, og han er formand for Foreningen af Statsautoriserede Revisorers terminologiudvalg. Claus Jensen har fortsat arbejdet med forskningsprojektet »Revisor og edb«. Robert Sloth Pedersen er formand for Studienævnet for Revision og Skatteret og medlem af det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn; i beretningsperioden har han været medlem af et af det erhvervsøkonomiske fakultetsstudienævn nedsat udvalg vedrørende HD-dimittendernes adgang til kandidatuddannelserne ved det økonomiske fakultet.

Orla G. Petersen har fortsat arbejdet med en kommenteret lov om afgift af arv og gave. Han har ajourført undervisningsmaterialet vedrørende fagene selskabsbeskatning, dødsbøbeskatning og arve- og gaveafgift. Han har undervist i skatteret på HA, HD-udenrigshandel, særprøven i skatteret og cand.merc. med revision som speciale, cand.merc. koncernstyring samt cand.merc. studiekredsen i teknologioverførsel fra i- til ulande. Han har endvidere varetaget medlemskab af det økonomiske fakultetsråd og dets budget- og forretningsudvalg, cand.merc. studienævnet, studienævnet for revision og skatteret og det særlige AV-udvalg, ligesom han har været formand for det af konsistorium nedsatte anlægsudvalg. Desuden har han været tillidsmand, valgt af de tjenestemandsansatte amanuenser. Uden for højskolen er han medlem af det af skatte- og afgiftsministeren nedsatte udvalg, der skal overveje ændringer i arve- og gaveafgiftslovgivningen. Han har holdt en række foredrag m.v. for advokater og revisorer, ligesom han har redigeret publikationen »Skattekartoteket«.

C. INSTITUT FOR ERHVERVSØKONOMI

Institutbestyrer: Lektor, lic.merc. Stig Ree.

Professorer: Dr.polit. Bjarke Fog; ekon.dr. Erik Johnsen.

Lektorer: Civilingeniør Ove Hedegaard; cand.merc. Kjeld Arnth Jørgensen; cand.merc. Leif Kristensen; lic.merc. Flemming Poulfelt.

Seniorstipendiat: Akademiingeniør, cand.merc. Claus Germann Petersen.

Undervisningsassistenter: Cand.merc. Jakob Alstrup; cand.merc. Niels Beck; cand.jur. Henrik Brydenscholt; cand.merc. Søren Casparij; cand.merc. Arly Christoffersen; cand.oecon. Niels Christian Dickmeiss; cand.merc. Hans Emdal; cand.merc. Klaus Falsing; cand.merc. Mogens Gruelund; cand.merc. Poul Findhardt; cand.merc. Niels Hald; cand.merc. Bjarne Franklin Hansen; cand.merc. Anton Chr. Hartmann-Olesen; cand.merc. Jes Peter Flemming Hedensted; cand.merc. Bent Friborg Henningsen; cand.oecon. Søren Holm; cand.merc. Mogens Houe; cand.merc. Finn Ingerslev; cand.merc. Henning Jacobsen; cand.merc. Jes Jelsmark; cand.merc. Henning Lindhardt Jensen; cand.merc. Geert Neugebauer Jensen; cand.merc. Kurt Jørgensen; cand.merc. Knud Kongstad; cand.merc. Jesper Biehe Kreiner; cand.oecon. Jesper Larsen; cand.oecon. Jørgen Basso Larsen; cand.oecon. Henning Lorentzen; cand.merc. Svend Erik Lundgren; cand.merc. Carsten Lønfeldt; cand.merc. Mads Mørk; cand.merc. Hans Neergaard; cand.polit. Bent Nielsen; cand.oecon. Mogens Nielsen; cand.merc. J.E.D. Olfert; cand.merc. Verner Pugård; cand.merc. Cai Qvesehl; cand.merc. Lars Ranfelt; cand.merc. Birger Lund Rasmussen; cand.polit. Jan Rasmussen; cand.merc. Klaus Holgård Rasmussen; cand.oecon. Jens Roed; HA/HD Jørgen Schrøder; cand.oecon. Poul Schøtt-Hansen;

cand.merc. Finn Schaadt; cand.merc. Torben Harne Theilmann; cand.polit. Claus Wildt; cand.merc. John Worup.

Sekretærer: Inge Møller Jensen, Jette Kannevorff EA, Fritze Lundstrøm.

Institutrådet bestod den 1/12 1979 af de fastansatte lærere og sekretærer samt af følgende: Valgt af de studerende: Stud.merc. Henrik C. Marcher; HD-studerende Jan Rasmussen og HA-studerende Dian Kjærgaard.

Valgt af de deltidsansatte: Cand.oecon. Jens Roed.

1. Oprettelse

Institut for Erhvervsøkonomi blev oprettet i 1969, da det daværende Økonomisk Forskningsinstitut blev delt i to institutter, nemlig i Institut for nationaløkonomi og Institut for Erhvervsøkonomi.

Institut for Erhvervsøkonomi har som formål at medvirke til bedre ledelse gennem bevidstgørelse af målsætningsdimensionen (det teleologiske aspekt) og problemløsningsdimensionen (det metodologiske aspekt) samt en bevidstgørelse af, at man må spille en aktiv konsulentrolle for at realisere et målrettet samspil med andre og dermed realisere en ledelsesproces (det sprogskabende eller kommunikerende aspekt).

Forskningsmæssigt er instituttet organiseret i to grupper. Metodeforskningsgruppen og gruppen for videregående driftsøkonomi.

Metodeforskningsgruppen har til formål at udvikle problemløsningsmetodik i ledelses-sammenhæng gennem transdisciplinær forskning.

Gruppen for videregående driftsøkonomi har til formål at udvikle og operationalisere driftsøkonomiens metoder ved tværfaglig forskning.

Metodeforskningsgruppen udbyder 6 moduler på cand.merc.-studiet. Modulerne vedrører grundlæggende og videregående operationsanalyse, samt ledelseslære. Ledelseslæren, der omfatter 4 moduler, består af følgende specialer: Videregående metode-lære og problemløsning, management metodik, strategisk ledelse og politisk ledelse.

Gruppen for videregående driftsøkonomi udbyder en faggruppe på cand.merc.-studiet kaldet miljø- og forureningsproblemer, der behandler de driftsøkonomiske aspekter af miljøbeskyttelse. Dette fag har også en tværfaglig karakter.

2. Afsluttede og igangværende arbejder

Instituttet arbejder stadig med at skabe en egentlig ledelsesteori, der kan anvendes både indenfor den offentlige og private sektor. Dette arbejde har medført, at de enkelte medarbejdere har specialiseret sig indenfor bestemte områder af ledelsesteorien og gennemfører projekter indenfor disse områder.

Bjarke Fog har i samarbejde med direktør Leif Monies og cand.merc. Finn Schaadt ledet en undersøgelse af den grafiske industris struktur med henblik på udarbejdelsen af en prognose for dette fag. Den første delrapport er afsluttet.

Endvidere har han (i samarbejde med Teknologisk Institut) gennemført en analyse af virkningerne af tilskud til vedvarende energi. Rapport er afleveret til Ministeriet.

Erik Johnsens forskning er koncentreret om den generelle ledelseslære. Johnsen arbejder i sin forskning aktivt med praktikere for derved at registrere de fænomener, som de finder væsentlige i deres adfærd, og som er væsentlige for at ændre i deres adfærd, og for at ændre deres adfærd i en af dem selv ønsket retning.

Erik Johnsen forsøger i sin forskning at systematisere praktiske erfaringer på en sådan måde, at selve systematiseringsaktiviteten indgår som et led i en fortløbende personlig og kollektiv søge-læreproces. Herved udvikles den generelle ledelsesteori.

Som led i udforskningen af centraladministrationens ledelsesproblemer har Erik Johnsen sammen med Administrationsdepartementet gennemført en række eksterne seminarer i Jurist- og Økonomforbundets regi. Dette arbejde videreføres med henblik på en skriftlig dokumentation af offentlige ledelsesproblemer.

Johnsen har sammen med professorerne C.H. Gudnadsson, Danmarks Tekniske Højskole og Bent Rørsted, Århus Universitet gennemført et projekt om tekniske leders ledelsesproblemer. Videre har han sammen med Ove Hedegaard og en række ledere i dansk sygehusvæsen arbejdet på et projekt om sygehusledelse. Sluttelig har han i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift publiceret en artikel om personlig ledelse.

Erik Johnsen har deltaget i en lang række bedømmelsesudvalg vedrørende skandinaviske forskeres videnskabelige og øvrige professionelle kompetence. Erik Johnsen har stedse fungeret som Industriministeriets repræsentant i Dansk Management Centers repræsentantskab, ligesom han har været medlem af DMC's forskningskomité.

Johnsen har for Foreningen af Danske Civiløkonomer gennemført nogle eksterne seminarer i virksomhedsledelse. Han har stedse været redaktør af det af FDC udgivne Erhvervsøkonomiske Tidsskrift. Erik Johnsen har sammen med internationale forskere været med til at starte tidsskriftet Human Systems Management, som udgives af North-Holland Publishing Company. Han er Managing Editor for tidsskriftets sektion om aktionsforskning i ledelsesmæssig sammenhæng. Både i dette tidsskrift og i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift har han skrevet kommentarer og boganmeldelser.

Johnsen deltog i maj måned i et seminar arrangeret af Handelshøjskolen i Stockholm vedrørende erhvervsøkonomiens og ledelseslærens epistemology. Han har været indbudt som gæsteforelæser ved Bedriftsøkonomisk Instituts jubilæum i Oslo i maj, ligesom han har holdt forelæsning ved det af Management Centret i Lund arrangerede kursus for topledere. Johnsen har ligeledes deltaget i eksterne kurser afholdt af Foreningen af Registrerede Revisorer, Dansk Arbejdsgiverforening og Dansk Provinsbogtrykkerforening.

Sammen med Stig Ree, Kaj Jørgensen og Ole Kjærgaard har han udgivet bogen »Komunal ledelseslære«.

Erik Johnsen blev af konsistorium bedt om at deltage i et udvalgsarbejde vedrørende de kollegiale organers administration, han fungerer som udvalgets formand.

Ove Hedegaard beskæftiger sig med ledelsesteori ud fra en kommunikations- og organisationsmæssig synsvinkel. Hans interesse er i særlig grad rettet mod den kvalitative og ikke formaliserede information i organisationer og i mindre grad mod formaliseret edb-baseret informationssystemer. Hedegaard's projekter vedrører ledelses- og kommunikationsproblemerne indenfor såvel privat som offentlig virksomhed.

Kjeld Arnth Jørgensen beskæftiger sig med strategisk ledelse. I perioden har han udgivet bogen Strategisk ledelse I og arbejdet med et studie af strategisk ledelse i servicevirksomheder. Arbejder p.t. med strategisk porteføljet teori.

Leif Kristensens forskningsområde er distributionen. Indenfor dette område arbejder han såvel med vertikale systemer som med detailhandelens særlige problemer. I en forskningsrapport offentliggjort i oktober 1980 med titlen: Løn og lønsomhed i detailhandelen, anlægges både mikro- og makroøkonomiske synspunkter med henblik på at imødekomme

behovet for forskning på sektorniveau i dansk erhvervsliv. Leif Kristensen har endvidere fortsat sit arbejde med detailhandelens sortimentspolitik på strategisk baggrund.

Flemming Poulfelts forskningsområde omfatter strategisk ledelsesudvikling, konsulentrollen samt generel problemløsningsteori. I det forløbne år har en række facetter vedrørende ledelsesadfærd i strategisk regie været sat i fokus. Desuden er der foretaget en systematisering og udbygning af konsulentområdet. Der er i årets løb blevet publiceret forskellige tidsskriftartikler samt en bog om »Projektledelse«.

Stig Ree har videreført sit arbejde med politisk ledelsesteori. En række konkrete empiriske projekter i stat og kommuner er blevet gennemført. Desuden har Ree været med i en undersøgelse af ministersekretærens rolle i den politiske ledelsesproces. En rapport er blevet udarbejdet herom. Arbejder desuden med problemkredsen etik og ledelse.

Claus Germann Petersen har et stipendiat ved instituttet med det formål at undersøge mindre virksomheders ledelsesproblematik. Det sker i samarbejde med erhvervsvirksomheder i en kommune og i en række erfaringsgrupper. Delrapport af 1.6.80 foreligger. Projektet videreføres specielt med henblik på at undersøge teknologioverførsel til den lille virksomhed.

D. INSTITUT FOR EUROPØISK MARKEDSRET

Institutbestyrer: Professor, dr.jur. Ole Lando.

Formand for institutrådet: Professor, dr.jur. Ole Lando.

Professor: Dr.jur. Ole Lando.

Lektorer: Lic.jur. Jens Fejø; lic.jur. Hjalte Rasmussen; cand.jur. Elisabeth Thuesen.

Sekretærer: Agnete Kitaj, Una Koester, Karen McKenzie.

Institutrådet bestod den 1.12.1979 af ovennævnte medarbejdere.

1. Oprettelse

Instituttet er oprettet den 1. februar 1967 med det formål at drive forskning, tilrettelægge undervisning og sprede oplysning om retsreglerne vedrørende de europæiske markedssamenslutninger samt om fremmed og international erhvervsret.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

I september 1978 udsendes første nummer af bladet »Nyt om Markedsret« til instituttets nuværende og tidligere studenter og andre interesserede. Bladet er planlagt at skulle udkomme to gange om året og vil bringe nyt om de europæiske fællesskabers ret samt om fremmed og international erhvervsret. Nr. 3 og nr. 4, som er udkommet i henholdsvis oktober 1979 og juni 1980, har behandlet følgende emner: Nr. 3: »The United Kingdom Unfair Contract Terms Act 1977« ved Ole Lando, »Udkast til EF-konvention om, hvilket lands retsregler, der skal anvendes på kontrakter« ved Ole Lando, »EF's konkurrenceret og danske virksomheder« ved Jens Fejø, »Nogle erhvervsuddannelses- og erhvervskompetenceproblemer i EF-perspektiv« ved Hjalte Rasmussen, »Eneforhandlerens krav ved kontraktophør i forbindelse med omlægning af europæisk salgssystem« ved Elisabeth Thuesen. Nr. 4: »En ny international konvention om køb af løsøre« ved Ole Lando, »Fir-

maer bør kræve retskendelse ved EF-kontrol« ved Jens Fejø, »Erstatning og godtgørelse ved ophør af mellemmandsforhold i skandinavisk ret« ved Elisabeth Thuesen, »Fremmed ret på Handelshøjskolens Bibliotek« ved forskningsbibliotekar Helge Pedersen, Handelshøjskolens Bibliotek.

Ole Lando har færdiggjort 3. udgaven af Udenrigshandelsretten bind 1: Udenrigshandelens kontrakter, og 2. udgaven af Udenrigshandelsretten bind 2: Kontraktstatutet, der begge vil udkomme i 1981. Endvidere har han fortsat sit arbejde med at kortlægge eksisterende og planlagt uniform og harmoniseret handelsret i De europæiske Fællesskaber.

Ole Lando har offentliggjort følgende artikler:

»Mellemanden og forhandleren i den internationale privatret«, Tidsskrift for Rettsvitenskap, årg. 92, 1979, s. 411-455.

»Sieur Braghieri og det italienske bord«, Ugeskrift for Retsvæsen 1980, s. 39-43.

»The EEC Draft Directive Relating to Self-Employed Commercial Agents«, *Labels Zeitschrift*, 44. årg. 1980, hæfte 1, s. 1-16.

Jens Fejø har fået antaget sin licentiatafhandling, som er udgivet på Juristforbundets Forlag under titlen: »Konkurrenceret og EF. Fællesmarkedets monopolregler«. Desuden har han skrevet et bidrag, som vil fremkomme i *Competition Law in Western Europe and USA* med titlen: »Competition Law in Denmark«. Jens Fejø har bidraget med et indlæg til en konference i Paris med titlen: »L'entreprise personnelle à responsabilité limitée«.

Til Børsens EF-håndbog har Jens Fejø skrevet supplerende afsnit om dominerende virksomheder, industrielle rettigheder og den administrative procedure.

I øvrigt har Jens Fejø arbejdet med sammenlignende studier over begrænsninger af konkurrencen i USA-ret og EF-ret.

Hjalte Rasmussen har i perioden offentliggjort følgende arbejder:

»Member States of the Communities, Denmark, An analysis of five Danish court-cases concerned with EC-law problems«, *4 European Law Review* 1979, s. 484-494; bidrag som korrespondent for tidsskriftet i Danmark.

»Towards A European System of Appellate Courts«, *77 Michigan Law Review* 1979, s. 365-379 (en anmeldelse af *European Law and the Individual*, ed. F. Jacobs).

»Why is Article 173 Interpreted Against Private Plaintiffs?«, *5 European Law Review* 1980, s. 112-127.

»Nogle erhvervsuddannelses- og erhvervskompetenceproblemer i EF-perspektiv«, *Juristen og Økonomen* 1980, s. 337-348.

Rapport til Fédération Internationale pour le Droit Européen's IX Internationale Kongres for Europarett, Bind I: »Remedies in Case of Breach of Community Law, Denmark«, 3.1-3.16.

»EF-Domssamling«, Introduktion, indholdsfortegnelse m.m. Ca. 600 sider. Bogen vil udkomme oktober 1980 på forlaget Europa. Den er især beregnet til studiebrug.

»Fællesskabsretten 1950-1980, Den Dømmende Myndighed«, s. 1-56. Et arbejde skrevet på anmodning af EF-Kommissionens juridiske tjeneste til brug for en bog, *Fællesskabsretten 1950-1980*, der skal udkomme i 1981 på EF's seks officielle sprog. Nitten andre forfattere skriver hver et kapitel.

»The US Supreme Court under Attack, The Effects in the Member States of the Decisions of the Court of Justice of The European Communities: Federal Dimensions«, s. 1-70; fire forelæsninger holdt ved Institut Universitaire International Luxembourg fra den 14.-17.7.1980. Under udgivelse af Universitetsinstituttet i Luxembourg.

En bog med titlen »State Price Fixing as Non-Tariff Barriers to Inter State Commerce and The Principle on Which The EC is Founded of The Free Movement of Goods in One Single, Continentalwide Market, A Comparative Study of the compatibility with the fundamental requirement of the bringing about of one single market in the EC, the US, Canada and Australia, of locally imposed maximum- and minimumprices and other types of price fixing« er på vej.

Elisabeth Thuesen har fortsat arbejdet med en håndbog om ophør af mellemmands-kontrakter i nordisk og europæisk ret.

Elisabeth Thuesen er redaktør for instituttets blad »Nyt om Markedsret«. Hun har ydet bidrag inden for sit fagområde til nr. 3 og nr. 4.

3. Faglig virksomhed løvrigt

Ole Lando og Jens Fejø har været Danmarks repræsentanter ved UNCTAD's diplomat-konference, der forbereder vedtagelsen af en kodeks for overførsel af teknologi især fra industrilande til udviklingslande.

I tiden 10.-16.9.1979 deltog Ole Lando i Unidroit's møde i Rom. Mødet blev afholdt af en ekspertgruppe, der har til opgave at udarbejde en uniform lov om kontrakter. Sammen med Max-Planck-Institut für ausländisches und internationales Privatrecht i Hamburg er Institut for europæisk markedsret udset til at udarbejde udkast til regler om kontrakters gyldighed. I arbejdet deltager i øvrigt repræsentanter for østlandene og udviklingslandene.

I oktober 1979 har Ole Lando været gæsteprofessor ved Det europæiske Universitets Institut i Firenze, hvor han har ledet en seminarrække om »Tools for European Integration«.

I ugen 7.-11.4.1980 har Ole Lando som repræsentant for Det Internationale Handelskammer deltaget i UN's diplomatkonference i Wien om udarbejdelse af en konvention vedrørende aftaler om international løserekøb. Konventionen er blevet vedtaget og undertegnet af en række lande, men er endnu ikke trådt i kraft.

Den 21.4.1980 holdt Ole Lando foredrag ved Université Catholique de Louvain om emnet »Le Code de conduite pour le transfert international de technologie«.

Som formand for Det Internationale Handelskammers arbejdsgruppe »Conflict of Laws« har Ole Lando deltaget i udarbejdelsen af »Guidelines for the Determination of the Law Applicable to International Commercial Relationships«.

I november 1979 har Dansk Forening for Europaret arrangeret et seminar om EF-Konventionen om internationalprivatretlige regler for kontrakter. Ole Lando holdt et af indledningsforedragene om konventionen.

Dansk Forening for Europaret har i februar 1980 holdt seminar om Industrial Property Rights and Exclusive Dealing Agreements.

Jens Fejø har holdt licentiatforelæsning på Aarhus Universitet med titlen: »Virksomhedskoncentration og antitrust. Udviklingslinier med hensyn til fusioner i amerikansk ret og i EF-retten« og har holdt foredrag i Dansk Forening for Europaret med titlen: »Critical aspects of the law of exclusive dealing«. Desuden har han deltaget i Dansk Forening for Europarets seminar om EF-konventionen om internationalprivatretlige regler for kontrakter.

Endvidere har Jens Fejø holdt foredrag på Danske Ingeniørers Efteruddannelseskurser og Industrirådets Efteruddannelseskurser i eksportret.

Hjalte Rasmussen deltog 18.-20.10.1979 i Liège i et seminar om »Aids and safeguard measures in International Trade Law« arrangeret af Commission Droit et vie des Affaires.

Efter indbydelse af EF-Domstolen opholdt Hjalte Rasmussen sig endvidere i syv dage ved EF-Domstolen. Formålet med opholdet var at åbne en mulighed for de indbudte til at møde medlemmer af retten samt til at foretage personlige studier i Domstolens bibliotek. Opholdet varede fra den 10.-17.12.1979.

Som repræsentant for Dansk Selskab for Europaforskning deltog Hjalte Rasmussen 3.-5.1.1980 i UACES's årsmøde, der fandt sted ved Universitetet i Reading. I forbindelse med årsmødet deltog Hjalte Rasmussen i et kollokvium med titlen »Federalism«. UACES er DSE's engelske søsterforening.

»La cour de Justice des Communautés Européennes et les Etats Membres« var temaet for et studiemøde arrangeret af L'Association Belge pour le Droit Européen den 25.1.1980, hvori Hjalte Rasmussen deltog i en diskussion om EF-Domstolens rolle i integrationsprocessen i EF.

Efter indbydelse af European Cultural Foundation deltog Hjalte Rasmussen 19.3.1980 i et møde i Bruxelles, hvor temaet var De tre Viser Rapport om EF. Det var hensigten med mødet at samle opinionsdannere i medlemslandene med henblik på en koncentreret diskussion af de problemer, som rapporten fremdrager. Hjalte Rasmussen er rådgiver for ECF vedrørende Fondens danske anliggender.

Fra den 24.-28.3.1980 ledede Hjalte Rasmusen endvidere sammen med repræsentanter for Institut for Udenrigshandel en studierejse til EF's institutioner samt danske virksomheder etablerede i Belgien og Luxembourg. I rejsen deltog studerende fra Handelshøjskolens markedslinie samt fra juridisk fakultet på Københavns Universitet.

Hjalte Rasmussen deltog som medlem af EF-Kommissionens rådgivende komité for »Une action communautaire dans le secteur culturel« i et møde i komiteen i Bruxelles 27.-28.5.1980.

Hjalte Rasmussen holdt i dagene 14.-17.7.1980 fire forelæsninger ved Institut Universitaire International Luxembourg. Forelæsningerne var en del af et 3-ugers post graduate kursus, hvis tema var: »The effects of the Decisions of the European Court of Justice in the Member States«. Hjalte Rasmussen forelæste over den amerikanske erfaring med en policy-making øverste forbundsdomstol. Titlen var: »The US supreme Court under Attack. A study with European analogies«.

Fra den 24.-27.9.1980 deltog Hjalte Rasmussen som dansk rapportør i F.I.D.E. (Fédération Internationale pour le Droit Européen)'s IXe internationale kongres for europaret i London. Rapporten er den ovenfor omtalte »Remedies in Case of Breach of Community Law«.

Endelig forelæste Hjalte Rasmussen under en 2-ugers rejse til Brasilien 1) ved Universitetet i Sao Paulo over emnet »Le Danemark pris dans le piège entre son concept traditionnel dualiste vis à vis le Droit International et le concept monisme qui dirige la relation entre le Droit Communautaire et le droit des Etats Membres«. Tilhørerne var postgraduate studerende. 2) »The European Community transnational economic integration experiment is an experience with federalism« var temaet for en forelæsning ved Universitetet i Brasilia. 3) Endelig deltog Hjalte Rasmussen i en 3-dages konference om emnet »Les Formes Futures de l'Organisation Fédérative«. Hjalte Rasmussen afleverede en rapport om Judicial po-

wer, federalism, and Intertransnational law«. Deltagerne var brasilianske jurister. Forelæserne kom fra Uruguay, Italien, Brasilien og Danmark.

Elisabeth Thuesen har deltaget i en arbejdskreds om europæisk integration 21.-23.2.1980 efter indbydelse fra Universitetet i Würzburg. Endvidere har Elisabeth Thuesen deltaget i en konference i Paris 25.-27.4.1980 om EF-institutionerne, arrangeret af Association nationale des docteurs en droit. Endelig har Elisabeth Thuesen fulgt et kursus om engelsk ret den 8.7.-1.8.1980 afholdt af Universitetet i Cambridge.

Elisabeth Thuesen er blevet valgt som tillidsrepræsentant og medlem af amanuensisrådets bestyrelse samt medlem af hovedsamarbejdsudvalget.

E. INSTITUT FOR FINANSIERING

Institutbestyrer: Lektor, cand.polit. Henning Holten.

Formand for institutrådet: Lektor, cand.polit. Henning Holten.

Professorer: Dr.polit. Niels Chr. Nielsen; cand.oecon. Carl E. Sørensen.

Lektorer: Lic.polit. Palle Geleff; cand.polit. Henning Holten.

Adjunkter: Cand.merc. Johannes Mouritsen.

Adjunktvikarer: Cand.merc. Johan Ankerstjerne.

Kandidatstipendiat: Cand.polit. Michael Møller.

Eksterne lektorer: Cand.polit. Flemming Dalby Jensen; cand.jur. Søren Larsen; cand.polit. Peter Schütze; Finn C. Sørensen HD; lic.tech. Tom Togsverd; cand.polit. Ole Zacchi.

Undervisningsassistenter: Cand.polit. Hans H. Bjerring; cand.polit. Lars Thue Christensen; Preben Galtt MBA; cand.merc. Søren Holm; Knud Kongstad HA, HD; Bjørn Krusenstjerna-Hafstrøm HD; cand.merc. Jens Christian Lorenzen; cand.oecon. Finn Junker Mortensen; cand.oecon. Jens Hauge Pedersen; cand.oecon. Kaj Brandt Petersen; cand.polit. Elsebeth Rygner; cand.jur. Merethe Stagetorn; cand.merc. Ebbe Sørensen; cand.merc. Jørn Wendel Andersen; cand.polit. Peter Bjerregaard; cand.merc. Carl Vad Jensen; Hans Trap-Nielsen MBA.

Sekretærer: Mya Aagaard, Hanne Hansen, Birte Mikkelsen, Hanne Toft.

Studentervedhjælp: Stud.merc. Eric Bentzen.

Institutrådet bestod den 1/12 1979 af de fastansatte lærere og sekretærer samt af følgende: Valgt af de deltidsansatte: Ekstern lektor Ole Zacchi. Valgt af de studerende: stud.merc. Peter Bøgh Bildt, stud.merc. Jens Peter Larsen.

1. Oprettelse

Instituttet er oprettet i 1939 med benævnelsen Bankinstituttet. I forbindelse med en omlægning af bankstudiet til det nuværende HD-studie i Finansiering og Kreditvæsen ændredes navnet 1/9 1967 til Institut for Finansiering.

Dets opgaver omfatter forskning inden for mikro- og makroøkonomiske finansieringsproblemer samt den faglige tilrettelæggelse af undervisningen i finansiering og kreditvæsen på HA.-, cand.merc.- og HD.-studierne.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Johan Ankerstjerne arbejder på et projekt om international diversifikation.

Palle Geleff og Eric Bentzen har arbejdet med udvikling af programmel til udledning af efficiente værdipapirporteføljer. På nuværende tidspunkt fungerer en interaktiv kvadratisk programmeringsalgoritme med tilhørende database.

Johannes Mouritsen arbejder med et projekt om udbyttedelingsordninger under usikkerhed.

Michael Møller arbejder på følgende projekter: »Boligen i nationalregnskabet«, »Den almenyttige boligsektor«, »Skattekurs på unoterede aktier«, »Dividender og aktiekurser«.

Niels Chr. Nielsen arbejder på projektet »Forholdet mellem stat og virksomheder«.

Carl E. Sørensen arbejder med »Studier vedrørende tilpasning/indpasning af finansplanlægning i virksomhedernes operationelle, taktiske og strategiske planlægning«.

Johannes Mouritsen: »Om den effektive rente af forbrugslån«, januar 1980.

Niels Chr. Nielsen: »Opsparing, velfærd og samfundsøkonomi«, Nyt Nordisk Forlag-Arnold Busck 1980.

»Monopoly pricing and diversified consumers«, Scandinavian Journal of Economics«, december 1979.

»Kortfristet eller langfristet?« Berlingske Tidende, juli 1980.

»Fradrag og skat af renter bør reduceres mærkbart«, Sparekassen juli/august 1980.

Niels Chr. Nielsen og Kaj Svarrer: »En test af det danske aktiemarkeds effektivitet«, Nationaløkonomisk Tidsskrift 1979, nr. 2.

Michael Møller: »Om langsigtede kapitalgevinster på parcelhuse«.

I instituttets grønne undervisningsserie (GUS) er udkommet:

Palle Geleff og Eric Bentzen: »PFMS«, GUS 6 (PFMS = Portfolio Management System).

Eric Bentzen: »STATSYS«, GUS 7 (STATSYS er et interaktivt statistiksystem).

»Statistiske og matematiske hjælpeprogrammer«, GUS 10.

»FINBIB«, GUS 12. Et finansielt subrutinebibliotek.

»FIMAT«, GUS 14. Supplement til fortranbiblioteket.

»Prime - Vejledning for begyndere«, GUS 13.

3. Gæsteforelæsninger

Vicedirektør Kjeld Øberg: Porteføljestyling,

direktør Peter Plejl: Sammenhængen mellem drift og planlægning i et stort pengeinstitut,

direktør Troels Jungersen: Factoring,

kontorchef Ole Holmer-Bretlau og cand.merc. Elisabeth Nøhr Larsen: Koncernstyring.

F. FORSIKRINGSINSTITUTTET

Instituttets bestyrer: Afdelingsleder, lektor, cand.polit. Knud Hansen.

Formand for institutrådet: Afdelingsleder Knud Hansen.

Lektorer: Lic.merc. John Kjær (orlov); lich.tech. Leif Bloch Rasmussen.

Lektorvikar: Lic.tech. Thomas Skousen.

Forskningsstipendiat: *Cand.scient. Hasse Rehdin Clausen.*

Undervisningsassistent: Underdirektør, cand.jur. Erik Damm, HD.

Sekretær: Agnete Kitaj.

Institutrådet bestod den 1.12.1979 af samtlige ovennævnte medarbejdere samt af følgende valgt af de studerende: stud.merc. Peer Bo Pedersen og stud.merc. Finn Carstens.

1. Oprettelse

Instituttet er oprettet i 1952. Dets formål er at drive økonomisk forskning inden for fagområdet risiko og forsikring samt at tilrettelægge og administrere undervisningen ved HD-studiet i forsikring, undervisningen i faget risiko og forsikring på HA-studiet samt forsikringsfaggrupperne på det erhvervsøkonomiske kandidatstudium.

2. Afsluttende og igangværende arbejder

Knud Hansen har udarbejdet nye notater til brug ved undervisningen i forsikringsøkonomi på HD-studiet og nye transparenter til brug ved HA-undervisningen i risiko og forsikring. Højskolens anskaffelse af nyt edb-anlæg nødvendiggjorde en gennemgribende omprogrammering af instituttets virksomhedsspil, forsikringsspillet. Spilprogrammerne foreligger nu i en form, som er næsten systemuafhængig. Den nye form er i årets løb blevet benyttet i instituttets egen HD-undervisning og på universitetet i Frankfurt a.M., hvor Knud Hansen i denne forbindelse har givet gæsteforelæsning. Den tilsvarende omprogrammering af instituttets andet undervisningsspil, risk management-spillet, som skal benyttes på HA-studiet, er iværksat og forventes afsluttet i 1980-81.

Om Hasse Clausens, Leif Bloch Rasmussens og Thomas Skousens arbejde henvises til beretning for informationsforskningsafdelingen (IFA), hvortil de har været udlånt i beretningsåret.

3. Anden virksomhed

Knud Hansen har fortsat deltaget i arbejdet i den europæiske gruppe af »Risk and Insurance Economists«.

G. INSTITUT FOR NATIONALØKONOMI

Institutbestyrer: Lektor, cand.polit. Lars Lund.

Professor: Knud Lüttichau, Poul Milhøj.

Lektorer: Afdelingsleder, cand.polit. O. Brandt Jensen (fra 1. januar 1977 af instituttet udlånt til H.A.-centret, den 10.9.79 dekan for Det økonomiske Fakultet); cand.polit. E. Damsgård Hansen; cand.polit. Lars Lund; cand.polit. Svend Marker-Larsen.

Lektorvikar: Peter Duus (udlånt til CTS/ILF).

Forskningsstipendiat: Cand.oecon Bjarne Sloth Jensen.

Kandidatstipendiat: Cand.polit. Poul Erik Jensen (udlånt ILF).

Ekstern lektor: Borgmester, cand.polit. H. Thustrup Hansen

Gæsteprofessorer: Professor Finn R. Førsund, Socialøkonomisk Institut, Oslo Universitet; professor Lennart Hjalmarsson, Nationalekonomiska Institutionen, Göteborgs Universitet, begge fra 1.-7. oktober 1979; professor W.H. Somermeyer, Netherlands School of Economics, Erasmus University, Rotterdam, fra 15. oktober - 15. december 1979.

Gæsteforsker: Cand.polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen.

Undervisningsassistenter: Cand.polit. Otto Andersen; cand.oecon. Sten Andersen; cand.polit. Lars Axelsen; fuldmægtig, cand.polit. Hans Bjerling; fuldmægtig, cand.polit. Hilmar Bojesen; lektor, cand.polit. Henning Brogaard; fuldmægtig, cand.polit. Bendt Bülow; cand.polit. Jørgen Dalhoff; cand.polit. Poul Dines; cand.polit. Tom Elkjær-Hansen; cand.polit. Johan Friis; cand.polit. Henrik Grell; cand.polit. Troels Gunnergaard; lektor, cand.polit. Jens Gunst; fuldmægtig, cand.polit. Niels Hald; cand.polit. Poul Erik Hansen; cand.polit. Jan Holst-Pedersen; cand.polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; kontorchef, cand.polit. Niels Rytter Jensen; fuldmægtig, cand.polit. Jørgen Jørgensen; cand.polit. Poul Erik Jørgensen; cand.polit. Peter Brix Kjeldgaard; fuldmægtig, cand.polit. Finn Knudsen; cand.polit. Jens Pagter Kristensen; fuldmægtig, cand.polit. Carsten Kvetny; fuldmægtig, cand.polit. Poul Juel Lauridsen; fuldmægtig, cand.polit. Mogens Lauritzen; lektor, cand.polit. Niels Lauritzen; cand.polit. Jussi Merklin; cand.polit. Jens Kristian Munk; fuldmægtig, cand.polit. H. Nepper-Christensen; fuldmægtig, cand.oecon. Lars Würtz Nielsen; fuldmægtig, cand.merc. Mogens Nørager-Nielsen; cand.polit. Jørgen Peter Schou; cand.polit. Paul Bryde Schüder; cand.merc. Søren Skaftø; forskningsassistent, cand.polit. Bent Ryd Svensson; cand.polit. Kristian Sørensen; cand.polit. Svend Georg Trollegaard; programsekretær, cand.polit. Frede Vestergaard; cand.oecon. O. Vistisen; ministersekretær, cand.polit. Hans Wallind; adjunkt, cand.oecon. Uffe Wentzer; fuldmægtig, cand.polit. Andreas Wildt; fuldmægtig, cand.polit. Poul Wolffsen; annoncechef, cand.polit. Peter Hjortkjær Østergaard; cand.polit. Kr. Madsen Østerbye; sekretariatchef, cand.oecon. Jens Peter Sørensen.

TAP-medarbejdere: Sekretær, overassistent Elisabeth Kornbeck; sekretær Dagny Pedersen; sekretær Stig Møller.

Institutfdeling for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse

Afdelingsbestyrer: Lektor, cand.polit. Jens Bjerregaard Christensen.

Lektorer: Afdelingsleder, cand.oecon. Henning Kjølby (udlånt fra Institut for Trafik-, Turist- og Beliggenhedsforskning); lektor, cand.oecon. H. Duelund Nielsen.

Ekstern lektor: Forskningsleder, cand.polit. Palle Mikkelsen.

Sekretær: Hanne Dorf.

Undervisningsassistenter: Fuldmægtig, cand.polit. Mogens Schrøder Bech; adjunkt, cand.polit. Lars Byberg; konsulent, cand.polit. Jesper Bøge; sekretariatschef, cand.polit. Henrik Baasch; kontorchef, cand.polit. H.H. Egeblad Christoffersen; cand.merc. Arly Christophersen; adjunkt, cand.polit. Jørgen Dalhoff, HD; cand.polit. Uffe Foss Hansen; cand.polyt. Ejnar Hauberg; kontorchef, cand.polit. Torben Holm; fuldmægtig, cand.polit. Søren Høgenhaven; konsulent, cand.polit. Gudrun Sveistrup Jacobsen; direktionssekretær, cand.polit. Hans Jakobsen; fuldmægtig, cand.polit. Flemming Jensen; chefkonsulent, cand.merc. Geert Neugebauer Jensen; fuldmægtig, cand.polit. Torben

Jerlach; vicekontorchef, cand.oecon. Knud Jørgensen; cand.polit. Kjeld E. Kjeldsen; konsulent, cand.merc. Bjarne Knudsen; kontorchef, cand.polit. Lars-Bjørn Larsen; adjunkt, cand.mag. Erik Lonning; cand.oecon. Arne Lund; cand.polit. Søren Lyngsø; fuldmægtig, cand.polit. Jørgen Magner; konsulent, cand.merc. Peter Morell Hansen; fuldmægtig, cand.merc. Mogens Nørager-Nielsen; fuldmægtig, cand.polit. Peter Olesen; fuldmægtig, cand.polit. Knud Overgaard; fuldmægtig, cand.polit. Flemming Kühn Pedersen; sekretær, cand.polit. Birger Poppel; cand.polit. Palle Qvist; cand.polit. Ib Lunde Rasmussen; ekspeditionssekretær, cand.polit. Aksel Rossen; fuldmægtig, cand.polit. Bo Simonsen; fuldmægtig, cand.polit. Peter Skak-Iversen; cand.polit. Kristian Smestad; direktør, cand.polit. Axel Sløk; forskningsleder, cand.polit. Jens Erik Steenstrup; fuldmægtig, cand.oecon. Jens Peter Sørensen; direktør, cand.polit. Poul Tørring; adjunkt, cand.merc. Vagn Aage Voigt; adjunkt, cand.oecon. Uffe Wentzer; fuldmægtig, cand.polit. Klaus Willerslev-Olsen; cand.polit. Per Yde; cand.polit. Kristof Zorde.

Institutrådet bestod den 1.2.1979 af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt fra institutafdelingen for Erhvervs- og samfundsbeskrivelse: lektor, cand.polit. Jens Bjerregaard Christensen og lektor, cand.oecon. H. Duelund Nielsen. Endvidere af: *Eksterne lektorer*: Borgmester, cand.polit. H.O. Thustrup Hansen; forskningsleder, cand.polit. Palle Mikkelsen.

Undervisningsassistenter: Fuldmægtig, cand.polit. Lise Bartholdy; fuldmægtig, cand.polit. Niels Mengel.

TAP-medarbejdere: Sekretær, overassistent Elisabeth Kornbeck; sekretær Dagny Pedersen; sekretær Hanne Dorf Pedersen; sekretær Stig Møller.

Studerende: HD-stud. Yvonne Kaysen; HA-stud. Wilbert van der Meer; HD-stud. Michael Lolk Larsen; HA-stud. Bent Bischoff.

1. Oprettelse

Institut for nationaløkonomi blev oprettet i 1969, da det daværende Økonomisk Forskningsinstitut blev delt i to institutter, nemlig i Institut for erhvervsøkonomi og Institut for nationaløkonomi.

Institut for nationaløkonomi har til formål at varetage undervisning og forskning inden for nationaløkonomi, med særlig vægt på den side af opgaven, der peger på anvendelser inden for erhvervene.

2. Afsluttende og igangværende arbejder

Poul Milhøj har fortsat sin deltagelse i redaktionen af lærebogssættet »Erhverv og Samfund«. Endvidere har han fortsat sine studier omkring samspillet mellem aldersforskydning og økonomisk udvikling samt afsluttet sine studier i indkomstens fordeling på generationer med offentliggørelsen af »Studier i generationsindkomster« (Skriftet fra Institut for nationaløkonomi nr. 6, København 1980).

Orla Brandt Jensen har siden 1977 været udlånt til HA-centeret. Siden 10.9.1979 dekan for Det økonomiske fakultet.

H. Duelund Nielsen har arbejdet med pædagogiske problemer vedrørende HA.-undervisningen. Han har fortsat arbejdet med bygge- og boligpolitiske problemer, og arbejdet med en undersøgelse af realkreditproblemer er fortsat.

Lars Lund. En artikel om virkningen af en grundstigningsskyld er gennemarbejdet. Til undervisningsbrug er der lavet et notat om porteføljeteori. Omarbejdelse af kapitler om pengepolitik og inflation i lærebøger til HA-studiets 3.-6. semestre er påbegyndt.

E. Damsgård Hansen tiltrådte i september 1979 et tre måneders studieophold ved University of Pennsylvania samt WEFA. I tilknytning hertil aflagdes besøg ved Brookings Institution, Washington DC samt University of Wisconsin, Madison. I fortsættelse heraf arbejdes på en redegørelse om udviklingen i USA's socialpolitik. I samarbejde med B. Sloth Jensen er påbegyndt et studie af forbrugsundersøgelsen 1976 med henblik på en empirisk belysning af omfordelingen via de offentlige finanser.

Bjarne Sloth Jensen har fremlagt arbejdet »Expenditure System for the Danish Household Sector«, som er publiceret i »Symposium i Anvendt Statistik 1980« pp. 263-295, Danmarks Tekniske Højskole. Han har sammen med Niels-Erik Jensen, Statistisk Institut, Københavns Universitet videreført et studium omkring produktionsfunktioner og omkostningsrelationer.

Svend Marker-Larsen har arbejdet med forskellige emner indenfor offentlig økonomi og planlægning. Til brug for undervisningen på HA-studiet er udarbejdet en introduktion til velfærdsteori og allokeringspolitik.

Jens Bjerregaard Christensen har påbegyndt en undersøgelse af prisdannelsen på andelsboligen under de nuværende regulerede markedsforhold. Arbejdets første fase er en undersøgelse - og systematisering af indholdet i en del af de domme, der i de senere år er afsagt i forbindelse med andelsbolighandler. Arbejdet er en fortsættelse af et tidligere arbejde med ejerboligproblemer. Formålet er, gennem en række mindre empiriske undersøgelser at belyse en række af de problemer, der er omtalt i Jens Bjerregaard Christensens: »Ejerboliger - løsningen i dansk boligpolitik«. Nyt Nordisk Forlag. København 1978.

Endvidere har Jens Bjerregaard Christensen indledt en explorativ undersøgelse af prisdannelsen på fiskeprodukter på det europæiske marked. Formålet er en analyse af bl.a. samspillet mellem fiskekvoter og økonomi i fiskerihvervet.

Uffe Foss Hansen arbejder på supplerende lærebogsmateriale, hvis primære formål er at sammenknytte fagene nationaløkonomi og erhvervs- og samfundsbeskrivelse, således at de økonomiske teorier integreres i beskrivelsen af erhvervenes udvikling.

Gudrun Sveistrup Jacobsen har offentliggjort artiklen »Markedsandele. Studier i dansk producerede varers markedsandele på hjemmemarkedet og i eksportens andele af den samlede produktion 1966-1975« i Erhvervsøkonomisk Tidsskrift 1980. Hun har endvidere udsendt »Konsistente tidsserier for produktion og udenrigshandel«. Samfundslitteratur 1979 og »Konsistente tidsserier for produktion og udenrigshandel, transformationsnøgler«. Samfundslitteratur 1979. Endelig har hun udarbejdet en rapport om sit arbejde med fordelingen af erhvervenes produktion på hjemmemarked og eksport i perioden 1966-1975.

3. Anden virksomhed

Poul Milhøj har i beretningsperioden været næstformand for Monopolrådet samt formand for Socialforskningsrådet og Revisorkommissionen. Han var endvidere formand for

et af Undervisningsministeriet nedsat udvalg vedrørende revisorkandidatuddannelsen, som afgav betænkning i januar 1980.

Jens Bjerregaard Christensen er ansat som undervisningsassistent i faget matematik på Økonomisk Institut ved Københavns Universitet.

B. Sloth Jensen har i samarbejde med de regionale regnecentre, NEUUC, RECHAU, RECKU samt IMSOR, DTH og Dansk Selskab for Teoretisk Statistik arrangeret et symposium i anvendt statistik, der blev afholdt på Danmarks Tekniske Højskole 23., 24. og 25. januar 1980 med 181 deltagere fra læreanstalter, offentlige institutioner og private erhvervsvirksomheder. Symposiebogen (487 sider) er udgivet med støtte fra Tuborgfondet.

I oktober-november 1979 har han planlagt afholdelsen af en række seminarer med instituttets gæsteprofessorer: Finn R. Førsund, Lennart Hjalmarsson og W.H. Somermeyer indenfor emnerne produktionsteori, opsparings- og forbrugsteori.

Uffe Foss Hansen underviser i makroøkonomi ved det statsvidenskabelige studium på Københavns Universitet.

H. Duelund Nielsen har i beretningsperioden været medlem af repræsentatnskabet for Byggeriets Udviklingsråd og Statens Byggeforskningsinstitut.

E. Damsgård Hansen har efter tilbagekomsten fra sit studieophold i USA videreført sit arbejde i børnekommissionens familiepolitiske udvalg. Udvalgets betænkning er afgivet i foråret 1980 og arbejdet hermed bragt til afslutning.

H. INSTITUT FOR ORGANISATION OG ARBEJDS SOCIOLOGI

Instituttets bestyrer: Cand.psych. Bjarne Herskin.

Formand for institutrådet: Lektor, cand.polit. J.C. Ry Nielsen.

Professorer: Flemming Agersnap; Torben Agersnap (udlånt til CTS/ILF) og Egil Fivelsdal.

Lektorer: Mag.scient.soc. Ib Andersen (udlånt til HA-centeret 1.7.1978 - 1.1.1980 på halvtid); lic.merc. Niels Bjørn-Andersen (udlånt til informationsforskningsafdelingen); jur.lic. Britt-Mari Blegvad; lic.merc. Finn Borum; cand.merc. Søren Christensen; dr.merc. Harald Enderud; cand.psych. Bjarne Herskin; Finn Junge-Jensen MBA.; cand.polit. J.C. Ry Nielsen.

Seniorstipendiater: Cand.merc. Jørgen Frode Bakka; cand.merc. Poul-Erik Daugaard Jensen; cand.merc. Torben Beck Jørgensen; mag.scient.soc. Helge Tetzschner og mag.scient.soc. Ann Westenholz.

Lektorvikar: Cand.polit. Henrik Holt Larsen MS.

Eksterne lektorer: Lic.tech. Per Langå Jensen; cand.scient.pol. Jørgen Nue Møller; mag.scient.soc. Olaf Rieper og Oluf Aagaard.

Gæstefprofessorer: A. Dale (april-maj 1980); C.R. Hinings (december 1979 - februar 1980) og O. Williamson (juni 1980).

Gæsteforskere: Cand.psych. Flemming Andersen; mag.scient.soc. Thomas Boje; cand.merc. Jannik Bonde-Jacobsen; socialrådgiver Ulla Britta Duus; cand.scient.soc. Lisbeth Egsmose; socialrådgiver Kirsten Fink; Donald George MA; cand.merc. Preben West

Hansen; mag.scient.soc. Arne Kurdahl; cand.psych. Jan Molin; mag.scient.soc. Mette Mønsted; cand.polyt. Poul H. Petersen HD; Valdemar Thomsen HA; ingeniør Hardy Roed Thorsen HD; mag.scient.soc. Svend Solvig; socialrådgiver Benthe Stig; cand.psych. Gert Walther; cand.merc. Søren Witoslavsky og cand.scient.soc. Annegrethe Wulff.

Undervisningsassistenter: Erik Albrechtsen, Lars Carpens, Per Christensen, Hasse Clausen, Finn Clement, Mogens Dahl, Henrik Davidsen, Erik Rask Eriksen, Torben Faurby, George Greibe, Bjarne Hallander, Jens Allin Hansen, Ole Bjørn Hansen, Henrik Hassenkam, Michael Vestergård Heiden, Peter Stærmosse Henningsen, Erik Hollesen, Jan Holst-Pedersen, Steen Hvid, Johan Hviid, Marius Ibsen, Tom Jacobsgaard, Holger Jensen, Torben Lund Jensen, Poul Juelsbjerg, Tage Juhl, Knud Jørgensen, Jens Kierkegaard, John Kjær, Erik Bøje Larsen, Hugo von Linstow, Lars Skov Madsen, Peter Mehllbye, Jens Carsten Nielsen, Leif Nielsen, Jens Erik Parsby, Keld Stilling Pedersen, Svend Poulsen-Hansen, Lars Wendel Ranfelt, Bent Hesse Rasmussen, Bo Smidth, Niels Aage Sommer, Peter Theill, Steen Wichmand og Erik Winther.

Kontorfuldmægtige: Marly Arnoldus og Grethe Rønn.

Sekretærer: Else Arndt, Inger Jensen, Tonny Jørgensen, Dorte Klöcker-Larsen, Liza Klöcker-Larsen, Alice Müller, Margrethe Plesner og Lis Rostgaard.

EFG-praktikanter: Linda Dahl, Susanne Eriksen.

Ansatte i henhold til lov 488: Liss Baldorf, Jannie Bührmann, Anne Grelsbj og Yvonne Sørensen.

Projektmedarbejdere: Helge Billington, Mogens Trab Damsgaard, Poul Dreisler, Frank Ebsen, Kirsten Grønborg, Allan Herbst, Jan Hjarnø, Poul Ingerslev, Tom Jacobsgaard, Tove Jensen, Hanne Marie Jensen, Agnes Saaby Johansen, Kirsten Jørgensen, Vagn Bentz Jørgensen, Vibeke Elmer Knudsen, Anders Korsby, Henrik Kure, Niels Lauersen, Vibeke Leth, Ole Märcher, Kirstne Groth Nielsen, Claus Bo Nielsen, Poul B. Olsen, Jørn Daaugaard Petersen, Kim Poulsen, Lisbeth Paulsen, Karen Puggaard, Leif Scharling, Torben Snowmann og Lise Thøisen.

Institutrådet bestod den 1.12.1979 af de fastansatte lærere, kontorfuldmægtige og sekretærer samt af ekstern lektor Olaf Rieper og undervisningsassistent Preben West Hansen og de studerendes repræsentanter: HA-studerende John Frederiksen; HA-studerende René Wedel; cand.merc.-studerende Ove Broch Jensen; cand.merc.-studerende Niels Laursen; cand.merc.-studerende Jesper Schmidt; cand.merc.-studerende Michael Træsberg, HD-studerende Kjeld Bak; HD-studerende Tom Hansen; HD-studerende Henrik Lüpertz; HD-studerende Henrik Storm Nielsen og HD-studerende Peter A. Poulsen.

Instituttets undervisning

Instituttet udbyder og administrerer undervisningen på de tre erhvervsøkonomiske studier ved Handelshøjskolen: HD-, HA- og cand.merc.-studierne.

HD-studiet i organisation.

Undervisningen ved specialstudiet i organisation har til formål at give yngre folk med praktisk erfaring og gode forkundskaber, sådanne teoretiske kundskaber, at de bliver bedre egnede til at overtage ledende administrative stillinger i privat og offentlig virksomhed i første række inden for planlægnings-, personale- og organisationsfunktioner.

Studiet udbydes i fire studielinier: strategi og planlægning, datamatik, offentlig forvaltning og personaleadministration. Derudover tilbydes mulighed for tillægsprøver, d.v.s. at dimittender kan tilmelde sig en af de øvrige studielinier og gennemføre denne linies specielle fagkombination. Håndbog for studerende ved HD-studiet i Organisation, København, indeholder en detaljeret oversigt over studieliniernes sammensætning og fag.

HA-studiet

På HA-studiets 4. og 5. semester forestår instituttet undervisningen og seminarrækken i organisation. Der kører for øjeblikket et problem- og projektorienteret forsøg, hvor der efter en kort intensiv gennemgang i de første 8 uger af 4. semester arbejdes i projektgrupper, som udarbejder dels et proseminar (problemformulering for projekt) og dels en endelig projektrapport i stedet for det traditionelle HA-seminar. Ikke mindst hele arbejdet omkring proseminarerne har været i fremgang. Vejledningen har fungeret godt, og den helt overvejende del af proseminarerne har været langt bedre end sidste år, således at det kan forventes, at de endelige projekter også vil forbedres.

Baggrunden for fremgangen skønnes at være dels de forbedrede lærermapper og det store koordinationsarbejde med lærermøder m.v., som er gået forud for undervisningens gennemførelse, dels en videreudvikling af modulerne. Imidlertid kan undervisningen stadig forbedres, hvilket på kort sigt vil blive forsøgt opnået ved at revidere pensum samt ved mere efteruddannelse af lærerkorpset.

Cand.merc.-studiet

På cand.merc.-studiet deltager instituttet i undervisningen inden for det obligatoriske fag: almen økonomi. Instituttet udbyder følgende valgfri fag: generel organisationsteori, generel sociologi, personaleadministration og arbejdsmarkedsforhold, generel psykologi, politisk økonomi og statsteori, videregående organisationsteori, offentlig administration og politiske processer, arbejdsmiljø, personaleudvikling og arbejdsmarked, samfundsvidenskabelig metodelære, organisation og samfund og massekommunikation.

Instituttets forskning

Instituttet blev af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd første gang for 1979-81 og igen for 1980-82 bedt om at udarbejde treårige forskningsprogrammer. Det er en opgave, der har rummet mange problemer, men instituttet har udarbejdet et program på 88 sider, som dels giver baggrunden og den hidtidige aktivitet og dels intentionerne for de kommende år. I det følgende er refereret aktiviteterne i det forløbne år inden for de 6 forskningsprogrammer, som er formuleret.

1. Deltagelse

Bjarne Herskin har med støtte af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd startet den empiriske del af projektet »Deltagelse og politisk beredskab«. Rapporten »Politisk organisering - udgangspunkt for en undersøgelse« er udkommet sommeren 1980. Rektor Flemming Andersen er fuldtids gæsteforsker på projektet og har publiceret rapporten »Politisk opdragelse i børnehaven - udgangspunkt for en undersøgelse« sommeren 1980.

Marly Arnoldus og Liza Klöcker-Larsen har fortsat udarbejdelsen af rapport om undersøgelsen af »Medarbejderræresentation i de styrende organer« (TAP-undersøgelsen). Endelig rapport udkommer i 1980/81.

Helge Tetzschner, Finn Junge-Jensen, Hardy Roed-Thorsen og Ann Westenholz har fortsat undersøgelsen af medarbejderejede virksomheder. De har udarbejdet et litteraturstudie: »Flyttes der hegnspæle?«, forskningsrapport fra IOA, som er udkommet foråret 1980. I undersøgelsen deltager ca. 20 medarbejderejede virksomheder, hvoraf 4 studeres intensivt.

Søren Christensen og Jan Molin har fået støtte fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd til et organisationsforandringsprojekt i primærkommunernes social- og sundhedsforvaltning. Projektet tager udgangspunkt i særforborgens udlægning til amtskommuner og kommuner pr. 1. januar 1980. Projektet omfatter Birkerød, Allerød, Hilleød og Helsingør kommuner samt Frederiksborg Amt.

Projektet har teoretisk en forankring i organisationsteorien men betragter organisationsforandring dels som et spørgsmål om bevidstgørelse af politikere, ansatte og klienter og dels som et spørgsmål om magt og deltagelse, og omfatter derfor også en undersøgelse af de pågældende kommuners lokalsamfund. Til projektet er knyttet socialrådgiver Kirsten Fink, lektor, cand.jur. Henrik Bang, Retsvidenskabeligt institut, Københavns Universitet, seniorstipendiat Poul-Erik Daugaard Jensen og sekretær Susanne Eriksen.

I juni måned 1980 udsendtes en arbejdsnote: Søren Christensen, Kirsten Fink og Jan Molin: Rapport om forvaltningsdag i Birkerød Kommune i forbindelse med projekt Særforborgens udlægning (fortrolig, 48 sider), og i august måned 1980 udsendtes forskningsrapport 80-8: Søren Christensen, Kirsten Fink og Jan Molin: Projekt Særforborgens udlægning: Midtvejsrapport (97 sider). Projektet forventes afsluttet primo 1981.

Søren Christensen og Poul-Erik Daugaard Jensen har i fortsættelse af deres teoretiske arbejder om magt og deltagelse udsendt forskningsrapport 80-3: Magt og deltagelse, bind I: Magt, Bind II: Deltagelse forventes færdiggjort i første halvår 1981.

Jan Molin har fortsat sit arbejde med et licentiatprojekt om organisationsforandring og bevidstgørelse blandt andet som deltager i førnævnte projekt om særforborgens udlægning. Licentiatprojektet forventes afsluttet ultimo 1981.

Søren Christensen, Poul-Erik Daugaard Jensen og Jan Molins arbejder indgår ligeledes i et tværfagligt samarbejde på instituttet omkring temaet: Deltagelse, hvori projekterne Deltagelse og politisk beredskab og Medarbejderejede virksomheder indgår.

2. Organisationsstrukturer og organisationsændring

Poul H. Pedersen har sammen med Niels Bjørn-Andersen skrevet artiklen: »Computer Facilitated Changes in the Management Power Structure« på baggrund af det danske case study i den internationale undersøgelse: »Computer Information System and Management«. Analysen synes at vise, at alle ledere, der bruger et edb-system, får begrænset deres handlefrihed, mens »the gatekeepers to technology« samtidig vinder indflydelse.

Helge Tetzschner og Poul B. Olsen har arbejdet med afrapporteringen af forskningsprojektet om fagbevægelsens organisationsstruktur. Den 1. bog om det teoretiske grundlag for projektet udkom foråret 1979. Den 2. bog - om organisationsstrukturen i LO området - og den 3. bog - om den historiske udvikling i Specialarbejderforbundets organisationsformer - er udkommet i 1980.

Finn Borum og Harald Enderud har i forlængelse af projektet »Administrative edb-systemer - et studie i systemplanlægningsprocessens forløb og resultater« fortsat analysere af datamaterialet ud fra et konfliktperspektiv. Analysen fokuserer på konflikt/samarbejdsforløbet mellem den centrale edb-afdeling og divisionerne i to danske

koncerner, og behandler konfliktemnerne magtrelationer, egenskaber ved systemløsningerne, tidsfrister og beskæftigelseskonsekvenser.

Analysen har dels omfattet en dybtgående analyse af datamaterialet, dels en omfattende gennemgang af litteraturen om intraorganisatoriske konflikter.

Resultatet af analysen har dels været formuleringen af en generel model til analyse af konfliktforløb - med speciel vægt på konfliktslørende faktorer - dels en analyse af de konkrete faktorer, der virkede konflikthæmmende/fremmende i de studerede koncerner, og de metoder hvormed man bearbejdede de opståede konflikter, samt konfliktforløbenes formodede fremtidige konsekvenser.

Resultatet af analysen forventes at foreligge i bogform primo 1981.

3. Politiske/administrative systemer og deres samspil med den private sektor

Egil Fivelsdal gennemfører i samarbejde med Poul-Erik Daugaard Jensen, Torben Beck Jørgensen og Finn Junge Jensen en teoretisk analyse af forskellige modeller for politiske beslutningsprocesser. Projektet bygger bl.a. på dansk casemateriale fra forskellige politikområder.

Torben Beck Jørgensen har afsluttet undersøgelsen af, hvorledes et stort politisk-administrativt system fungerer, når det stilles over for krav om besparelser på dets budgetter. Projektet støttes af Statens Samfundvidenskabelige Forskningsråd og forventes afrapporteret ultimo 1980.

Jørgen Frode Bakka og J.C. Ry Nielsen har fortsat arbejdet med undersøgelsen af effekten af organisatoriske ændringer i kommunale forvaltninger (Farum-projektet). Der er i 1977 udarbejdet en delrapport »Organisationsændringer i Farum Kommune«. Desuden er der publiceret en delrapport af J.W. Andersen »Ledelse i en offentlig forvaltning«. Fra 1980 foreligger J.C. Ry Nielsen: »Samarbejdsudvalg I. Aftaler og undersøgelser«, arbejdsnote 80-4, og J.C. Ry Nielsen: »Joint Committees - a Danish Case Study«. Paper præsenteret i Birmingham i april 1980. Hovedrapporten er ved at være færdigbearbejdet. Den er forfattet af Jørgen Frode Bakka og har arbejdstitlen »Organisationsudvikling i en kommune«. Rapporten foreligger i udkast ved udgangen af 1980.

Britt-Mari Blegvad og Valdemar Thomsen har fortsat undersøgelsen af samspillet mellem forbrugere og klageorganer. Man har indsamlet data angående det officielle forbrugerklagenævn, de private ankenævn og forbrugerrådets klagecentral angående disse organers struktur, personale og beslutningsproces. Dette materiale er derefter blevet brugt som udgangspunkt for en deskriptiv midtvejsrapport: »Konfliktbehandling i råd og nævn«. Undersøgelsen indgår endvidere som et led i et internationalt projekt angående konfliktbehandling, og til dette har Britt-Mari Blegvad udarbejdet tre artikler angående alternative klagemuligheder inden for forbrugerområdet, normgenerering og koalitionsdannelser i forhandlingsprocessen. Endelig har man arrangeret et møde for en gruppe af deltagere i projektet i København samt præsenteret projektet ved en amerikansk rettssociologisk konference.

4. Offentlige serviceorganisationer og deres samspil med brugere

Britt-Mari Blegvad, Hugo von Linstow og Henrik Kure har fortsat bearbejdelsen af materialet fra undersøgelsen af arbejdsdriftens udformning og effekt i kriminalforsorgen. Der er i 1979 og 1980 udarbejdet yderligere tre arbejdsrapporter (se under arbejdsnoter).

Ib Andersen har fortsat arbejdet med at rapportere en undersøgelse af effekterne af eksperimenterende behandlingsarbejde indenfor stofmisbrugerbehandlingen.

Jørn Daugaard har som en udløber af ovennævnte projekt afsluttet en undersøgelse af den historiske udvikling af det storkøbenhavnske behandlingssystem for unge stofmisbrugere i perioden 1968-76. Undersøgelsen er rapporteret i Jørn Daugaards magisterkonferens: »Historisk analyse af det danske narkobehandlingssystem«.

I samarbejde med Ib Andersen udarbejder Jørn Daugaard for tiden en populariseret rapport over undersøgelsens hovedresultater. Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Socialstyrelsen har støttet projekterne.

Ib Andersen, Preben West Hansen, Vibeke Elmer Knudsen og Lise Thøisen har afsluttet dataindsamlingen i forbindelse med deres undersøgelse af, hvordan det sociale hjælpeapparats organer og foranstaltninger fungerer i forbindelse med afhjælpning og forebyggelse af de sociale problemer, som er forårsaget og forstærket af ungdomsarbejdsløshed.

Rapporter for undersøgelsen er under udarbejdelse og vil foreligge ultimo 1980 og primo 1981. Projektet støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

5. Arbejds miljø - dets udvikling og regulering

Poul H. Pedersen og Flemming Agersnap har i forbindelse med afslutningen af Automationsprojektet færdigredigeret kapitlerne: »Explaining Workers Responses by Technology or by Life Experience« og »Effects on Workers Attitudes of Conflict or Harmony in their Social Environment«. Forventes udgivet på Pergamon Press 1981. Den danske virksomhedsrapport er bearbejdet og udgivet som forskningsrapport: »Automation, individ og industriarbejde«.

Flemming Agersnap og Poul H. Pedersen har fortsat arbejdet med arbejds typeprojektet. Med støtte fra Niels Lauersen er der gennemført en interviewundersøgelse og afrapportering på en ordreproducerende virksomhed på landet. En tilsvarende runde er påbegyndt på en masseproducerende virksomhed i København. Projektet har som mål at studere organisationsfaktorer og individfaktorer (social baggrund og alder) betydning for industriarbejderes meninger og holdninger.

Flemming Agersnap har deltaget i et projekt vedr. igangsættelsen af Fredericia Bryggeri. Projektet forestås af Arbejdspsykologisk afdeling, Teknologisk Institut. Der er holdt løbende kontakt med bryggeriet samt foretaget en interviewundersøgelse i foråret 1980.

Mette Mønsted har primo 1980 indledt et projekt om arbejds vilkår med medhjælpende hustruer i håndværk og handel. Projektet skal belyse arbejds vilkårene for familiearbejdskraften inden for småvirksomheder i håndværk og detailhandel, og lægger særlig vægt på forholdet mellem arbejde og familieforpligtelser for de medhjælpende hustruer. Der er udsendt en foreløbig rapport »Medhjælpende hustruer i håndværk og handel« (seminarpapir IOA den 2. oktober), som på grundlag af eksisterende statistik og undersøgelser forsøger at give en profil af gruppen medhjælpende hustruer. Sidst i 1980 vil interviewfasen af projektet begynde.

Gert Walther indledte i foråret 1980 et projekt omkring bevidsthedsændringer og socialiseringsprocesser hos marginelle industriarbejdere dvs. landmænd, der befinder sig i overgangen fra en småproducent- til en (løn)industriarbejderstatus. Metodemæssigt er projektet kvalitativt funderet, idet W. Mangolds gruppediskussionsmetode anvendes gennem ensartet sammensatte interviewgrupper med fælles social og erfaringsmæssig baggrund. En nærmere uddybning af gruppe diskussionsmetoden foreligger som artikel i bogen

»Kvalitative metoder i dansk samfundsforskning«, *Nyt fra Samfundsvidenskaberne* 1979. Projektet er en videreførelse af undersøgelsen på NKT Asnæs Kabelværk i 1977/78, som belyste de holdningsmæssige forskelle hos forskellige kategorier af personer med aktuell eller tidligere tilknytning til landbrug, der er vandret over i industrien.

Projektet støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Fagbevægelsens Forskningsråd. Ud over Gert Walther medvirker stud.psych. Vibeke Leth, stud.psych. Kirsten Grønback samt samfundsfagstuderende Ole Märcher fra Københavns Universitet. En midtvejsrapport forventes i marts 81 og to endelige rapporter i oktober 81.

Olaf Rieper har i samarbejde med civilingeniør Kirsten Jørgensen, DTH, afsluttet 2. fase i et nordisk projekt om langtidspanlægning af arbejdsmiljøindsatser i bedrifter administreret af Direktoratet for Arbejdstilsynet. Der er udarbejdet et sammenfattende notat: Arbejdsmiljøindsatser og planlægning i virksomheder, Direktoratet for Arbejdstilsynet, marts 1980.

Olaf Rieper er i samarbejde med afdelingen for Arbejdspsykologi, Teknologisk Institut og virksomheder i Vestsjællands Amt igang med den første fase i et forsøg med bedriftssundhedstjeneste. Første fase omfatter en kortlægning af arbejdsmiljø og sundhedsforhold og foregår i samarbejde med virksomhedernes sikkerhedsorganisation. Der udvikles og afprøves forskellige fremgangsmåder i kortlægningsarbejdet, og der lægges vægt på hurtig spredning af erfaringerne gennem bl.a. møder med ansatte i de nyetablerede bedriftssundhedscentre.

Henrik Holt Larsen har videreført projektet om den udviklings- og personlighedspsykologiske baggrund for aftrapning af ældre medarbejdere. Specielt har han analyseret de teoretiske og praktiske muligheder for etablering af pædagogiske foranstaltninger, der letter de midaldrendes overgang fra arbejdsliv til pensionisttilværelse. En arbejdsnote: »Man lever så længe, man lærer - om pædagogisk udvikling fra arbejdsliv til pensionisttilværelse« opsummerer de foreløbige resultater af delprojektet.

6. Arbejdsløshed

Arbejdsløshedsprojektet har fortsat sit arbejde med at belyse arbejdsløshedens årsager og virkninger. Der er udarbejdet en række arbejdsrapporter. Projektet afsluttes i begyndelsen af efteråret 1980. Projektet støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Arbejdsløshedsprojektet består af: Thomas Boje, Peter Duus, Ulla-Britta Duus, Jannic Bonde-Jacobsen, Arne Kurdal, Svend Solvig, Bente Stig, Søren Witoslavsky, Anders Korsby og Frank Ebsen.

Instituttets publikationer

Bøger

Poul Bitsch Olsen: *Sammen er vi stærkest: teknologi - fagpolitik - organisationsstruktur*. Strukturproblemer i fagbevægelsen: Rapport 2. *Nyt fra Samfundsvidenskaberne*.

Titlen viser hen til, at fagbevægelsens grundlæggende opgaver udvides til også at være politiske. Med krisen og statens øgede indblanding bliver det vigtigere, at fagbevægelsen rustet sig til at påvirke samfundsforholdene.

Selvforståelsen er ved at ændre sig fra det defensive - »til skærm i vor nød« - henimod det offensive. Fagbevægelsen er ved at blive et legalt politisk forum, hvor der lægges politisk ud fra de interesser, som netop arbejderne har.

Den nuværende struktur i fagbevægelsen forhindrer, at arbejderne i fællesskab formulerer deres politik. Den stærke fagopdeling - som både findes lokalt og på landsplan - forhindrer bl.a. at arbejderne kan gå til deres fagforening og føre slagkraftig arbejderpolitik.

Fagopdelingen betyder også, at overneskomstarbejdet bliver for ineffektivt i en tid med teknologiske forandringer.

Rapporten:

- behandler de materielle forudsætninger, fortrinsvis de tekniske og økonomiske ændringer, for at opbygge en ny struktur i fagbevægelsen.
- vurderer fem forskellige forslag til fremtidig struktur.
- afsluttes med en analyse af, hvilke emner fagbevægelsen kommer til at gå ind i fremover.

Helge Tetzschner: »DAF/DASF/SID - en klasseorganisations organisationsformer«. Strukturproblemer i fagbevægelsen: Rapport 3.

Denne 3. bog i serien »Strukturproblemer i Fagbevægelsen« behandler organisationsformerne på det nationale niveau i Specialarbejderforbundet i Danmark. Det er fortællingen om de organisationsændringer og deres materielle baggrund, som ligger bag navnene DAF, DASF, SID.

Analysen viser, hvorledes forbundets organisationsformer er blevet tilpasset til et mere hensigtsmæssigt værktøj i forhold til forbundets opgaver: interessevaretagelse for medlemmerne og klassefraktionen af ufaglærte arbejdere. Således bliver udviklingen i forbundets materielle baggrund - erhvervs- og klassestrukturerne - afgørende for, at nogle organisationsformer er mere hensigtsmæssige end andre. Men også samfundets politiske strukturer påvirker forbundets organisationsformer. Specielt når arbejdsmarkedet for køb og salg af arbejdskraft - bliver »købers marked« frem for »sælgers marked«.

Harald Enderud (red.): Casesamling til organisationsfaget på HD-organisation.

I år er der lavet to case-samlinger. For det første en »bruttoudgave« til lærerbrug, hvor stort set alle cases fra de seneste år, som er værd at samle på - inklusive eksamensopgaver fra HA, HD og cand.merc. - er samlet sammen. Til en række af casene medfølger lærervejledning/løsningsskitse - mærket »m/l« i indholdsfortegnelsen.

For det andet laver vi en obligatorisk »netto-version« til de studerende. I begge samlinger er casene samlet modulvis i forhold til organisationsfagets modul-opbygning.

Harald Enderud (red.): Artikler til organisationsfaget på HD-organisation.

Gennem de senere år har en del af pensum i faget »organisationsteori og metode« på HD-studiet i organisation været uddelt i løsblad-system. For at undgå det »rod« som dette medfører, for såvel studieadministration, studerende som lærere, er der i dette hæfte samlet en række artikler, som står centralt inden for de forskellige moduler i organisationsfaget.

Henrik Holt Larsen (red): Personaleadministration (bind I). Artikelsamling. Personaleudvikling (bind II). Artikelsamling. Personaleadministrativ praksis (bind III).

Artikelsamlingen i personaleadministration og -udvikling tilstræber at give et fyldigt, aktuelt billede af teori og praksis indenfor det personalemæssige område.

Bind I (Personaleadministration) beskæftiger sig væsentligst med traditionelle personaleadministrative emner (personalepolitik og -planlægning, stillingsvurdering, rekruttering og udvælgelse m.v.).

I bind II (Personaleudvikling) er der derimod gjort et forsøg på at forstå de personalemæssige problemer ud fra en tværfaglig synsvinkel, der integrerer aspekter af arbejdspsy-

kologi, sociologi, pædagogik, organisationsteori o.lign. Dermed opstår der en brydning mellem den traditionelle normative og ledelsesorienterede personaleadministration og en mere politisk og psykologisk forståelse af menneskers funktionsvilkår i arbejdslivet.

Bind III (Personaleadministrativ praksis) indeholder en række konkrete eksempler på anvendt personaleadministration i private og offentlige virksomheder. Hæftet er derfor primært tænkt som støtte i undervisningssituationen. Artikelsamlingen er udarbejdet som internt undervisningsmateriale ved Institut for Organisation og Arbejdssociologi.

Bjarne Herskin (red.): »Socialarbejderens arbejdssituation« Gyldendal. Socialarbejderen befinder sig i en uomgængelig modsætning. På den ene side er hun ansat til at forvalte det kapitalistiske systems interesser, til at sørge for, at det kan køre videre så gnidningsløst som muligt. På den anden side er hun daglig konfronteret med faktiske menneskelige lidelser, som hun kan lindre, men som samtidig er skabt af det samme system.

Bogen tager udgangspunkt i denne modsætning. Den indeholder en generel analyse af samfundsudviklingens betydning for socialarbejdet, men først og fremmest analyserer den de muligheder, der er for at overskride socialarbejdets samfundsbevarende karakter. Det påvises, hvordan alternativer ofte udvikler sig til en revisionistisk forbedring af systemet, og afslutningsvis foreslås en konkret model for kritisk behandlingsarbejde.

Agnete Weis Bentzon: Ret og reformer. En rettsociologisk undersøgelse af lægdommer-systemet i det grønlandske overgangssamfund 1950-75. Del I: Kredsretternes vilkår. Del II; Kredsretternes virke. Nyt fra Samfundsvidenskaberne nr. 47 og nr. 48.

Gösta Esping-Andersen: Social Class, Social Democracy and State Policy. Nyt fra Samfundsvidenskaberne E8.

Six of our women. Publikation i serien Kvinders liv og vilkår i Grønland nr. 5e. Udgivet af De grønlandske Kvindeforeningers Sammenslutning og Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Håndbog for studerende ved HD-studiet i organisation. 14. udgave 1980. Samfundslitteratur.

Kristian Kreiner i samarbejde med Axel Gaarslev: Byggeri i Grønland. Nyt fra Samfundsvidenskaberne.

Årsrapport 1.8.1978-31.12.1979. Institut for Organisation og Arbejdssociologi.

Forskningsrapporter

Harald Enderud: En organisationssociologisk integrationsmodel.

Henrik Holt Larsen, Finn Junge-Jensen, Reinhard Lund og Poul Dreisler. Institutionalized forms of participation in companies.

Søren Christensen og Poul-Erik Daugaard Jensen: Magt og deltagelse. Bind I: Magt.

Henrik Holt Larsen, Finn Junge-Jensen, Reinhard Lund og Poul Dreisler: Samarbejde og indflydelse i danske virksomheder.

Flemming Agersnap og Henrik Holt Larsen: Cooperation and Participation in Danish Companies. A general introduction and a specific case: The Danfoss A/S Company.

Anton Gammelpot: Majgården og produktionskollektiverne.

Flyttes der hegnspæle? - Et litteraturstudie om MAREV (Medarbejderejede Virksomheder). Forskningsrapport af Finn Junge-Jensen, Hardy Roed-Thorsen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz.

Flemming Andersen: Politisk opdragelse i børnehaven. Udgangspunkt for en undersøgelse.

Bjarne K. Herskin: Politisk organisering. Udgangspunkt for en undersøgelse.
Søren Christensen, Kirsten Fink og Jan Molin: Projekt særforborgens udlægning. Midtvejsrapport.

Flemming Agersnap, Mogens Larsen og Poul H. Pedersen: Automation, individ og industriarbejde.

Arbejdsnoter

Peter Sigsgaard: Tal om vold i Grønland.

Britt-Mari Blegvad: Fængsel og arbejde. Del II. Arbejde før, i og efter fængsel. Kap. 1. Styling af arbejdsfunktionen.

Britt-Mari Blegvad, Henrik Kure og Peter Nielsen: Fængsel og arbejde. Del II: Arbejdet før, i og efter fængsel. Kap. 3. Udslusning.

Kim Poulsen og Poul Ingerslev: Projekt Dagblad - forsøget på at omdanne Helsingør Dagblad til en medarbejderejet virksomhed.

J.C. Ry Nielsen: Samarbejdsudvalg I. Aftaler og undersøgelser.

Virksomhedsbeskrivelse fra MAREV: Fra kapitalisme til Kooperation - MEC 75 - (Mekanisk Elektrisk Compagni af 1975).

Torben Beck Jørgensen: Implementering: Nogle foreløbige betragtninger.

Redigeret af Britt-Mari Blegvad og Jan Holst-Pedersen: Arbejdsløshed og udstødning fra arbejdsmarkedet.

Jørgen Frode Bakka: Forvaltning og omgivelser.

Jørgen Frode Bakka: Organisationsændringer i X-købing kommune. Rapport fra et aktionsorienteret ændringsprojekt.

Andre publikationer

Flemming Agersnap har udarbejdet et paper »Analysis of Interorganizational Relations«, som blev fremlagt på ECPR's møde i Firenze, marts 1980.

Britt-Mari Blegvad i Børge Dahl og Flemming Hansen (red.): Forbrugerforskning i Danmark. Samfundslitteratur 1980. »Klagenævn i rettsociologisk belysning«, side 209-223.

Britt-Mari Blegvad: Accessibility and dispute treatment: the case of the consumer in Denmark. (46 sider). Artikel i »Dispute Treatment Project« Pergamon Press Vol I.

Britt-Mari Blegvad: Klagenævn i rettsociologisk og retspolitisk belysning. (26 sider). Artikel til rapport fra 3. forbrugerpolitiske konference i Køge, september 1979.

Finn Borum: »A power-strategy alternative to organization development«. Artikel i »Organization Studies« 1980, vol 1, no. 2 p. 123-146.

Søren Christensen m.fl.: »U-90's behandling af erhvervsuddannelserne«. Artikel i undervisningsministeriets tidsskrift, Uddannelse 3, 1979.

Harals Enderud & J. Joost: Delvis selvstyrende grupper - begrænsninger og muligheder i et revisionsfirma. Artikel i Revision og Regnskabsvæsen nr. 6, 1980, side 305-318.

Harald Enderud og Jens Carsten Nielsen: Organisationsteori og konsulentstrategier: en konsulentmodel for strategisk udvikling og organisationsændringer. (Stencil).

Poul-Erik Daugaard Jensen: »Kommunale dagsordner«. Oplæg til BYREF's seminar om »De politiske aspekter ved by- og regionsforskningen«, Middelfart den 24.2.-26.2.1980.

Finn Junge-Jensen, Hardy Roed-Thorsen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz: »Employee-Owned Companies in Denmark« 1979.

Finn Junge-Jensen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz: »Employee-Owned Companies - The case of Denmark. Outline of a Research Project«. Manuskript 1979.

Finn Junge-Jensen, Hardy Roed-Thorsen, Helge Tetzschner og Ann Westenholz: »Some Inherent Contradictions in Producers' Cooperatives: The Danish Experience«. Artikel. Forelagt ved konference om deltagelse i Dubrovnik, april 1980.

Finn Junge-Jensen og Peter Mehlbye: »Ledelsesteori og lederuddannelse«. Artikel i Danske Kommuner, nr. 2. 1980.

Torben Beck Jørgensen: »Public Agency Strategies for Survival and Growth«. Paper præsenteret på konferencen: European Consortium for Political Research, Joint Sessions 1980 i Firenze.

Mette Mønsted: »Medhjælpende hustruer i håndværk og handel«. Arbejdspapir præsenteret på forskningsseminar den 2. oktober 1980 på Institut for Organisation og Arbejdssociologi.

J.C. Ry Nielsen: »Erfaringer fra et rollespil«. Artikel i Harald Enderud (red.): Casesamling 1980.

J.C. Ry Nielsen: »Joint Committees - a Danish Case Study«. Paper præsenteret i Birmingham i april 1980.

Poul. H. Pedersen og Niels Bjørn-Andersen: »Computer Facilitated Changes in the Management Power Structure«. Artikel i tidsskriftet Accounting, Organizations and Society. V.5, N.2.

Helge Tetzschner: »70'ernes strejkeopsving i Danmark«. Artikel i: Årbog for arbejderbevægelsens historie, 1979. Side 162-184.

Gert Walther: »Mangolds gruppediskussionsmetode og dens konkrete anvendelse i et empirisk landindustri-arbejderbevidsthedsstudie«. Artikel i »Kvalitative metoder i dansk samfundsforskning«. Nyt fra Samfundsvidenskaberne nr. 50.

Ann Westenholz: »Workers Participation in Denmark«. Artikel i Industrial Relations. Vol 18, nr. 3. 1979.

Instituttets faglige virksomhed iøvrigt

Flemming Agersnap har deltaget i bedømmelsesudvalg vedr. seniorstipendium (1 ansøger), lektorat (3 bedømmelser med ialt 4 ansøgere) og eksternt lektorat (2 ansøgere).

Finn Borum har deltaget i bedømmelsesudvalg vedr. lektorat (1 ansøger).

Egil Fivelsdal er medlem af et udvalg til bedømmelse af 6 ansøgere til et nyt professorat i organisationssociologi ved Aalborg Universitetscenter.

Egil Fivelsdal er vejleder for 4 licentiatstuderende ved instituttet.

Egil Fivelsdal er medlem af redaktionsrådet for »Tidsskrift for samfunnsforskning«, ved Institutt for samfunnsforskning i Oslo.

Oluf Aagaard har deltaget i bedømmelsesudvalg vedr. lektorat (1 ansøger).

Instituttets medarbejdere har deltaget i en række konferencer, kongresser og symposier, samt været engageret i forskellige udvalgsarbejder og har endvidere deltaget i planlægning og afvikling af en række kurser for virksomheder og organisationer.

Gæsteforelæsere

Professor Stewart Clegg, Griffiths University, Brisbane, Australia, har i efteråret 1979 været gæst på DTH. Instituttet har i forskellige sammenhænge haft kontakt med Stewart Clegg siden 1972. Stewart Clegg har afholdt følgende forelæsning:

27. september: »Methodological Approaches to Organizations«.

8. oktober: »Concepts of Power«.

6. december: Bob Hinings and Stewart Clegg: »Aston Studies«.

Professor Eugen Pusić, University of Zagreb, Yugoslavia, har besøgt instituttet 21. oktober-4. november 1979. Eugen Pusić har beskæftiget sig med det jugoslaviske selvforvaltningssystem i særlig grad i relation til kommuner o.l.

25. oktober: »Selfmanagement and Decision Making«.

1. november: »Freedom and Constraint in Cooperative Systems - An Empirical Study of Local Government in Yugoslavia«.

Donald George, Lecturer ved Edingburgh University, har fået et statsstipendium til ophold ved instituttet fra 1. september 1979 til ca. 1. maj 1980. Donald George studerer Economics of Worker Participation.

Professor Bob Hinings, Institute of Local Government (INLOGOV), University of Birmingham, besøgte instituttet fra den 1. december 1979 - 28. februar 1980. Bob Hinings har deltaget i de tidligere »Aston-studies« (komparative studier af organisationer). Bob Hinings er i dag vicechef for det førende institut vedr. lokaladministration i England. Bob Hinings har afholdt følgende forelæsninger:

6. december: Bob Hinings and Stewart Clegg: »Aston Studies«.

13. december: »Local Government«.

24. januar: »Management Systems in Local Government«.

Professor Angela Bowey, Scottish Business School, Strathclyde University, Glasgow, har den 28. januar 1980 besøgt instituttet og holdt en forelæsning: »The Implications of Alternative Perceptions of Organisations«.

Professor Alan Dale, Brunel University, London, var gæsteprofessor på instituttet i to omgange. Første gang den 15.-30. november 1979 og anden gang fra 1.4-30.5.1980. Alan Dale har beskæftiget sig med udviklingen af organisationer, deres normer og værdier, samt intern integration. Instituttet har tidligere arbejdet sammen med Alan Dale via European Institute of Advanced Studies in Management, Bruxelles. Alan Dale har afholdt følgende forelæsninger:

8. november: »Alternative Organizations«.

14. maj: »Normative (dis)integration and social deadlocks«. - A theory and method for examining a case study of a State Theatre Company.

22. maj: »Bureaucentric Research on Organizations«. - A critical look at some of our own approaches with suggestions for some different ones.

Professor Oliver Williamson, University of Pennsylvania, Philadelphia, USA, har været gæsteprofessor ved instituttet i juni måned 1980. Oliver Williamson har holdt følgende forelæsninger:

4. juni: »Markets and Hierarchies«.

10. juni: »Transaction Cost Economics«.

Desuden deltog Oliver Williamson i instituttets konference på Arresøhøj 15.-21. juni om »Interorganisatoriske analyser«.

Professor dr.merc.h.c. James March, Stanford University, California, USA, besøgte instituttet i anledning af instituttets konference på Arresøhøj 15.-21. juni om »Interorganisatoriske analyser« og holdt en forelæsning:

13. juni: »Footnotes to Organization Theory«.

Professor Geoff Dow, Griffiths University, Brisbane, Australia, har den 13. december 1979, besøgt instituttet og holdt en forelæsning:

13. december: »The State of Capitalist Crisis - Some post-Keynesian and neo-Marxist prescriptions«.

Cand.psych. Jan Molin, har holdt en forelæsning om »Erfaringer fra et OD-project i England«, den 11. oktober 1979.

Lektor, cand.merc. Hanne Hartvig Larsen, har holdt en forelæsning om »Begrebet konkurrence belyst fra dansk materiale«, den 29. november 1979.

Forelæsninger for de studerende

Advokat Jørgen Ulrik Brink, over emnet »Det arbejdsretlige system set fra DA's synsvinkel« for HD-studerende på 6. semester.

Folmer Bundgaard, over emnet »Projektstyring« for HD-studerende på 6. semester.

Cand.jur. Niels Daugard, over emnet »Det arbejdsretlige system set fra LO's synsvinkel« for HD-studerende på 6. semester.

Lektor E.S. Derviniotis, over emnet »Experiences with the application of the systems dynamics approach to the analysis and design of complex, dynamic systems« for HD-studerende på 6. semester.

Dino Raymond Hansen, over emnerne »Medarbejderejede virksomheder i Danmark« og »Organisation og samfund« for fire hold på 6. semester for HD-studerende.

Sekretær Georg Nevdal, over emnet »Arbejdsmarkedets parter og kollektive konflikter« for HD-studerende på 6. semester.

Fuldmægtig Sonja Nielsen, over emnet »Arbejdstilsynets rolle fremover og især planlægningskontorets funktion« for cand.merc.-studerende.

Socialinspektør Ole Salting, over emnet »Konsulenter og organisationsudvikling« for HD-studerende på 6. semester.

Journalist Erik Stephensen, over emnet »Organisation og samfund« for HD-studerende på 6. semester.

Konsulent Svend Søholt, over emnet »Kommunen og erhvervslivet« for HD-studerende på 6. semester.

I. INSTITUT FOR PRESSEFORSKNING

Instituttets bestyrer: Lektor, mag.art. Ulf Kjær-Hansen.

Lektorer: Mag.art. Ulf Kjær-Hansen.

1. Oprettelse

Instituttet blev oprettet 1. februar 1954 med henblik på løsning af forskningsopgaver inden for området pressens driftsøkonomi.

2. Afsluttede og igangværende forskningsprojekter

Ulf Kjær-Hansen:

I samarbejde med lektor, cand.polit. Cai F. Christensen, Institut for Afsætningsøkonomi er kortlægningen af erhvervslivets omkostninger til reklame i 1978 blevet afsluttet.

Hovedresultatet af undersøgelsen blev, at erhvervslivet i 1978 havde anvendt 3.760

mill.kr., hvilket er meget nær ved en fordobling af forbruget i 1973, som blev opgjort til 2.015 mill. kr.

Ulf Kjær-Hansens bidrag vedrører opgørelsen af annonceringen og biografreklamen. Udgifterne til annoncering er mellem 1973 og 1978 steget fra 1.144 mill.kr. til 2.280 mill.kr., således at der er tale om en regulær fordobling. Annonceringen udgør ca. 60% af de samlede reklameomkostninger.

For de enkelte pressemedier er der konstateret følgende annonceindtægter:

	1978	1973
	mill.	mill.
	kr.	kr.
Dagblade i København	447	298
Dagblade i provinsen	753	363
Magasiner	150	112
Fagblade og tidsskrifter	250	118
Distriktsblade	530	196
Telefonbøger	110	42
Vejvisere	25	7
Årbøger	15	7,5
Annoncering ialt	2.280	1.143,5

For biografreklamens vedkommende er der tale om en stigning fra 19 mill.kr. i 1973 til 32 mill.kr. i 1978.

3. Artikler

Ulf Kjær-Hansen:

»Distriktspressens placering i det danske samfund«, Valby Bladet, 29. august 1979, pp. 24-25.

»Fagpressen som annoncemedium«, Markedsføring, 21-22-april 1980, pp.6-7.

Har endvidere bidraget til Dansk Fagpresseforenings jubilæumsskrift »Fagpressen - fremtidens massemedium« udsendt i anledning af foreningens 75 års jubilæum.

J. INSTITUT FOR REGNSKABSVÆSEN

Institutbestyrer: Lektor Preben Melander.

Formand for institutrådet: Lektor Flemming Rasmussen.

Professorer: Palle Hansen, Zakken Worre.

Lektorer: Cand.merc. Dennis Clausen; lic.merc. Jens Oluf Elling; cand.polit. Erik Hansen; cand.polit. Vagn Thorsgaard Jacobsen; cand.merc. Henning Kirkegaard; cand.merc. Preben Melander; lic.merc. Peter Neergaard; cand.polyt. Flemming Rasmussen.

Adjunkter: Akademiingenør Jørgen R. Meyer; cand.pæd. Aage Nedergaard; akademiingenør Jens Schou-Christensen; cand.merc. Jens Aaris Thisted.

Forskningsstipendiat: Cand.merc. Anders Lindvik.

Seniorstipendiat: Statsaut. revisor, cand.merc. Svend Høgsberg Kristensen; cand.merc. Ulrik Gorm Møller.

Eksterne lektorer: Cand.merc. Per Christensen; afdelingsleder, cand.merc. Kurt Anker Nielsen; cand.merc. Anders Fredslund Pedersen

Undervisningsassistenter: Afdelingsleder John Abrahamsen, HD; cand.polyt. Niels Adler-Nissen; cand.merc. Jan P.S. Bergh; cand.jur. Anne Hedvig Bertore; afdelingschef, ingeniør Flemming Brinck, HD; cand.merc. Flemming Christensen; cand.oecon. Niels Chr. Dickmeiss; cand.polyt. Per Valstorp Frederiksen; statsaut. revisor Stig Frohn; cand.oecon. Gerdy Grimmütz; cand.merc. Mogens L. Gruelund; cand.merc. H.P. Hansen; cand.merc. Jens Allin Hansen; cand.merc. P. Stærmose Henningsen; cand.oecon. Søren Holm; cand.merc. Karsten Elfert Jacobsen; cand.polyt. Leif Jeberg; kontorchef Bjarne Jensen HD; cand.merc. Hans Johansen; cand.merc. Torben Otte Jørgensen; statsaut. revisor Henrik Hviid Klæbel; direktør Hans Knudsen HD; statsaut. revisor Søren Henrik Kongsbo; civiløkonom Finn Larsen HD; cand.merc. Jørgen Larsen; cand.merc. Lars Helweg Larsen; cand.oecon. Arne Lund; cand.jur. Gunver Maltesen; cand.merc. Finn Louis Meyer; ingeniør Torben Milvang HD; cand.jur. Preben Mullit HD; administrationschef Mogens Ove Nielsen HD; sektorchef Hans Richter Nielsen, HD; revisor, cand.merc. Poul Erik Gram Olsen; statsaut. revisor Klaus Hans Pedersen; cand.merc. Leif Thun Rasmussen; direktør Knud Rasmussen; cand.merc. Bjørn Ragle; statsaut. revisor Jens Røder; cand.merc. Svend J.E. Vedde; organisationschef Jørgen Vodjemann HD; cand.merc. John Worup.

Sekretærer: Birthe Beckmann, Lisa Borges, Vibeke Brøndum, Hanne G. Damgaard, Liff Susan Hansen, Karen Jack Pedersen, Lone Rafn.

Institutrådet bestod d. 1.12. 1979 af ovennævnte fastansatte lærere og sekretærer samt af ekstern lektor Per Christensen og undervisningsassistent Anne Hedvig Bertore, og følgende valgt af de studerende:

Stud.merc. Ib Abildgaard, HA-studerende Finn Christiansen; HA-studerende Preben Foldberg; stud.merc. Johnny Daugaard Jacobsen; HD-studerende Per Rønne; stud.merc. Leif Scharling; HA-studerende Kim Sonne.

Afsluttede og igangværende forskningsprojekter

Erik Hansen har afsluttet arbejdet med at udvikle langsigtede finansielle styringssystemer.

Resultatet er beskrevet i Håndbog i Likviditetssytring 1 og 2.

Henning Kirkegaard arbejder fortsat med området økonomisk styring og dataregistrering. Herudover er yderligere to områder kommet ind i emnekredsen. Det ene område er en vurdering af forskellige systemudviklingsmetoder i organisationer. Og det andet område er mulighederne og begrænsningerne for mikrodatamaternes anvendelse i administrative rutiner.

Svend Høgsberg Kristensen har i beretningsperioden beskæftiget sig med beskatningsproblemer og -muligheder i danske koncerner. En større beskrivelse af koncernernes planlægningsmuligheder under den aktuelle lovgivning er suppleret med artikler om mulige ændringer i koncernbeskatningslovgivningen. Det langsigtede mål er at kunne bidrage ved en modernisering af disse i dag noget tilfældigt virkende regler.

For tiden planlægges og skrives en bog om disse koncernproblemer. Svend Høgsberg Kristensen arbejder tillige med specielle revisionsmæssige spørgsmål, der kan opstå ved revision i koncernforhold.

Preben Melander har videreført arbejdet på et større forskningsprojekt »Et studie af udviklings- og anvendelsesprocesserne omkring budget- og regnskabsystemer«. Projektet gennemføres med støtte fra Det samfundsvidenskabelige forskningsråd og udføres i samarbejde med lektor Peter Neergaard.

Desuden er der knyttet 3 cand.merc.-studerende til projektet.

Målet med undersøgelsen er bl.a. at kortlægge en række faktorer, som virker fremmende eller hæmmende på anvendelsen af økonomisystemer. Foreløbigt er der gennemført undersøgelser inden for 3 offentlige virksomheder. I virksomhed nr. 3 følges et økonomisystem fra idefase til rutinemæssig anvendelse.

Systemets udviklingsfase er afsluttet primo 1980, og næste fase omkring indkøringsprocesserne er påbegyndt. Der er gennemført ca. 50 mødeobservationer og endvidere er gennemført ca. 100 interviews med systemets interessenter/brugere. De foreløbige arbejdsresultater er afrapporteret til Forskningsrådet i form af en midtvejsrapport, bilagt en række datarapporter.

Preben Melander har påbegyndt et projekt omkring udviklingen af metoder til budgettering og beskrivelse af kapacitetsomkostninger. I den forbindelse er planlagt en empirisk undersøgelse af budgetteringspraksis inden for en række større virksomheder. Preben Melander har i den forbindelse skrevet en artikel om nulbasebudgettering til tidsskriftet *Civiløkonomen*.

Preben Melander har i samarbejde med ingeniør Jørgen Meyer udviklet arbejdsmetoder og normsæt for implementering og anvendelse af modelsprog som led i virksomhedens decentrale beslutningsprocesser. Arbejdet har resulteret i bogen »Byg kalkuler og budgetter med modelsprog«.

Preben Melander har videreført sit arbejde med at forbedre HD-studiets økonomiundervisning. (Økonomimodeller, budgettering). Aulaforelæsningerne for 3-400 studerende er nu reduceret i disse fag fra 15 til 2-3 pr. semester og erstattet af dialoglektioner for hold á 30 studerende. Indholdet i undervisningen er forbedret bl.a. gennem anvendelse af edb og modelsprog i casearbejdet.

Ulrik Gorm Møller har i perioden arbejdet med en analyse af indkomstbeskatningens påvirkning af valg mellem forskellige finansieringsformer, samt analyse af beskatningens betydning for forskellige virksomhedstyper (kapitalintensiv/kapitalekstensiv, vækst/stagnation etc.).

Ulrik Gorm Møller har tillige påbegyndt udarbejdelse af »Introduktion til skatteret for økonomer«. Af emner der behandles kan nævnes: Gennemgang af metode og hjælpemidler til løsning af skattemæssige problemstillinger, sammenligning af det skattemæssige indkomstbegreb og regnskabsmæssige overskudsbegreber.

Peter Neergaard har arbejdet videre med projektet »Udvikling og anvendelse af budget- og regnskabssystemer«. Projektet er støttet af det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd og foretages i et samarbejde med Preben Melander. I april 1978 indledtes en forløbsundersøgelse af udvikling af et budget- og regnskabssystem i en større offentlig virksomhed.

Denne udviklingsproces blev foreløbigt afsluttet d. 1.1.80. Databehandlingen af interviews samt mødeobservationer fra denne proces nærmer sig sin afslutning. Der er nu indledt en undersøgelse af systemets effekt i organisationen. Denne undersøgelse har 2 dele.

Første del belyser indkøringsproblemer, systemvurdering samt anvendelsesforventninger m.v. ½ år efter systemets igangsættelse. Denne dataindsamling der udgøres af næsten 100 interviews er afsluttet.

Anden del belyser systemets effekt efter indkøringsperioden, når systemet tillige anvendes i budgettering. Dataindsamlingen for denne del starter primo 1981. Hele projektet forventes afsluttet primo 1982.

Peter Neergaard har arbejdet med en videreudvikling af organisationsundervisningen på

HD-studiet i regnskabsvæsen. Der er sket ændringer i såvel dialogforelæsninger som øvelser, ligesom litteraturgrundlaget er forbedret. Således er »Virksomhedens organisation« udkommet i en 4. udgave og bogen »Planlægning af ændringer« udarbejdet til netop denne undervisning.

Jens Schou-Christensen har afsluttet indsamling og behandling af data om kontraktforhold ved køb af mindre datamaskiner. Desuden er afsluttet dataindsamlinger i 42 virksomheder der får deres databehandling udført på servicebureau. Materialet, hvis behandling forventes afsluttet ultimo 1980, skal belyse fordele og eventuelle problemer med denne form for behandling.

Jens Aaris Thisted har påbegyndt dataindsamlingen i en række danske virksomheder i forbindelse med projektet om virksomheder i krise. Disse virksomhedskontrakter har tillige afstedkommet en række cases til undervisningsbrug.

Jens Aaris Thisted har påbegyndt et projekt omkring den mellemlange likviditetsstyring hvor de bestående modeller ikke kan anses for tilfredsstillende.

Anden virksomhed

Palle Hansen deltog den 27.10.79 i Høstkonferencen, Norges Handelshøjskoles Kursvirksomhed og Civiløkonomforeningen med et foredrag om: »Informationsgrundlaget for fleksibilitet, produktivitet og likviditet«.

Henning Kirkegaard har i samarbejde med Dansk Databehandlingsforening tilrettelagt og ledet et seminar om systemudvikling. Dette seminar skal gentages, og tillige skal der igangsættes en lignende udvikling i Norsk Databehandlingsforening.

Svend Høgsberg Kristensen har virket som foredragsholder med aktuelle skatteproblemer som emne.

Preben Melander har afsluttet sin deltagelse som særlig sagkyndig i den af undervisningsministeriet nedsatte arbejdsgruppe til vurdering af Rigshospitalets økonomiske forhold.

Preben Melander har været redaktør på »Håndbog i likviditetsstyring«, som er skrevet af en række medarbejdere ved instituttet og er udgivet på forlaget Børsen.

Preben Melander har i samarbejde med Anders Lindvik udviklet en simpel og programmeret arbejdsmetodik til brug for især mindre virksomheders vurdering af behov og muligheder for at anvende edb.

Peter Neergaard har qua sin tilknytning til ILF / CTS tilrettelagt en række kurser for højskolens lærere med direkte relevans for disses forskning. Der er tale om kurser i videnskabsteori, videregående videnskabsteori, empirisk metode, samt spilteori. Der er fortsat stor søgning til disse kurser.

Peter Neergaard har i dagene 25.-27. september 1979 deltaget i konferencen: »Information og Control Systems« ved European Institute for Advanced Studies in Management og holdt foredrag over sit igangværende forskningsprojekt.

Peter Neergaard har i dagene 27.29. november 1979 deltaget i seminarer »Ressourceforbrug og -styring indenfor sygehusvæsenet« arrangeret af Foreningen af sygehusadministratorer i Danmark. Desuden har Peter Neergaard deltaget i samme forenings årsmøde på Nyborg Strand i dagene 1.-2. oktober 1980. Ved begge lejligheder er der holdt foredrag over emnet ressourcestyring indenfor sygehusvæsenet.

Peter Neergaard har d. 27.-29. maj 1980 deltaget i Nord-data konferencen i Åbo og holdt foredrag om sociale og organisatoriske konsekvenser af edb-systemer.

Jens Schou-Christensen har været videnskabelig koordinator for en emnegruppe hos Jern & Metalindustriens arbejdsgivere der har belyst temaet: »Mindre datamaskiner anvendt til produktionsstyring«.

Jens Schou-Christensen har holdt foredrag om 80ernes servicebureau for Dansk Management Centers medlemmer og på konference NORD-data, samt været paneldeltager i DIF om emnet: »Mikrodatamaternes indflydelse på fremtidens samfund«.

Jens Schou-Christensen har for et stort servicebureau udarbejdet en visionsrapport om fremtidens servicebureau. Rapporten er i uddrag offentlig tilgængelig.

Jens Schou-Christensen arbejder p.t. med udvikling af et abonnementsystem med titlen »Edb i virksomheden« der udkommer medio november 1980. Systemet er videreudvikling af en tidligere udkommet bog med samme titel. Abonnementsystemet danner samtidig grundlag for et lærebogssystem der bl.a. skal anvendes på cand.merc.-studiet.

Jens Aaris Thisted har bidraget i forskellige kurser om økonomisk styring og edb-baserede økonomisystemer.

Publikationer

Erik Hansen: Kapitlerne:

6. Fler-periodiske kapacitetsanskaffelser.
7. Honorering af interessegrupperne.
12. Likviditetsstyring under usikkerhed.
13. Valutastyring.
14. Den finansielle styring. Appendix C. Tilskudsordninger. Appendix D. Låne-, garanti- og kautionsordninger.

Børsen bog 1980.

Palle Hansen: Profitcenter Organisation, Institut for Lederskab og Lønsomhed, København 1980, 152 s., 3 cassettebånd og teksthæfte 77 s.

Palle Hansen: Artikelserie om »Management adfærd«, Week-end Avisen, Berlingske Aften 3/8, 24/8 og 7/9 1979.

Palle Hansen: »Informationsgrundlaget for fleksibilitet, produktivitet og likviditet«. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, nr. 2 1980.

Palle Hansen: »Informationsgrundlaget for fleksibilitet, produktivitet og likviditet«. Indlæg i bogen Høstkonferencen 25-27 oktober 1979, Foretak og Foretaksomhet, Norske Siviløkonomers Forening.

Palle Hansen: »Nogle refleksioner over regnskabsvæsenets udvikling og regnskabsprofessionens adfærd fra 20'erne til vore dage«. Revision og Regnskabsvæsen, maj 1980.

Palle Hansen: Artikelserie »At tænke som leder«. Bedriftsøkonomen nr. 2, 3, 4, 5 og 6.

Henning Kirkegaard: Modeller for styring af systemudvikling, Institut for regnskabsvæsen 1980.

Svend Høgsberg Kristensen: »Koncernsambeskatning,« Foreningen af Yngre Revisorers skriftserie Skatteorientering, 1980.

Svend Høgsberg Kristensen: »Ændringer i sambeskatningsreglerne,« Revision og Regnskabsvæsen 1980.

Svend Høgsberg Kristensen: »En konsekvent koncernindkomstopgørelse.« Revision og Regnskabsvæsen 1980.

Svend Høgsberg Kristensen: »Ændringer i investeringsfondsloven?,« Revisorbladet 1980.

- Svend Høgsberg Kristensen: »Tabsfradrag ved aktiesalg,« Revisorbladet 1980.
- Svend Høgsberg Kristensen: »Ligningsvejledningen for selskaber,« Revisorbladet 1980.
- Svend Høgsberg Kristensen: »Skattevirkningen er inspirationskilden,« Finans/Invest 1980.
- Svend Høgsberg Kristensen: »Frdrag for det samme tab to gange,« Finans/Invest 1980.
- Svend Høgsberg Kristensen: »Skattetænkning i koncerner,« Finans/Invest 1980.
- Svend Høgsberg Kristensen: »Forskudsafskrivning og/eller investeringsfondshenlæggelse,« Finans/Invest 1980.
- Preben Melander/Jens Oluf Elling: Økonomisk beskrivelsesmetodik, noter og artikler. Samfundslitteratur 1979.
- Preben Melander/Anders Lindvik: EDB-Hvad vil vi? Hvad kan vi? - en analyse af virksomhedens edb-ambitioner. Samfundslitteratur 1979.
- Preben Melander (red), Erik Hansen, Anders Lindvik, Jørgen Meyer: Håndbog i likviditetsstyring. Bind 1 og 2. Forlaget Børsen 1980.
- Preben Melander: Cases i udformning og anvendelse af budgetteringssystemer. Bind 1. Samfundslitteratur 1980.
- Preben Melander og Jørgen Meyer: Byg kalkuler og budgetter med modelsprog. Samfundslitteratur 1980.
- Preben Melander: Nulbasebudgettering - endnu en budgetteringsteknik. Civiløkonomen nr. 9 1979.
- Preben Melander/Peter Neergaard: Hvorfor budgetsystemet ikke blev anvendt. Civiløkonomen nr. 8 1979.
- Preben Melander: Dialog mellem institut og erhverv. Civiløkonomen nr. 2 1979.
- Peter Neergaard og Frode Bakka (red): Virksomhedens organisation. 4. rev. udgave. Samfundslitteratur 1980.
- Peter Neergaard: Planlægning af ændringer. Administrative systemer m.v. Samfundslitteratur 1980.
- Peter Neergaard: Jobændringer, som følge af edb-systemer har nogle økonomiske konsekvenser. Data 6. juni 1980.
- Peter Neergaard og Preben Melander: Ressourcestyring indenfor sygehusvæsenet - ikke regnskabsteknisk, men et organisatorisk problem. Tidsskrift for Danske Sygehuse september 1980.
- Jens Schou-Christensen: Edb i virksomheden, Børsens forlag.
- Jens Schou-Christensen: Datarapport fra studiet over relationerne mellem edb-servicebureauer og deres kunder, Edb-rådet.
- Jens Schou-Christensen: Finansierings- og driftsomkostninger ved anskaffelse af mindre datamaskiner, Tillæg til Elektronik Nyt m.fl.

K. INSTITUT FOR TEORETISK STATISTIK

Institutbestyrer: Lektor, cand.merc. Jørgen Kai Olsen.

Formand for institutrådet: Lektor, cand.merc. Jørgen Kai Olsen.

Professor: Dr.polit. Ernst Lykke Jensen.

Lektorer: Cand.merc. Lars Grønholdt; lic.merc. Steffen Jørgensen; cand.scient. Hans Kurt Kvist; cand.merc. Ole Nilsson; cand.merc. Jørgen Kai Olsen; cand.merc. Jens Overø.

Undervisningsassistenter: Ingeniør Flemming Andersen HA; cand.merc. Peer Andersen; cand.oecon. Peter Dal; cand.polyt Sven Gillesberg; cand.stat. Agnar Höskuldsson;

cand.polit. & stat. Olaf Ingerslev; cand.polyt. Per Allan Jensen; cand.polyt. Flemming Gunnar Jørgensen; cand.stat. & polyt. Peter Kierkegaard-Hansen; cand.polit. John Kristensen; cand.merc. Flemming Larsen; cand.stat. Søren Larsen; cand.polit. John Meldgaard HA; cand.scient. Hans Mortensen; cand.scient. Finn Munck; cand.stat. Niels Axel Nielsen; cand.merc. Leif Olsen; cand.oecon. Leif Pank Pedersen; cand.scient. Max Petersen; cand.scient. John Povlsen; cand.scient. Folmer Risager; cand.merc. Finn Schaadt; cand.oecon. Uffe Strandkjær; cand.stat. Ole Tamborg; cand. polit. Therkild Therkildsen; cand.polyt. Walther Thygesen; cand.merc. Bent Tjørnemark; cand.stat. Mogens Weirich.

Sekretærer: Marianne Andersen, Lis Mødekjær.

Institutrådet bestod den 1.12.1979 af de fastansatte blandt ovennævnte medarbejdere, undervisningsassistent cand.merc. Flemming Larsen samt følgende valgt af de studerende: HA-studerende Karin Andersen, stud.merc. Birgitte Bruun, HD-studerende Jens Bruun, stud.merc. Lene Clausen.

1. Oprettelse

Institut for teoretisk Statistik blev oprettet i 1966.

Inden for instituttets område oprettedes i 1979 Forskningsgruppen for anvendt Statistik bestående af lektor, cand.merc. Lars Grønholdt; lektor, cand.scient. Hans Kurt Kvist; lektor, cand.merc. Ole Nilsson; lektor, cand.merc. Jørgen Kai Olsen; lektor, cand.merc. Jens Overø.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

Lars Grønholdt har i beretningsåret fortsat arbejdet med et projekt, der omfatter formulering af en operationel model til optimal fordeling af et reklamebudget på forskellige reklamemedier. Som et led i dette arbejde er forskellige i litteraturen beskrevne modeller for reklamens virkning både på markedsniveau og individniveau studeret, og på denne baggrund er en dynamisk model for reklamens virkning på individniveau opstillet; en afhandling herom forelå i februar 1980 med titlen »En dynamisk model for reklamens virkning«.

Lars Grønholdt deltog i dagene 23.-26. april 1980 i et seminar om »Media Measurement and Media Choice«, der blev afholdt af ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research) i Vest-Berlin, og her fremlagde han et paper, betitlet »A Dynamic Response Model«.

I forbindelse med ovennævnte forskningsprojekt har Lars Grønholdt i dagene 6.-9. maj 1980 været på et studieophold ved Norges Handelshøyskole, Bergen.

Lars Grønholdt holdt den 13. maj 1980 ved Markeds- og Mediatitutet, Oslo, foredrag om mediaplanlægning.

Endvidere beskæftiger Lars Grønholdt sig med anvendelse af edb til løsning af statistiske problemer inden for såvel det undervisningsmæssige som det forskningsmæssige område. Således har han til brug i undervisningen tidligere udviklet en række edb-standardprogrammer, der kan anses for et fordelagtigt hjælpemiddel ved løsning af statistiske problemer, som kræver behandling af observationsmaterialer. Standardprogrammerne blev oprindeligt installeret på Handelshøjskolens GA-datamat; men denne blev i 1979 erstattet af en PRIME-datamat, og Lars Grønholdt har i den anledning foretaget konvertering af programmerne, således at alle standardprogrammerne nu er tilgængelige på højskolens PRIME-datamat. Programmerne er løbende blevet vedligeholdt og udbygget, og et tillæg

til det tidligere udgivne skrift »Statistiske edb-standardprogrammer« forelå i oktober 1979 med titlen »Tillæg til statistiske edb-standardprogrammer - Nye og udvidede versioner af subprogrammerne REGA1 og REGA2«.

Hans Kurt Kvist har fortsat samarbejdet med Socialforskningsinstituttet dels om stikprøveproblemer dels om analyse af nogle data fra sundhedssektoren. Et arbejde om forslag til estimation og bortfaldskorrektion er under færdiggørelse og tænkes fulgt op med undersøgelser af bortfaldets udvikling over tiden i en række af Socialforskningsinstituttets undersøgelser. En del af dette arbejde tænkes rapporteret på et møde mellem de nordiske statistiske centralbureauer i Oslo til februar 1981.

Hans Kurt Kvist har derudover udarbejdet et sæt forelæsningsnoter i tilknytning til statistikundervisningen på HA-studiet samt deltaget i afprøvning af de på Handelshøjskolens edb-anlæg implementerede statistikpakker (GENSTAT OG SPSS).

Ernst Lykke Jensen har skrevet »EDB programmer til sammenligning af flere 2×2 Poisson-tabeller«. Han har endvidere arbejdet med et (nyt) bevis for overfladearealet af en n -dimensional kugle - med statistiske anvendelser. En artikel herom er under udarbejdelse, hvor sigtet er på dette grundlag at etablere forskellige fordelinger og andre resultater i den statistiske teori.

Steffen Jørgensen har fortsat sit arbejde indenfor anvendelserne af kontrolteori og differentielle spil på økonomiske problemstillinger, specielt pris- og reklameteori. Ved udgangen af beretningsperioden arbejdes der på færdiggørelsen af en oversigtsartikel over emnet »Differential Games in Advertising«, til præsentation på en workshop »The Dynamics of the Firm«, oktober, 1980, ved European Institute for Advanced Studies in Management, Bruxelles. Ligeledes arbejdes der på færdiggørelse af en tidsskriftartikel vedrørende Dorfman-Steiner's sætning. I beretningsperioden er skrevet:

Steffen Jørgensen: »Price Negotiations Between a Manufacturer and a Retailer: A Differential Game«. Technical Report. Institute of Theoretical Statistics. Copenhagen School of Economics and Business Administration. January 1980.

Steffen Jørgensen: »A Differential Games Solution to a Logarithmic Advertising Model«. Working Paper. Institute of Theoretical Statistics. Copenhagen School of Economics and Business Administration. July 1980.

Jørgen Kai Olsen har fortsat arbejdet med at opstille en stokastisk model for en virksomheds afsætning af en given vare. Han har i beretningsåret specielt koncentreret sig om at maksimere profitfunktionen for et langvarigt forbrugsgode med hensyn til varens pris. Den benyttede model for afsætningsfunktionen er den logistiske funktion. Denne funktion kan imidlertid ikke maksimeres eksplicit med hensyn til varens pris. Jørgen Kai Olsen har derfor udviklet et edb-program til iterativ bestemmelse af optimalprisen. Edb-programmet er udformet således, at det også kan benyttes ved en numerisk analyse af, hvorledes optimalprisen afhænger af modellens parametre.

Jens Overø har arbejdet videre med forskellige problemstillinger fra tidsrækkeanalysen, endvidere indgået et samarbejde med havbiolog Gunni Nielsen, Havforureningslaboratoriet, om opstilling af modeller for fremstillingen af organisk stof i havet (via fotosyntese), og om indsamling og bearbejdning af data med henblik på at estimere parametrene i disse modeller.

Jens Overø har desuden været med til at udarbejde STATSYS-manualen.

Ole Nilsson har ud over deltagelse i en række interne og eksterne seminarer fortsat arbejdet med sit licentiatprojekt om stokastiske afsætningsmodeller. I beretningsåret er såle-

des færdiggjort en afhandling med titlen: »Markovprocessen som afsætningsøkonomisk beslutningsmodel. Bind I: Modelformulering og deduktiv analyse«. Denne afhandling, som rummer den teoretiske del af projektet, er det tanken at følge op med endnu et bind, hvori der redegøres for den statistiske inferens samt gives eksempler på empiriske anvendelser af modellen. Dette arbejde er netop påbegyndt, og som led heri har Ole Nilsson tilbragt en uge i november 1979 ved European Institute for Advanced Studies in Management, hvor han har drøftet principielle aspekter af arbejdet med professor Philippe Naert og professor Alain Bultez.

3. Anden virksomhed

Lars Grønholdt har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus.

Ernst Lykke Jensen har i beretningsåret fortsat været fagleder for HD 1. dels undervisningen i teoretisk statistik. Han har endvidere medvirket ved bedømmelsen af Steffen Jørgensens licentiatafhandling. Endelig har han fungeret som censor i matematisk statistik på Landbohøjskolen og Københavns Universitet.

Steffen Jørgensen. Et bedømmelsesudvalg, bestående af professorene Bjarke Fog, Ernst Lykke Jensen, Arne Rasmussen og Karl Vind indstillede den 19.6.1980 til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at Steffen Jørgensen tildeles licentiatgraden.

Steffen Jørgensen har i beretningsperioden undervist på HD-studiets første del, været medlem af studienævnet for dette studium, deltaget i HD-udvalgets arbejde (indtil januar 1980) og har fået udgivet bogen: »Bilag til Teoretisk Statistik. HD 1. 1979«, Samfundslitteratur, København 1979. (Opgavesamling m.v. for HD 1. dels studiet, teoretisk statistik).

Steffen Jørgensen har fungeret som censor i statistik ved HD 1. del samt HA-studierne ved Handelshøjskolen i Århus og har fungeret som censor ved Københavns Statsvidenskabelige eksamen (driftsøkonomi samt teoretisk statistik).

Jørgen Kai Olsen har fungeret som censor ved det statsvidenskabelige studium ved Københavns Universitet samt ved HA-studiet ved Handelshøjskolen i Århus.

Jens Overø har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus.

Ole Nilsson har fungeret som censor i statistik ved Handelshøjskolen i Århus.

L. INSTITUT FOR TRAFIK- KUNST - OG BELIGGENHEDSFORSKNING

Institutbestyrer: Tage Skjøtt-Larsen.

Professor: Ejler Alkjær.

Lektorer: Dr.rer.pol. Peter Aderhold; lic.merc. Tage Skjøtt-Larsen.

Seniorstipendiat (fra 1.8.1980): Cand.scient. Peter Maskell.

Sekretærer: Doris Henriksen, Wilma Rosendahl Nielsen.

Institutrådet bestod den 1.12.1979 foruden af ovennævnte fastansatte af følgende: Afdelingsleder, cand.oecon. Henning Kjølby, Institutafdelingen for erhvervs- og samfundsbeskrivelse.

Valgt af de studerende: HA-studerende Lars Bjørnvik; cand.merc.-studerende Jens Barnholdt Larsen; HD-studerende Jan Rasmussen.

1. Oprettelse

Instituttet blev oprettet i 1965.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder og publikationsvirksomhed

Peder Aderhold har arbejdet med et forskningsprojekt vedrørende rejseerfaringers indflydelse på fjernturisternes adfærd og indstilling med hensyn til deres rejsemønstre. Arbejdet munder ud i en diskussion af konsekvenserne for turisterhvervet og destinationslandene i den tredje verden. Undersøgelsen bygger på en repræsentativ analyse omfattende mere end 6000 personer. Resultaterne af undersøgelsen, som er gennemført af Peter Aderhold i samarbejde med dipl.pol. Armin Vielhaber, München, bliver offentliggjort i en publikationsserie af det tyske Ministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit i 30.000 eksemplarer på engelsk og tysk.

Ejler Alkjær har arbejdet med forskellige forskningsprojekter inden for turist-, regional- og luftfartsøkonomi. Bestræbelser på at ajourføre bogen »Location and Economic Consequences of International Congresses«, der nu ialt er udkommet på 16 forskellige sprog, er resulteret i en totalt omarbejdet udgave. Den er foreløbig mangfoldiggjort (publikation nr. 5/1979: International Congresses in the 80's Structure, Development and Benefits to the Venues (70 sider)) i instituttets publikationsserie med henblik på presserende undervisningsbrug men forventes derpå trykt og udgivet på flere hovedsprog af Unionen af Internationale Organisationer (Bruxelles). Inden for kongressektoren foregår endvidere en kortlægning af den større eller mindre parallelitet mellem mødefaciliteter på den ene side og hotelkapacitet på den anden. Undersøgelsen omfatter de skandinaviske lande samt EF-staterne, af hvilke Danmark, Vest-Tyskland og Beneluxlandene allerede er kortlagt. Indenfor udstillingssektoren er en kompilering af data vedrørende de europæiske messeforetagenders aktuelle økonomiske situation i gang med det hovedformål at sammenligne Bella Centrets forhold med de konkurrerende foretagender i udlandet. Bella Centrets situation er belyst i instituttets publikation nr. 8/1980: Messe- og udstillingsaktiviteters regionaløkonomiske betydning. Bella Center som Case. (120 sider). Af andre turistmæssige problemkredse, som er taget op til nærmere undersøgelse, kan nævnes nationale og internationale sammenligninger af turist-prisniveauerne samt rejseregler og rejsemønstre i private firmaer og offentlige institutioner, ligeledes på international basis. Den i 1979 publicerede materiale-samling vedrørende Casino-turisme er under supplerung med nyt materiale fra ind- og udland. Nærførestående er også publiceringen af imageanalyser af København og udvalgte udenlandske storbyer. Indenfor regionaløkonomi er forskellige cases, som er tværgående i dette fag plus turisme og trafik, under bearbejdelse til undervisningsbrug. Dette gælder bl.a. resultaterne af en undersøgelse, som en specialistgruppe, ledet af Alkjær, har gennemført vedrørende Thyborøns muligheder som færgehavn samt de regionaløkonomiske konsekvenser heraf. Det i beretningsåret publicerede casemateriale vedrørende incentive flyverejser (publikation nr. 7/1980: Incentive and Convention Travel. Thailand as a Case. 80 sider) er under udvidelse på mere generel basis, ligesom den internationale rute-luftfarts øvrige grupperejseaktiviteter belyses.

Peter Maskell har fortsat arbejdet med sit licentiatprojekt, og har færdiggjort et fyldigt arbejdsmanuskript til en afhandling med titlen: »Ændringer i regioners indbyrdes udviklingsniveau - en teoretisk og empirisk analyse af årsager til ændring af et regionalt udviklingshieraki med særligt henblik på danske forhold 1970-1980«. Tillige med et antal mindre publikationer dannede materialet grundlag for en sagkyndig bedømmelse af et udvalg bestående af professor Ejler Alkjær (formand), professor Torben Agersnap og forskningsleder, dr. phil. Poul Ove Pedersen, der enstemmigt indstillede Peter Maskell til et seniorstipendium. Det økonomiske fakultetsråd har siden tiltrådt denne indstilling. Derud-

over har Peter Maskell udarbejdet eller deltaget i udarbejdelsen af følgende publikationer:

1. Peter Friis og Peter Maskell: »Alfred Weber og hans lokaliseringsteori«, Publikation nr. 6 i instituttets skriftserie.
2. Peter Maskell: »Den regionaløkonomiske udvikling i Danmark 1870-1979 - en oversigtlig introduktion«, Artikel i tidsskriftet Kulturgeografiske Hæfter nr. 16, 1980, 14 sider.
3. Peter Maskell: »Regionalanalysens manglende forklaringskraft - en kritisk diskussion af det bagvedliggende udviklingsbegreb«, Oplæg til Ns-RSA symposium, april 1980, 31 sider.
4. Peter Maskell: »Udviklingen af den marxistiske regionalanalyse i Danmark«, Artikel i tidsskriftet Kulturgeografiske Hæfter nr. 18, 1980, 9 sider.
5. Anker Brink Lund og Peter Maskell (ed): »Kommunalt Selvstyre«, Temanummer af tidsskriftet Politica, nr. 3, vol. 12, 1980.

Tage Skjøtt-Larsen har i beretningsåret påbegyndt et forskningsprojekt vedrørende varedistributionen i København. Formålet med undersøgelsen er at kortlægge hovedproblemerne i forbindelse med varedistribution i de centrale bydele og på baggrund heraf opstille og vurdere forskellige løsningsmuligheder. Der er i første række tale om en pilotundersøgelse, som finansieres af Samfundsvidenskabeligt Forskningsråd og Trafikministeriet. Der er indtil nu publiceret 2 delrapporter, nemlig en litteraturoversigt (Instituttets publikationsserie nr. 9/1980) og en brancheundersøgelse (Instituttets publikationsserie nr. 10/1980). Pilotundersøgelsen forventes afsluttet foråret 1981. I forbindelse med projektet har Skjøtt-Larsen præsenteret et oplæg på et medlemsmøde i Transportøkonomisk Forening. Endvidere har han deltaget i et seminar i Oslo, arrangeret af Transportøkonomisk Institut.

Til brug for undervisningen i transportøkonomi har Skjøtt-Larsen dels udarbejdet en artikelsamling dels revideret bogen »Transport« (Serien Erhverv & Samfund).

I forlængelse af det nu afsluttede forskningsprojekt om kundeservice har han publiceret artiklen »En metode til fastlæggelse af en virksomheds kunderservicestrategi« (Erhvervsøkonomisk Tidsskrift nr. 1, 1980).

3. Faglig virksomhed iøvrigt

Peter Aderhold har som medlem af en planlægningsgruppe for en rejseanalyse i Tyskland udarbejdet en undersøgelse af vesttyskernes rejsevaner. Undersøgelsen blev gennemført i januar-februar 1979 med mere end 6000 personlige interviews og giver et repræsentativt billede af tyskernes rejsevaner.

Resultaterne af denne analyse er relevant for turismen til Danmark og står i et vist omfang til rådighed for erhvervslivet i Danmark og undervisningen på HHK.

Herudover har Peter Aderhold virket som vejleder for diplomøkonom Marin Neschkoff, seniorassistent ved instituttet for turistøkonomi ved den nationaløkonomiske højskole i Varna, Bulgarien. (jfr. pkt. 4).

Ejler Alkjær har som hidtil været fagkoordinator for instituttets udbud på samtlige undervisningstrin. I beretningsåret er den første licentiat med turistøkonomi som speciale (*Erik Holm Petersen*) blevet dimitteret. Alkjær har været medlem af forskellige bedømmelsesudvalg, af hvilke to har afsluttet deres arbejde i beretningsperioden: bedømmelse af instituttets kandidatstipendiat cand.scient. *Peter Maskell* med henblik på tildeling af et seniorstipendium til denne (hvilket skete med henblik på perioden 1. august 1980 - 31. juli 1983) samt bedømmelse af 11 ansøgere til et adjunktur/lektorat i erhvervs- og samfundsbeskrivelse ved Handelshøjskolen i Århus. Alkjær er fortsat censor ved Institutet for Veje,

Trafik og Byplan ved Danmarks tekniske Højskole, ligesom lignende funktioner udøves som »consulting professor« og »external examining professor« ved hhv. Pacific Lutheran University i Tacoma, Washington, U.S.A. og University of Ghana i Legon (Accra). Han har fortsat repræsenteret Handelshøjskolen i styrelserne for Det danske Selskab og Teknisk Museum samt instituttet i Dansk Byplanlaboratorium, Pacific Area Travel Association's skandinaviske afdeling, Danmarks Turistråd og Københavns Turistforening. I sidstnævnte egenskab er han indtrådt i et udvalg, som skal undersøge mulighederne for at koordinere turistforeningens og Københavns City Centerforenings regionale aktiviteter. Alkjær har som tidligere været foredragsholder, mødeleder eller paneldeltager ved en række evenementer i ind- og udland, såsom ved International Tourism Research Centers årsmøde i Brügge, First Incentive Travel Mart i London, Pacific Area Travel Association's europæiske seminar sammesteds samt ved møder i kongres- og udstillingskredse i Sverige, Vesttyskland, Holland, Belgien og Italien. Ved den finske Handelshøjskole i Helsingfors er der gæsteforelæst over samme emne. Som leder af en gruppe cand.merc.-studerende, der har casino-turismens muligheder og konsekvenser som eksamensprojekt, tilrettelagde han et studiebesøg ved casinoet samt turistforeningen i Hamborg. Alkjær, som siden han fik nærværende institut etableret i 1965, har bestyret dette, ønskede ved institutrådets konstituering 23. januar 1980 ikke genvalg, hvorefter T. Skjøtt-Larsen valgtes som institutbestyrer.

Peter Maskell har været inviteret som oplægsholder ved Institut for Grænseregionsforsknings »symposium vedrørende den økonomiske lavkonjunkturs virkning i det dansk-tyske grænseområde«, ligesom han har leveret skriftlige bidrag til det 2. Fællesuniversitetære Geoseminar i Rådved og til Det Nordiske Selskab for Regional Samfundsanalyser (NS-RSA) seminar om »regionale erhvervs- og arbejdsmarkedsanalyser i Norden under 70'ernes økonomiske krise«. I lighed med sidste år har Peter Maskell deltaget i en nordisk arbejdsgruppe omkring »Lokalsamfundsforskning i regionalpolitisk perspektiv«, der i år afholdtes i Kiljave, Finland, og som dansk repræsentant for fagområdet »fysisk planlægning« deltog han i Nordisk Ministerråds konference om »miljøværnuddannelser ved de nordiske universiteter og højskoler«.

Skjøtt-Larsen har som afslutning på forskningsprojektet vedrørende de samfundsmæssige konsekvenser af indførelse af varekodning i Danmark deltaget i fremlæggelse og diskussion af rapporten på en konference arrangeret af Danmarks Erhvervsfond.

I efteråret 1979 deltog han i National Council of Physical Distribution Management, Annual Conference, Houston, Texas og besøgte i tilslutning hertil forskellige amerikanske universiteter med uddannelse og forskning inden for transport og logistik.

Inden for uddannelsesspørgsmål har han deltaget med oplæg og som gruppeleder ved en konference om transportuddannelserne i Norden, arrangeret af Nordisk Komité for Transportøkonomisk Forskning i Helsingfors. Han har endvidere deltaget med et oplæg på en konference og transportuddannelserne i Danmark, arrangeret af Transportøkonomisk Forening.

I foråret 1980 deltog han i World Conference og Transport Research i London.

Skjøtt-Larsen er indtrådt som medredaktør af tidsskriftet Scandinavian Journal of Materials Administration. Han er endvidere indtrådt som Handelshøjskolens repræsentant i Transportøkonomisk Forenings Præsidium.

4. Gæsteforelæsninger m.v.

Efter anmodning fra undervisningsministeriet modtog instituttet i 1. kvartal 1980 som gæsteforsker den bulgarske diplomøkonom *Marin Neschkoff*, som er seniorassistent ved instituttet for turistøkonomi ved den nationaløkonomiske højskole i Varna. Han blev under sit ophold her vejledet af *Peter Aderhold*, og *Ejler Alkjær* har givet tilsagn om at ville virke som ekstern opponert ved den turistøkonomiske doktordisputats, som han forbereder. Neschkoff holdt en gæsteforelæsning om den bulgarske turismes problemer for de cand.merc.-studerende i turistøkonomi.

M. INSTITUT FOR UDENRIGSHANDEL

Institutbestyrer: Afdelingsleder, cand.polit. Lauge Stetting.

Professor: Dr.merc. Frode Slipsager (rektor fra 1.8. 1979).

Afdelingsleder: Cand.polit. Lauge Stetting.

Lektorer: Mag.scient.soc. Heine Andersen (p.t. udlånt til HA-centret), cand.polit. Henrik Schaumburg-Müller (fra 1.9. 1979), cand.merc. Poul Schultz, cand.polit. Harald Vestergaard, HD og cand. merc. Ole Wiberg, MS.

Adjunkter: Cand.polit. Hans Kornø Rasmussen og cand.polit. Henrik Schaumburg-Müller (til 31.8. 1979).

Adjunktvikar: Cand.polit. John Carlsen.

Kandidatstipendiater: Cand.polit. Kirsten Bregm (p.t. udlånt til CTS/ILF), Dr.rer.pol. Helga Hoffmann (fra 1.6. 1980) og kand.samf.øk. Jørgen Schmidt (fra 1.11 1979)(p.t. udlånt til CTS/ILF).

Eksterne lektorer: Professor Søren Kjeldsen-Kragh, marketingdirektør, cand.merc. Hugo Rønsdal og konsulent, cand.polit. Jens Thomsen.

Gæsteforskere: Dr.rer.pol. Helga Hoffmann (til 31.5. 1980) og Dr. Jerzy Schroeder (1.2. - 31.5.1980).

Undervisningsassistenter: Kontorchef, cand.polit. Tim Dalskov, HD, økonomichef, cand.merc. Leif Kamstrup (fra 1.1. 1980), fuldmægtig, cand.merc. Geert Honnens de Lichtenberg (fra 1.1. 1980), direktionsassistent, cand.merc. Katrine Steen og fuldmægtig, cand.polit. Finn Østrup.

Sekretærer: Jytte Beckert, Grete Colerick, Kate Bøje Larsen og Solveig Drowe Petersen.

Institutrådet bestod den 1.12. 1979 af ovennævnte fastansatte medarbejdere samt af følgende valgt af de studerende: HA-studerende Niels Hyllested Andersen, HD-studerende Lennart Berndtsson, HD-studerende Flemming Groll, stud.merc. Jytte Jacobsen og stud.merc. Robert Møssing.

1. Oprettelse

Institut for Udenrigshandel blev grundlagt i 1932 med det formål at fremme studiet af udenrigshandelens problemer.

2. Afsluttede forskningsarbejder

a. Kinas nye politik og udenrigsøkonomi

Hans Kornø Rasmussen og Henrik Schaumburg-Müller har som nummer 15 i serien Småskrifter fra Institut for Udenrigshandel udgivet: Kina - ny økonomisk politik og udenrigsøkonomi, Nyt Nordisk Forlag - Arnold Busck, København 1980, 131 sider.

Bogen søger at belyse to problemstillinger. For det første, på hvilke områder de økonomisk-politiske principper har ændret sig i løbet af 1970'erne. De områder, der her tages op er: selvforsyningsprincippet, ledelsesformer, lønpolitikken og politiske prioriteringer. For det andet, hvorledes de stærkt voksende økonomiske relationer til omverdenen har fundet sted. Her tages følgende emner op: Den nye åbning og udenrigshandelens rolle, de historiske erfaringer for Kinas økonomiske samarbejde med omverdenen samt en analyse af de afgørende ændringer, som har fundet sted i 1970'erne, hvor omfanget af udenrigshandelen er steget kraftigt og hele strukturen ændret på afgørende områder. Endelig diskuteres de forskellige former for økonomisk samarbejde, som kineserne er ved at engagere sig i for at finansiere den stigende import og gennemføre den planlagte modernisering (bl.a. udenlandske direkte investeringer, etablering af frizoner, kredit- og valutasamarbejde og eksport af arbejdskraft).

Hans Kornø Rasmussen og Henrik Schaumburg-Müller har i *Juristen og Økonomen*, december 1980, skrevet en artikel under titlen »Modernisering af Kinas Økonomi«.

b. Økonomiske relationer mellem Latinamerika og Afrika

Resultater fra dette forskningsprojekt indgår i Helga Hoffmanns artikel »Mod Afrika? Brasilien og Syd-Syd-Handelen«, *Den Ny Verden*, 14. Årgang, nr. 2, 1980.

c. Det europæiske monetære system

Jens Thomsen har i beretningsåret som nr. 14 i serien *Småskrifter fra Institut for Udenrigshandel* udgivet: *Det europæiske monetære system*, Nyt Nordisk Forlag - Arnold Busck, København 1980, 126 sider. Bogen analyserer det europæiske valutasystem og gennemgår den valutariske udvikling i EF i 70'erne.

b. Økonomiske relationer mellem Latinamerika og Afrika

Resultater fra dette forskningsprojekt indgår i Helga Hoffmanns artikel »Mod Afrika? Brasilien og Syd-Syd-Handelen«, *Den Ny Verden*, 14. Årgang, nr. 2, 1980.

c. Det europæiske monetære system

Jens Thomsen har i beretningsåret som nr. 14 i serien *Småskrifter fra Institut for Udenrigshandel* udgivet: *Det europæiske monetære system*, Nyt Nordisk Forlag - Arnold Busck, København 1980, 126 sider. Bogen analyserer det europæiske valutasystem og gennemgår den valutariske udvikling i EF i 70'erne.

d. Udvikling i Kenyas landdistrikter

John Carlsen har i beretningsåret i *Center for Udviklingsforskning*s publikationsserie med støtte fra Forskningsrådet for Udviklingsforskning udgivet: »Economic and Social Transformation in Rural Kenya«, *Centre for Development Research. Publications 4. Scandinavian Institute of African Studies*, Uppsala 1980. Bogen analyserer den økonomiske og sociale udviklingsproces i kenyanske landdistrikter på baggrund af primærmateriale indsamlet af forfatteren i 1974-76.

e. Økonomisk politik i u-landene

Henrik Schaumburg-Müller har været medlem af redaktionsgruppen for et nummer af tidsskriftet *Den Ny Verden* (nr. 3/4, 1980) om »Økonomisk politik i u-landene« og bidraget med artiklen: »Den samfundsøkonomiske projektanalyse«. Det store dobbeltnummer er tilrettelagt på en sådan måde, at det med fordel kan anvendes til undervisningsbrug.

3. Igangværende og planlagte forskningsarbejder

a. Lomé-konventionens betydning for industriudviklingen i Afrika

John Carlsen fortsatte sit arbejde med et forskningsprojekt vedrørende EF's industrielle

samarbejde med AVS-landene. Projektet er finansieret af Forskningsrådet for Udviklingsforskning. I beretningsperioden er udarbejdet en artikel over emnet »EF's rolle i industrialiseringen af Afrika«, som er offentliggjort i tidsskriftet Den Ny Verden, nr. 4, 1979. I forbindelse med projektet gennemførtes i oktober 1980 en rejse til Nigeria.

b. U-landenes regulering af de multinationale selskabers aktiviteter

John Carlsen har i beretningsperioden deltaget i en tværfaglig forskergruppe med forskere fra AUC, RUC, Århus og Københavns Universiteter samt Center for Udviklingsforskning med henblik på udformningen af et forskningsprojekt med arbejdstitlen: »The Regulations of the Transnational Corporations and Third World Development«.

I forbindelse med et internationalt seminar i september 1980 over samme tema udarbejdede John Carlsen et indlæg med titlen: »The Regulation of Multinational Corporations in Nigeria - A study of the Indigenisation of Manufacturing Industries, its rationale and its consequences for industrial development«.

c. Danmarks import af forarbejdede varer fra udviklingslandene

Hans Kornø Rasmussen arbejder på et projekt med titlen: »Danmarks import af forarbejdede varer fra udviklingslandene«. Projektet vil dels kortlægge størrelsen og strukturen af denne del af importen, og dels se på, hvilke forhold i den danske industri, der er bestemmende for importens størrelse. Undersøgelsen vil være færdiggjort i foråret 1981.

Sammen med Helga Hoffmann har Hans Kornø Rasmussen påbegyndt en artikel om udviklingslandenes eksport af forarbejdede varer til de industrialiserede lande. De vil her teste hypoteser om, hvilke faktorer der er bestemmende for i-landenes import fra u-landene, og derefter teste de »omvendte« hypoteser vedrørende u-landenes eksport. Som eksempler anvendes på den ene side Danmark og på den anden side Brasilien og Mexico.

d. EF's handel med u-landene

Helga Hoffmann har påbegyndt en undersøgelse af konkurrenceforholdene i handelen med forarbejdede varer mellem EF og de højest industrialiserede u-lande.

e. Industrialisering i Indien

Henrik Schaumburg-Müllerr fortsætter sine studier af industrialiseringsprocessen i Indien med særlig henblik på de tidlige industrialiseringsbestrebelse i Mysore State. I fokus for studiet står statens muligheder for at føre en aktiv industrialiseringspolitik.

f. Byggeeksport

Poul Schultz og Ole Wiberg har fortsat deres undersøgelse vedrørende fællesnordisk byggeeksport, som gennemføres for Nordisk Ministerråds embedsmandskomité for byggesektoren. I beretningsperioden er det generelle kortlægningsarbejde videreført, ligesom den empiriske del for størstedelens vedkommende er afsluttet. Den endelige undersøgelsesrapport vil foreligge ultimo 1980.

g. Danmarks internationale konkurrenceevne

Lauge Stetting, Henrik Schaumburg-Müller, Hans Kornø Rasmussen og John Carlsen har udarbejdet et projektforslag vedrørende Danmarks internationale konkurrenceevne, som i slutningen af beretningsåret opnåede økonomisk støtte fra Selskabet til Fremme af Dansk Eksportforskning og Undervisningsministeriet. Forskningsprojektet, der forventes at strække sig over to år, vil omfatte økonomiske faktorer, der er bestemmende for udviklingen i danske industri- og servicevirksomheders internationale konkurrencestilling. Undersøgelsen vil desuden omfatte interviewundersøgelser af en gruppe erhvervsvirksomheder til belysning af vekselvirkningen mellem de bestemmende faktorer.

Løbende publikationsvirksomhed

a. Meddelelser fra Institut for Udenrigshandel

Instituttet har i beretningsperioden udsendt numrene 62-64 af Meddelelser fra Institut for Udenrigshandel, der skal tjene som et bindeled mellem instituttet og udenrigshandelsinteresserede erhvervskredse, herunder Handelshøjskolens egne dimittender i udenrigshandel. Bladet indeholder meddelelser om instituttets kursusstudierejser til fremmede markeder, virksomhedsbesøg etc.; desuden indeholder bladet korte omtaler af nye forskningsresultater og interessante nydannelser inden for udenrigshandelen. Meddelelserne redigeres af Hans Kornø Rasmussen og Ole Wiberg.

b. Studierejserapporter

Under titlen: »Frankrig - danske virksomheders etableringer og markedsføring« har instituttet udgivet en rapport, hvori indtrykkene fra en HD-studierejse til Frankrig i begyndelsen af 1979 præsenteres.

Rapporten, som er bygget op omkring studierejsens gennemgående tema - danske virksomheders ekspansion på det franske marked - søger gennem en beskrivelse af en række forskelligartede danske virksomheders erfaringer i Frankrig at gøre opmærksom på de muligheder og problemer, der knytter sig til dette potentielt betydningsfulde danske eksportmarked.

I alt besøgte cirka 20 virksomheder, organisationer og myndigheder, herunder størstedelen i Paris og Lyon. Over denne række af besøg udarbejdede de studerende på skift referater, som i redigeret form udgør rapportens hovedindhold. De deltagende lærere - Poul Schultz, Harald Vestergaard og Ole Wiberg - har med førstnævnte som koordinator stået for den redaktionelle tilpasning.

c. Undervisningsmateriale

Ole Wiberg har udarbejdet 2. udgave af »Studiemateriale i eksportmarkedsføring«, Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse, Udgivervirksomheden. København 1980, 112 sider.

5. Kontakter med andre institutter og videnskabelige organisationer

Instituttet har i beretningsperioden samarbejdet med en lang række danske og udenlandske institutioner og organisationer.

Anden virksomhed

a. Virksomhedsbesøg

Den 7. september gennemførtes for HD 5. semester i udenrigshandel et indledende virksomhedsbesøg hos Louis Poulsen & Co. A/S med det formål at diskutere »International afsætning af danske design-produkter«. For arrangementet stod eksportchef Jørgen Søgaard, HD.

Den 11. september besøgte en gruppe cand.merc.-studerende F.L. Smidth & Co. A/S med henblik på en orientering om virksomhedens samarbejde med Den kinesiske Folkerepublik.

Den 14. november besøgte HD 7. semester ESS-FOOD, hvor direktør cand.vet. Svend Dyrlov Madsen, HD, afdelingschef Palle Heldt Kristensen og disponent Per Søndergaard, HD, orienterede om den danske svinekødseksport til Japan. Som introduktion til mødet holdt fuldmægtig, cand.merc. Lars Almbloom Jørgensen, Industrirådet, foredrag om den

seneste økonomiske udvikling i Japan, ligesom han fremkom med et generelt oplæg vedrørende japanske distributionsproblemer.

b. Studierejser

Fra 7. november til 1. december 1979 gennemførtes en studierejse til Kina og Hong Kong for 16 ældre cand.merc.-studerende med specialer inden for udenrigshandelsfagene. Studierejsten omfattede møder i udenrigshandelsorganisationer og besøg på virksomheder, landbrugsbrigader, uddannelsesinstitutioner og i boligkvarterer. Endvidere afholdtes møder med repræsentanter for danske virksomhedsetableringer og for Udenrigsministeriets repræsentationer. Under opholdet i Kina besøgte byerne Beijing, Xuzhou, Nanjing, Zhenjiang, Shanghai og Guangzhou. Fra instituttet deltog John Carlsen, Hans Kornø Rasmussen, Henrik Schaumburg-Müller og Lauge Stetting.

Fra 24. januar til 9. februar 1980 gennemførte instituttet en studierejse til Japan for 30 studerende fra afgangsholdet under HD-studiet i udenrigshandel. Studierejsten omfattede 33 besøg hos japanske organisationer, detailvirksomheder, handelshuse, formidlere af danske produkter, service- og produktionsvirksomheder samt danske repræsentationskontorer, eksportfremmeorganer og den danske ambassade i Tokyo. Foruden Tokyo omfattede studierejsten programmer i Kyoto, Osaka, Kobe og Fujinomiya. Studierejsten blev tilrettelagt af Harald Vestergaard. Fra instituttet deltog endvidere Poul Schultz, Lauge Stetting og Ole Wiberg. En rapport om studierejsten er under udarbejdelse og vil foreligge primo 1981.

Fra den 24. til 28. marts gennemførte instituttet i samarbejde med Handelshøjskolens Institut for Europæisk Markedsret en studierejse for 39 cand.merc.-studerende med specialer inden for jura og udenrigshandel til Bruxelles og Luxembourg. Programmet omfattede besøg i EF-institutioner, European Centre for Study and Information on Multinational Corporations, D.A.I.R., samt virksomhedsbesøg. Fra instituttet deltog John Carlsen, Poul Schultz og Harald Vestergaard.

c. Konferencer og seminarer

Den 16. april arrangerede instituttet i samarbejde med AIESEC og DIS Study Division et dansk-amerikansk energiseminar, hvor departementchef Ole Bech, Energiministeriet, indledte med et foredrag om »Energy Policies in Europe and USA - national and international instruments«. Efter gruppediskussioner stillede deltagerne spørgsmål til et panel bestående af formanden for Energirådet, professor Morten Lange, informationschef Jørgen Posborg, Dansk Esso A/S, og journalist Jørn Thulstrup, Danmarks Radios Energiredaktion. Som ordstyrer ved seminaret fungerede Lauge Stetting.

Helga Hoffmann deltog i juli 1980 som instruktør ved et kursus i industriel projekt-evaluering, afholdt af German Foundation for Industrial Development, DSE, og konsulentfirmaet GOPA i Vestberlin.

d. Dimittendkontakt

Instituttet har i beretningsåret gennem sin bestyrelsesrepræsentant Ole Wiberg vedligeholdt sit samarbejde med Udenrigshandelsklubben, som er stiftet af en kreds af dimittender i udenrigshandel.

e. Bedømmelsesudvalg

Ole Wiberg har sammen med chefkonsulent Hans Buur, professor Jan Kobbernagel og direktør Aksel Schmidt deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende en prisopgave udskrevet af instituttet i samarbejde med Transportkompagniet Nord A/S med følgende ordlyd:

»Perspektiver og konsekvenser for transportsektoren ved udvidet anvendelse af elektronisk datakommunikation i den internationale handel«.

Henrik Schaumburg-Müller har deltaget i bedømmelsesudvalg vedrørende besættelse af en adjunkt/lektor stilling ved Økonomisk Institut på Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole samt vedrørende en stilling som ekstern lektor ved Institut for Nationaløkonomi.

Harald Vestergaard, Ole Wiberg og Lauge Stetting har med førstnævnte som formand deltaget i et bedømmelsesudvalg vedrørende tildeling af et kandidatstipendium i international virksomhedsøkonomi.

7. Gæsteforelæsnings m.m.

Forretningsingeniør H. Weyde Andersen, F.L. Smidth & Co. A/S, over emnet: »Samarbejde med japansk handelshus omkring markedsføring og finansiering af eksport af store industrianlæg«.

International marketing direktør, cand.merc. Troels Elgaard Christensen, Rex Rotary International Corporation A/S, over emnet: »Virksomhedens internationale konkurrence og udviklingsstrategi«.

Direktør, cand.polit. Kåre B. Dullum, Novo Industri A/S, over emnet: »Virksomheds-etablering i udlandet: finansierings- og valtakursproblemer«.

Direktør Ole Engers, HD, Electrolux-Wascator A/S, over emnet: »Svenske virksomheders etablering af produktion i udlandet (herunder Danmark) - udvikling, former, motiver og relationerne til myndigheder og grupper i Sverige samt de væsentligste organisatoriske problemer og deres løsning«.

Kontorchef, cand.merc. Jørgen Dan Jensen, Industrialiseringsfonden for Udviklingslandene, over emnet: »IFU's bistand til danske virksomheders joint ventures i og/eller know-how overførsel til u-lande«.

Regionalsalgschef Bo Jørgensen, Danit A/S, Dansk Haardmetal, over emnet: »Industri-el markedsføring i Japan«.

Direktør, ingeniør Peter Knudsen, HD, Viking Group, Tokio, over emnet: »Management i Japan - Specielle problemer for udenlandske virksomheder«.

Direktør, cand.polit. Ove Munch, Industrirådet, over emnet: »Systemeksport fra Danmark«.

Direktør Ivan Nadelmann, HD, Avis Rent a Car, over emnet: »AVIS - et multinationalt selskab med egne virksomheder, licensees/franchisees og joint ventures«.

Assistant Department Manager Yoshimasa Ogata, Overseas Department, Daiei Inc., Osaka, over emnet: »Characteristics of Consumer Goods Markets in Japan with Particular Reference to the Role of Supermarkets«.

Jon Sigurdsson, Forskningspolitisk Institut ved universitetet i Lund, over emnet: »Kinas industrialisering og nyere planlægningstendenser inden for denne sektor«.

Forskningsbibliotekar, dr.phil, cand.jur. Carl Steenstrup, Odense Universitetsbibliotek, over emnet: »Skik og brug i Japan«.

Direktør Helge Torpe, HD, Lego Overseas A/S, over emnet: »Markedsføring af Lego i Japan«.

N. EDB-CENTERET

(Centeret for datamatik)

Leder: Lektor, cand.stat. civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen.

Lektorer: civilingeniør Gert Bechlund, civilingeniør Tage Henriksen, HD og civilingeniør Peter Kierkegaard-Hansen.

Programmør: Torben Boyd.

Operatører: Ulla Larsen, Mona Madsen, William Storm.

Tasteoperatør: Ulla Berring.

Sekretær: Margrete Beck.

1. Datamatkonfiguration

EDB-anlægget består af følgende udstyr fordelt på højskolens forskellige lokaliteter:

Julius Thomsens Plads:

1 Prime 550 med følgende specifikationer og ydre enheder:

- 1 centralenhed med 768Kb hovedlager
- 1 båndstation 1600 BPI
- 2 disktestationer
- 3 diskstationer à 300 Mb, udskiftelige diskpakker
- 1 linieskriver 430 linier/min., 96 tegn
- 1 linieskriver 300 linier/min., 64 tegn
- 1 kortlæser 300 kort/min. (selvbetjeningskortlæser)
- 1 kortlæser 200 kort/min.
- 1 operatørkonsol
- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Nansensgade)
- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Howitzvej)
- 1 synkronlinie til Fabrikvej-datamaten (4800BPS)
- 31 terminallinier (heraf 4 til Nansensgade og 4 til Howitzvej)
- 1 synkronlinie til NEUCC (4800 BPS)

Fabrikvej:

1 Prime 450 med følgende specifikationer og enheder:

- 1 centralenhed med 256 Kb hovedlager
- 1 diskstation 16 Mb, fast
- 1 diskstation 16 Mb, udskiftelig
- 1 linieskriver 125 linier/min.
- 1 operatør - skærmskonsol
- 1 synkronlinie til Julius Thomsens Plads-datamaten (4800 BPS)
- 16 terminallinier.

Howitzvej:

- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)
- 1 HyType II typehjulsskriveterminal (600 BPS)

Nansensgade:

- 1 koncentrator (styrer max. 8 terminallinier til Julius Thomsens Plads)
- 1 Super Term matrixskriver (600 BPS)

Terminaler:

Højskolen disponerer over følgende terminaludstyr, der efter behov udlånes til brugerne.

Udlånsvirksomheden administreres af Konsistoriums EDB-udvalg.

27 dataskærme

7 skrivemaskineterminaler

1 disketteenhed

2 hard-copy skrivere

Modemudstyr:

21 modems 300 BPS

4 modems 2400 BPS

1 modem 1200 BPS

4 modems 4800 BPS

2. Programmell

Driftssystem incl. editor fil-hjælpeprogrammer.

FORTRAN oversætter

FORTRAN 77

BASIC oversætter

BASIC fortolker

COBOL oversætter

RPG oversætter

FORMS skærmprogrammer

MIDAS databasesystem

DBMS databasesystem

HASP kommunikationsprogram

PRIMENET kommunikationsprogram

SPSS statistikpakke

GENSTAT statistikpakke

SSP subprogrambibliotek

HSP subprogrambibliotek

GLIM lineære modeller

IFPS finansiel planlægning

IPB finansiel planlægning

MCH multiple choice retteprogram

bogkatalogprogrammer

matrikelprogrammer

3. EDB-centerets virksomhed

Centeret opretholder et driftssystem, således at studerende og institutter kan afvikle batch-kørsler via selvbetjeningshulkortlæseren eller via on-line terminaler udlånt fra centeret.

Centeret er institutterne, administrationen og biblioteket behjælpelig med planlægning af dataanalyser og tilrettelægning af opgaver, som skal løses ved hjælp af EDB.

4. Undervisningsaktiviteter

På HA 3. og 4. semester gennemgår alle studerende (ca. 350) et 16 timers programmeringskursus, der afsluttes med en opgave, der baseret på de studerendes forudsætninger fra økonomiske fag skal vise deres programmeringsmæssige kunnen.

5. Igangværende arbejder

Subprogrambibliotek

EDB-centeret udvikler standardrutiner, som kan anvendes i brugernes FORTRAN-programmer. Programbiblioteket, HSP, indeholder ca. 200 programmer.

EDB-centeret er endvidere institutterne behjælpelig med hjemskrivning og implementering af programpakker.

Systemudvikling:

Driftssystemet tilpasses de skiftende behov og operativsystemet ændres således, at brugernes individuelle ønsker i videst muligt omfang tilgodeses. Ændringerne udføres af Gert Bechlund.

6. Forskningsaktiviteter

Centerets videnskabelige medarbejdere arbejder med forskningsopgaver inden for emnerne systemoptimering, vedligeholdelsesomkostninger ved administrative systemer, dataanalyser samt den datamatiske udvikling i relation til Højskolens behov.

O. INFORMATIONSFORSKNINGSAFDELINGEN (IFA)

(Centeret for datamatik)

Lektorer: Lic.merc. Niels Bjørn-Andersen; lic.merc. John Kjær (orlov siden 1.8.1979); lic.techn. Leif Bloch Rasmussen; lic.techn. Thomas Skousen (vikar siden 1.8.1979).

Kandidatstipendiat: Cand.scient. Hasse Clausen.

Forskningsmedarbejder: Cand.merc. Nils Aage Sommer.

Undervisningsassistenter: Niels Adler-Nissen, Jan Christensen, Carsten P. Hansen, H.P. Hansen, Johan Hertz, Søren Nepper Holm, Jørn Holm-Pedersen, Peter Krogsgård, Ole Monrad, Erik Rasmussen, Flemming Strange, Peter Stærmosé-Henningsen, Peter Theill.
Sekretær: Ulla Pyndt, ED.

Forsker: Dr. Bharat Maldé fra Loughborough, England, besøgte IFA i perioden 8.-29. august 1979. Hans hovedinteresseområder er menneske-maskinkommunikation, specielt i relation til edb-systemer, der skal betjene »naive brugere« (bibliotekslånere, ejendoms købere, brugere af privater, brugere af de fremtidige teledata/viewdata systemer etc.). Hans publikationer inkluderer titler som: »The Public Use of Computers - the Way Ahead«, »The Human Intermediary in the Use of Computer«, »Customer-centered Versus Systems-centered Technology« og »Human Aspects of Office Automation«.

1. Oprettelse og formål

IFA blev oprettet ved beslutning af Konsistorium d. 8. april 1976. IFA fungerer som et tværfagligt center med medarbejdere udlånt fra Handelshøjskolens økonomiske institutter eller ansat ved fonds. Disse skal drive forskning og undervisning i problemstillinger vedrørende konstruktion og anvendelse af informationssystemer, idet hovedvægten lægges på de problemorienterede, brugerrelaterede aspekter.

2. Undervisningsaktiviteter

Datamatik på HA-studiet: Undervisningen gennemføres med stor vægt på brugersiden af databehandlingen. Følgende hovedemner er blevet behandlet: datamatiske systembeskrivelsesteknikker, organisationsteori og datamatik, erhvervs- og samfundsbeskrivelse og da-

tamatik, anvendelsesområder for datamater, konsekvenser af anvendelse af datamater samt konstruktion af (datamatiske) systemer. Parrallelt med denne undervisning gennemfører Handelshøjskolens Edb-Center en programmeringsundervisning. Undervisningen i datamatik, der administreres af Leif Bloch Rasmussen, har omfattet 16 hold med ca. 425 studerende. Ved Handelshøjskolens afdeling i Sønderborg har ca. 30 studerende fulgt det samme undervisningsprogram.

Datamatik på cand.merc.-studiet: Thomas Skousen er fagkoordinator for faggrupperne G3, grundlæggende databehandling, og G4, videregående databehandling og systemteori. Ca. 15 studerende følger hver af disse faggrupper, der sigter mod at uddanne systemanalytikere.

Datamatiklinien ved HD-studiet i Organisation: En af de fire linier ved HD-studiet i organisation er datamatiklinien, der fortrinsvis søges af edb-medarbejdere og datalogistuderende. Niels Bjørn-Andersen er ansvarlig for fagene, der svarer til et halvt HD-studium. Tilgangen til studiet har været 50 studerende. I beretningsperioden er disse fag blevet fuldstændigt ændret og fremstår nu i en moderniseret form.

3. Afsluttede og igangværende forskningsprojekter

Computer Information Systems and Management (CISM). (Niels Bjørn-Andersen og Poul H. Pedersen). I dette internationale projekt deltager forskningsgrupper fra England, Tyskland, USA og Østrig. Niels Bjørn-Andersen er international koordinator. Projektets formål er at undersøge empirisk, hvorledes avancerede ledelsesinformationssystemer påvirker ledelsesstrukturen og den enkelte leders rolle. Ændringer i arbejdsopgaver, i kommunikationsmønstre og i indflydelsesfordeling er blevet undersøgt. Den empiriske indsamling af data i en større produktionsvirksomhed inden for elektronikbranchen i Danmark fandt sted i foråret 1976. Der foreligger en række rapporter og artikler fra den danske del af undersøgelsen, mens der stadig foregår en koordinering og sammenskrivning af erfaringerne på international basis. Endelig rapport, der redigeres af Niels Bjørn-Andersen og Ken Eason, forventes at foreligge i løbet af 1980.

Demokratiske Arbejdsformer - Planlægning, Humanisme og Edb (DAPHNE). (Niels Bjørn-Andersen, Hasse Clausen, Leif Bloch Rasmussen). Formålet med dette projekt er i samarbejde med fagforeningerne og medarbejderne som interessegruppe at udvikle metoder til styrkelse af medlemmernes mulighed for at opnå medindflydelse og medbestemmelse på udviklingen af edb-systemer. Projektet er et aktionsorienteret forskningsprojekt etableret ved et samarbejde mellem afdelingens medarbejdere og FTF. Projektet forventes at resultere i:

- fremskaffelse af viden, der anskuer problemstillingerne omkring edb-teknologiens betydning ud fra et arbejdstagersynspunkt
- udvikling af nye arbejdsformer, metoder og teknikker i tilknytning til systemarbejdet
- bidrage til en forståelse af problemer i tilknytning til styring af en virksomhed/organisation
- udarbejdelse af håndbøger, artikler og kursusmateriale til formidling mellem FTFs medlemmer
- skabe handlinger i tilknytning til nogle konkrete edb-systemer såvel i den enkelte organisation som på samfundsniveau.

Som en vigtig del af dette projekt har Hasse Clausen og Leif Bloch Rasmussen i samarbejde med FTFs teknologiudvalg udviklet uddannelsesmateriale for FTF efter ovenstående

principper. Dette har foreløbig resulteret i et 1-dags orienteringsmodul omkring edb og systemarbejde i FTFs tillidsmandsuddannelse, samt et ugekursus i systemarbejde for repræsentanter for organisationer tilknyttet FTF.

Det elektroniske kontor (Thomas Skousen). Mikroelektronikkens udvikling har store konsekvenser for samfund, arbejdsmiljø og job-situation. En vurdering af denne teknologi samt udvikling af værktøjer, der sætter de forskellige interessegrupper i stand til at deltage i styringen af udviklingen omkring det fremtidige elektroniske kontor er blevet fortsat i beretningsåret med henblik på en gennemførelse af en større empirisk undersøgelse i efteråret 1980.

LOKE-projektet (Niels Bjørn-Andersen, Thomas Skousen og Nils Aage Sommer). Projektet Lokale Overvejelser vedrørende Kommunal Edb blev startet på initiativ af fem samarbejdende kommuner på Østlolland (Holeby, Maribo, Nysted, Rødby og Saksøbing). Projektets formål er i første række at sætte de enkelte kommuner i stand til at træffe bedre beslutninger vedrørende anskaffelse og indførelse af edb-udstyr/edb-servicekørsler. Som et led i projektet gennemføres en detaljeret analyse af behovet for edb i kommuner og fordele/ulemper ved central/decentral edb-behandling vurderes. Det er et centralt punkt, at disse analyser gennemføres i samarbejde med medarbejdere, hvorfor betydelige uddannelsesaktiviteter er blevet gennemført. Projektet er et eksempel på socio-tekniske metoder anvendt i systemarbejdet. Projektet er finansieret via Momsfonden, og påregnes afsluttet i foråret 1981.

Ledelse og driftsteknik i et udviklingsland. (Niels Bjørn-Andersen). Har sammen med professor C.H. Gudnason og lic.techn. Finn Hindkjær Pedersen gennemført et forstudium til projektet »Ledelse og driftsteknik i et udviklingsland«. Dette blev gennemført i juli måned i Tanzania, hvor forskningsgruppen besøgte en række virksomheder og de to universiteter, som hovedprojektet skal gennemføres i samarbejde med. Forskningsrådet for udviklingsforskning finansierede forprojektet.

4. Faglig virksomhed i øvrigt

I juni måned var Niels Bjørn inviteret som gæsteprofessor til Université Paris IX Dauphine. Invitationen blev formidlet af professor Jean-Louis Rigal ved l'U.E.R. »Science des Organisations«. Opholdet blev især brugt til forberedelse og afholdelse af en konference »Informatique et Travail«, hvor der blev præsenteret praktiske erfaringer med fagforeningsaktiviteter i forbindelse med den stigende anvendelse af informationsteknologi.

Niels Bjørn-Andersen er blevet anmodet om at indtræde i en »Expert Advisory Group on Training Policy and Micro-electronics« under Kommissionen for de Europæiske Fællesskaber. Denne gruppe har haft møde i beretningsperioden.

Endelig har Niels Bjørn-Andersen i beretningsperioden været medlem af Computing Committee under det engelske Social Science Research Council.

5. Publikationer

Niels Bjørn-Andersen: Informationssamfundets uddannelseskra. København, september 1979.

Niels Bjørn-Andersen & Leif Bloch Rasmussen: Det teknologiske imperativ, marts 1979. Oversat til The Technological Imperative, og udkommer i Reader fra Pergamon, 1980.

Niels Bjørn-Andersen: The Impact of Electronic Digital Technology on Traditional Job Profiles. OECD-konference om The Impact of Microprocessors, 27.-29. november 1979.

Niels Bjørn-Andersen, Bo Hedberg, Dorothy Mercer, Enid Mumford & André Sole: *The Impact of Systems Change in Organizations. Results and Conclusions from a Multinational Study of Information Systems Development in Banks.* Sijthoff & Noordhoff, 1979.

Niels Bjørn-Andersen & Poul H. Pedersen: *Computer Facilitated Changes in the Management Power Structure. I: Accounting, Organization and Society*, vol. 5, nr. 2, pp. 203-216, 1980.

Niels Bjørn-Andersen & Leif Bloch Rasmussen: *Sociological Implications of Computer systems. I: H.T. Smith & T.R. Green: Human Interaction with Computers.* Academic Press, 1980.

Niels Bjørn-Andersen & Peter Zachariassen: *Edb i den offentlige sektor på Færøerne.* DATA nr. 4, 1980.

Niels Bjørn-Andersen & John Kjær: *Individual and Social Implications of Data Processing and Office Automation in Insurance.* Konferencbidrag til 8'e Semaine Internationale de l'Informatique dans l'Assurance. Paris, juni 1980.

Niels Bjørn-Andersen: *La Rationalité de l'Informatique et celle des Organisations.* Bidrag til konferencen »Informatique et Travail«, Université de Paris IX Dauphine, juni 1980.

Niels Bjørn-Andersen: *The Role of Trade Unions in Controlling the Application of Computers in the Scandinavian Countries.* Bidrag til ovennævnte konferenc.

John Kjær: *Civiløkonomuddannelserne i Danmark.* Gengivet i: *Økonomutbildning i Norden*, *Økonomen* nr. 7/79, pp. 29-34.

Leif Bloch Rasmussen: *Aktionsforskning - hvad kan det være?* Artikel præsenteret på Nordisk Foretagøkonomiske Kongres, Stockholm, august 1979.

Leif Bloch Rasmussen: *Et bristet håb om en neutral teknologi:* Artikel præsenteret på konferencen Eurocomm i Bella Centret, 16. juni 1980.

Thomas Skousen: *Systemmandens rolle i 80'erne.* Data 1/2-1980.

Thomas Skousen: *Minidatamater i kommunerne - erfaringer og synspunkter.* *Danske Kommuner*, nr. 22, 1980.

6. Ekstern kommunikation

IFA søger at opretholde en nær kontakt med repræsentanter for erhvervslivet og andre forskningsinstitutioner. Derfor indbydes der til den årlige IFA-Informationsdag, hvor forsknings- og undervisningsprogrammer præsenteres og diskuteres. Desuden udgiver IFA løbende en orientering om afdelingens aktiviteter gennem bladet IFA-Nyt, på dansk og engelsk. IFA-Nyt distribueres til medarbejdere ved Handelshøjskolen i København samt øvrige interesserede med henblik på at styrke den tværfaglige og empiriske forandring af afdelingens forskningsaktiviteter.

Læsere, der er interesseret i et nærmere samarbejde - IFA-seminar, projekter mv. - er velkomne til at kontakte os. Ligeledes kan notater m.v., der ikke er offentliggjort i bøger og tidsskrifter, som regel rekvireres ved henvendelse til Ulla Pyndt.

P. HA-CENTER

Afdelingsleder: Cand.polit. Orla Brandt Jensen.

Lektorer: Mag.scient.soc. Heine Andersen.

Eksterne lektorer: Cand.scient. Mogens Esrom Larsen; cand.polyt. Oli B.G. Madsen.

Adm. medarbejdere: Michael Møller Nielsen, HA.

Studentermedhjælpere: René Wedel, HA; Karin Andersen.

De faste lærere er midlertidigt udlånt fra Handelshøjskolens økonomiske institutter, mens de øvrige medarbejdere er direkte tilknyttet centret. Centret er bemanded efter behov, således at bemanningen vil stige, hvis HA-forsøget kommer igang.

Centret er oprettet i foråret 1977 som en tværinstitutslig samarbejdsramme omkring en forsøgsvis reform af HA-studiet.

Der planlægges et studieforsøg, som omfatter 90 studerende. Studiet bliver tværfagligt og problemorienteret, idet undervisningen tager udgangspunkt i de problemer, der gør sig gældende i erhvervslivet. Gennem arbejdet med problemerne indlæres de teorier og metoder, der er led i HA-uddannelsen. Det er hensigten med forsøget at drage erfaringer med denne studieform på en lang række faglige og pædagogiske områder.

HA-centret har under det økonomiske fakultetsstudienævn og HA-studienævnet udarbejdet et færdigt forslag, som i detaljer beskriver studiets struktur og dets indholdsmæssige rammer. Dette forslag har været behandlet i højskolens styrende organer, hvor det har vundet bred tilslutning.

Forslaget forventes afsendt til Undervisningsministeriet i januar 1981, således at forsøget, under forudsætning af ministeriets godkendelse, igangsættes pr. 1. september 1981.

Q. CENTER FOR TVÆRFAGLIGE STUDIER/ INSTITUT FOR LEDELSESFORSKNING (CTS/ILF)

Professor: Torben Agersnap.

Lektorer: Scient.soc. Heine Andersen; lic.merc. Peter Neergaard.

Lektorvikar: Socialrådgiver Peter Duus Hansen.

Adjunkt: Cand.pæd. Aage Nedergaard.

Kandidatstipendiater: Cand.polit. Kirsten Bregm; cand.polit. Povl Erik Jensen; kand.samf. Jørgen Schmidt.

Forskningsstipendiater: Stig Alstrup Rasmussen.

Projektmedarbejdere: Peter Kamedula; Christian Knudsen; Torben Pilegaard Jensen.

Undervisningsassistenter: Jan Bergh, Helge Billington, Niels Hald, Ib Hansen, Klaus Møller Hansen, Fine Holten, Steen Hvid, Vibeke Høeg, Jannik Bonde Jacobsen, Torben Jensen, Jes Thorup Jelsmark, Karin Kristensen, Bent Larsen, Jan Løvgreen Madsen, Jens Carsten Nielsen, Jens Erik Parsby, Ib Lunde Rasmussen, Svend Solvig, Søren Witoslawsky.

Hjælpelærere: Frank Ebsen, Michael Møller Hansen, Mikael Hansen, Birgit Munck, Henrik Løhr Schambye, Leif Scharling, Jesper Schmidt, Martha Skrydstrup.

Sekretærer: Alice Christensen, Birte Christensen, Gurli Jakobsen, Winnie Kindler, Lili Wermus.

1. Oprettelse

Institut for Ledelsesforskning blev oprettet 1. september 1971 på initiativ af Handelshøjskolens daværende undervisningsråd, der bestod af højskolens professorer og studieledere samt repræsentanter for de studerende.

Der var på højskolen enighed om, at højskolen måtte gøre en særlig indsats for at fremme en integreret uddannelse af yngre virksomhedsledere. Erhvervsvirksomhederne og den

offentlige administration havde et iøjnefaldende behov for dygtigere ledere, og højskolen havde et behov for at skabe et hele ud af de mange specialfag, der efterhånden var opstået.

Man søgte derfor Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse om støtte til at starte en kombineret forsknings- og kursusvirksomhed. Og foreningen bevilligede midler til at dække udgifterne i de første to år.

ILF fik bopæl i Livjærggade, og den første stab bestod af seniormedarbejdere fra højskolens økonomiske institutter, suppleret med enkelte nyansatte lærere og en sekretær. Leder blev lektor Kåre Dullum fra Institut for Regnskabsvæsen, men han blev dog kun tilknyttet på deltid, mens de andre, der var »udlånte«, havde fuldtidsstilling.

2. Lederkursus

Den nye stab indledte arbejdet med at studere »markedet« og at indhente erfaringer fra tilsvarende institutioner i udlandet. Resultaterne blev offentliggjort i bogform. Desuden søgte man med vekslende held at etablere et samarbejde med relevante kursusvirksomheder og foreninger af professionelle i Danmark.

Det første kursus løb af stabelen i marts 1974 og sluttede i september samme år. Det var bygget op af ialt otte moduler, hver af fem dages varighed. De første to og det sidst modul fik betegnelsen basismoduler, fordi de behandlede generelle ledelsesproblemer. De øvrige moduler omfattede funktionslederproblemer behandlet af specialistfag. Arbejdsformen stillede store krav til aktiv medvirken fra deltagernes side og der var til enhver tid to lærere til rådighed for deltagerne i kursus. Næsten alle lærerne havde deres hovedstilling ved Handelshøjskolen i København.

Der blev gennemført en detaljeret vurdering af deltagernes udbytte af dette kursus. Den er offentliggjort og viser, at trods begyndervanskeligheder blev dette lederkursus en succes.

Andet kursusår blev præget af den økonomiske krise. Det store lederkursus, der var skåret ned til seks moduler, blev aflyst, men det lykkedes at gennemføre flere korte kurser for ledere i centraladministrationen i samarbejde med Forvaltningshøjskolen med gode resultater.

3. Ledelsesforskning

Sideløbende med forberedelsen af de nævnte kurser gennemførte staben en række forskningsarbejder, der senere er offentliggjort som artikler og afhandlinger i videnskabelige serier. Her skal kun nævnes fire større arbejder og een artikel. For resten må man henvise til listen over publikationer fra CTS/ILF. Disse arbejder har været af væsentlig betydning for at sikre centret en forskningsprofil af kvalitet. Nogle af arbejderne fra de første år er blevet fortsat, men forskningsprofilen er udvidet med flere tværfaglige projekter.

4. Reorganisering i 1975

Staben af fagfolk i instituttets første år var udlånt på kortere åremål. Til gengæld fik institutterne en økonomisk kompensation til ansættelse af vikarer. Man ville gennem dette rotationssystem sikre, at den videnskabelige stab ved ILF fik en løbende fornyelse, og at den tværfaglige integrering nåede ud til alle institutter ved højskolen. Men det viste sig samtidigt, at rotationen svækkede kontinuiteten i instituttets arbejde.

I foråret 1975 var startbevillingen med tillægsbevillinger på i alt 2,8 mill. kr. fra FUUU brugt op, og det økonomiske fakultetsråd besluttede da på et møde i juni at gennemføre en reorganisering af instituttets virksomhed. Samtidigt tog man navneforandring til

CENTER FOR TVÆRFAGLIGE STUDIER/INSTITUT FOR LEDELSESFORSKNING

Ved omdannelsen blev centret stærkere knyttet til virksomheden ved højskolens dagstudier, og det har derved fået en bevillingsmæssig mere tryk tilværelse.

5. Almen økonomi overtages af CTS/ILF

Som et led i reorganiseringen blev »Almen økonomi«, det tværvidenskabelige fag ved Handelshøjskolens økonomiske kandidatstudium overdraget til CTS/ILF af fakultetsrådet og cand.merc. studienævnet. Samtidigt fik den nye stab til opgave at omlægge undervisningen til problemorienteret projektarbejde i mindre grupper af studerende, med mulighed for en vidtgående studenterstyring af undervisningen.

Dette arbejde har nu stået på i en årrække, og resultaterne har været meget positive både set med de studerendes og med lærernes øjne. Arbejdet har dog ikke været problemfrit. De studerende har været bekymrede over, så meget tid der går til studiearbejdet, når de selv bestemmer, hvad der skal nås. Lærerne har været noget i vildrede med, hvad der kræves af dem, når de skal optræde i en konsulentrolle i stedet for den vanlige styrende lærerrolle. Det sidste har man søgt at råde bod på gennem en løbende kursusvirksomhed fra centrets side.

Antal studerende og antal studiegrupper, samt disses eksamenskarakter indenfor faget almen økonomi.

år	antal studerende til eksamen	antal grupper	karakter
1975/76	...	22	8,54
1976/77	131	24	8,62
1977/78	182	30	8,47
1978/79	179	32	9,00
1979/80	183	29	9,04

Der er gennemført et pædagogisk udviklingsarbejde i forbindelse med opbygningen af dette fag. I de seneste år har man også søgt at gennemføre en evaluering på udsendte skemaer til lærere og studerende af studie- og undervisningsarbejdets forløb til supplerende af de oplysninger, man får gennem de afsluttede eksaminer. En rapport herom er under udarbejdelse. Temaerne for de sidste tre år har været:

1978/79

Økonomisk demokrati

Boligbyggeriet og -markedet i Danmark i de kommende år

Danmark indtil år 2000

Den økonomiske krise og arbejdsløsheden

1979/80

Dansk energiforsyningsproblemer og muligheder for den fremtidige udvikling

Udvikling i ejendomsforholdene i dansk erhvervsliv i de kommende år

Den økonomiske krise og arbejdsløsheden

1980/81

Arbejdsmarkedets problemer i 80'erne

Medbestemmelse og medejendomsret

Erhvervsøkonomiens udvikling i Danmark

6. Kulturhistorie/psykologi overtages af CTS/ILF

Dette fag er placeret i første og andet halvår på Handelshøjskolens erhvervsøkonomiske grundstudium (HA-studiet). Formålet har oprindeligt været, at de studerende gennem dette fag skulle have en idehistorisk orientering sidestillet med universiteternes nu nedlagte undervisning til filosofikum.

Under professor Hakon Stangerup, der var den første lærer i kulturhistorie/psykologi ændrede faget indhold i retning af litteraturhistorie, og forbindelsen til de økonomiske fag blev nedtonet. Ved hans død i sommeren 1976 besluttede højskolens ledelse at overdrage faget til CTS/ILF og samtidigt ønskede man undervisningen lagt om, således at den nu har følgende formål:

1. at supplere det økonomiske perspektiv, som de studerende får i de andre fag, med problemstillinger fra tilstødende fag som fx psykologi, sociologi og politologi.
2. at give de studerende mulighed for en selvstændig stillingtagen til foreliggende fremstillinger om virksomheder og samfundsforhold ved at orientere om økonomiens og de øvrige samfundsfags metode og videnskabsteori.

Dette meget krævende formål har vi dog kun delvist kunnet opfylde, fordi det kun har været muligt at opnå en meget beskeden udvidelse af de ressourcer, der står til rådighed for faget.

Antallet af studerende, der henholdsvis har tilmeldt sig undervisningen i efteråret og fået eksamen i det følgende forår fremgår af nedenstående oversigt:

Antal studerende og antal beståede eksaminer i faget kulturhistorie/psykologi

år	antal studerende	antal eksaminer
1977/78	681	226
1978/79	695	340
1979/80	703	406

Man opnår bestået eksamen i faget ved at besvare een gruppeopgave og mindst to af fem opgaver til enkeltmandsbesvarelse på tilfredsstillende måde. En meget stor del af de studerende skriver mere end de tre opgaver, der er forlangt. Gennemførelseshyppigheden svarer nøje til gennemførelsesprocenten for de øvrige fag på HA-studiets første år. For så vidt har faget en bedre stilling end tidligere. Men det kan tilføjes, at vi har igangsat et pædagogisk udviklingsarbejde, der forventes at hæve niveauet hos de studerende endnu nogle gange.

Gruppeopgaven er i to år stillet i samarbejde med faget erhvevs- og samfundsbeskrivelse, og vi håber dette samarbejde vil kunne udbygges.

7. Videnskabsteori

Undervisningen i dette fag gennemføres på cand.merc. studiet og for licentiatstuderende. Desuden gennemføres et kursus i forbindelse med uddannelsen af proceskonsulenter til faget almen økonomi. Undervisningen gennemføres af lektor mag.scient.soc. Heine Andersen og undervisningsassistent mag.art. i kultursociologi Ib Hansen.

8. Forskeruddannelse - Licentiatseminarer

Uddannelsen af de yngre forskere, der er ansat på institutterne ved Handelshøjskolen i København, eller som på egne bevillinger arbejder i tilknytning til disse institutter, har hidtil

bestået i at gennemføre en forskningsopgave under vejledning. Enhver, der har indskrevet sig ved højskolens licentiatstudium, og som er blevet godkendt af »Licentiatudvalget«, har fået tildelt en faglig vejleder. Han følger projektet, så det ikke går i stå, og kommenterer på undersøgelsesplaner og udkast til de enkelte afsnit i rapporten eller afhandlingen. Han orienterer sig om den faglige aktivitet indenfor undersøgelsens område og giver råd med hensyn til deltagelse i kurser, kongresser og studierejser. Dette er fortsat den vigtigste del af forskeruddannelsen ved højskolen.

Men i foråret 1979 startede man fra CTS/ILF en mere systematisk forskeruddannelse i form af seminarer to gange månedligt.

Der har været en betydelig tilslutning til disse seminarer, og vi håber det vil være muligt at skaffe ressourcer fra Undervisningsministeriet til en fortsættelse af denne for en højere læreanstalt centrale uddannelsesvirksomhed.

Licentiatseminarer 1979/80

Emne	Deltagerantal	Deltagertimer
1979		
Anvendt matematik	12	120
Empirisk metode	17	170
Videnskabsteori	23	460
Videnskabsteori intro.	15	300
Heltalsprogrammering	5	50
1980		
Videnskabsteori	20	400
Forskningsmetoder	18	360
Kvalitative metoder	18	360
Økonomi og vidensk. teori	7	105

9. Efteruddannelse af højskolens personale og kandidater

Efteruddannelsesopgaverne har siden oprettelsen af CTS/ILF været en væsentlig del af virksomheden.

Efteruddannelse af kandidater er hidtil ikke gennemført i eget regi, men centrets medarbejdere har deltaget i talrige efteruddannelsesaktiviteter for økonomer, ingeniører o.l. i private og offentlige virksomheder og institutioner.

Der er gennemført to opfølgingskurser med gode resultater.

Efteruddannelse af højskolens lærere i undervisningsfærdigheder o.l. gennemføres indenfor det økonomiske fakultet af det økonomiske didaktikudvalg. I 1975 ansatte højskolen cand.pæd. Aage Nedergaard, som i sin undervisningstid skulle beskæftige sig med undervisning i undervisning. Han fik arbejdsplads på CTS/ILF, og året efter flyttedes didaktikudvalgets sekretariat hertil. Der gennemføres nu hvert år en række pædagogiske og fagdidaktiske kurser, samt kurser for »introlærere« og i studieteknik.

Efteruddannelse af det administrative personale. Det stadigt voksende studentertal og højskolens umulige lokalesituation, hvor undervisning og administration nu er spredt på syv bygninger beliggende forskellige steder i København og Frederiksberg, har skabt meget vanskelige arbejdsvilkår for såvel det administrative personale som lærerne ved højskolen. Det er klart, at der her er behov for en indsats af meget forskellig karakter. Men højskolens samarbejdsudvalg har taget initiativ til at søge nogle af problemerne løst gennem for-

skellige kurser. I de senere år er der således gennemført for samarbejdsudvalget en række kurser i mødeteknik og i samarbejdsforhold. Kurserne står åbne for både VIPer og TAPer (videnskabeligt personale og administrativt personale) ligesom de pædagogiske kurser står åbne for begge personalegrupper, og i et vist omfang har man benyttet sig af denne åbenhed.

Den samlede kursusaktivitet på højskolen, som er blevet administreret fra sekretariatet på CTS/ILF er vist i nedenstående oversigt.

Antal kurser, kursusdeltagere og deltagertimer			
år	kurser	deltagere	deltagertimer
1975	2	41	335
1976	6	91	1377
1977	12	214	4513
1978	7	200	2150
1979	8	172	3717
1980	10	275	4292

Kursusvirksomheden ved Handelshøjskolen i København har mange opdragsgivere og tilsynsudvalg, og det kan undertiden give en del administrative vanskeligheder. Men for året 1979/80 er det lykkedes os at få udarbejdet et fælles kursuskatalog, og det skulle gerne blive en årligt tilbagevendende begivenhed.

10. Tværfaglig forskning

Reorganiseringen af CTS/ILF i 1975 betød ikke noget brud med den tidligere forskningsindsats. Vi ser det fortsat som en vigtig opgave at støtte tværfaglig forskning i tilknytning til højskolens økonomiske institutter. Denne støtte mener vi kan gennemføres på tre måder:

- ved at gøre en indsats for uddannelsen af yngre forskere på højskolen
- ved selv at deltage i tværfaglig forskning på centret eller i »ad hoc«-grupper knyttet til CTS/ILF
- ved at arrangere forskerseminarer med aktuelle tværfaglige problemstillinger

Forskeruddannelsen er omtalt i forbindelse med undervisningsaktiviteterne efter reorganiseringen.

De gennemførte og igangværende forskningsarbejder omtales på de følgende sider. Her skal blot gives nogle generelle kommentarer.

For det første er det ikke centrets opfattelse, at al forskning bør være tværfaglig, eller at tværfaglig forskningsarbejde er vigtigere end forskningsarbejde indenfor de enkelte fag. Der er en lang række problemer, som bedst studeres indenfor de eksisterende fag, men der er også en del aktuelle problemer for virksomhederne og i samfundet som kun vanskeligt kan give en tilfredsstillende alsidig videnskabelig belysning indenfor det enkelte fag. Som eksempler kan man nævne ledelsesproblemer, arbejdsløshed og beskæftigelsesproblemer, fremtidsforskning, energiforskning, teknik og samfund o.l.

Det er den type af problemer for forskningen ved CTS/ILF kan tage sig af, og som er taget op i de gennemførte og igangværende projekter.

For det andet bør man være opmærksom på, at tværfaglig forskning i almindelighed er vanskeligere at gennemføre end forskning indenfor et enkelt fagområde. Fagene har ikke

samme sprogbrug og kriterierne for, hvad der er dokumenteret og ikke dokumenteret og hvad der er god og ikke god forskning varierer fra fag til fag, selvom der naturligvis er en vis fælles kerne. Her kan medarbejderne på CTS/ILF efterhånden udvikle en særlig kompetence, som vil kunne være til nytte, hvor andre tager tværfaglige opgaver op til undersøgelse.

Af forskningsseminarer for folk fra forskellige fag har centret arrangeret to. Det første i 1977 i Narssarsuaq i Sydgrønland med deltagere fra de skandinaviske lande samt Canada og USA. Det andet i 1979 på Forsikringshøjskolen Rundstedgaard i Nordsjælland med deltagelse af teknikere, økonomer, psykologer, sociologer, jurister og historikere. Begge seminarer var finansierede af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd, der også finansierer publikationerne fra det andet seminar i en serie om Virksomhed, Teknik og Samfund.

Projektet Teknologisk Udvikling og Beskæftigelse/Arbejdsløshed.

Forskningsprojektet startede i januar 1980 og finansieres af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd i et år, og det forventes fortsat i 1981.

Det problem, som forskningsprojektet skal kaste mere lys over, er den sammenhæng, der er mellem på den ene side beskæftigelsen hhv. arbejdsløsheden og på den anden side den teknologiske udvikling i Danmark. Det er en kendt sag, at der altid har været en sammenhæng mellem beskæftigelsen og den teknologiske udvikling. Denne sammenhæng påvirker arbejdsmarkedets indretning og vice versa. De arbejdsmarkedsinstitutioner, der har særlig interesse for projektet er de offentlige og private institutioner, igennem hvilke arbejdskraften formidles og uddannes.

Siden 74/75 er arbejdsmarkedets struktur og funktionsmåde ændret. Problemet består i på een gang at begrænse arbejdsløsheden og samtidig at gøre dette under en ny situation med ændringer i arbejdskraftefterspørgselsens struktur.

Antydninger af problemet er både kommet frem i den såkaldte paradoksrapport og også i den undersøgelse, som konsulentfirmaet T. Bak-Jensen har foretaget.

For TUBA-projektet er sammenhængen mellem virksomhedsmæssige processer (især teknologiudvikling/-valg) og efterspørgsel efter arbejdskraft - kvantitativt og kvalitativt - det centrale forskningsområde.

I 1980/81 skal det ske via tre delprojekter:

1) En teoretisk diskussion af nyere arbejdsmarkedsteori, særligt teorier om udbredelsen og årsagerne til segmenteringen på arbejdsmarkedet.

2) En statistisk indkredsning af »situationen« på det københavnske arbejdsmarked set i forhold til det danske arbejdsmarked som helhed.

3) 4-6 virksomhedsundersøgelser, hvor efterspørgselsprocessen søges indkredset gennem kortlægning af tre forhold:

- den tekniske udvikling
- den arbejdsorganisatoriske udvikling
- den anvendte arbejdskrafts kvantitative og kvalitative sider på den pågældende virksomheder, som de har udviklet sig fra 70-80.

Erhvervsøkonomiens udvikling i Danmark.

Projektet, der støttes af Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd, handler om den forsknings- og undervisningsmæssige udvikling i erhvervsøkonomien i Danmark, set i forhold til de erhvervsfunktioner, som erhvervsøkonomer udøver. Som forsknings- og undervisningsfelt er erhvervsøkonomien ekspanderet kraftigt i de senere årtier, og de kvalifi-

kationskrav, som følger af erhvervsøkonomers funktioner i (især) private virksomheder, er ændret hastigt. Formålet er at beskrive disse ændringer og opspore, hvilke faktorer, der er bestemmende herfor, herunder påvirkninger fra selve den faglige og forskningsmæssige udvikling i forhold til påvirkninger fra aftagere af forsknings- og undervisningsresultaterne.

Der indsamles oplysninger om udviklingen i forskningen indenfor erhvervsøkonomien i Danmark, set i internationalt perspektiv og om undervisningen indenfor området. I forbindelse med sidstnævnte undersøges både den undervisning, der finder sted på læreanstalter og universiteter m.v. og den undervisning, der gives af private kursusgivere (interesseorganisationer, dimittendforeninger, konsulentvirksomheder m.v.) i form af lederkurser.

Projektet udføres af en gruppe bestående af cand.polit Christian Knudsen; stud.merc. Michael Møller Nielsen; stud.merc. Jesper Schmidt og lektor, mag.scient.soc. Heine Andersen. Det løber frem til slutningen af 1981.

IX. Institutter og centre ved det erhvervssproglige fakultet

Handelshøjskolens forskningsvirksomhed drives normalt indenfor institutter, som har til formål at drive forskning og meddele undervisning indenfor det pågældende fagområde. Et institut ledes af et institutråd, en institutbestyrer og en eventuel institutbestyrelse, nærmere opgaver og beføjelser er beskrevet i højskolens statut §§ 30-41.

Sproginstitutternes sekretariat:

Fuldmægtig Hanne Feveile, assistent Kirsten Elsborg, assistent Anette Vinther Fardal, assistent Jette Grue, assistent Vibeke Maaløe, assistent Else Marie Nørgaard, assistent Elna Oberleitner, assistent Ester Olsen, assistent Lise Munk Pedersen, assistent Benedicte Thune, assistent Helle Tindbæk.

A. Institut for Engelsk

Institutbestyrer: Lektor, cand.mag. Helge Schwarz.

Formand for institutrådet: Kandidatstipendiat, cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand.

Professor: Bengt Jürgensen.

Lektorer med forskningspligt: Cand.ling.merc., translatør Lena Flugler; cand.ling.merc., translatør Inge Gorm Hansen; cand.mag. Helge Schwarz; Norman Shine BA; cand.mag. Karen Stetting.

Lektorer uden forskningspligt: Translatør Jørgen Alsø; cand.mag. Paul Bay; translatør Edna Seear Christensen; cand.ling.merc., translatør Helen Fogh, MA; cand.ling.merc., translatør Helle Pals Frandsen; translatør H. Svane Knudsen; cand.mag. Børge Larsen; cand.mag. Inge Livbjerg; translatør Knud Løwert; cand.mag. Finn Messell; translatør Paul Monrad; translatør Vagn K. Sandberg; fagleder, cand.mag. Sven Sorgenfrey; cand.mag. Tyge Staunstrup.

Adjunkter med forskningspligt: Cand.interpret., translatør Jørgen Høedt; cand.ling.merc., translatør Rita Lenstrup.

Kandidatstipendiat: Cand.phil. Lise-Lotte Hjulmand.

Eksterne lektorer: Mag.art. Vera Böiken; fil.dr. Margaret Chesnutt, B.A.; cand.mag. Jennifer Draskau, B.A.; Marlene Ruth Hansen, B.A.; cand.mag. Tove M. Lonning; Jean Lundskær-Nielsen, B.A.; cand.mag. Viggo Hjørnager Pedersen; translatør Kjeld Præstegaard; translatør Christian Quist; cand.mag. Ole Strømgren; cand.ling.merc. Karen Thry Søe; Linda Thøgersen, B.A.; Robin Allan Turner, M.A.; translatør Svend Vesterli.

Undervisningsassistenter: Mag.art. Tove Grubb Basballe; cand.interpret. Bodil Benson; translatør Annette Clark-Christensen; stud.ling.merc. Torben Møller Christensen; cand.interpret. Anne-Birte Damgård; cand.interpret. Jeanny Fabritius; cand.interpret. Vibeke Lykke Friis; cand.interpret. Else Fuglsang; cand.phil. Birgit Hansen; cand.phil. Jan Hei-

nemann; stud.ling.merc. Ole Helmersen; cand.mag. Maiken Holmes; cand.interpret. Karen Holst; cand.interpret. Ingrid McNair Hüffeldt; cand.ling.merc. Lill Ingstav; translator Chr. Nørgård Johnsen; cand.mag. Jeanne Juul; cand.phil. Bente Kilgour; cand.interpret. Kirsten Kirkegård; cand.interpret. Dorte Albinus Larsen; cand.phil. Susanne Leleur; cand.phil. Vibeke Lundh; stud.ling.merc. Nina Lützen; cand.mag. Marianne Madelung; cand.phil. Anne Marie Madsen; cand.interpret. Jytte Mægård; cand.interpret. Marianne Nerving; cand.phil. Niels Jørgen Nordbøge; cand.interpret. Lisbet Pals Svendsen; cand.phil. Vivian Paludan; translator Benny Pedersen; cand.phil. Bent Norup Pedersen; cand.phil. Nina Benzon Petersen; cand.phil. Mogens Pind; cand.phil. Lis Påske; cand.phil. Diana Rasmussen; cand.mag. Lars Bo Rasmussen; cand.ling.merc. Ejvind Rosenberg; cand.ling.merc. Jytte Schou; cand.phil. Ingrid Stage; cand.mag. Tove Marianne Stølen; cand.phil. Susanne Svejgård; cand.ling.merc. Annemette Lyng Svensson; cand.phil. Birgit Søndergård; cand.phil. Hanne Margrethe Søndergård; cand.mag. Jesper Thing-Simonsen; cand.interpret. Kirsten Vesterager; cand.mag. Lilian Werdelin; cand.interpret. Stefan Zytphen-Adeler.

Institutrådet bestod den 1.12.1979 af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Undervisningsassistenter: Cand.mag. Marianne Madelung, cand.phil. Birgit Søndergård, cand.phil. Anne-Marie Madsen.

Tap-medarbejdere: Fuldmægtig Hanne Feveile, assistent Helle Tindbæk, assistent Jette Grue.

Studerende: Else Inger Christensen, Linda McNeary, Karen Wolf-Frederiksen.

1. Oprettelse

Institut for Engelsk blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområder indenfor engelsk.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

Lena Fluger har fortsat arbejdet med en fagdidaktisk undersøgelse til faget tolkning. Til SPRINT 3, 1980, har hun udarbejdet en kortfattet redegørelse for den materialistiske sprogopfattelse, for hvilket emne hun også har redegjort i forskningsgruppen om Oversættelse og Tolkning. I samarbejde med K. Stetting har hun til forskningsseminaret på Rolighed udarbejdet et indlæg om sammenhængen mellem det sproglige tegns identitet og den grammatiske beskrivelse. Hun har deltaget i oversættelsesarbejdet for HHK's institutter og centre (SPRINT 1980, 1). Under planlægning er en undersøgelse af visse fagsproglige kollokationer.

Inge Gorm Hansen har fortsat sit arbejde med Projekt Dansk Termbank (se herom under Terminologiafdelingen). Hun har endvidere udgivet bogen *Selected Texts on Commercial Law*, Det Schönbergske Forlag, 1980, samt udarbejdet en række kompendier og materialesamlinger til brug ved undervisningen i juridisk sprog på kandidatstudiet. Hun har fortsat sit arbejde med en tekstlingvistisk analyse af danske og engelske lovtekster. Øvrige aktiviteter: se Terminologiafdelingen.

Lise-Lotte Hjulmand har i 1979/80 fortsat beskæftiget sig med tekstlingvistik, specielt tema/rema-problemet. På baggrund af skriftlige oplæg - *Halliday's systemgrammatik* (2.

reviderede udgave, september 1979, 92 s.), *Atomterror - et forsøg på praktisk tekstanalyse efter Halliday's metode* (nov. 1979, 35 s.) - har hun i efteråret i dec. 1979 medvirket med et indlæg om Prager-skolens tekstlingvistiske teorier og i den forbindelse forsøgt at drage en sammenligning mellem Prager-skolen og Halliday. I foråret/sommeren 1980 har hun sat sig ind i den historiske baggrund for disse teorier, specielt perioden fra 1944, samt påbegyndt ydarbejdelsen af en kritisk refererende bibliografi til udvalgt litteratur om tema/rema-begreberne.

Lise-Lotte Hjulmand har yderligere fungeret som formand for Grammatikgruppen indtil januar 1980.

I foråret 1980 deltaget i et kursus i transformationsgrammatik arrangeret af Lektor Bente Liebst, AUC, og i den forbindelse bidraget med to indlæg om den transformationelle komponent.

Medvirket ved planlægningen af forskningsseminar IV (emne: Forholdet mellem videnskabsteori - sprogteori - sprogforskning på HHK), der blev afholdt på Rolighed i dagene 3.-4. juni 1980.

Jørgen Høedt har fortrinsvis beskæftiget sig med analyse af sprogbehov, hvilket har resulteret i artiklerne »The Study of Needs Analysis« til tidsskriftet Unesco ALSED LSP Newsletter samt »Analyse af sprogbehov« til SPRINT. Et juridisk sprogligt projekt er under udvikling.

Bengt Jürgensen har indsamlet supplerende materiale til beskrivelse af de to genitiver i engelsk og opdelt dem i kategorier; samlet et omfattende materiale for at revidere hidtidige beskrivelser af bøjningen i komparativ og superlativ af alle to-stavelers adjektiver i engelsk. Har inden for området Language for Special Purposes (LSP) lagt vægt på at finde eksempler på *talesprogets* forskelligheder inden for dette felt. Har indsamlet materiale af »clipped nouns« (dvs. korte former af substantiver svarende til en infinitivform). Medlem af redaktionen for SPRINT; diverse artikler hertil, bl.a. om danske oversættelser af H.C. Andersen. Medlem af bestyrelsen for Fagsprogligt Center.

Rita Lenstrup har i Odense holdt foredrag over emnet: »Some Statistical Problems when Translating from Danish to English«, udgivet som Papers from the 10th annual Conference on Computational Linguistics in Odense, 22-23 November, 1979, i Noter og kommentarer fra Romansk Institut, Odense Universitet. Hun har deltaget i Terminologiafdelingens kursus i transformationsgrammatik og bidraget med indlæg. Hun har deltaget i de på KU's afholdte kollokvier om et maskinoversættelsessystem til oversættelse mellem de officielle sprog i EF og er nu medlem af en gruppe forskere sammested, som specielt undersøger, hvorledes aspektproblemer ved oversættelse mellem dansk og øvrige EF-sprog kan tænkes løst. I forbindelse med dette EF-projekt arbejder hun selvstændigt på en undersøgelse af oversættelse af infinitte verbalformer i engelsk til finite former i dansk.

Helge Schwarz har a) indsamlet diverse materiale til brug ved undervisningen i grammatik, b) udarbejdet kompendium til undervisningen i grammatik på EK: »Faktive og implikative prædikater« m.m. c) fortsat arbejdet med de semantiske og syntaktiske forhold omkring tællelige/utællelige substantiver på engelsk.

Norman Shine arbejder på sætningsstruktur i fagligt og alm. engelsk med speciel reference til relativsætninger og alternativer til disse. Han har færdigskrevet »Børnelitteratur i England og Danmark fra midten af det 18. årh. til ca. 1830«, 1. og 2. del (Børn og Bøger nr. 5 og 6), »Parlamentstater og Hansard«, 1. og 2. del (SPRINT 1979, 3 og 1980, 1), »A Suggested Model for Measuring the Influence of Translated Children's Books« (publiceres i slutningen af 1980 hos Bookbird, Vienna), »Relative Pronouns in Modern Spoken English. Socio-linguistic and Psycho-linguistic Aspects of Linguistic Variables« (Ark 3, maj 1980), »Studies in Parliamentary Language with Particular Reference to the Pattern of Distribution of Relative Pronouns« (Ark 4, august 1980).

Karen Stetting har sammen med Lena Flugler ved HHK's forskningskonference fremlagt et papir med titlen »Sammenhængen mellem det sproglige tegns identitet og den grammatiske beskrivelse«. Arbejdet med dette emne fortsættes med henblik på udgivelse i serien Ark. Hun arbejder desuden med modeller for verbalsyntagmer og nominalsyntagmer.

3. Faglig virksomhed i øvrigt

Lena Flugler har deltaget i arbejdet med tilrettelæggelsen og redaktionen af SPRINT. Hun har med bidrag deltaget i forskningsgruppen om Oversættelse og Tolkning og deltaget i planlægningen af et pædagogisk kursus for UA'er. Hun har deltaget i et af HHK tilrettelagt kursus om videnskabsteori.

Inge Gorm Hansen har deltaget i en arbejdsgruppe ved Københavns Universitet til forberedelse af EUROTRA-maskinoversættelsesprojektet. Hun har endvidere været formand for/medlem af en række bedømmelsesudvalg.

Lise-Lotte Hjulmand deltog i AScLA-konferencen om sprogindlæring og sprogtilegnelse i Helsinki i dagene 23.-25. november 1979. I det forløbne år har hun været medlem af bestyrelsen for DM's Sektion 23 samt fungeret som tillidsmand for de fastansatte lærere ved Institut for Engelsk.

Jørgen Hædt har i samarbejde med Annie Mansur og Jens Rasmussen foretaget en bibliografisk undersøgelse for Statens Humanistiske Forskningsråd om »De samfundsmæssige behov for anvendelsen af fremmedsprog«.

Bengt Jürgensen har som medlem af styringsgruppen for *The Nordic Association for American Studies* (NAAS) deltaget i tilrettelæggelsen af foreningens kongres i København i 1981. Været medlem af to bedømmelsesudvalg (adjunkt/lektor-stillinger). Har deltaget i en kongres ved Aalborg Universitetscenter vedrørende emigrationsproblemer, historisk og sprogligt belyst. Arrangeret en gæsteforelæsning (ved Prof. Paul Levine) om amerikansk-jødisk litteratur.

Helge Schwarz har været medlem af/formand for diverse bedømmelsesudvalg, medlem af fakultetets bogudvalg samt af didaktikudvalget.

Norman Shine har holdt forelæsning på forskningsseminaret på Rolighed i sommeren 1980 med titlen: »Specific languages within the context of psycho-linguistics and socio-linguistics«.

Karen Stetting har været formand for grammatikgruppen samt for udvalget til planlægning af EA/ED-Intro-80. Hun har som medlem af bladudvalget (Kræmmerhusets baggrundsgroupe) udarbejdet forslag til bladets rammeordning. Været medlem af oversættelsesgruppen og deltaget i HHK's 30-timers kursus i videnskabsteori. Hun har været censor ved Hærens Officersskole og ved universiteterne.

B. INSTITUT FOR FRANSK

Institutbestyrer og formand for institutrådet: cand.mag. Anne Dueholm.

Professor: dr. phil. Jens Rasmussen.

Lektorer med forskningspligt: cand.ling.merc. Gunhild Dyrberg, cand.phil. Lita Lundquist, cand.phil. Hanne Martinet, afdelingsleder, cand.mag. Jacques Qvistgaard, cand.mag. Lilian Stage.

Lektorer uden forskningspligt: cand.mag. Aase Baillais, cand.mag. Anne Dueholm, cand.art. Birgitte Friis, translætør Hélène Holm, translætør Aase Lenstrup, cand.art. Dorte Westrup.

Adjunkter uden forskningspligt: cand.ling.merc. Ellen Fehrn-Christensen, cand.jur. Niels Krogh-Hansen, cand.mag. Henrik Selsø Sørensen.

Adjunktvikar: cand.interpret. Helle Graun Hermann (15.1.-31.8.80).

Kandidatstipendiat: Pierre Pica, diplômé d'études approfondies.

Eksterne lektorer (fransk): Marcel Hénaff, agrégé de philosophie, cand.ling.merc. Susanne Hertz, cand.jur. & docteur en droit Dorthe Laouedj Kryger, cand.phil. Ghani Merad-Boudia, cand.mag. Hanne Helveg Petersen, cand.polyt. Jean Pierre Zafiryadis.

Eksterne lektorer (italiensk): civilingeniør Leonardo de Chiffre, exam.art. Mirella Cristofoli, translætør Johanne Mengel, cand.mag. Pina Zaccharin Lauritzen.

Undervisningsassistenter (fransk): cand.phil. Else Marie Arevad, cand.phil. Anne Lis Bang-Pedersen, cand.ling.merc. Eva Bertram, cand.interpret. Hanne Blaaberg, cand.ling.merc. Hanne Maj Christensen, translætør Merete Deletaille, cand.ling.merc. Kirsten Drewsen, Jean-Jacques Etienne, maîtrise ès lettres, cand.ling.merc. Eggert Hartvig-Hansen, cand.interpret. Helle Graun Hermann, cand.phil. Pierre Hyllested, cand.mag. Kirsten Kielland-Brandt, cand.phil. Birgitte Krag, cand.ling.merc. Charlotte Langkilde, cand.phil. Irene Lindahl, cand.mag. Jørgen Erik Lomholt, cand.mag. Else Marker-Larsen, cand.mag. Barbara Melchior, cand.phil. Søren Michelsen, licenciée en droit Maryse Pierrel Mikkelsen, translætør Inger Moe, cand.interpret. Jette Schramm Nielsen, licencié de philosophie Oliver Postel-Vinay, cand.mag. Anette Ragn Jensen, cand.mag. Jette Hassing Ronøe, cand.interpret. Inge Ryde, cand.interpret. Eva Bruun Veedfald, cand.merc. Gérard Vergnaud, cand.mag. Lisbet Gjerløv Vergnaud.

Undervisningsassistenter (italiensk): Zita Andersen, EA, cand.phil. Lars Phil Jensen, cand.mag. Anna Maria Jensen, Merete Kock, ED, cand.phil. Lise Velschow.

Undervisningsassistenter (russisk): cand.mag. Britta Margit Bjørn, cand.mag. Per Carlsen, cand.phil. Birte Pass, dip.phil. Sonja Vesterholt.

Sekretærer: Kirsten Elsborg, Anette Vinther Fardal.

Institutrådet bestod den 1.12.1979 af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af:

Undervisningsassistenter: cand.ling.merc. Eva Bertram, cand.phil. Pierre Hyllested, cand.mag. Else Marker-Larsen.

TAP-medarbejdere: Kirsten Elsborg, Anette Vinther Fardal.

Studerende: Christina Borella, Helen B. Jensen, Dorthe Nissen, Villy Petersen, Ulla Qvistgaard.

1. Oprettelse

Instituttet blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområderne inden for fransk, italiensk og russisk.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

Gunhild Dyrberg har haft orlov fra 1. februar til 8. maj 1980. Hun har fortsat sit arbejde med curriculum for undervisningen i merkantilt-økonomisk sprog på EK, og i samarbejde med Grete Duvå, HHÅ, udarbejdet to kompendier til brug for undervisningen i merkantilt-økonomisk sprog på henholdsvis EK 1. år og EK 2. år. Endvidere har hun til *Revue Romane* no XV/2-80 skrevet en anmeldelse af Börje Schlyter: *Franska facktermer*.

Lita Lundquist har publiceret en artikel i *SPRINT* nr. 1, 1980, med titlen »Fra tekstanalyse til tekstproduktion«, indsendt et manuskript til samme serie med titlen »Sproghandlingsteori og dens betydning for tekstanalyse« og færdigskrevet 75 sider af et kompendium i *Tekstanalyse* og *stilistik* beregnet til EK-studiet. Dette kompendium, der allerede benyttes i undervisningen, forventes færdigskrevet i 1980-81. Hun forsker fortsat inden for især tekstlingvistik og pragmatik og arbejder for tiden på et projekt om retorik, sproghandlingsteori og argumentationsstrategi.

Hanne Martinet har oversat Suzanne Brøggers »Creme Fraîche« for forlaget Belfond (udkommet i 1979). »A Functional and Contrastive Analysis of Attributive Adjectives ending in *-ant* and in *-ende* in French and in Danish, respectively«, er udkommet i *Papers and Studies of Contrastive Linguistics*, vol. 12, Fisiak, J. (ed.), Adam Mickiewicz University, Poznań, (s. 37-70). Artiklen »Creme fraîche - Noget om tilblivelsen af en oversættelse«, nr. 1 og 2 er udkommet i *SPRINT* 1979/3 og 1980/1. Artiklen »Les épithètes en *-ant* en français contemporain« er udkommet i *La linguistique*, vol. 15 fasc. 2/1979. Hun har forberedt novellesamlingen og gloselister til *UNE AUTRE FRANCE*, der skal udkomme hos forlaget C.E.G. Gad i efteråret 1980. Hun arbejder fortsat på en dansk-fransk interjektionsordbog.

Pierre Pica har deltaget i grammatikgruppens aktiviteter. I samarbejde med Institut Français og Romansk Institut ved Københavns Universitet har han deltaget i tilrettelægningen af en rundbordsdiskussion om de pragmatiske fænomeners betydning i lingvistikken (oktober 1979). I marts fik han sølvmedalje for besvarelsen af Tietgen-prisopgaven »Le passif: Etude transformationnelle basée sur des faits issus du français, du danois et dans une moindre mesure de l'anglais«. En revideret udgave vil blive publiceret i *ARK*. Af skriftlige arbejder har han udarbejdet følgende: »Vers une Théorie de la Traduction: Les Concepts de Grammaire Noyau et de Marque« i *N.O.K.* 39, Odense Universitet, s. 23-36; »Linguisti-

que Générale, Linguistique Automatique et Epistémologie: Quelques Remarques à propos du Traitement des Entrées Lexicales dans un Dictionnaire ou dans une Base de Données», 29 s. udkommer i »Actes de la Table Ronde sur les Bases de Données Textuelles«, C.N.R.S. Paris og i italiensk oversættelse i tidsskriftet »Methodos«, Rom; »Some Theoretical Implications of the Study of NP-Movement in Some Scandinavian Languages«, 13 s., udkommer i Linguistic Research, Cambridge Mass.; »Quelques problèmes concernant les phénomènes de coréférence dans les langues germaniques et leurs parallèles en latin«, 50 s. (ikke publiceret).

Jacques Qvistgaard har fortsat igangværende arbejder (herunder fransk-dansk ordbog, termbankprojekt, indsamling af terminologisk materiale) og deltaget i arbejdet i tværsproglige grupper. I øvrigt har han helliget sig planlægningen af Fagsprogligt Centers aktiviteter inden for forskningsområdet.

Jens Rasmussen har i samarbejde med Lilian Stage fremstillet manuskript til diverse kapitler af en fransk EG-grammatik. Sammen med Henrik Selsø Sørensen har han redigeret tekstsamlingen »Franske erhvervsproglige tekster, EG 2«. Han har leveret anmeldelser af sprogvidenskabelige værker og bidraget med indlæg i forskningsgruppen for oversættelse og tolkning.

Lilian Stage arbejder med en kontrastiv analyse af franske og danske modalverber og har i samarbejde med Jens Rasmussen fremstillet manuskript til diverse kapitler af en fransk EG-grammatik.

3. Faglig virksomhed i øvrigt

Lita Lundquist deltog i november 1979 i AILA's fagsproglige kongres i Helsinki, i november 1979 i det danske romanistmøde i Århus, hvor hun holdt et foredrag om Litteraturundervisningen på HHK, og i juni 1980 i »The Fourth International Conference on Nordic and General Linguistics« i Oslo. Hun har ledet Pragmatikkredsen ved Københavns Universitet og er medlem af Lingvistikkredsen samme sted, og på HHK har hun ledet forskningsgruppen for oversættelsesteori, deltaget aktivt med indlæg i et seminar om Transformationsgrammatik, og arrangeret HHK's forskningsseminar juni 1980. Endvidere er hun medlem af didaktikudvalg, edb-udvalg, EA-studienævn og siden april 1980 aktiv deltager i revisionsudvalget.

Hanne Martinet har deltaget i følgende kongresser, kollokvier o.a.: *A Linguistic Symposium in Memory of Rasmus Rask and Louis Hjelmslev*, Københavns Universitet, 3.-5. september; *1. danske romanistmøde*, Århus Universitet, 16.-18. november; *10. datalingvistmøde*, Odense Universitet, 22.-23. november, hvor hun holdt foredraget »Some Remarks about Proper Names in Translation of Prose Fiction«; i konferencen *Aspects of Discourse*, York University, Toronto, Canada, 20. maj; i det internationale kollokvium *Translation-Theory serving Practice*, York University, Toronto, 21.-24. maj, hvor hun holdt foredraget »Les noms propres dans la traduction littéraire« og var desuden medlem af panelet »Writers vs Translators«. Hun er medlem af redaktionskomitéen for SPRINT og af Oversættelsesgruppen på HHK.

Pierre Pica har deltaget i følgende: 10. datalingvistmøde på Odense Universitet, november 1979; et kollokvium arrangeret af »Glow« i Nijmegen, Holland, april 1980 og i 4. konference om almindelig og nordisk lingvistik i Oslo, juni 1980. Desuden har han holdt foredrag på universiteterne i Amsterdam (april), Lund (maj) og Paris (maj).

Jacques Qvistgaard har deltaget i AILA's årsmøde i Stockholm 24.-25. august 1979 samt i dagene 17.-23. april 1980 besøgt en række centre for fagsproglig forskning i Paris.

Jens Rasmussen har efter indbydelse af AUPELF og de polske myndigheder deltaget i et seminar i Wrocław, Kraków, Warszawa 15.-23. september 1979 over emnet undervisning og forskning på universitetsniveau inden for fransk sprog. Jens Rasmussen leverede foredraget »Analyse de textes en langues de spécialité« og blev valgt som dansk kontaktperson til AUPELF. Som medlem af Statens humanistiske forskningsråds arbejdsgruppe vedrørende fremmedsprog har han deltaget i tilrettelægning af en omfattende behovsundersøgelse vedrørende anvendelsen af fremmedsprog i Danmark, og som medlem af Translatørkommissionen givet oplæg til nyordning for translatøreksamen.

4. Gæsteforelæsninger

Professor René Chiroux, Université de Clermont, Faculté de droit et de science politique, holdt den 24. og 25. september følgende forelæsninger: »Les travailleurs immigrés«, »Les institutions des Communautés européennes et leur avenir« samt »Les structures politiques de la France contemporaine«.

Gilles Fauconnier, maître-assistant ved Paris VIII holdt den 24. oktober forelæsning over »Nouvelles perspectives en linguistique: phénomènes pragmatiques et rituels sociaux«.

Alain Rey, rédacteur en chef du Petit Robert, holdt den 5., 6. og 7. maj forelæsninger over følgende emner: »La néologie«, »La terminologie« samt »Lexicologie et traduction«.

C. INSTITUT FOR SPANSK

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, translatør Niels Henning Pedersen, HD.

Lektorer med forskningspligt: Cand.mag. Søren Kaas Andersen; afdelingsleder, translatør Jørgen Jensen (prorektor); cand.ling.merc. Heribert Picht; translatør Halvor Søborg.

Lektorer uden forskningspligt: Translatør Niels Henning Pedersen; translatør Ellen Sundbo.

Adjunkt uden forskningspligt: Translatør Erna Sølling.

Adjunktvikarer: Translatør Kirsten Jessen; cand.ling.merc., translatør Anette Villemoes.

Kandidatstipendiat: Cand.ling.merc., translatør Louise Denver.

Eksterne lektorer: Dr. María Berta Pallares Garzón; cand.ling.merc., translatør Ditte Obel Mikkelsen; translatør Vibeke Pentz-Møller; cand.mag. Helle Wegener.

Undervisningsassistenter: Cand.mag. Jens Borello; cand.ling.merc. Agnete Brink; Charles Céspedes; cand.interpret. Boyja Dam; María Díaz-Varela; cand.interpret. Hans Peter Elmøe; cand.phil. Inge Hammerich; María Fabricius Hansen; cand.mag. Iben Hasselbalch; cand.ling.merc. Anders Hermansen; cand.ling.merc., translatør Doris Hornemann Sørensen; cand.mag. Vibeke Kamp Jørgensen; cand.mag. Elisabeth Laursen; cand.ling.merc. Pelle Løvgren; cand.phil. Viveca Tallgren Mortensen; Rosa María Picht; cand.ling.merc., translatør Lise Saxov; translatør Kirsten Schelbeck; stud.mag. Susanne Wind.

Sekretærer: Lis Olsen; Elna Oberleitner; Vibeke Maaløe.

Institutrådet bestod den 1.12.1979 af de fastansatte lærere med undtagelse af prorektor, afdelingsleder Jørgen Jensen samt af:

Undervisningsassistenter: Cand.phil. Inge Hammerich; cand.mag. Vibeke Kamp Jørgensen.

TAP-medarbejdere: Lis Olsen; Elna Oberleitner; Vibeke Maaløe.

1. Oprettelse

Institut for spansk blev oprettet i februar 1970.

Instituttet dækker alle fagområder inden for spansk.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder.

Søren Kaas Andersen har i samarbejde med *María Fabricius Hansen* udarbejdet »Spanske lytteøvelser«, lærervejledning og elevhæfte, bl.a. til brug for undervisningen på EG-studiet.

Søren Kaas Andersen har udført redaktionsarbejde i forbindelse med SPRINT.

Søren Kaas Andersen har deltaget i arbejdsgruppen oversættelse og tolkning.

Søren Kaas Andersen er ved at udarbejde en tekstsamling til EK-undervisningen i stilistik og oversættelsesteori/kritik.

Louise Denver arbejder på et grammatisk projekt, der giver en semantisk-syntaktisk beskrivelse af brugen af verbalinfinitivet »gerundio« på spansk. Begrundelsen for udarbejdelsen af projektet er den betydelige forskel, der eksisterer mellem den faktiske brug af »gerundio« og den brug, der anbefales/beskrives af spanske grammatikere i almindelighed.

Louise Denver har deltaget i en arbejdsgruppe sammensat af lærere ved Institut for Spansk på alle tre studietrin med det formål at tilrettelægge et samlet undervisningsforløb i grammatik.

Jørgen Jensen har i beretningsperioden fungeret som prorektor.

H. Picht har deltaget i 2nd European Symposium »Languages for special purposes - LSP i Bielefeld og holdt et foredrag om »Arbeitsmethode und Modelle für terminologische Arbeit«. Proceedings er under forberedelse.

H. Picht har deltaget i International Symposium »Theoretical and Methodological Problems of Terminology« i Moskva og holdt et foredrag om »The Terminological Activities in the Nordic Countries«. Proceedings er under forberedelse.

H. Picht har skrevet en artikel til Unesco ALSSED-LSP Newsletter (vol. 3, no. 1(8) nov. 79) om »Die nordische Zusammenarbeit in Nordterm«.

H. Picht har sammen med *Bente Kristensen* tilrettelagt og gennemført et kollokvium for terminologiafdelingens medarbejdere om teoretiske terminologiske spørgsmål. Problematikken blev belyst især under hensyntagen til Prager-skolens synsvinkel. Forelæsningerne blev holdt af prof.dr. L. Drozd, Prag.

H. Picht har, sammen med *Bente Kristensen*, tilrettelagt og gennemført et symposium om terminologiske specialeafhandlinger, hvorunder han fremkom med et indlæg om »Terminologische Diplomarbeiten an der Handelshochschule, Kopenhagen. Methoden, Modelle, Ergebnisse«. Proceedings foreligger.

H. Picht har efter invitation fra Lingvistisk Institut (Århus Universitet) afholdt et seminar om terminologi.

H. Picht har i samarbejde med prof.dr. R. Arntz udarbejdet en lærebog (p.t. i kompendieform) til brug ved terminologiundervisning. Arbejdet vil blive afprøvet bl.a. på HHK's terminologikursus og derefter udgivet. I forbindelse med færdiggørelsen af projektet er der blevet foretaget en studierejse til Infoterm, Wien.

H. Picht har medvirket i tilrettelæggelse og gennemførelse af det udvidede terminologikursus (10 dobbelttimer) 1979/80 under valgfri fag.

H. Picht har ajourført bibliografien over terminologiske publikationer (seneste udgave: marts 1980).

H. Picht har udarbejdet 2 kompendier til brug ved undervisning i samfundslære i spansk om Latinamerika (EK) og revideret 2 EA-kompendier i samme disciplin om henholdsvis Spanien og Latinamerika.

H. Picht har medvirket i redaktionsarbejdet til »Nyt fra Terminologiafdelingen« NR. 6 og i samme anmeldt bogen: »English Special Languages. Principles and Practice in Science and Technology«, Sager, Dungworth, McDonald samt bidraget med rapporter om forskellige aktiviteter. En tysk version af anmeldelsen blev offentliggjort i Unesco ALSSED-LSP-Newsletter (vol. 3, no. 3(10) July 1980).

H. Picht har deltaget som terminologiafdelingens repræsentant i SPRINT-redaktionen.

H. Picht har deltaget i den af terminologiafdelingen arrangerede studiekreds om transformationsgrammatik.

H. Sæborg har fortsat arbejdet på udgivelse af et katalog over faste præpositionsforbindelser i spansk.

Anette Villemoes har arbejdet på et projekt, hvis foreløbige arbejdstitel er: »En kontrastiv analyse dansk-spansk inden for teknisk sprog, med særligt henblik på verbale elementer«.

Anette Villemoes har udarbejdet oplæg og tekster til et nyt begyndersystem.

D. INSTITUT FOR TYSK

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Lektor, cand.art. Hans Peter Jørgensen.

Professor: Mag.art. Hans-Peder Kromann.

Lektorer med forskningspligt: Cand.ling.merc. Inge Baaring; afdelingsleder, cand.mag. Gert Engel; translatør, cand.jur. Ebbe Falck; translatør, cand.jur. Bente Kristensen; diplomwirtschafingeniør Klaus Müller (pr. 1.4.1980).

Lektorer uden forskningspligt: Cand.mag. Frede Boje; cand.mag. Liselotte Brøndlund; translatør Pauli Gunderskov; cand.mag. Erling Bjørn Hansen; cand.art. Hans Peter Jørgensen; translatør Flemming Koue; cand.mag. Poul Rosbach.

Adjunkter uden forskningspligt: Translatør Theis Riiber; cand.ling.merc. Birthe Vesterli.

Kandidatstipendiat: Cand.ling.merc. Lene Frandsen (indtil 1.4.80).

Scholarstipendiat: Gunhild Påske.

Eksterne lektorer: Dr.phil. Klaus Bohnen; cand.mag. Mogens Dyhr; cand.interpret. Henrik Hopstock; cand.ling.merc. Bente Horneman; cand.mag. Lisbeth Falster Jakobsen; cand.mag. Bent Weidberg; cand.phil. Henrik Galberg Jacobsen (dansk).

Undervisningsassistenter: Translatør Edith Christiansen; cand.ling.merc. Doris Hansen; cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen; cand.mag. Morten Gudmund Hansen; cand.ling.merc. Finn Juul Hansen; cand.mag. Steffen Leo Hansen; translatør Jytte Hausmann; cand.pæd. Grethe Hjorth; translatør Henriette D. Holm; cand.mag. Lise Neersø Jaspersen; cand.mag. Ole Jelby; cand.interpret. Anne-Marie Mehl Knudsen; cand.interpret. Birgit Lindow; cand.mag. Gudrun Schønsted Madsen; cand.phil. Helge Nielsen; translatør

Ulla I. Olsen; cand.ling.merc. Marie-Louise Møller Petersen; cand.interpret. Ann Selchou; translator Waltraud Eva Thygesen; stud.ling.merc. Flemming Vogdrup; Ingeborg Zint-Dyhr.

Institutrådet bestod den 1.2.1979 af de fastansatte medarbejdere samt af:

Undervisningsassistenter: Cand.phil. Gitte Baunebjerg Hansen; translator Henriette D. Holm; cand.mag. Lise Neersø Jaspersen.

TAP-medarbejdere: Else Marie Nørgaard; Ester Olsen; Lise Munk Pedersen (indtil 1.6.1980).

Studerende: Vibeke Beck; Ole Nørgaard Jensen; Hanne Nielsen; Ursula Villadsen.

1. Oprettelse

Institut for tysk blev oprettet i februar 1970. Instituttet dækker alle fagområder inden for tysk.

2. Afsluttede og igangværende forskningsarbejder

Inge Baaring har afsluttet 1. del af sit projekt vedrørende simultantolkning med tysk som udgangssprog. Arbejdet har form som en forskningsrapport og behandler den eksisterende tyske, franske og engelske litteratur om omsætningsforholdene og de deri anviste strategier ved gengivelse af sætninger, hvis udgangssproglige og målsproglige ordstilling afviger væsentligt fra hinanden. Arbejdet vil blive udgivet i løbet af foråret 1981 under titlen »Omsætningstidspunktet ved simultantolkning med tysk som udgangssprog. En forskningsrapport«.

Gert Engel har fungeret som projektleder for DANTERM-projektet samt for projekterne »Arbejderbeskyttelse« og »Landbrugsmaskiner«, se Terminologiafdelingen.

Han har været redaktør for CEBAL nr. 5 (Special Issue on Terminology) og hertil skrevet artiklen: »Organisation, Arbeitsformen und Resultate dänischer Terminologiearbeit seit 1974«.

Endvidere har han ydet et bidrag til HUMANIORA 3 (1979): »Danterm, Dansk Termbank« (s. 96-100).

Ebbe Falck's omredigering og ajourføring af et tidligere fremstillet kompendium om civilprocessens parter, repræsentanter og stedfortrædere i tysk og dansk ret samt hans kompendium om tyske og danske retsregler vedrørende appel af trufne judicielle afgørelser er i indværende år blevet fortsat.

Lene Frandsen forlod instituttet pr. 1. april 1980. Hun har afsluttet og publiceret sin afhandling med titlen »DEFINITION. Objekter, metoder og regler. Med eksempler fra et terminologisk inventar for ventilation og luftkonditionering« (Bind I og II, 258 sider).

Hun har været medarbejder i projektgruppen »DANSK TERMBANK«, se under Terminologiafdelingen.

Bente Kristensen har til et curriculum i juridisk sprog for EA/ED-trinet udarbejdet en samling af begrebssystemer og begrebsplaner, der tilgodeser både de juridiske sammenhænge og terminologiske henholdsvis oversættelsesmæssige aspekter. Dette materiale har dannet

grundlag for en større afhandling med titlen: »En redegørelse for terminologilærens principper om begrebs- og termsystemer samt et forsøg på anvendelse af disse principper på et juridisk emne med et didaktisk sigte. Ved hjælp af begrebsanalyse foretages en terminologisk sammenføring af de opstillede monolinguale begrebs- og termsystemer og i forbindelse hermed gøres der rede for ækvivalensproblemer på det leksikalske plan«.

Med udgangspunkt i deltagelse i et terminologisk-fraseologisk arbejde vedr. vejbygning for Terminologikontoret ved EF-Kommissionen i Luxembourg har Bente Kristensen undersøgt forskellige klassifikations uegnethed med henblik på afgrænsning og udvælgelse af terminologisk materiale.

Hun har endvidere deltaget i det af Terminologiaafdelingen foranstaltede kursus i transformationsgrammatik, hvor hun har bidraget med et indlæg vedr. den semantiske komponent.

Bente Kristensen er fortsat daglig leder af Terminologiaafdelingen, og der henvises derfor ligeledes til omtalen af denne afdelings aktiviteter.

Hans-Peder Kromann har afsluttet arbejdet med tema/rema-begreberne med henblik på tysk ordstilling. Udarbejdet første udkast til en record for excerpering af kildemateriale til ordbogsprojektet. Fortsætter med grammatikstudier, herunder genoptaget studier med henblik på sammenligning af tysk og dansk. Deltager i en tværinstitutionel arbejdsgruppe ved Københavns Universitet for »Kontrastiv dansk og tysk grammatik«; deltager i tysk instituts ordbogsarbejde.

Klaus Müller har i det pågældende tidsrum arbejdet på sin doktorafhandling (TU Berlin) »Möglichkeiten zur Behandlung des Sonderabfalls Altöle unter besonderer Berücksichtigung des in der Bundesrepublik Deutschland gehandhabten Systems«. Det kan især nævnes, at han har afsluttet et kapitel vedrørende miljøspørgsmål og opstillet en litteraturfortegnelse.

Gunhild Páske har som scholarstipendiat i tiden august 1979 - juli 1980 udarbejdet en empirisk funderet afhandling (ca. 200 s.) om nye ord og orddannelsesmønstre i moderne journalistisk tysk. Afhandlingen tænkes publiceret i ARK.

Ordbogsarbejdet: Eftersom to medarbejdere, Theis Riiber og Poul Rosbach, i beretningsåret har haft heltidsundervisning, har gruppen kun i et meget begrænset omfang kunnet fortsætte forberedelserne til det fagsproglige ordbogsarbejde.

Poul Rosbach har forestået fortsatte excerperinger af fagsprogligt kildemateriale, og Hans-Peder Kromann og Theis Riiber har udarbejdet en kilderecord med henblik på lagring af det fagsproglige kildemateriale i en ordbank.

3. Faglig virksomhed i øvrigt

Inge Baaring har været medlem af en arbejdsgruppe under Det faglige landsudvalg for de humanistiske uddannelser, der har haft til opgave at gennemføre et udredningsarbejde om de erhvervsproglige uddannelsers fremtid indtil 1990'erne.

Liselotte Brøndlund og Frede Boje har deltaget i et af AILA arrangeret »Internationales Übersetzungswissenschaftliches Kolloquium« i Århus 18.6-22.6.1980.

Gert Engel blev af undervisningsministeriet genbeskikket som medlem af Det faglige landsudvalg for de humanistiske uddannelser for perioden 1980-83. Han har været formand for landsudvalgets »Arbejdsgruppe vedr. erhvervsprog« i perioden 1.9.79-30.6.80.

Han er af undervisningsministeriet udpeget som medlem af EF-kommissionens udvalg vedr. multilingual kommunikation for perioden 1980-82.

Gert Engel er blevet genvalgt som formand for Terminologigruppen for perioden 1980-82. I denne egenskab har han i tiden fra den 3.6-4.6.80 deltaget i Fachtagung für Leiter nationaler Terminologiedienste« i Den Haag.

Gert Engel har i tiden fra den 23.6.-29.6.80 i Reykjavik deltaget i den nordiske kongres »sprog - samfund - verden« og her holdt en forelæsning over emnet »Værktøjer til fagsproglig kommunikation«.

Lene Frandsen har bidraget med to dobbelttimer om termdannelse på Terminologiafdelingens grundkursus for studenter og lærere. Hun har holdt et indlæg på datalingvistmødet i Odense, 22.-23. november 1979, se under Terminologiafdelingen.

Gitte Baunebjerg Hansen deltog i begyndelsen af september 1979 i en international kongres om »Modalpartikeln im Deutschunterricht« på Freie Universität Berlin med følgende bidrag: »Das ist eben nicht so leicht. Zu den dänischen Entsprechungen von genau, gerade, und eben.« Foredraget udkommer i efteråret 1980 på Julius-Groos-Verlag i et samlebind med titlen: »Partikeln und Deutschunterrichtet. Abtönungspartikeln für Lerner des Deutschen«. (Udgiver: Harald Weydt, Berlin). Endvidere har Gitte Baunebjerg Hansen udarbejdet en række dialoger til brug ved mundtlig sprogfærdighed og forberedelse til tolkning på EA/ED.

Lise Neersø Jaspersen har udarbejdet følgende undervisningsmateriale: 1) Irreale betingelseskonstruktioner, 2) participialkonstruktioner, 3) relative pronominer og pronominaladverbier med wo-.

Bente Kristensen har på Terminologiafdelingens udvidede kursus i terminologi i forårssemestret 1980 forelæst over emnet »Terminologispecialer« samt været projektleder på et terminologisk projekt som afslutning på kurset.

Bente Kristensen har på »Seminar über terminologische Diplomarbeiten« på HHK i september 1979 for bl.a. Fællesskabernes terminologikontorer og Terminologigruppens medlemmer holdt et foredrag med titlen: »Urheberrechtliche Probleme in Verbindung mit der Verwertung von Diplomarbeiten der Studenten«.

Hans-Peder Kromann har deltaget i et symposium om »Sprache und Pragmatik« i Lund i maj 1980, hvor bl.a. forholdet mellem talehandlinger og grammatik blev diskuteret.

Han har arrangeret instituttets gæsteforelæsnings.

Hans-Peder Kromann har udarbejdet en række undervisningsmaterialer til grammatik- og stilistikundervisningen samt oparbejdet stof til undervisningen i oversættelseskritik på EK-studiet.

Han har været formand for et bedømmelsesudvalg vedr. adjunkt/lektor-stilling i tysk almindeligt sprog og et udvalg vedrørende et kandidatstipendium i tysk almindeligt sprog; tillige været medlem af to bedømmelsesudvalg til prisopgaver, medlem af bogudvalget. Endvidere har han haft diverse vejledningsopgaver.

Han er redaktør for ARK og medlem af redaktionen til SPRINT.

4. Gæsteforelæsninger

Prof.Dr. Henning Bergenholtz, Essen; Prof.Dr. Erich Weiss, Wien; Prof.Dr. Joachim Schildt, Akademie der Wissenschaften der DDR, Berlin; Dr. Helene Malige-Klappenbach, Berlin; Prof. Oddleif Leirbukt, Tromsø; Prof.Dr. Theo Vennemann, München.

E. INSTITUT FOR ERHVERVSPRAKSIS

Institutbestyrer og formand for institutrådet: Handelsfaglærer, cand.ling.merc. translætør Lise Saxov.

Lektorer uden forskningspligt: Finn Hagen Jespersen, HA; Erik Otto, HA.

Handelsfaglærere: Anne Harries EA; Jette Krog ED; Erna Larsen; Jytte Halfdan Madsen ED; Jette Nørgaard; Inger Vikelsøe; Marie-Louise Westergaard.

Undervisningsassistenter: Adjunkt, cand.merc. J. Smedegaard Andersen; korrespondent Lisbeth Christensen; underdirektør, cand.merc. Flemming Hansen; korrespondent Marianne Ingebrigtsen; fuldmægtig Per Boje Jensen HD; cand.phil. Lis Kreiberg; fuldmægtig, cand.polit. Kjeld K. Lykke; handelsfaglærer Mona Levin; handelsfaglærer Else Lindinger; korrespondent Christa Susanne Madsen; cand.polit. Lars Munk; handelsfaglærer Bente Møller-Nielsen; cand.interpret. Marianne Nerving; handelsfaglærer Hanne Nielsen ED; adjunkt, cand.merc. Anders Pedersen; cand.oecon. Søren Pedersen; handelsfaglærer Else Pellessen; cand.merc. Carl-Helge Juul Petersen; cand.merc. Jan Lind Petersen; fuldmægtig, cand.polit. Henrik Pinholt; handelsfaglærer Inge Lise Plejl; korrespondent Marianne Schmidt; korrespondent Jane Storm; cand.merc. Benedikte Sundberg; adjunkt, cand.merc. Søren Sørensen; assistent Aase Thiim; adjunkt, cand.merc. Niels Tranum.

Institutrådet bestod den 1.12. 1979 af de fastansatte lærere blandt ovennævnte medarbejdere samt af

Undervisningsassistenter: Fuldmægtig, cand.polit. Kjeld K. Lykke og korrespondent Christa Susanne Madsen.

Studerende: EG-studerende Susan Friis Petersen og EG-studerende Lone Skøtt.

TAP-medarbejder: Benedicte Thune.

Instituttet er opdelt i 2 faggrupper:

1. Faggruppen for regnskabslære, erhvervsfag og samfundsøkonomi.
Faggruppeleder: Erik Otto.
2. Faggruppen for maskinskrivning og stenografi.
Faggruppeleder: Lise Saxov.

1. Oprettelse

Institut for Erhvervspraksis blev oprettet i februar 1970. Institutet dækker fagområderne erhvervslære (herunder regnskabslære) og samfundsøkonomi, maskinskrivning samt dansk, engelsk, fransk og tysk stenografi under sprogstudierne.

2. Afsluttede og igangværende arbejder

Samfundsøkonomi: Finn Hagen Jespersen og Kjeld K. Lykke arbejder fortsat med en revision af stofområdet i relation til den nuværende lærebog i samfundsøkonomi. En ny lærebog ventes i samarbejde med Helge Sindal at blive udgivet primo 1982.

Maskinskrivning og stenografi: Institutet har iværksat en undersøgelse af, i hvilken udstrækning korrespondenter fra HHK anvender diktermaskine, etb, stenografi og telex og taget skridt til at inkorporere instruktion i anvendelse af etb og telex i maskinskrivningsundervisningen. Jette Nørgaard har haft en begynderbog i maskinskrivning under udarbejdelse, som forventes færdig ved starten af undervisningsåret 1980/81. Bestanden af bånd til træning i stenografi er blevet suppleret.

F. TVÆRSPROGLIGE AKTIVITETER

1. Sproginstitutterne har afholdt Forskningsseminar IV den 3.-4. juni 1980 på kursusejendommen Rolighed ved Vedbæk.

Hovedemnet for seminaret var »Forholdet mellem videnskabsteori - sprogteori - sprogforskning på Handelshøjskolen i København«. Programmet omfattede følgende forelæsnings (med efterfølgende diskussion): *Hans Siggård Jensen* (AUC), Forholdet mellem sprogteori og videnskabsteori; *Norman Shine*, Specific language within a context of psycho-linguistics and sociolinguistics; *Karen Stetting* og *Lena Flugler*, Sammenhængen mellem det sproglige tegns identitet og den grammatiske beskrivelse; *Kathrine Fabricius Hansen* (Oslo universitet), Emner og modeller i sprogbeskrivelsen; *Jens Rasmussen*, Sprogteori og dens anvendelse; *Hanne Ruus & Bente Maegård* (Københavns universitet), Orientering om EUROTRA - det europæiske maskinoversættelsesprojekt.

Alle deltagerne har modtaget en rapport.

2. Grammatikgruppen

Grammatikgruppen har holdt seminarer over Halliday's systemgrammatik samt over det funktionelle sætningsperspektiv set ud fra Pragerskolen, tysk lingvistik og generativ grammatik.

3. Terminologiafdelingen

Bestyrelse: Gert Engel (formand), J. Qvistgaard (næstformand), Inge Gorm Hansen, H. Picht, Bente Kristensen (daglig leder).

TAP-medarbejder: Elna Oberleitner.

Valgt af De Studerendes Råd: Torben Jessen og Flemming Vogdrup.

Medarbejdere: Gunhild Dyrberg, Lene Frandsen (til 1.4.80), Inge Gorm Hansen, Bente Kristensen, Bodil Nistrup Madsen, Heribert Picht, Pierre Pica, Rita Lenstrup, Henrik Sel-søe Sørensen.

a. Afholdte kurser m.m.

TERMINOLOGIKURSUS

Som i tidligere år har terminologiafdelingen afholdt et kursus i terminologi under valgfri fag. Kurset henvendte sig til EA/ED- og EK-studerende samt interesserede lærere.

Efter gentagne opfordringer, ikke mindst fra de studerendes side, blev kurset udvidet med 3 timer i forhold til året før, således at det nu omfatter 10 dobbelttimer.

Udover de mere teoretisk prægede forelæsninger blev der afholdt mindre øvelser; og kurset sluttede med 2 terminologiske miniprojekter.

Følgende medarbejdere deltog som arrangør, foredragsholder hhv. projektleder: H. Picht, Bodil Nistrup Madsen, Lene Frandsen, Bente Kristensen.

GÆSTEFÖRELÆSNING

H. Picht afholdt efter invitation fra Lingvistisk Institut ved Århus Universitet et seminar om terminologi af 1 dags varighed.

KOLLOKVIUM MED PROF.DR. L. DROZD, PRAG

På et kollokvium af 2½ dages varighed havde terminologiafdelingens medarbejdere lejlighed til at sætte sig ind i teoretiske, terminologiske problemstillinger, som blev belyst af foredragsholderen især under hensyntagen til Prager-skolen.

Arrangør: H. Picht og Bente Kristensen.

SEMINAR OM TERMINOLOGISKE SPECIALEAFHANDLINGER

Seminarets formål var at samle repræsentanter fra institutioner og højere læreanstalter for

- at orientere hinanden om hidtidige aktiviteter
- at drøfte teoretiske og praktiske problemer i forbindelse med udarbejdelse af terminologiske specialer
- at diskutere offentliggørelsen af sådanne arbejder og de dertil knyttede problemer om ophavsrettigheder
- at skabe basis for en central registrering af terminologiske specialer inden for TermNet
- at drøfte problemer omkring den terminologiske dokumentation.

Seminaret blev arrangeret af Bente Kristensen og H. Picht. Proceedings foreligger.

VIDEREUDDANNELSE

Under ledelse af lektor, cand.mag. Bente Liebst, AUC, gennemførtes på Terminologiafdelingens initiativ i forårssemestret 1980 et kursus omfattende ialt 30 timer i transformationsgrammatik. Kurset stod også åbent for adjunkter og stipendiater fra andre institutter under det erhvervsproglige fakultet. Fra Terminologiafdelingen deltog: H. Picht, Bodil Nistrup Madsen, Rita Lenstrup og Bente Kristensen, som hver især bidrog med forskellige indlæg på kurset.

B. Projekter.

DANSK TERMBANK

Projektgruppe: Gert Engel, Inge Gorm Hansen, Bodil Nistrup Madsen, Jacques Qvistgaard og Lene Frandsen (til 1.4.80).

Aktiviteter: Projektgruppen har i det forløbne år fortsat arbejdet på at finde den bedst mulige realisering af de krav, der stilles til edb-systemet, specielt m.h.t. søgeprocedurer og output-former.

Der er indledt en omfattende test af et eksisterende informations- og dokumentations-søgningssystem, som synes at opfylde de fleste ønsker.

TERMINOLOGISKE PROJEKTER

Projekter, som gennemføres i snæver kontakt med eksperter på de pågældende områder, opdelt efter de institutioner, som Terminologiafdelingen samarbejder med:

c. EF-projekter i samarbejde med EF-kommissionen.

Terminologikontor i Luxembourg.

TERMINOLOGISK MATERIALE VEDR. LANDBRUG

Projektleder: Gert Engel.

Terminologisk bearbejder: Bodil Nistrup Madsen.

Der er udarbejdet danske ækvivalenter til første halvdel af »Dictionnaire technique de la mécanisation agricole«, som indeholder ca. 5.500 termer på hvert af sprogene engelsk, tysk, fransk og italiensk, indlæst i Fællesskabernes terminologibank, Eurodicautom. Blandt emneområderne kan nævnes: plantenavne, plantesygdomme og skadedyr, maskinelementer, tekniske specifikationer og traktorer (den mest omfattende del).

På basis af dokumentationsmateriale inden for de forskellige emneområder er der udarbejdet danske forslag. Disse er drøftet med eksperter (fortrinsvis medarbejdere på Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole).

Materialet skal indgå i Eurodicautom.

GLOSSARY OF TERMS COMMONLY USED IN ERGONOMICS

Projektleder og terminologisk rådgiver: Bente Kristensen.

På basis af det af EF-Kommissionen udgivne glosar indeholdende termer på de 6 officielle sprog samt engelske definitioner, forbereder den danske arbejdsgruppe udgivelsen af en dansk version med de danske og engelske termer samt de engelske og de danske definitioner. Sidstnævnte har ikke kunnet optages i EF-glosaret.

d. Nordiske projekter.

ARBEJDERBESKYTTELSESTERMINOLOGI

Projektleder: Gert Engel.

Terminologiske bearbejder: Birgit Lindow.

Den danske arbejdsgruppe har udarbejdet forslag til kapitlerne »ergonomi« og »alment«, som nu er sendt til høring hos de nordiske samarbejdspartnere. Forslag til de øvrige kapitler er modtaget fra Finland, Norge og Sverige og vil blive behandlet i løbet af det kommende år.

Projektet, der finansieres af Nordisk Ministerråd, forventes afsluttet i foråret 1982.

SKOVBRUGSTERMINOLOGI, UDARBEJDELSE AF DANSKE ÆKVIVALENTER TIL TNC 71.

Projektleder: Henrik Selsøe Sørensen.

Terminologiske bearbejdere: arbejdsgruppe med seks deltagere repræsenterende institutter ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole samt Skovteknisk Institut. *Koordinator:* Lars Ranfelt.

TNC 71 indeholder 4570 svenske termer med svensk definition og engelsk oversættelse af selve termerne samt illustrationer. Arbejdsgruppen har til opgave at udarbejde danske ækvivalenter til både termer og definitioner med henblik på at tilvejebringe et arbejdsredskab på dansk, der dog kræver parallel konsultation af TNC 71. Således bliver skovordlisten ikke suppleret med relevante danske termer, der ikke automatisk inddrages via de svenske indgangstermer.

Det har imidlertid vist sig hensigtsmæssigt at udarbejde et særskilt dansk indeks, der i modsætning til det svenske, både tager hensyn til de 4570 indgangstermer og til de øvrige danske termer, der benyttes i definitionerne.

Materialet forventes færdigt ultimo 1980.

e. Dokumentation.

REGISTRERING AF OVERSATTE LOVE M.V.

Projektmedarbejdere: Marie-Louise Møller Petersen, Frode Stoustrup, Inge Gorm Hansen, Bente Kristensen samt fra Folketingets Bibliotek: Kristian Hvidt, Lise Quistorff og Hans Peter Hilden.

Udarbejdelsen af en oversigt omfattende ca. 250 titler på oversatte danske love, bekendtgørelser m.v. er afsluttet. Opgaven er blevet løst i samarbejde mellem Folketingets Bibliotek og Terminologiafdelingen. Der føres i øjeblikket forhandlinger om, hvilken instans eller myndighed der skal forestå selve udgivelsen samt yde den fornødne service over for kommende brugere. Endvidere vil materialet løbende blive ført ajour. Der er etableret kontakt med forskellige organer under EF, som løbende vil levere dansk lovstof, der i Fællesskaberne oversættes til de øvrige fællesskabssprog.

I forbindelse med Terminologiafdelingens dokumentationsvirksomhed har H. Picht ajourført »Bibliografi over terminologiske artikler og afhandlinger i videste forstand«.

f. Samarbejde.

Lene Frandsen og Bodil Nistrup Madsen deltog i det 10. datalingvistmøde i Odense 22.-23. november 1979.

Tema: Human translation - machine translation. Indlæg: The Setting up and Operation of a Danish Terminological Data Bank (The DANTERM) Projekt.

H. Picht har deltaget i:

- 2nd European Symposium »Languages for special purposes - LSP« i Bielefeld og holdt et foredrag om »Arbeitsmethode und Modelle für terminologische Arbeit«. Proceedings er under forberedelse.
- International Symposium »Theoretical and Methodological Problems of Terminology« i Moskva og holdt et foredrag om »The Terminological Activities in the Nordic Countries«. Proceedings er under forberedelse.

g. Publikationer.

DANTERM - The Danish Terminological Data Bank, The DANTERM project group (Le-

ne Frandsen, Inge Gorm Hansen, Bodil Nistrup Madsen, Jacques Qvistgaard og Gert Engel (projektleder), CEBAL 5, 1979 (temanummer om terminologi).

DANTERM - Dansk Termbank, Lene Frandsen og Bodil Nistrup Madsen, Kræmmerhuset 1/80.

En redaktionsgruppe bestående af: Inge Gorm Hansen, Bente Kristensen og H. Picht har forestået udgivelsen af »Nyt fra Terminologiafdelingen« nr. 6, juni 1980.

4. Ciuti

Jens Rasmussen har deltaget i den årlige CIUTI-konference i Edinburgh den 15. og 16. maj 1980 som Fakultetets repræsentant.

5. Sprint

Sproginstitutternes tidsskrift.

SPRINT er et tværinstitutligt skrift, som udkommer tre gange årligt. Redaktionen, der er sammensat af lærere, to fra hvert sproginstitut, en repræsentant for terminologiafdelingen samt to TAP'er, ser det som sin opgave i lettilgængelig form at behandle nogle af de fremmedsproglige problemer, man som lærer eller studerende ved handelshøjskoler, handelshøjskoleafdelinger, handelsskoler og -gymnasier støder på.

For bladets lay-out har i beretningsperioden Erik C. Møller været ansvarlig. Bladet er udkommet 3 gange i beretningsperioden og har vakt stor interesse inden for den tilsligtede læserkreds.

6. Ark

Sproginstitutternes Arbejdsrapporter er oprettet 1979 og af Forskningskollegiet tænkt som en ramme for foreløbige arbejdsresultater fra medarbejdere under det erhvervsproglige fakultet. Der optages artikler om fagligt og almindeligt sprog. De to sidste numre er under udgivelse.

1. H.-P. Kromann, Th. Riiber, P. Rosbach:

Betydningsbeskrivelse og ordbogstyper inden for tosprogsleksikografien med særligt henblik på den dansk-tyske ordbog.
November 1979.

2. Lene Frandsen:

Terminologi og leksikologi. Forskelle og ligheder. November 1979.

3. Norman Shine:

Relative pronouns in modern spoken English. Socio-linguistic and Psycho-linguistic aspects of linguistic variables. Maj 1980.

4. Norman Shine:

Studies in parliamentary language with particular reference to the pattern of distribution of relative pronouns. August 1980.

5. Cathrine Fabricius-Hansen:
Emner og modeller i sprogbeskrivelsen.
6. Françoise Andersen:
Nature et occurrence des fautes de prononciation des étudiants danois.

X. Højskolens økonomi

I det følgende bringes højskolens regnskab for 1979 (1.1.- 31.12)

	Kr.
Lønninger	70.093.649
Censorhonorar, honorar til eksamenstilsyn	3.674.149
EDB-lønkørsel	97.200
Tjenesterejser	119.335
Uddannelse af personale (herunder tilskud til studierejser for studerende)	503.383
Kontorholdsudgifter	3.190.652
Trykning af publikationer	358.653
Transport af materiel	59.193
Lokaleudgifter	14.980.665
Betaling regionale edb-centre	131.265
Konsulenthonorar m.v.	164.001
Rengøring	2.500.212
Kantinetilskud	254.721
Undervisnings- og eksamensmateriel	391.107
Anskaffelser af bøger til bibliotek, inventar m.v.	2.588.001
EDB-udgifter, afholdt af kapacitetsudvalget	3.039.432
Vedligeholdelse af inventar og maskiner	718.897
Kandidatstipendier	2.912.901
Tilskud fra staten til de studerende	56.955
Andre udgifter	204.972
	<hr/>
	106.039.343
- Lejeindtægter	5.879
- Salg af undervisningsmaterialer	184.401
- Renteindtægt	177.027
- Dagpengefond	269.440
	<hr/>
	636.747
	<hr/>
	105.402.596

Højskolen har i finansåret 1979 modtaget følgende bevillinger:

<i>Løbende tilskud til undersøgelser m.v. igangsat i tidligere finansår:</i>	Kr.
Varekodning	3.000
Unge arbejdsløse/Forskningsrådet	225.753
Dansk Termibank/Forskningsrådet	117.113
Terminologi/EF-kommissionen	22.320
Projekt: afvandingsglosar/EF-kommissionen	64.000
Automationsprojektet/Forskningsrådet	30.920
Stofmisbrugerbehandling, forløbsundersøgelse/Forskningsrådet	31.740
TAP-undersøgelsen/Forskningsrådet	23.400
Samnordisk Byggeeksport/Nordisk Råd	70.095
Kapitalmarkedsprojektet/Forskningsrådet	2.231
Import-Eksport/Forskningsrådet	94.906
Undervisning/EF-kommissionen	38.051
Industrielt køb/Industrielt Reklame A/S	2.211
Reklamens samfundsmæssige betydning/Forskningsrådet	153.955
Fagsprogligt Center/Undervisningsministeriet	16.173
Arbejdsløshedsprojektet/Forskningsrådet	505.948
	<u>1.401.816</u>

Tilskud til undersøgelser m.v. igangsat i finansår 1979:

<i>Tilskud til undersøgelser m.v. igangsat i finansår 1979:</i>	Kr.
Teknologi og Sanfund/Forskningsrådet	69.000
Informationsbearbejdning af Reklamebudskaber/Forskningsfonden	41.605
Indflydelse i organisationer/Forskningsrådet	92.418
Udvikling af EDB-System	30.000
Arbejdertype-projektet/Forskningsrådet	120.000
Forskningsassistance/Dansk Eksport forskning	13.000
Fremmedsprogpædagogik/Forskningsrådet	30.000
Budgetsystemer/Forskningsrådet	30.000
Danske Bankkrak/Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse	60.000
Kapitalmarkedsdatabase/Forskningsrådet	5.000
Medarbejderejede Virksomheder i Danmark/ Forskningsrådet	50.000
Arbejdsløshed/Forskningsrådet	21.107
Væksten i den offentlige sektor	30.000
	<u>592.130</u>

XI. Højskolens lokaler

Højskolens virksomhed har i beretningsåret været gennemført i følgende lokaler:

Fabrikvej 7:

Centraladministrationen
Institut for engelsk
Institut for fransk
Institut for tysk
Institut for spansk
Institut for erhvervspraksis
Det erhvervsproglige
fakultet
Filial af biblioteket
De Studerendes Råd
Sproginstitutternes sekretariat

Undervisning af og studiekontor for:
HA 1. år
cand.merc.
HD 1. del
HD 2. del
Sprogstudierne

Howitzvej 60:

Institut for afsætningsøkonomi
Institut for erhvervsret og revision
Institut for finansiering
Institut for organisation og arbejds sociologi
Institut for regnskabsvæsen
Reproduktionsafdelingen

Undervisning af:
HA
cand.merc.

Julius Thomsens Plads 10:

EDB-centeret
Hovedbiblioteket
Institut for erhvervsøkonomi
De Studerendes Råd

Undervisning af:
HA 1., 2. og 3. år
cand.merc.
HD 1. del
HD 2. del
Studiekontor for
HA 2. og 3. år
HD 2. del

Rosenørns Allé 9, stuen og 3. sal:

Institut for europæisk markedsret
Forsikringsinstituttet
Institut for teoretisk statistik
Institut for trafik-, turist- og beliggenhedsforskning
Informationsforskningsafdelingen
AIESEC
Moderate Studenter

Nansensgade 19:

Center for tværfaglige studier	Undervisning af:
Institut for ledelsesforskning (CTS/ILF)	cand.merc.
Institut for nationaløkonomi	HA
Institut for udenrigshandel	HD 2. del
HA-center	

Turesensgade 22

Institutafdeling for Erhvervs- og Samfundsbeskrivelse
Det erhvervsøkonomiske Fakultet
Arbejdsgruppen for anvendt Statistik
Det økonomiske Studiesekretariat
De Studerendes Råd
Moderate Studenter

XII. Stipendier og studielån

I 1979/80 er der til højskolens studerende uddelt stipendier, bevilget af følgende private legat- og fondsbestyrelser:

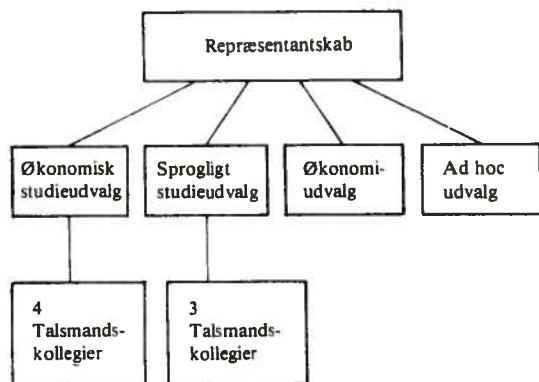
Vilhelm Christiansens Fond:	kr. 138.000,-
Firmaet Evers & Co.'s Studiefond:	- 14.500,-
Jørgen Esmers Legat:	- 21.500,-
Garvermester C.W. Gerickes Legat:	- 6.000,-
Svend Hansens Fond:	- 33.000,-
Reinholdt W. Jorck og Hustrus Fond:	- 91.000,-
H.O. Langes Fond:	- 150.000,-
Frederik Larsens Fond:	- 20.000,-
Grosserer Holger Laage-Petersen og Hustrus Fond:	- 100.000,-
Otto Mønstedts Fond:	- 55.000,-
Verner Olsens Mindelegat:	- 2.000,-
Egmont H. Petersens Fond:	- 20.000,-
Krista og Viggo Petersens Fond:	- 30.000,-
Julius Skrikes Stiftelse:	- 3.000,-
Foreningen »Studenternes Venner«:	- 7.000,-
Grosserer Laurits Svendsens Legat:	- 12.000,-
Direktør Andreas Sørensen og Hustrus Fond:	- 20.000,-
William og Anna Evers Legat:	- 6.000,-

Der er desuden ydet støtte til højskolens studerende fra Statens Uddannelsesstøtte efter de i lovgivningen om uddannelsesstøtte fastsatte regler.

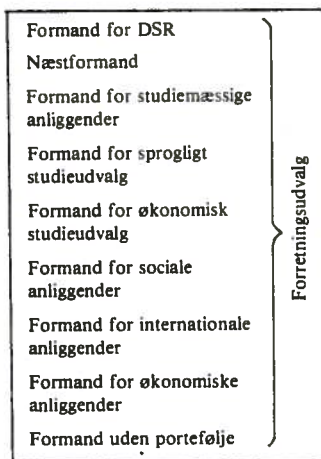
XIII. De Studerendes Råd

De Studerendes Råd er den officielle repræsentant for de ved Handelshøjskolen immatrikulerede studerende. Rådets opgaver er at varetage de studerendes interesser og at repræsentere disse, såvel over for højskolen som udadtil. Talsmandskollegierne opstiller rådets kandidater til valg til de kollegiale organer på Handelshøjskolen.

DSR's struktur

Repræsentantskabets konstitution

Repræsentantskabet konstituerede sig december 1979 med følgende sammensætning af forretningsudvalget:

Formand: Inger Lassen

Næstformand: Wilbert Johannes van der Meer

Formand for studiemæssige anliggender: ubesat

Formand for sprogligt studieudvalg: ubesat

Formand for økonomisk studieudvalg: Ole Nørgaard Jensen

Formand for sociale anliggender: John Frederiksen

Formand for internationale anliggender: Anette Fournais

Formand for økonomiske anliggender: Kurt Louring

Formand uden portefølje: Henrik Lüppert Jensen

Desuden valgtes som formand for økonomiudvalget: Niels Arildsen.

Nyvalg af formand sker pr. 1. marts, og i 1980 genvalgtes Inger Lassen.

I Repræsentantskabets konstitutionsperiode er følgende ændringer sket:
pr. 13. februar valgtes Unni Mathiasson som formand for sprogligt studieuvalg.
pr. 17. april valgtes Nellie Manford-Hansen som formand for studiemæssige anliggender, og Lars Bjørnvik som formand for økonomiudvalget
pr. 20. maj valgtes Finn Kristiansen som formand for økonomiske anliggender
pr. 1. august valgtes Ole Nørgaard Jensen som formand.

Uddrag af principprogrammet for De Studerendes Råd

Som følge af uddannelsernes og tillige de færdiguddannedes funktioner må det være de studerendes opgave at søge at ændre uddannelserne og forskningen således, at det bringes til at varetage lønmodtagernes interesser.

Det er et mål for DSR at:

- der skabtes et økonomisk grundlag for at studere, således at alle, uanset social baggrund sikres lige adgang og mulighed for at få den ønskede uddannelse. DSR vender sig mod ethvert indgreb, som modvirker dette.
- uddannelserne og forskningen ikke blot åbner mulighed for, men direkte indebærer, at de studerende tager samfundskritisk stilling og sættes i stand til kritisk at forholde sig til forskningens og uddannelsernes indhold og anvendelse i forskellige samfundsmæssige sammenhænge herunder også en kritik af de forskellige uddannelsers erhvervsformål.
- den enkelte sættes i stand til at overskue og være kritisk og derved øge mulighederne for at ændre sin kommende erhvervsfunktion.
- dette er medvirkende til, at de studerende tager aktivt del i det politiske, ideologiske, kulturelle og økonomiske liv i samfundet.

De Studerendes Råd's arbejde har i det forløbne år været præget af stor mødeaktivitet specielt i forskellige ad-hoc grupper, som har haft til opgave ud fra bestemte emner at analysere forskellige problemer b.a. til brug for studentermedlemmer i de kollegiale organer, men først og fremmest for at informere og aktivisere så mange studerende som muligt. Adgangsbegrænsningen til studierne er blevet strammet. En stigende del af de studerende er nødt til at tage erhvervsarbejde sideløbende med heltidsstudierne, tillige med at boligsituationen specielt for de studerende er blevet væsentligt forringet. De dårlige økonomiske støtteforhold og boligproblemerne er derfor blevet diskuteret kraftigt i rådet, og vil fremover være et af hovedpunkterne i DSR's arbejde. Fra ministeriel side har der været en række forslag til stramninger overfor læreanstalterne, som DSR indgående har behandlet indhold og konsekvenser af. Dette har resulteret i, at man fra studenterside har vendt sig imod disse forslag, da en yderligere centralisering af uddannelsessektorens styring ikke ønskes.

Socialområdet

Udover den løbende diskussion af de dårlige økonomiske støtteforhold og boligproblemerne har DSR deltaget i et landssamarbejde med de studerende på andre uddannelsesinstitutioner, specielt omkring boligproblemerne.

Endvidere er der i årets løb oprettet studievejlederstillinger under det erhvervsproglige fakultet, således at hver studieretning nu har en studievejleder. I forlængelse heraf arbejdes der med at få gennemført en socialorienteret studievejledning, bl.a. begrundet i, at de studerendes problemer ikke kun har studietilknyttede årsager, men at frafald m.v. også bundes i de studerendes dårlige økonomiske og sociale forhold.

Kantineforholdene for de studerende indgår også i DSR's løbende arbejde. Med det nye forpagtningsforhold var det forventet, at kantinestandarden omsider blev acceptabel. Dette skete imidlertid ikke, så Rådet arbejder fortsat med mulighederne for etablering af en studentereinitieret kantine, der efter de studerendes opfattelse er den eneste mulighed for en sikring af et rimeligt service-, kvalitets- og prisniveau.

Klubprojekt

Klubprojektet - eller blot klubben - er ansvarlig for festerne og »Slyngelstuen«. Klubben tager sig af orkestervalg, plakater, udsmykning etc. »Slyngelstuen«, DSR's værtshus, har åbent hver aften mandag-torsdag fra kl. 18 til de sidste gæster er gået, samt efter større prøver etc. Endvidere er »Slyngelstuen« ofte udlejet til private fester. Den første lørdag i hver måned (januar og sommerperioden undtaget) afholdes der fester med diskotek og orkestre, hvortil der er stor søgning. Af orkestre i det forløbne år kan nævnes: Delta Cross Band, Veslefrikk, Sofamania, Brother Jones, Ensamme Hjærtans Rockshow, Caracas.

Internationalt område

I foråret sendte DSR 11 studerende til Polen som led i en 5-årig udvekslingsaftale. I oktober måned modtog rådet 11 studerende fra Polen, der deltog i et omfattende program, bl.a. med virksomhedsbesøg, institutionsbesøg, forelæsninger osv. Udvekslingen vil fortsætte, men i år skal aftalen evalueres og genforhandles. Endvidere sendte DSR 5 studerende til Wirtschaftshochschule i Wien i foråret, og modtog i december 5 studerende herfra. DSR har i løbet af året haft kontakt til lærestalter, bl.a. i Frankrig og Jugoslavien, og i forårets løb vil eventuelle udvekslingsaftaler blive etableret.

Økonomiske anliggender

De to selvejende institutioner Studenter Assistance og Samfunds Litteratur (SA og SL) har i det forløbne år oplevet en tilfredsstillende udvikling i serviceniveauet for de studerende. SA's jobformidlingsfunktion er forbedret, især for de økonomistuderende. Det forventes således, at SA og SL på en acceptabel måde fortsat kan støtte de studerende ved HHK med henholdsvis jobformidling og fremskaffelse af læremidler.

DSR's økonomi har på det seneste udviklet sig ufordelagtigt. Dette skyldes dels, at statstilskuddet i de seneste mange år ikke har fulgt omkostningsudviklingen, dels den generelle forringelse af de studerendes økonomiske situation. DSR's indtægtsgivende aktiviteter er organiseret som »non-profit centre«. Dette gælder såvel Slyngelstuens daglige drift som f.eks. DSR's manuduktioner og til dels trykkeriet, hvis indtægter i det forløbne år kun har givet et mindre bidrag til DSR's daglige drift, bl.a. på grund af de studerendes forringede økonomiske forhold og den dermed følgende afmatning. Også på udgiftssiden findes årsager til den ringere økonomiske udvikling for DSR. Et stigende aktivitetsniveau i talsmandskollegierne har medført forøgede udgifter, bl.a. til kopiering og forsendelse, ligesom etableringen af sekretariatet i Nansensgade, der har forbedret serviceniveauet betydeligt, har betydet øgede omkostninger. Endvidere har DSR i det forløbne år måttet påtage sig udgifter, der traditionelt udgiftføres på højskolens budget, f.eks. kan nævnes, at DSR i sommeren 1980 selv har bekostet rensning af tæpper i Slyngelstuen.

Sprogligt studieudvalg

Udvalget er DSR's koordinerende organ på det uddannelsespolitiske område på sprogafdelingen og arbejder som sådant sammen med formanden for studiemæssige anliggender.

I udvalget diskuteres bl.a. det struktur- og faglige udvekslingsarbejde, der foregår på sprogafdelingen. Een af udvalgets hovedopgaver er at formidle kontakten mellem og arbejdet i de enkelte talsmandskollegier og mellem studenterrepræsentanterne i de kollegiale organer, såvel på sprogsiden som på økonomi. Foruden at lægge de generelle linier for DSR's uddannelsespolitiske holdning, i fællesskab med det økonomiske studieudvalg, skal udvalget udarbejde oplæg og indstillinger til såvel talsmandskollegierne som DSR's repræsentantskab, hvorved en samlet koordination opnåes.

Det sproglige studieudvalgs arbejde i det forløbne år har hovedsageligt været centreret om følgende områder: I samarbejde med studienævn har sprogligt studieudvalg arrangeret introduktionskursus for de nye studerende. Kurset var i år et 2-dages kursus, afholdt på højskolen, men udvalget arbejder videre med forbedringer, bl.a. i håb om at kunne afholde kommende introduktionskurser som internatkurser, som det sker på økonomiafdelingen. Sprogligt studieudvalg har også deltage i arbejdet i de kollegiale organer omkring normerings- og budgetteringsarbejdet. Det har med al ønskelig tydelighed vist sig, at staten ikke er villig til at betale, hvad det koster at holde vore uddannelser på et forsvarligt niveau. Fra studenter side har vi sagt nej til holdsammenlægninger, færre stile og dermed følgende niveausænkninger, og vi kæmper fortsat for øgede bevillinger i håbet om, at vi kan være medvirkende til at forbedre studierne.

For en forbedring af sprogstudierne deltager sprogligt studieudvalg bl.a. i struktur- og reformarbejdet. Dette arbejde foregår dels via deltagelse i de kollegiale organer og udvalg, f.eks. revisionsudvalget, dels internt via seminarer for studerende, hvor vi analyserer vore uddannelsespolitiske mål. Sprogligt studieudvalg vil fremover stadig koncentrere sig om en styrkelse af talsmandskollegierne, en revision af sprogstudiernes indhold og struktur samt afholdelse af udbytterige introkurser på alle niveauer.

Økonomisk studieudvalg

Udvalget er DSR's koordinerende organ på det uddannelsespolitiske område på økonomiafdelingen og arbejder som sådant sammen med formanden for studiemæssige anliggender. I udvalget diskuteres bl.a. det struktur- og faglige udviklingsarbejde, der foregår på økonomiafdelingen. Der lægges vægt på at formidle kontakt mellem studenterrepræsentanter i de kollegiale organer på det økonomiske fakultet samt til den sproglige studenterrepræsentation. Desuden har udvalget den vigtige rolle at formidle kontakten mellem økonomiafdelingens fire talsmandskollegier. Udvalget har i beretningsperioden været præget af, at arbejdet er foregået decentralt, idet der i talsmandskollegiets regi er behandlet en række sager af stor vigtighed for det enkelte studium. På HA er der arbejdet intenst med afholdelsen af introkurser i internat for de nye studerende, en aktivitet, de nye studerende har udtrykt stor tilfredshed med. Endvidere er arbejdet med HA-reformforslaget fortsat til forhåbentlig gennemførelse for 1981. En del af arbejdet i HA-talsmandskollegiet er foregået omkring selve talsmandskollegiets struktur. På grund af det stigende arbejdspress, dels for den enkelte studerende i kraft af præsentationskrav, erhvervsarbejde etc., dels på grund af den øgede arbejdsbyrde i de kollegiale organer, er der skabt en ny struktur, hvor en stor del af baggrundsarbejdet foregår i projektgrupper, hvorved sagsbehandling lettes. Tillige har den enkelte studerende i denne projektorienterede struktur mulighed for at ar-

bejde mere intenst med de emner, der har den største interesse, det være sig introkurser, parlamentarik, fagkritik etc. Projektgruppernes arbejde består, udover løbende diskussioner af de emner, vedkommende projektgruppe beskæftiger sig med, også i at udarbejde gennemarbejdede oplæg til hele talsmandskollegiet. Den principielle stillingtagen kan således tages af det samlede talsmandskollegium på et mere kvalificeret grundlag.

I CM-talsmandskollegiet er diskussionerne af studiet fortsat, især m.h.t. almen økonomi-kurserne, der har stor prioritet, fordi det for den økonomi-studerende er den første mulighed i studiet for at arbejde kvalificeret med mere tværfaglige problemstillinger. HD-1. dels-talsmandskollegiet har fortsat arbejdet med en forbedring af studiet, bl.a. ved at indgå i HD-anordningsudvalget, som har barslet med et forslag til en ny rammeanordning, der åbner muligheder for løbende forbedringer af HD-studiet, hvad der er tiltrængt.

Økonomisk studieudvalg har i årets løb haft en stor formidlende rolle for de forskellige aktiviteter i talsmandskollegierne og fungerer som koordinator af de tanker, der er opstået i talsmandskollegierne.

Endvidere har en række ting, der griber ind på flere studier, været behandlet i det økonomiske studieudvalg, f.eks. hørings svar om etablering af kombinationsuddannelser, og overgangsordninger mellem HD og CM.

Endvidere er det løbende arbejde i de kollegiale organer, f.eks. budgetter og ressourcfordeling, til stadighed til diskussion i udvalget. Fremover vil arbejdet i det økonomiske studieudvalg være koncentreret om en styrkelse af talsmandskollegierne og som koordinerende organ for de ting, der foregår på de forskellige studieretninger, såvel i talsmandskollegierne som i de kollegiale organer.

XIV. Organisationer med tilknytning til højskolen

A. FORENINGEN TIL UNGE HANDELSMÆNDS UDDANNELSE

Foreningens bestyrelse består af 15 medlemmer.

Forretningsudvalget: Sparekassedirektør, cand.jur. Steen Madsen (formand); direktør John Langebæk (næstformand); direktør Knud Green-Andersen H.A.; bankdirektør, cand.polit. Hans Paaschburg.

Handelshøjskolens styrelsesråd: Bankdirektør, cand.polit. H. Mægaard Nielsen HA (formand); bankdirektør, professor, dr.oecon. P. Nyboe Andersen; kreditforeningsdirektør, cand.polit. Erik Haunstrup Clemmensen; sparekassedirektør, statsaut.revisor Andreas Nicolaisen; direktør Jørgen Søltoft HD.

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse besætter 6 pladser i Handelshøjskolens styrelsesråd. Hidtil har de 6 været valgt blandt bestyrelsens medlemmer for 3 år ad gangen. Bestyrelsen vedtog at tilbyde Foreningen af Danske Civiløkonomer en af disse pladser pr. 1. januar 1980. Efter indstilling fra F.D.C. valgtes marketingdirektør Vagn Mørup, HD. *Købmandsskolens styrelse:* Grosserer Thorvald Kortbæk (formand); manufakturhandler Axel Müller (næstformand); økonomidirektør Leif Kruse HD; direktør, cand.jur. Erik Langsted; grosserer Klavs Olsen; direktør Aage Rask-Pedersen.

Handelshøjskolens rektor og Købmandsskolens direktør deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret.

Foreningen har i beretningsåret ydet tilskud til Handelshøjskolen på kr. 604.353,06.

B. AMANUENSISRÅDET VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Amanuensisrådet, som blev stiftet den 21. maj 1965, består af lektorer, adjunkter, afdelingsledere, assistenter og stipendiater, der er tilknyttet de økonomiske studier ved Handelshøjskolen i København.

Rådet har til formål at varetage medlemmernes økonomiske og arbejdsmæssige interesser, dels i relation til Danmarks Jurist- og Økonomforbund og dels på lokalt plan.

Rådets bestyrelse består efter generalforsamlingen den 10.4.80 af:

Lektor Ib Andersen; lektor Søren Heede (formand); lektor Orla G. Petersen; lektor Elisabeth Thuesen; seniorstipendiat Helge Tetzschner (suppleant).

Sekretariat: Assistent Birthe Jenkins.

C. FORENINGEN AF HONORARLØNNEDE TIMELÆRERE VED HANDELSHØJSKOLEN I KØBENHAVN

Foreningen har til formål at varetage medlemmernes fælles og individuelle interesser, herunder økonomiske og arbejdsmæssige, i ansættelsesforholdet over for Handelshøjskolen,

medmindre de varetages under den i 1980 indførte tillidsmandsordning. I sidstnævnte tilfælde støtter foreningen tillidsmændene.

Foreningen virker for, at de timelønnede lærere opnår en rimelig repræsentation i forhold til deres antal i de af højskolens organer, der har eller måttet få forvaltningsområder, der berører medlemmernes forhold som honorarlønnede timelærere og arbejder for at tilvejebringe den størst mulige koordination mellem disse repræsentanters og ovennævnte tillidsmænds indsats.

På generalforsamlingen den 11. december 1979 valgtes i overensstemmelse med de nye (1978) vedtægter én bestyrelse og formand for den økonomiske afdeling og én bestyrelse og formand for den sproglige afdeling.

På et efterfølgende møde konstituerede bestyrelserne sig som følger:

Sprogafdelingen: Lis Witsø (formand), Else Marie Arevad, Marianne Madelung, Bente Jæger, Lillian Werdelin, Ingrid McNair Hüffeldt (suppleant), Steffen Leo Hansen (suppleant) og Annemette Lyng Svensson (suppleant, sekretær).

Økonomiafdelingen: Mogens Philip (formand), Lise Bartholdy, Mogens Nørager Nielsen (fælles kasserer).

I årets løb er Ingrid McNair Hüffeldt og Annemette Lyng Svensson indtrådt i stedet for Bente Jæger og Marianne Madelung, og Lillian Werdelin blev konstitueret som formand for foreningens sproglige afdeling ved Lis Witsøs overgang til ansættelse uden for skolen.

D. FORENINGEN AF DANSKE CIVILØKONOMER (FDC)

Sammenslutning af dimittender med HD-, HA- eller cand.merc.-eksamen samt lic.merc.- eller dr.merc.-graden. Udgiver bla.a Civiløkonomen, Erhvervsøkonomisk Tidsskrift, »stud.merc.« og Civiløkonomernes Lønstatistik. Medlem af Nordisk Civiløkonom Forbund. Tilsluttede foreninger med egen bestyrelse: Afsætningsøkonomisk Klub, Cand.merc. Foreningen og Lic.Merc. Klubben.

Foreningen af Danske Civiløkonomer (FDC) blev stiftet 24. maj 1954 og havde pr. 1.10.1980 8.600 medlemmer, heraf 2.700 studiemedlemmer.

Formål

FDC har til formål at samle alle danske civiløkonomer til varetagelse af deres faglige, økonomiske og sociale interesser, at hævde den erhvervsøkonomiske uddannelses og forsknings betydning for samfundet, at virke for, at medlemmerne vedligeholder og udbygger deres faglige uddannelse samt at samarbejde med organisationer og institutioner i spørgsmål, der har betydning for civiløkonomer.

Efteruddannelse

FDC's kursusvirksomhed omfattede i foreningsåret 1979/80 39 kurser med 860 deltagere. Derudover har de fem regionale afdelinger og disses fagklubber haft en omfattende mødevirksomhed.

Uddannelsespolitik

FDC's uddannelsesudvalg har til opgave at holde sig orienteret om udviklingen i de enkelte civiløkonomuddannelser samt at vurdere og kommentere hvilken indflydelse, udviklingstendenserne har for civiløkonomer.

I foreningsåret 1979/80 har udvalget desuden løst følgende konkrete og aktuelle opgaver:

- a. Udarbejdelse af en ny pjece om civiløkonomuddannelserne, udsendt til de 1.000 største virksomheder her i landet og gengivet i Civiløkonomen nr. 1/1980.
- b. Redegørelse for FDC's syn på en forsøgsordning for HA-studiet, herunder besvarelse af skrivelse fra undervisningsministeriet vedr. det faglige indhold for en forsøgsuddannelse for HA-studerende.
- c. Udarbejdelse af redegørelse til undervisningsministeriet vedrørende kvalifikationscirkulære (bekendtgørelse nr. 184 af 14.5.75).
- d. Dokumentation til direktoratet for erhvervsuddannelser vedr. HA-dimittendernes kvalifikationer til at undervise på efg-niveau.

Desuden har FDC gennem dagspressen og ved direkte korrespondance med ministeriet og finansudvalgets medlemmer støttet Handelshøjskolen i København i bestræbelserne på at undgå adgangsbegrænsning til de økonomiske studier, og tilførsel af nødvendige ressourcer med henvisning til erhvervslivets behov for kvalificerede civiløkonomer.

Gennem Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse er FDC blevet tilbudt en plads i Handelshøjskolens styrelsesråd. FDC's formand har siden begyndelsen af 1980 bestridt denne post.

Arbejdsmarkedet

Civiløkonomernes Arbejdsløshedskasse (CA), der er statsanerkendt, havde pr. 1.10.80 ca. 3.200 medlemmer, hvoraf 250 fik udbetalt dagpenge.

Der har i foreningsåret 1979/80 været gennemført tre jobsøgningskurser for ledige medlemmer. Sideløbende hermed har FDC's stillingskonsulent, civiløkonom Bent Poulsen, personligt vejledt en stor del af FDC's stillingssøgende medlemmer.

Gennem sit arbejdsmarkedsudvalg følger FDC fortsat udviklingen på arbejdsmarkedet for civiløkonomer.

Overenskomstforhold

FDC har i foreningsåret 1979/80 forhandlet med finansministeriet om forbedringer i overenskomsten for civiløkonomer i udenrigsministeriet. Det er hensigten, at denne overenskomst skal danne grundlaget for en generel overenskomst for civiløkonomer i staten.

Desuden har FDC's overenskomstudvalg været i kontakt med heltidsansatte handelskolelærere med HA- og/eller HD-eksamen samt tilsvarende dimittender ansat i kommunerne, med henblik på indgåelse af overenskomst for disse.

FDC's formand: Marketingdirektør Vagn Mørup HD

FDC's direktør: Cand.merc. Børge Rasmussen

FDC's adresse: Børsen, indgang B, Slotsholmsgade, 1216 København K. Tlf. (01) 14 90 45.

E. AFSÆTNINGSØKONOMISK KLUB

Klubbens medlemstal er nu 1022, mod sidste år 972. En fremgang på 50.

Der har været afholdt fire medlemsmøder i dette foreningsår. To faglige og to sociale.

Det første fagmøde havde form af et seminar på ISS Center for Management Development i Holte. Seminarets hovedspørgsmål var:

1. Hvilke krav vil omverdenen stille til afsætningsøkonomerne?
2. Hvilken rolle skal afsætningsøkonomerne have?
3. Hvorledes kan Afsætningsøkonomisk Klub være til nytte?

Indleder var formanden for Selskabet for Fremtidsforskning, mag.scient.soc. Torben Bo Jansen, efterfulgt af gruppearbejde og plenumdiskussion.

Seminarets indhold var tidligere refereret i *Civiløkonomen* og skal ikke gentages, men specielt i tilknytning til spørgsmål 3, hvorledes Afsætningsøkonomisk Klub kunne være til nytte, fremgik det meget klart fra medlemmerne, at klubmøderne skulle holdes inden for den afsætningsøkonomiske begrebsverden og være af meget høj kvalitet.

Som så ofte i overbudssituationer var også her kvalitetsparameteren den foretrukne vej ud af anonymiteten.

Således inspireret tog bestyrelsen i marts initiativet til et nyt seminar over emnet:

Er der behov for en alternativ afsætningsøkonomi?

Også denne aktivitet er tidligere omtalt og refereret i *Civiløkonomen* og skal derfor heller ikke gentages her. Dog er det på sin plads at omtale baggrunden for seminaret, nemlig den meget debatterede bog: »Marketing - en videnskabsteoretisk analyse og et humanistisk alternativ« skrevet af to lektorer ved Institut for Afsætningsøkonomi, Stig Ingebrigtsen og Michael Petterson.

Seminaret blev en stor succes og en bekræftelse på, at vi skal stile kvalitativt højt i vore fagmøder.

På det sociale område var Bregnerød Kro igen rammen om julestue og andespil. Dette arrangement skal snart underkastet adgangs begrænsning. Det er meget glædeligt at konstatere, at dette arrangement år efter år trækker stadig flere hyggelige og festklædte medlemmer og ledsagere.

En anden af klubbens store sociale aktiviteter og gennem de senere år noget af et smertensbarn, er dimittendfesten. Som man vil erindre, måtte jeg fra denne talerstol med krumme tæer meddele, at vi havde måttet aflyse. Festen blev til en reception.

Klubben var vært i Børskælderen for dimittender, medlemmer, lærere og censorer ved Institut for Afsætningsøkonomi samme eftermiddag, som eksamen var slut om formiddagen.

Receptionen trak over 70 gæster, hvilket er mere end dobbelt så mange medlemmer, som de senere års dimittend- og årsmøder.

Hovedtaler var professor, econ.dr. Arne Rasmussen.

Afsætningsøkonomisk Klubs pris for bedste eksamen på kr. 1.000 blev overrakt af klubbens formand og tilfaldt reklamechef René Spogard.

Medlemmerne har modtaget indtil flere udgaver af:

1. Afsætningsøkonomisk Klub Nyt
2. Nyt fra Institut for Afsætningsøkonomi
3. *Civiløkonomen*
4. Erhvervsøkonomisk Tidsskrift.

Lønstatistikken er tilsendt de medlemmer, der medvirkede ved udarbejdelsen.

Klubbens stillingsformidling er som hidtil blevet varetaget af direktør, civiløkonom Bent Poulsen.

Samarbejdet med FDC fungerer nu perfekt og med denne generalforsamlings godkendelse af vedtægtsændringen senere på dagsordenen, er den totale administrative harmonisering mellem Afsætningsøkonomisk Klub og FDC en kendsgerning.

Det administrative samarbejde har betydet en stor lettelse for bestyrelsen, som nu kan og har koncentreret sine anstrengelser om kvaliteten i klubbens arrangementer.

Og, synes vi da selv, med god virkning.

I anledning af at både HD-studiet i afsætningsøkonomi, Institutet og klubben har 50 års jubilæum i 1981, arrangerer vi i samarbejde med Institutet for Afsætningsøkonomi et seminar i dagene 5.-7. februar 1981 over temaet:

Hvad sker der med afsætningsøkonomien i 80'erne.

Samtlige lærere ved instituttet medvirker i et ambitiøst forsøg på at placere afsætningsøkonomien i et historisk og et fremtidigt perspektiv.

Med udgangspunkt i:

1. en netto medlemstilgang for første gang i flere år
  2. øget medlemsinteresse for vore møder med et kvalitativt højere fagligt indhold og en mere aktiverende form
  3. fornyet medlemsinteresse for dimittend-festen som følge af ændring til reception i stedet for aftenfest
  4. det store forarbejde i forbindelse med jubilæumsåret og sidst men ikke mindst
  5. at samarbejdet med FDC nu fungerer upåklageligt
- føler jeg trang til at sige bestyrelsen og FDC tak for et godt stykke arbejde i det forgangne foreningsår.

Da jeg tillige selv har arbejdet 10 år i bestyrelsen heraf 2 som formand, har jeg fundet tiden passende til at trække mig som formand.

Bestyrelsen for Afsætningsøkonomisk Klub: Chr. Andersen, HD (kasserer); Per Anders Fossum, HD; Claus Frausing, HD (næstformand); cand.merc. Stig Ingebrigtsen; Lindy Olsen, HD (formand); Lars Bo Rømsing, HD; cand.merc. Svend-Erik Saxov; René Spøgaard (Årgangsrepræsentant).

F. FORSIKRINGSKLUBBEN

(Forsikringsteoretisk studiekлуб)

blev stiftet 23. april 1926 af studerende ved Forsikringshøjskolen med det formål »at fremme interessen for teoretiske og praktiske forsikringssspørgsmål og at virke for god kollegial forståelse mellem medlemmerne«.

Formand: Ekspeditionssekretær Jørn Petersen, tlf. (02) 87 88 11.

Forsikringsklubben har ca. 1100 medlemmer, der i den forløbne periode har fået tilbudt en række møder af såvel forsikringsteknisk som af mere generel art, f.eks. »Forsikring i og udenfor EF, fordele og ulemper«, »Det mener danskerne om forsikring i 1980«, »Erfaringer med arbejdsskadeforsikringsloven« og »Forsikringsmægler - samarbejde eller kamp?«.

G. CAND.LING.MERC.-FORENINGEN

Foreningen er stiftet den 2. april 1977, og er en forening af dimittender fra handelshøjskolerne med enten erhvervsproglig kandidateksamen (cand.ling.merc.) eller erhvervsproglig oversætter- og tolkeeksamen (cand.interpret.).

Formål: fagligt og kammeratligt samvær, udveksling af erfaringer, opretholdelse og højelse af det faglige niveau, udbredelse af kendskabet til uddannelsen, kontakt til handelshøjskolerne, samarbejde med andre, lignende foreninger.

Hidtidige aktiviteter: diskussionsmøder med hhv. politikere og fagforeningsfolk, stillingtagen til en reform af studiet, kursus og foredrag, PR.

Fremtidige aktiviteter: kurser, foredrag, orientering til kommende kandidater.

Mulighed for optagelse af juniormedlemmer.

Bestyrelse: Kjeld André Mortensen, Lis Witzø, Marie-Louise Møller Petersen, Bodil Nistrup, Anette Villemoes.

Formand: Kjeld André Mortensen, Strandvej 25, 5700 Svendborg. Tlf. (09) 21 85 76.

Kasserer: Marie-Louise Petersen, Hyldebjerg 4, 4330 Hvalsø. Tlf. (03) 40 92 86. (indmeldelse).

H. LIC.MERC. KLUBBEN

blev stiftet 28. november 1952 med det formål at samle de handelsvidenskabelige licentia-
ter til samvirke om fælles faglige interesser. Klubben er tilsluttet FDC.

Formand: Direktør, lic.merc. Torben Carlsson, Rothesgade 19, 2100 København Ø.

I. ERHVERVSSPROGLIGT FORBUND & ARBEJDSLØSHEDSKASSE

(statsanerkendt)

Erhvervssprogligt Forbund blev stiftet i 1970 som »Handelshøjskolens Korrespondentsammenslutning« og pr. 1. januar 1976 omstruktureret til et fagforbund for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes erhvervssproglige studier med følgende eksamener: Ensproglig korrespondenteksamen (gammel studieordning), tresproglig korrespondenteksamen (gammel studieordning), erhvervssproglig prøve (med et eller flere sprog fra aften- eller dagstudiet), erhvervssproglig korrespondenteksamen (med et eller flere sprog fra aften- eller dagstudiet), erhvervssproglig diplomprøve (ED), erhvervssproglig afgangseksamen (EA), erhvervssproglig oversætter- og tolkeeksamen (cand.interpret.) og erhvervssproglig kandidateksamen (cand.ling.merc.). Forbundet optager desuden personer med translatørexamen.

Erhvervssprogligt Forbunds formål er på partipolitisk neutralt grundlag at varetage medlemmernes faglige, økonomiske, sociale og uddannelsesmæssige interesser.

Forbundets medlemstal var pr. 31. juli 1980 3405 medlemmer fordelt på 2869 aktive medlemmer, 390 studentermedlemmer og 143 passive medlemmer.

Erhvervssproglig Arbejdsløshedskasse er siden den 1. januar 1979 den af staten anerkendte arbejdsløshedskasse for dimittender og kandidater fra handelshøjskolernes og Odense Universitets erhvervssproglige studier.

Erhvervssproglig Arbejdsløshedskasse havde pr. 31. juli 1980 2836 medlemmer. Heraf var på samme tidspunkt 524 arbejdsledige, svarende til 18,5% af kassens samlede medlemstal. I beretningsperioden 1. august 1979 til 31. juli 1980 udbetalte Erhvervssproglig Arbejdsløshedskasse 17.557.241,- kr. i dagpenge til sine ledige medlemmer. Erhvervssprogligt Forbund udgiver medlemsbladet »Sprog og Erhverv«, som udkommer 15 gange om året.

Medlemsbladet bringer faglige artikler og anmeldelser, meddelelser om møder og kurser, meddelelser fra klubber og kredse, orientering om arbejdsretlige forhold, arbejdsløshedsforhold, stillingsannoncer samt orientering om forbundsmæssige forhold.

Erhvervsprogligt Forbund udgiver desuden i samarbejde med Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse et særligt blad for forbundets studentermedlemmer på de erhvervsproglige læreanstalter, »Erhvervsprog«. Det sidste nummer inden sommerferien af »Erhvervsprog« har traditionelt karakter af en »dimittendavis«, som indeholder omfattende og detaljerede oplysninger om beskæftigelse-, arbejdsløsheds-, arbejds- og lønforhold for dimittender fra alle tre erhvervsproglige studier.

I beretningsåret har forbundets medlemmer på Århus Universitet dannet en klub under forbundet, »EsFs Klub, Århus Universitet«, og de erhvervsproglige studerende på handelshøjskolen i Århus har dannet »Den Erhvervsproglige Klub på Handelshøjskolen i Århus« som en særlig repræsentation for de erhvervsproglige studerendes interesser.

Forbundet gennemførte i beretningsperioden, som tidligere år, ajourføringskurser for medlemmer landet over indenfor det erhvervsproglige grundstudiums fag. Handelshøjskolerne har velvilligt stillet lokaler til rådighed for disse ajourføringskurser, og undervisningen varetages fortrinsvis af lærere ved handelshøjskolerne. Forbundet har desuden i samarbejde med en række leverandører og producenter gennemført orienteringsarrangementer for medlemmerne vedrørende tekstbehandling og tekstbehandlingsanlæg.

Desuden har forbundet som hidtil gennemført erhvervsorienterende møder for de erhvervsproglige studerende ved samtlige handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger med undtagelse af Handelshøjskolen i København, og Erhvervsproglig Arbejdsløshedskasse har i samarbejde med Civiløkonomerne Arbejdsløshedskasse på samtlige handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger gennemført orienteringsmøder om beskæftigelse- og arbejdsløshedsforsikringsforhold for dimittendårgangene 1979. Et særligt orienteringsmøde blev umiddelbart forud for eksamen gennemført for studerende på Handelshøjskolen i København, idet Teknisk Skole velvilligt stillede lokaler til rådighed for mødet.

J. DANMARKS JURIST- OG ØKONOMFORBUND (DJØF)

I Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF) optages enhver, som har bestået eksamen som cand.jur., cand.oecon., cand.polit., cand.scient.pol., lic.merc., cand.scient.soc., mag.scient.soc., cand.rer.soc., cand.scient.oecon., cand.scient.adm., kand.samf., techn.soc. og cand.merc., samt en hver, der er tilmeldt et studium, der kan afsluttes med en af disse eksaminer.

Studentermedlemmerne af DJØF er organiseret i en selvstændig forbundsafdeling, Stud.Samf. Foreningen (SSF), der varetager de studerendes økonomiske, sociale og faglige interesser.

DJØF udsender til studentermedlemmerne *tidsskrifterne* »Juristen & Økonomen« og »Stud.Samf.« der er skrevet specielt for studerende.

SSF administrerer for studentermedlemmerne en *praktikantordning* i sommerferien. Studerende har herved en mulighed for i studietiden at opnå beskæftigelse i ministerier, direktorater, dommer- og politikontorer, advokatkontorer samt i erhvervsvirksomheder og organisationer.

I forbindelse med kandidateksamen afholder DJØF *erhvervsvejledningsmøder*. Forbundet har udarbejdet en erhvervsvejledningspjece, som udleveres til studentermedlemmerne.

DJØF er tilsluttet Akademikernes Arbejdsløskasse (AAK), der vil kunne afbøde de væsentligste økonomiske konsekvenser af arbejdsledighed.

DJØF forhandler *overenskomst om løn- og ansættelsesforhold* for forbundets kandidatmedlemmer. I tilknytning hertil administreres Juristernes og Økonomernes Pensionskasse, der sikrer medlemmernes *pensionsforhold*. Pensionskassen har erhvervet en række *beboelsejendomme*, hvis lejligheder udlejes til medlemmerne efter anciennitet. Nogle af lejlighederne stilles dog til rådighed for studentermedlemmerne.

DJØF's efteruddannelse afholder en række kurser hvert semester for at sikre medlemmernes *efteruddannelse*.

Jursitforbundets Forlag udgiver en overvejende del af de *juridiske lærebøger* samt en række håndbøger og Samfundsvidenskabeligt Forlag udgiver økonomisk litteratur. Forlagets bøger sælges til medlemmerne til særlig *favørpris*.

Bogfortegnelse kan rekvireres.

Kontingentet for studenter er for tiden 210 kr. pr. år. Nye studenter, der indmelder sig i efteråret 1981, er kontingentfri indtil 1. januar 1982. Stud.merc'er tilbydes medlemskab for halvdelen af det ordinære studenterkontingent.

DJØF ledes af et repræsentantskab og en hovedbestyrelse, hvori også *de studerende er repræsenteret*. Studenterne er endvidere repræsenteret i Overenskomstforeningen og bestyrelsen for Juristforbundets Forlag og Samfundsvidenskabeligt Forlag.

Indmeldelse i Danmarks Jurist- og Økonomforbund kan ske ved skriftlig henvendelse til Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Gothersgade 133, 1123 København K.

K. DANSK MAGISTERFORENING, SEKTION XXIII

Som organisation for magistre varetager Dansk Magisterforening disses interesser og virker herunder for opretholdelse af magisteruddannelsernes niveau og videnskabelige grundlag og for sikring af magistrernes økonomiske og sociale tryghed.

Formål for sektion XXIII er at være kontaktorgan mellem DM og dens medlemmer, beskæftiget ved de erhvervsproglige uddannelser og at varetage disse medlemmers interesser.

Bestyrelsesmedlemmer, ansat ved Handelshøjskolen i København, er: Afdelingsleder Gert Engel (formand); adjunkt Lise-Lotte Hjulmand; lektor Bente Kristensen; lektor Dorthe Westrup.

L. UDENRIGSHANDELSKLUBBEN

Udenrigshandelsklubben (UHK) blev stiftet 16. september 1975 med det formål at samle HD'ere i Udenrigshandel samt cand.merc.'er med udenrigshandel som speciale til faglige aktiviteter samt varetage medlemmernes fælles interesser. Udenrigshandelsklubben har ca. 225 medlemmer og har i det forløbne beretningsår bl.a. gennemført virksomhedsbesøg hos Louis Poulsen A/S, Dansk Esso A/S, Skandinavisk Tobakskompani A/S, Sofus Berntsen A/S og De Danske Sukkerfabrikker A/S.

For de to sidstnævnte virksomheders vedkommende var hovedemnet strategisk planlægning og diversifikation.

Formand for klubben er direktør Per Kold, HD, Terndrupvej 12, 2610 Rødovre. Telefon (02) 96 81 22, (02) 91 81 69.

Bestyrelsesmedlemmer iøvrigt: Direktionssekretær Hans Jørgen Petersen, HD (næstformand); cand.merc. Annelise Kirsten Monsen (kasserer); lektor cand.merc. Ole Wiberg; direktør Henning Deichmann, HD.

XV. Tildeling af videnskabelige grader, besvarelse af prisopgaver m.v.

A. Det erhvervsøkonomiske licentiatstudium

Studiet er tilrettelagt i overensstemmelse med reglerne i bekendtgørelse af 28. august 1969 om den erhvervsøkonomiske licentiatgrad og ledes af licentiatudvalget.

Studiet har til formål at øve de studerendes evne til selvstændigt videnskabeligt arbejde inden for erhvervsøkonomien, og tildelingen af den erhvervsøkonomiske licentiatgrad, er udtryk for højskolens anerkendelse af, at licentiaten har vist egnethed for sådant arbejde.

I beretningsperioden bestod licentiatudvalget af:

Professor Torben Agersnap (formand); professor Bjarke Fog; professor Arne Rasmussen; lektor Lars Grønholdt; adjunkt Jens Schou-Christensen; seniorstipendiat Ann Westenholtz. Assistent Grethe Toft har været udvalgets sekretær.

Tildeling af licentiatgraden.

I beretningsperioden er licentiatgraden tildelt cand.merc. Erik Holm-Petersen.

Erik Holm-Petersen indleverede i april 1977 en afhandling med titlen: »Masseturisme og udvikling« belyst ved casestudier til bedømmelse og forsvar for højskolens licentiatgrad.

Et bedømmelsesudvalg, nedsat af det erhvervsøkonomiske fakultet og bestående af: Professor Ejler Alkjær, professor Bjarke Fog, professor Knud Erik Svendsen, indstillede i januar 1978 til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at afhandlingen godkendtes.

Indstillingen havde følgende ordlyd:

Afhandlingen er på 220 maskinskrevne sider, hvortil slutter sig et bilagsbind på 115 sider, ialt 335.

Selve fremstillingen består af fire dele. Der indledes (del I) med en generel omtale af masseturismen og U-landene - projektbaggrund og indkredsning af problemområder. Del II omhandler, ligeledes i generel form, masseturismens konsekvenser og forskellige metoder til at måle disse. I del III gøres der forsøg på en mere detaljeret indtrængen i og belysning af disse konsekvenser i to udvalgte områder: Gambia og Seychellerne. Del IV har titlen »Masseturisme og helhedsplanlægning«. Her går forfatteren først generelt og derpå specielt for de to udvalgte områders vedkommende ind på de af turismens konsekvenser forårsagede behov for planlægning og styring af turistudviklingen.

Bilagsbindet fordeler sig nogenlunde fifty-fifty på beskrivelser af Gambia og Seychellerne hvad angår naturgivne, demografiske, historiske, politiske, økonomiske, sociale og kulturelle forhold og - mere udførligt - områdernes turistbesøg og turistindustri samt de heraf forårsagede lokale påvirkninger.

Det emne, forfatteren har valgt, er af stor aktualitet og relevans, både for de turistgenererende I-lande og i ganske særlig grad for de turist-modtagende eller potentielt turistmodtagende U-lande. Fra I-landenes »leisure society« drager turismens »golden hordes« (Turner & Ash) mod stadig fjernere, fremmedartede rejsemål. Derved får en lang række

U-lande, som ellers kun har få, oftest alene på langt sigt realisable udviklingsalternativer, fristende, men ingenlunde altid rekommandable chancer for en hurtig vej til vækst i form af valutaandtjening og beskæftigelse. Både i I- og U-lande har denne problemkreds derfor ganske naturligt været genstand for livlig debat ud fra ikke blot økonomiske, men tillige sociologiske og miljømæssige synspunkter, ligesom en omfattende og mangearartet forskning er i fuld gang.

Forfatteren gør sig store anstrengelser for at beskrive, referere og kommentere så meget som muligt af hvad der foreligger herom. Han må konplimenteres for den omfattende literatursøgning og -bearbejdelse, han i dette øjemed har gennemført, inkluderende et antal nye bøger og artikler, som i debatten om masseturismen indtager en udpræget kritisk holdning.

Disse bestræbelser for at få næsten alt med kan imidlertid ikke undgå i nogen grad at få karakter af et sisyfos-arbejde. Da en helt tilfredsstillende udførlig behandling af alle aspekter af dette store og stærkt differentierede problemkompleks ville sprænge afhandlingens rammer, har store dele af afhandlingen ikke kunnet undgå at få en altfor summarisk, ofte helt leksikalsk karakter.

Således ville (i del I) en virkelig grundig kortlægning af masseturismen fra I-landene til U-landene, som den er nu, og som den prognosticerer til at udvikle sig fremtidig, kræve mange gange mere plads, end forfatteren har kunnet ofre herpå. Ligeledes ville en detaljeret beskrivelse og overbevisende vurdering af de forskellige kvantitative teknikker til måling af turismens konsekvenser (del II) ganske sprænge dette afsnits rammer. Som afsnittet er nu, rummer det ikke mange håndfaste konklusioner, og de, der er, fremtræder på et meget forenklet grundlag.

Fra de to udvalgte områder, Gambia og Seychellerne, har forfatteren hentet forskelligt empirisk materiale, som gør del III mere meningsfyldt end de foregående afsnit. Når han derefter i del IV forsøger at lade disse resultater danne basis for forslag til planlægningen og styringen af de pågældende områders turistudvikling, forekommer de angivne retningslinjer dog for lidet konkrete og kontante til, at de kan praktiseres i de pågældende områder, og endnu mindre i forskellige typer af U-lande generelt.

Om det ledsagende bilagsbinds indhold må blot fastslås, at det repræsenterer en flittig kompilering af en mængde forskellige data plus fremskaffelse af en del primærviden indhentet ved interviews og observationer på åstederne. Nogen egentlig videnskabelig kvalificerende værdi kan imidlertid ikke tillægges dette deskriptive arbejde. Både selve afhandlingen og bilagsmaterialet vidner om en højst fortjenstfuld energi og interesse, som - trods de anførte kritikpunkter - absolut placerer afhandlingen på licentiatniveau. Der er udført, hvad man kunne kalde et godt og solidt stykke håndværksmæssigt arbejde.

Man kunne have ønsket, at den meget store indsats havde været kanaliseret noget anderledes end sket er. Fremfor forsøget på at dække hele den store problemkreds kunne man have ønsket, at der var blevet fundet og gået i dybden i nogle niches inden for problemkredsen. I så fald kunne arbejdet formentlig være mundet ud i nogle konkrete konklusioner, der kunne have virket direkte informerende og inspirerende for folk, som i de udvalgte U-lande (og også mere generelt) har planlægning og styring af den udefra kommende masseturisme direkte inde på livet.

Endelig ville det have været ønskeligt, at selve afhandlingen var blevet rensset for forskellige gentagelser og ujævnheder med hensyn til udførlighed/kortfattethed, som nu i nogen grad skæmmer den.

Skønt forfatterens højt anerkendelsesværdige store arbejdsindsats altså ikke ses at være resulteret i egentlige selvstændige innovationer og originale bidrag til det vigtige og aktuelle problemkompleks: masseturisme og udvikling i U-landene, er bedømmelsesudvalget dog ikke i tvivl om, at afhandlingen er acceptabel til forsvar for den erhvervsøkonomiske licentiatgrad. Dette indstilles hermed eenstemmigt.

Ultimo 1977

Bjarke Fog

Ejler Alkjær

Knud Erik Svendsen

Det erhvervsøkonomiske fakultetsråd accepterede indstillingen i sit møde den 13. februar 1978.

Forsvaret af afhandlingen fandt sted den 8. maj 1978 og blev fundet tilfredsstillende. Opponent var professor Ejler Alkjær.

Ejler Alkjær

Bjarke Fog

Knud Erik Svendsen

Emnet til forelæsnings blev stillet af professor Arne Rasmussen og professor Frode Slipsager og havde følgende ordlyd: »Segmenteringsstrategi som basis for styringen af det industrielle forløb i udviklingslande«.

Forelæsnings over emnet fandt sted den 16. maj 1978 og blev bedømt ikke tilfredsstillende.

Ejler Alkjær

Bjarke Fog

Knud Erik Svendsen

Et nyt emne blev stillet af professor Arne Rasmussen og professor Frode Slipsager og havde følgende ordlyd: »Et U-lands konkurrencestrategiske muligheder i forbindelse med udviklingen af turistsektoren«.

Forelæsnings over emnet fandt sted den 11. februar 1980 og blev fundet tilfredsstillende.

Ejler Alkjær

Bjarke Fog

Knud Erik Svendsen

Bedømmelsesudvalget indstiller herefter til det erhvervsøkonomiske fakultetsråd, at licentiatgraden tildes cand.merc. Erik Holm-Petersen som anerkendelse af videnskabelig modenhed og indsigt. Samtidig erhverves retten til at betegne sig licentiat mercaturae (lic.merc.).

Det økonomiske fakultetsråd godkendte indstillingen den 10. marts 1980.

B. Tietgenprisopgaver

Tietgen-Prisopgaven 1980

Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse udsætter hvert år på C.F. Tietgens fødselsdag den 19. marts en prisopgave ved Handelshøjskolen i København. Der kan i år vælges mellem følgende opgaver:

Sprog

For alle nedenstående opgaver gælder, at dokumentation og eksempel materiale i det væsentlige skal være fra et eller flere af følgende sprog: dansk, engelsk, fransk, italiensk, russisk, spansk, tysk.

1. Homonymi og polysemi, en diskussion af nyere opfattelser af problemet og af dets teoretiske og praktiske betydning for leksikografisk og/eller terminologisk arbejde.
2. En redegørelse for og en kritisk diskussion af stillagsklassifikationer på basis af f.eks. stilistiske værker, grammatiske håndbøger og etsprogs- og tosprogsordbøger.
3. Begrebet ækvivalens og dets forskellige aspekter som led i en oversættelsesteori.
4. Fænomenet »fraseologisk enhed« belyst ved en syntaktisk og semantisk beskrivelse af udvalgte eksempler på en eller flere typer af »fraseologismer«.

Økonomi

1. En teoretisk formulering og empirisk afprøvning af en organisationsudviklingsmodel med hovedvægten på en aktivisering af medarbejderne gennem udvikling af deres interesse- og organisationsopfattelse.
2. En teoretisk og empirisk undersøgelse af årsagerne til variationen i direktørers og ledende funktionærers lønninger.
3. Med udgangspunkt i en empirisk analyse af nogle lokale foranstaltninger mod ungdomsarbejdsledsløshedsproblemet ønskes en diskussion af mulighederne for på primærkommunalt plan at forebygge og afhjælpe ungdomsarbejdsledsløshed.
4. Teoretiske og praktiske problemer ved indarbejdelse af fordelingsmæssige hensyn i samfundsøkonomiske projektvurderinger.
5. En analyse af udviklingen i handel med forarbejdede varer mellem Danmark og lavtlønslandene.
6. Der ønskes en analyse af samspillet i små virksomheder mellem virksomhedens ejer/leder og de andre ledende medarbejdere samt ejer/leders anvendelse af informationssystemerne i forskellige beslutningstyper.

Hovedvægten ønskes lagt på en vurdering af informationssystemernes betydning for beslutningsprocessen. Analysen ønskes belyst såvel teoretisk som empirisk.

Besvarelser skal være indleveret til Handelshøjskolens rektor inden udgangen af august 1981.

Adgang til at besvare prisopgaverne har dimittender fra og studerende ved handelshøjskolerne og handelshøjskoleafdelingerne samt andre danske højere uddannelsesinstitutioner, idet de dog ved afleveringen *enten* skal være under 35 år *eller* have bestået adgangseksamnen inden for de sidste 10 år. Personer der ikke opfylder de nævnte krav kan søge dispensation.

Prisen består i en guldmedalje samt 10.000 kr. En besvarelse, der ikke skønnes at opfylde kravene for tildeling af guldmedalje, men som viser, at der er gjort et påskønnelsesværdigt arbejde, kan belønnes med indtil 5.000 kr.

Besvarelse og bedømmelse af Tietgen-Prisopgaver 1978

Prisopgaven:

»En systematisk undersøgelse af passiv i et eller flere fremmedsprog og dansk«.

Som besvarelse af denne opgave er indkommet en afhandling under mottoet »Je ne veux pas mourir idiot« (Wolinski 1969). Afhandlingen, som er skrevet på fransk, bærer titlen: »Le passif: étude transformationnelle basée sur des faits issus du français, du danois et, dans une moindre mesure, de l'anglais« og omfatter 103 sider + 3 sider litteraturfortegnelse.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende udvalg: Professor Hans-Peder Kromann, professor Jens Rasmussen, professor Carl Vikner.

Udvalget gav følgende udtalelse:

Emnet for afhandlingen er passiv, set ud fra en række transformationsgrammatikers teorier og belyst ved eksempler fra fransk, engelsk og dansk. Forfatterens hensigt har været - som det anføres i konklusionen (s. 103) - at gøre teorierne tilgængelige ud over de indviedes kreds og at vise, hvilke ændringer de grammatiske modeller har undergået siden begyndelsen. Den første plan synes ikke at have fundet en overbevisende løsning, og mod forsøget på at realisere det andet mål kan der rettes kritik på adskillige punkter.

Fremstillingen falder i to hovedafsnit. I det første hovedafsnit (»Hypothèse transformationnelle«, s. 6-68) gives en redegørelse for de vigtigste modeller i kronologisk orden. I det andet hovedafsnit (»Hypothèse lexicaliste et hypothèse mixte« s. 70-103) behandles mere udførligt - på grundlag af den såkaldte »blandingshypotese« - nogle danske og franske passivkonstruktioner, som har forfatterens særlige interesse.

Det første hovedafsnit gennemgår de forskellige transformationelle teorier, der er blevet foreslået for at gøre rede for passivkonstruktioner. De første tre afsnit er korte oversigter over de teorier, der ligger forud for 1972. De afsluttes med nogle bemærkninger om danske nominale passivkonstruktioner (s. 21-24), som f.eks. *ødelæggelsen af byen*. Til forklaring af, at man ikke kan have et *af*-syntagme som agens i nominaliserede passivkonstruktioner, foreslås her en »stilistisk restriktion«, som skulle udelukke to successive *af*-syntagmer (★ *ødelæggelsen af byen af fjenden*). Denne forklaring forekommer klart uhensigtsmæssig, idet agens også er umulig med kun ét *af*-syntagme (i *ødelæggelsen af fjenden* kan *fjenden* ikke fortolkes som agens).

Afsnit 1.4 (s. 31-68) omtaler mere udførligt den seneste udvikling inden for transformationsgrammatikken. Der gives en kort præsentation af tematiske relationer, sporteori, kontrolteori, kasusteori m.m., og disse teoriers anvendelsesmuligheder i forbindelse med passivkonstruktioner diskuteres.

Forfatteren demonstrerer en imponerende bred orientering inden for nyere generativ lingvistik. Han har tilegnet sig mange vanskelige og komplicerede begrebsapparater. Det må dog indvendes, at fremstillingen undertiden forekommer utilstrækkeligt gennemarbejdet. Der er adskillige unøjagtigheder i henvisninger og formler. I visse tilfælde er andre forfatteres principper og begreber gengivet på en sådan måde, at formuleringen fremstår som uforståelig. (Dette gælder f.eks. resumeet af »the Specified Subject Condition« (s. 28), af »the Nominative Island Condition« (s. 28-29) og af anaforrestruktionen (s. 38). Ud fra en helhedsbetragtning synes der dog i disse tilfælde at være tale om sjuskefejl snarere end direkte misforståelser. Enkelte problemer vedrørende dansk passiv berøres, men i de fleste tilfælde drejer det sig om parallellisering til engelske eksempler, som er behandlet i den omtalte litteratur, og demonstrationen røber ikke en virkelig fordybelse i passivproblemerne.

I andet hovedafsnit refererer forfatteren den af Bresnan fremsatte kritik af den transformationalistiske forklaring på aktiv-passiv-relationen og retter med udgangspunkt i de af Weinberg/Hornstein fremsførte argumenter kritik imod Bresnans leksikalistiske position. Som sin egen position vælger forfatteren Wasows blandingshypotese (l'hypothèse mixte), ifølge hvilken der i transformationsgrammatikken bør antages to passivtyper: nogle pas-

siver fremkommer ved regulære passivtransformationer, mens andre kun kan forklares som deriverede i basis.

I et ret kort kapitel anvendes blandingshypotesen på pasivforekomster i fransk, hvor der konkluderes, at passiv af alle transitive verber kan deriveres transformationelt, mens être + participe passé med betydning af tilstand stiller særlige problemer. Forfatteren anfører her adskillige overbevisende eksempler på disses særlige træk, og de teoretiske overvejelser og demonstrationen forekommer særdeles plausibel. Afprøvningen af blandingshypotesen på dansk udføres på de 3 passivformer i dansk. Passivformen med *være* + *perfektum participium* diskuteres udførligt med henblik på at finde kriterier for at placere den som basisderiveret eller som transformationelt perfektum participiumsformer, som ikke kan forklares transformationelt ud fra de tilsvarende aktive verber. Af særlig interesse er her afsnittene om de vanskelige *fd*-konstruktioner og om dobbelt passiv.

Afsnittet om *blive* + *perfektum participium* forekommer derimod for kort fremstillet til at redegøre for alle de involverede problemer.

Den afsluttende gennemgang af *s-passiv* bringer en omtale af en række konstruktioner, der for en dels vedkommende kan relateres til reflektive verber. Her fremgår det ikke altid klart, hvilken placering den pågældende konstruktion har i forhold til blandingshypotesen. I øvrigt understreger forfatteren, at passivbeskrivelsen i en transformationel ramme anvendt på et dansk materiale er et udforsket område. På denne baggrund kan forfatterens eget bidrag betragtes som en første tilnærmelse.

Det vil være fremgået af ovenstående, at afhandlingens forskellige afsnit er af varierende kvalitet. En svaghed ved arbejdet som helhed er, at sammenhængen mellem afhandlingens første og andet hovedafsnit ikke er trukket tydeligt op, og at diskussionen ikke fører til noget klart overblik. I selve fremstillingen er det ofte vanskeligt at afgøre, om en kilde blot refereres eller videreudvikles af forfatteren. I behandlingen af eksempel materialet er der adskillige fejlfortolkninger - især i de danske eksempler.

Af positive sider er der grund til at fremhæve forfatterens meget omfattende belæsthed og evne til at sætte sig ind i vanskelige problemstillinger. Diskussionen bevæger sig i yderste frontlinie af forskningen på området. Dette gælder såvel modelvalg som anvendelsen af teorien. Der er inddraget et stort antal strukturer, som på en eller anden måde kan bringes i forbindelse med passiv, og i denne forbindelse antydet visse perspektiver, som fortjener en udførligere behandling.

I betragtning af den anførte kritik mener vi ikke, at afhandlingen kan tilkomme guldmedalje. Derimod finder vi, at forfatteren har lagt et betydeligt mål af kundskab og evne til metodisk behandling for dagen, og anser besvarelsen for fuldtud værdig til en belønning på 5.000 kr.

28. februar 1980

Hans-Peder Kromann

Jens Rasmussen

Carl Vikner

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af kandidatstipendiat Pierre Pica.

Prisen blev overrakt ved Handelshøjskolens årsfest den 29. marts 1980.

Prisopgaven:

»Fejlkilder og fejltyper ved tolkning fra fremmedsprog til modersmål og/eller fra modersmål til fremmedsprog«.

Som besvarelse af denne opgave er indkommet en afhandling under mærket P.L. Afhandlingen er på 185 sider.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende bedømmelsesudvalg: Lektor Inge Baaring, professor Jens Rasmussen, professor Knud Sørensen.

Udvalget gav følgende udtalelse:

Det er forfatterens hovedtese, at en rimelig besvarelse af den stillede opgave forudsætter et tilfredsstillende sprogteoretisk udgangspunkt. Den eksisterende litteratur om tolkeproblemer er efter forfatterens opfattelse inadækvat, præcis fordi den hviler på et utilfredsstillende teoretisk grundlag. Konsekvensen bliver derfor, at forfatteren bestræber sig på at opstille en alternativ sprogteori, der kan muliggøre den form for tekstanalyse, som er en forudsætning for en rimelig behandling af tolkningens fejlkilder og -typer.

Forfatterens standpunkt er, at det anvendte teoretiske grundlag ikke tillader »at gå definatorisk til værks« (s. 176). Dette vanskeliggør i høj grad den præcise forståelse af indholdet, idet den anvendte terminologi ikke forekommer helt klart etableret og kan tolkes forskelligt ud fra sammenhængen.

Der foretages en kritisk gennemgang af den foreliggende litteratur om tolkning og af strukturalismens og transformationsgrammatikkens sprogsyn. Denne analyse vidner om forfatterens udmærkede orientering inden for faglitteraturen, men giver også stedvis en lidt urimelig bedømmelse af, hvad han kalder »skolegrammatikken«.

En tilfredsstillende teori om tolkning må efter forfatteren hvile på bidrag fra oversættelsesteorien og den almene lingvistik. Hvad der kræves, er et ændret sprogbegreb, i hvilket det sproglige produktionsaspekt får en fremtrædende placering. Forfatteren inddrager tanker fra bl.a. Egebak, Per Aage Brandt og den franske psykoanalytiker Lacan, der radikalt har kritiseret Saussures elementer *signifiant* og *signifié*. Ifølge deres opfattelse må man forkaste tanken om et subjekt, der udtrykker sig selv, til fordel for selvstændigt virkende *signifianter*, der er betydningsdannelsens udgangspunkt. Det er vanskeligt at følge forfatterne, når han (97 f.) f.eks. dogmatisk vil hævde, at talen altid er tale *for nogen*, før den er tale *om noget* (det afhænger vel af tekstens art), og at en *signifiant* ikke står i nogen stabil relation til en *signifié* (hvis dette var tilfældet, kunne sproget næppe fungere). Sat på spidsen er denne reviderede sprogteori vanskelig at acceptere; men det er ikke usandsynligt, at forfatterens helhedsprægede opfattelse af sprogteori og tolkning med passende modifikationer vil kunne tilføre tolkeproblematikken værdifulde synspunkter.

Til supplement af sin teoretiske udredning foretager forfatteren en kritisk gennemgang af tolkninger optaget på bånd. Det drejer sig om analyser af præstationer i dialogtolkning ved den erhvervs sproglige kandidateksamen (4 eksaminationer ialt). De nærmere omstændigheder ved tolkeprøvens gennemførelse er ikke angivet, hvilket må anses for en mangel, idet disse antagelig vil influere på fejlproduktionen. F.eks. burde det have været oplyst, om det drejer sig om en dialogtolkning af den klassiske type, hvor kandidaten tager få eller ingen noter, eller om prøven er tænkt som en kombination af dialogtolkning og »foredragstolkning«, hvor kandidaten opfordres til i forbindelse med længere passager at tage udførlige noter og derfor i gengivelsen støtter sig til disse noter. Det ville også have været ønskeligt, at et differentieret materiale baseret på mere end én tolkeform var blevet inddra-

get og fremfor alt, at eksempel materialet havde været mere omfattende og righoldigt, således at fejltypene ved deres mangefarvede havde kunnet indgå i en vekselvirkning med teoridannelsen.

Selve analysen foretages først med udgangspunkt i fejlkildekategorier, der er hentet fra den eksisterende tolkelitteratur, siden med anvendelse af den fejltypologi og det fejlkilde-repertoire, som forfatteren opstiller via sit teoretiserende arbejde. Den opstillede teori resulterer ikke i nogen væsentlig ændring i opfattelsen af fejlkilder, mens fejltypologien indordnes i tre nye kategorier, der benævnes den tekstuelle, den diskursive og den frastiske derivation. Disse meget omfattende »typer« forekommer for rummelige til at kunne specificere de konkrete fejl tilstrækkeligt. Desuden virker tilordningen af fejlene til en bestemt kategori ikke altid overbevisende. Påvisningen og bedømmelsen af fejlene er i det store og hele korrekt. Enkelte forekommer dog lidt forregnede eller misfortolkede. Forfatteren har haft visse vanskeligheder med at foretage en sondring mellem fejlkilder og fejltyper, hvilket en bedre udnyttelse af de foreliggende arbejder om fejlanalyse inden for andre former for sprogfærdighed ville have kunnet råde bod på. I den foreliggende form er resultaterne af analysen næppe direkte anvendelige i undervisningen i tolkning, men det foretagne oprydningsarbejde vedrørende teoridannelsen og de heraf følgende nye synsvinkler har vendt opmærksomheden mod forhold, der ikke hidtil har været tilstrækkeligt påagtede.

Fra formens side er afhandlingen i det store og hele tilfredsstillende, men bærer dog i nogle passager præg af ikke at være fuldt ud færdigredigeret. Fremstillingen savner således undertiden klarhed og umiddelbar forståelighed.

Man kan ikke undgå at føle respekt for den energi, hvormed forfatteren har kastet sig over løsningen af problemerne. Imidlertid må det samtidig siges, at forfatterens ambitiøse forsøg på at sanere det teoretiske grundlag for en tilfredsstillende behandling af tolkeproblemerne har forårsaget en ubalance i afhandlingens disponering i forhold til opgaveformuleringen: den (alment) lingvistiske redegørelse breder sig for meget, medens det, der skulle være hovedsagen, bliver for kort behandlet og ikke giver mulighed for behandling af det fulde repertoire af fejlkilder og fejltyper.

I betragtning heraf mener vi ikke at kunne tilkende afhandlingen guldmedalje. Men da der i omtalen af de praktiske og teoretiske værker om tolkning er værdifulde kritiske betragtninger, og da der i den foretagne analyse af tolkepræstationer er både nye synspunkter og interessante resultater, finder vi, at det foreliggende arbejde fortjener anerkendelse.

Vi indstiller derfor besvarelsen til en belønning på 5.000 kr.

13. februar 1980.

Inge Baaring

Jens Rasmussen

Knud Sørensen

Ved navnekuvertens åbning viste det sig, at besvarelsen var indsendt af kandidatstipendiat Peter Lau.

Prisopgaven:

»En systematisk undersøgelse af neologi i fagsprog og/eller almindeligt sprog med udgangspunkt i et leksikalsk eller syntaktisk materiale fra et eller flere fremmedsprog evt. suppleret med en sammenligning af de modsvarende strukturer i dansk«.

Som besvarelse af denne opgave er indkommet en afhandling under mærket »C'est un grammatisant qu'on devient grammarien« (!) og med titlen »Neologi på moderne fransk«. Opgaven er på 193 A4 sider tekst incl. indholdsfortegnelse og noter + 4 sider fortegnelse over anvendt litteratur.

Til bedømmelse af afhandlingen nedsatte Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse følgende bedømmelsesudvalg: Professor J. Schmitt Jensen, professor Hans-Peder Kromann, afdelingsleder J. Qvistgaard.

Udvalget gav følgende udtalelse:

Opgaven er i det store og hele veldisponeret og klar i fremstillingen. Den tager hensyn til de vigtigste værker om orddannelse fra de senere år, og inddrager herudover to ikke-publicerede afhandlinger, som forfatteren gentagne gange refererer til, først og fremmest Corbin: *Thèse* (udateret)* dernæst Sørensen: *These* (1979).

I kap. I, s. 10-13 nævner forfatteren den type neologismer, han vil koncentrere sig om og redegør for de teoretiske og praktiske vanskeligheder, der er forbundet med indsamlingen af materialet. Den valgte fremgangsmåde, udvælgelse af alle de afledninger, ialt ca. 3.000, der i to nyere ordbøger Lexis og Petit Robert er dateret efter 1960, skønnes at give et corpus, der, omend det ikke afspejler det indbyrdes talmæssige forhold imellem de forskellige typer af neologismer i den samlede eksisterende mængde, så dog er repræsentativt for såvidt angår de produktive orddannelsesregler.

Det havde været ønskeligt, om forfatteren havde diskuteret vanskelighederne ved at definere begrebet neologi og anstillet betragtninger over den grad af aktualitet, et ord må have for at kunne kaldes en neologisme.

I kap. II (s. 14-26) »Morfologi og transformationsgrammatik« gennemgås det teoretiske grundlag for formuleringen af orddannelsesregler. Der redegøres for begrebet leksikalisk kompetens, og nyere transformationsgrammatikers opfattelser af forholdet mellem morfologi og syntaks refereres. Forfatteren bekender sig, i modsætning til Gross og hans elever, hovedsageligt til Halle, Jackendoff, Dell og Corbin, der forfægter den opfattelse, at orddannelsesreglerne er specifikke og adskiller sig både fra fonologiske og syntaktiske regler. Det understreges dog, at meget afhænger af, hvorledes disse begreber defineres, og at standpunktet betragtes som en arbejdshypotese. Stadig med udgangspunkt i Dell og Corbin m.fl. regnes der dog med, at både det morfologiske, det syntaktiske og det semantiske aspekt har betydning for orddannelsesreglerne, men det understreges, at hovedvægten af hensyn til omfanget i afhandlingen vil blive lagt *på det morfologiske aspekt*. Ihvorvel væsentlige problemer af betydning for emnet berøres og diskuteres formulerer forfatteren dog ikke på dette sted en konsistent teoretisk begrundelse** for sit standpunkt ligesom kapitlet, der må anses for centralt i afhandlingen, i nogen grad savner overskuelighed og ej heller fremfører hele det begrebsapparat, der opereres med i de senere kapitler.

I kap. III Afledning (s. 27-31) opregnes de kriterier, efter hvilke derivation afgrænses i forhold til fleksion, ligesom der redegøres for de anvendte definitioner af »ord« og »morfemer«. »Morfem« afvises i tilslutning til Aronoff som mindste betydningsbærende enhed - et skridt der senere ophæves ved indførelsen af begrebet »bundne rødder«. Videre søges i kap. IV »Neologismer dannet ved præfixering« (s. 32-81) begrebet præfix indkredset. I tilfælde, hvor et præfix også kan optræde som autonomt element (bl.a. præpositioner), vælger forfatteren det synspunkt, at der er tale om homonyme størrelser. Dette er, som det si-

* Corbin: »Morphologie dérivationelle et structuration du lexique: Les préfixes négatifs en français moderne« indtager i denne forbindelse en særstilling. Det har først sent været udvalgt muligt at komme i besiddelse af en fotokopi af denne franske disputats. Udvalget har således af tidsmæssige grunde ikke haft mulighed for en så dybgående gennemarbejdning af denne grundige og fyldige afhandling, som det kunne have ønsket; man har dog kunnet fastslå et meget nært slægtskab mellem denne disputats og nærværende prisopgave, hvis forfatter da også gør opmærksom på, at han især har ladet sig inspirere af Corbin for så vidt angår præfixering (forord).

** se side 140

ges, praksis i generativ grammatik, når der klart kan påvises semantiske og syntaktiske forskelle, men det fremførte bevis (baseret på de i Lexis anførte »betydninger« og eksemplificeret ved *contre*, *non*, *sous* og *sur*) indeholder ikke nogen egentlig semantisk analyse og virker derfor ikke overbevisende.

Forfatteren afstår iøvrigt, som mange forgængere, fra klart at definere et præfix, og udvælger i sit materiale som præfix dels en række elementer, der også kan optræde autonomt (cfr. ovennævnte argumentation), dels de ikke-autonome elementer, som kun kan kombineres med rødder og ikke med suffixer. I resten af kap. IV, som er et af hovedafsnittene, opstilles der herefter med overvejende reference til Corbin en række regler for orddannelse ved præfixering.

Det må i denne sammenhæng understreges, at forlægget (Corbin: Thèse) er væsentlig mere dybtgående i teorien og i diskussionen af diverse basale problematikker. På denne baggrund og også i betragtning af, at nærværende afhandlings forfatter ellers har øst rigeligt (og ofte mindre kritisk) af sit forlæg, forekommer argumentationen på væsentlige områder noget overfladisk. Man savner endvidere stærkt det semantiske og det syntaktiske aspekt. Begrænsningen til det morfologiske aspekt (som forfatteren erkender er en svaghed) er i mange sammenhænge uheldig (cfr. f.eks. vedr. parasyntese).

En af hovedtankerne er (som allerede antydtes i Kap. III) at forklare stort set alle tilfælde af parasyntese ved forekomsten af tilfældige huller (ikke-realiserede, men mulige ord) for derigennem at nå frem til enkle, generelle og produktive orddannelsesregler.

Der lægges i denne forbindelse megen vægt på skellet mellem generelle, »produktive« regler og beskrivende, »uproduktive« regler, men problemerne omkring denne modsætning synes dog ikke ganske afklaret. Ud fra de valgte præmisser (hvori bl.a. også indgår et postulat (fra Corbin: Thèse) om afledningens retning, cfr. kap. II) argumenteres der meget konsekvent for et antal regler for præfixering.

Den fra Corbin direkte overtagne opfattelse, nemlig at parasyntese ikke forekommer, virker dog ikke overbevisende på baggrund af behandlingen af typer som *abêtir*, der forudsættes dannet af + *bêtir* (»tilfældigt hul«). Ganske vist kan og bør det traditionelle antal af parasyntetiske dannelser nok indskrænkes væsentligt, men det ville kræve en mere overbevisende argumentation at afvise et - også semantisk - oplagt tilfælde af parasyntese som *abêtir*.

Ved således at »bortforklare« parasyntetiske dannelser når forfatteren i adskillige tilfælde frem til regler, der ikke kan bruges til at forudsige (eller redegøre for) fremtidige nydannelser og i en større sammenhæng vil være uøkonomiske, fordi de ikke gør rede for ordets betydning (typer som *pluripatisme*, *intertextualité* etc.).

Selv om forudsætningen for hypotetiske ord således ofte fører til opstilling af regler, der næppe afspejler den faktiske afledningsproces, er der dog tale om et interessant forsøg på en systematisk beskrivelse af præfixerede neologismers struktur.

I kap. V Neologismer dannet ved suffixering (s. 82-137) søges først suffixer afgrænset i forhold til autonome og ikke-autonome elementer, og der argumenteres for en forholdsvis restriktiv linie. De opstillede regler for suffixering hviler på de samme præmisser som de i kap. IV formulerede regler for præfixering; problemerne er imidlertid væsentlig mere komplicerede og argumentationen er da også sine steder knap så konsekvent. Der opereres stadig hovedsagelig med hypotetiske ord som grundlag for udfyldelsen af huller i den valgte systematik, men indimellem antydes i dette afsnit andre mulige mekanismer som f.eks. bortfald af affix (*amincir*/*mincir*), suffixskifte (*fasciser*/*fasciste*), fonetiske regler (atlanti-

cisme), troncation (proprio/propriétaire), analogidannelser (chrominance/luminance), hvilket i nogen grad svækker systematikken, da det er svært at se, hvorfor lignende regler ikke kan bringes i anvendelse i andre tilfælde (også ved præfixering), hvor forfatteren går omvejen over hypotetiske ord og tilfældige huller.

Sidstnævnte fremgangsmåde, der især har til formål dels at undgå parasyntese dels at »økonomisere« ved at undgå to eller flere regler for tilsyneladende éns afledningstyper, fører da også indimellem til lidet overbevisende postulater (cfr. bl.m.a. *giraviation*, der skulle være afledt af + + *giravier*) eller mindre holdbare argumentationer (cfr. problemerne omkring afledte substantiver på *-age*, spec. *guirlandage*).

De semantiske og syntaktiske overvejelser, der især i dette kapitel inddrages (parafrase, transitivitet/ikke-transitivitet, thème, semantisk kategorisering af visse afledninger) er interessante bidrag til problemstillingen, men det drejer sig hovedsageligt om en diskussion af tidligere fremsatte hypoteser, og der tilføres ikke noget væsentligt nyt.

I de indledende afsnit af kap. VI »Neologi dannet ved sammensætning« (s. 138-144) diskuteres sammensætning med reference til bl.a. Grevisse, Rohrer og Marchand; dernæst berøres forholdet mellem morfologi og syntaks påny, og der argumenteres for anvendelse af begrebet »bunden rod«, som dog ligesåvel kunne have været indført til forklaring af *hecto*, *kilo* m.fl. i kap. IV som af *mètre*, *scope* m.fl. i kap. VI; der redegøres endelig for den valgte systematik ved klassifikation af de forbindelser, der henregnes til sammensætninger.

Det kan virke ejendommeligt, at forfatteren først på dette sted i afhandlingen klart formulerer den hypotese, der er grundlæggende for afhandlingen, og som begrunder den skarpe adskillelse mellem morfologi og syntaks; det kan på grundlag af dette standpunkt virke endnu mere ejendommeligt, at der straks herefter lægges ud med en klassifikation, der, inspireret af Rohrer, er baseret på syntaktiske relationer i parafraser, selv om man i høj grad må give forfatteren ret i, at en sådan klassificering kan være oplysende.

I og med, at der i de foregående kapitler er gjort rede for afgrænsningen af præfixer og suffixer og bundne rødder, er det nogenlunde givet, hvad der må henregnes under sammensætninger og resten af kapitlet (s. 145-175) former sig som en katalogisering af disse forskellige sammensætningstyper ledsaget af morfologiske regler, der kan beskrive deres struktur. De forskellige typer sammensætninger kommenteres, men man savner sine steder en mere dybtgående diskussion (f.eks. kriterier for skelen mellem sammensætninger og syntagmer ved kombinationer af typen »*blouson-noir*«). Endvidere må flere af de i kap. VI anvendte definitioner betegnes som inkonsistente med de i kap. IV og V praktiserede.

Kapitlet VII (s. 176-188) omfatter lister over de forskellige grupper neologismer, hvis behandling efter forfatterens mening ligger uden for den morfologiske komponent: lån, der er mere eller mindre tilpasset fransk (de, der helt er tilpasset fransk fonologi og morfologi er blevet behandlet i tidligere kapitler), »néologismes de sens«, initialord, forkortelser, akronymer, tilfælde af ordklasseskift og onomatopoetika; også her savnes en mere principiel diskussion af hvad der skal forstås ved neologi f.eks. i forhold til fremmedord.

Man kan således kun med forfatteren beklage, at det ikke har været muligt inden for afhandlingens rammer at underkaste især låneord (VII, 1) en grundigere behandling. Trods bestræbelser for at begrænse deres antal vil ord af denne type utvivlsomt komme til at spille en stadig større rolle i fransk, især i teknisk sprog.

Forfatteren viser i afhandlingen gode evner for at systematisere et omfattende materiale. Fremlæggelsen af problemerne og mange interessante diskussioner viser også forfatterens

fortrolighed med nyere lingvistiske resultater både generelt og inden for det specifikke område. Men meget af den teoretiske problematik i forbindelse med det her omhandlede emne virker dog uafklaret, og afhandlingen lider ofte under at være svagt teoretisk funderet og ikke konsekvent gennemtænkt. Der savnes således både en generel diskussion af neologisme-begrebet og også i høj grad en syntese og en konklusion.

Ligeledes viser begrænsningen til det morfologiske aspekt i den givne sammenhæng sig i mange tilfælde at være uheldig og uhensigtsmæssig.

På grund af de påviste svagheder ved gennemførelsen mener vi ikke, at der kan tilkomme afhandlingen guldmedalje. Da arbejdet på den anden side har uomtvistelige kvaliteter og gennem sine problemstillinger og sit omfattende materiale kan danne et nyttigt udgangspunkt for videre forskning i neologi og orddannelse, indstiller vi afhandlingen til en belønning på 5.000 kr.

J. Schmitt Jensen
prof., dr.phil.

H.-P. Kromann
prof., mag.art.

J. Qvistgaard
afdelingsleder, cand.mag.

Forfatteren ønskede kun navnekuverten åbnet i tilfælde af guldmedalje.